EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 18.4.2018.
COM(2018) 196 final

ANNEX 1

PIELIKUMS

dokumentam

Priekšlikums Padomes lēmumam

par to, lai noslēgtu brīvās tirdzniecības nolīgumu starp Eiropas Savienību un Singapūras Republiku

BRĪVĀS TIRDZNIECĪBAS NOLĪGUMS
STARP EIROPAS SAVIENĪBU
UN SINGAPŪRAS REPUBLIKU

Eiropas Savienība, turpmāk “Savienība”,

un

Singapūras Republika, turpmāk “Singapūra”,

ATZĪDAMAS savu ilgstošo un ciešo partnerību, kuras pamatā ir kopīgi principi un vērtības, kas atspoguļoti Partnerības un sadarbības nolīgumā, un savas svarīgās ekonomiskās, tirdzniecības un ieguldījumu attiecības;

VĒLĒDAMĀS vēl vairāk stiprināt attiecības kā daļu no to vispārējām attiecībām un atbilstīgi tām un pārliecībā par to, ka šis nolīgums radīs jaunus apstākļus tirdzniecības un ieguldījumu attīstībai starp pusēm;

ATZĪDAMAS, ka šis nolīgums papildinās un veicinās reģiona ekonomiskās integrācijas centienus;

APŅĒMUŠĀS stiprināt ciešās ekonomiskās, tirdzniecības un ieguldījumu attiecības atbilstīgi ilgtspējīgas attīstības mērķim tā ekonomikas, sociālajā un vides dimensijā un iespējami augstā vides aizsardzības un darba aizsardzības līmenī veicināt tirdzniecību un ieguldījumus, ievērojot attiecīgos starptautiski atzītos standartus un nolīgumus, kuru puses tās ir;

VĒLĒDAMĀS paaugstināt dzīves līmeni, veicināt ekonomikas izaugsmi un stabilitāti, radīt jaunas nodarbinātības iespējas un uzlabot vispārējo labklājību un tādēļ atkārtoti apstiprinādamas apņemšanos veicināt tirdzniecību un ieguldījumu liberalizēšanu;

PĀRLIECĪBĀ PAR TO, ka šis nolīgums radīs plašu un drošu preču un pakalpojumu tirgu, tādējādi veicinot to uzņēmumu konkurētspēju pasaules tirgos;

ATKĀRTOTI APSTIPRINĀDAMAS katras puses tiesības pieņemt un izpildīt pasākumus, kas nepieciešami leģitīmu politisku mērķu — sociālu, ekoloģisku, drošības, sabiedrības veselības un drošuma — sasniegšanai un kultūras daudzveidības aizsardzībai;

ATKĀRTOTI APSTIPRINĀDAMAS apņemšanos ievērot 1945. gada 26. jūnijā Sanfrancisko parakstītos Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtus un Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās asamblejas 1948. gada 10. decembrī pieņemto Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju;

ATZĪDAMAS, ka pārredzamība starptautiskajā tirdzniecībā ir nozīmīga un ka no tās iegūst visas ieinteresētās personas;

TIEKDAMĀS noteikt skaidrus un savstarpēji izdevīgus noteikumus, kas reglamentē to tirdzniecības un ieguldījumu jomu, un mazināt vai likvidēt šķēršļus savstarpējai tirdzniecībai un ieguldījumiem;

APŅĒMUŠĀS, pieņemot šo nolīgumu, veicināt harmonisku pasaules tirdzniecības attīstību un paplašināšanu, likvidējot šķēršļus tirdzniecībai, un izvairīties no tādu jaunu šķēršļu radīšanas tirdzniecībai vai ieguldījumiem pušu starpā, kuri varētu mazināt ieguvumus no šā nolīguma;

PAMATODAMĀS uz savām attiecīgajām tiesībām un pienākumiem, kas izriet no PTO nolīguma un citiem daudzpusējiem, reģionāliem un divpusējiem nolīgumiem un režīmiem, kuru puses tās ir,

IR VIENOJUŠĀS PAR TURPMĀKO.

PIRMĀ NODAĻA

MĒRĶI UN VISPĀRĪGĀS DEFINĪCIJAS

1.1. PANTS

Brīvās tirdzniecības zonas izveide

Atbilstīgi *GATT* 1994 XXIV pantam un *GATS* V pantam šā nolīguma puses ar šo izveido brīvās tirdzniecības zonu.

1.2. PANTS

Mērķi

Šā nolīguma mērķis ir saskaņā ar šā nolīguma noteikumiem liberalizēt un atvieglot tirdzniecību un ieguldījumus pušu starpā.

1.3. PANTS

Vispārpiemērojamas definīcijas

Šajā nolīgumā, ja vien nav norādīts citādi:

“Lauksaimniecības nolīgums” ir Nolīgums par lauksaimniecību, kas ietverts PTO nolīguma 1.A pielikumā;

“Nolīgums par publisko iepirkumu” ir Nolīgums par publisko iepirkumu, kas ietverts PTO nolīguma 4. pielikumā;

“Nolīgums par pirmsnosūtīšanas inspekciju” ir Nolīgums par pirmsnosūtīšanas inspekciju, kas ietverts PTO nolīguma 1.A pielikumā;

“Antidempinga nolīgums” ir Nolīgums par 1994. gada Vispārējās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību VI panta īstenošanu, kas ietverts PTO nolīguma 1.A pielikumā;

“Muitas vērtējuma nolīgums” ir Nolīgums par 1994. gada Vispārējās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību VII panta īstenošanu, kas ietverts PTO nolīguma 1.A pielikumā;

“diena” ir kalendārā diena;

“*DSU*” ir Vienošanās par noteikumiem un kārtību, kas nosaka strīdu izšķiršanu, kas ietverta PTO nolīguma 2. pielikumā;

“*GATS*” ir Vispārējā vienošanās par pakalpojumu tirdzniecību, kas ietverta PTO nolīguma 1.B pielikumā;

“*GATT 1994*” ir 1994. gada Vispārējā vienošanās par tarifiem un tirdzniecību, kas ietverta PTO nolīguma 1.A pielikumā;

“Harmonizētā sistēma” ir preču aprakstīšanas un kodēšanas harmonizētā sistēma, ieskaitot visas juridiskās piezīmes un to grozījumus (turpmāk “HS”);

“SVF” ir Starptautiskais Valūtas fonds;

“Importa licencēšanas nolīgums” ir Nolīgums par importa licencēšanas procedūrām, kas ietverts PTO nolīguma 1.A pielikumā;

“pasākums” ir tiesību akts, noteikums, procedūra, prasība vai prakse;

“puses fiziska persona” ir Singapūras vai kādas Eiropas Savienības dalībvalsts valstspiederīgais saskaņā ar to attiecīgajiem tiesību aktiem;

“Partnerības un sadarbības nolīgums” ir Partnerības un sadarbības nolīgums starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Singapūras Republiku, no otras puses, kas parakstīts […];

“persona” ir fiziska vai juridiska persona;

“Aizsardzības pasākumu nolīgums” ir Nolīgums par aizsardzības pasākumiem, kas ietverts PTO nolīguma 1.A pielikumā;

“*SCM* nolīgums” ir Nolīgums par subsīdijām un kompensācijas pasākumiem, kas ietverts PTO nolīguma 1.A pielikumā;

“*SPS* nolīgums” ir Nolīgums par sanitāro un fitosanitāro pasākumu piemērošanu, kas ietverts PTO nolīguma 1.A pielikumā;

“*TBT* nolīgums” ir Nolīgums par tehniskajiem šķēršļiem tirdzniecībā, kas ietverts PTO nolīguma 1.A pielikumā;

“*TRIPS* nolīgums” ir Nolīgums par intelektuālā īpašuma tiesību komercaspektiem, kas ietverts PTO nolīguma 1.C pielikumā;

“*WIPO*” ir Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācija;

“PTO nolīgums” ir 1994. gada 15. aprīļa Marrākešas Nolīgums par Pasaules Tirdzniecības organizācijas izveidošanu;

“PTO” ir Pasaules Tirdzniecības organizācija.

OTRĀ NODAĻA

VALSTS REŽĪMS UN PREČU PIEKĻUVE TIRGUM

A SADAĻA

KOPĪGI NOTEIKUMI

2.1. PANTS

Mērķis

Puses saskaņā ar šo nolīgumu un atbilstīgi *GATT 1994* XXIV pantam pakāpeniski un abpusēji liberalizē preču tirdzniecību pārejas periodā, kas sākas šā nolīguma spēkā stāšanās dienā.

2.2. PANTS

Darbības joma

Šī nodaļa attiecas uz preču tirdzniecību starp pusēm.

2.3. PANTS

Valsts režīms

Katra puse saskaņā ar *GATT 1994* III pantu, tostarp tā piezīmēm un papildnoteikumiem, nosaka valsts režīmu, ko piemēro otras puses precēm. Tādēļ pienākumi, kas noteikti *GATT 1994* III pantā, tostarp piezīmēs un papildnoteikumos, *mutatis mutandis* tiek iekļauti šajā nolīgumā un kļūst par tā daļu.

2.4. PANTS

Muitas nodoklis

Šajā nodaļā muitas nodoklis ir jebkurš nodoklis vai jebkāda veida maksājums, ko uzliek, preces importējot vai eksportējot vai saistībā ar preču importēšanu vai eksportēšanu, ieskaitot visu veidu papildnodokļus vai uzcenojumus, kurus piemēro minētajam importam vai eksportam.

"Muitas nodoklis" nav:

a) maksājums, kas ir līdzvērtīgs iekšējam nodoklim, kuru uzliek atbilstoši 2.3. pantam (Valsts režīms);

b) nodoklis, kas uzlikts atbilstoši trešajai nodaļai (Tirdzniecības aizsardzības instrumenti);

c) nodokļi, ko piemēro atbilstoši *GATT 1994* VI pantam, XVI pantam, XIX pantam, Antidempinga nolīgumam, *SCM* nolīgumam, Lauksaimniecības nolīguma 5. pantam un *DSU*;

d) maksa vai cits maksājums, kas uzlikts atbilstoši 2.10. pantam (Ar importēšanu un eksportēšanu saistītas maksas un formalitātes).

2.5. PANTS

Preču klasifikācija

Preču klasifikāciju pušu savstarpējā tirdzniecībā atbilstoši HS un tās grozījumiem reglamentē katras puses attiecīgā tarifu nomenklatūra.

B SADAĻA

MUITAS NODOKĻU SAMAZINĀŠANA UN/VAI ATCELŠANA

2.6. PANTS

Ievedmuitas nodokļu samazināšana un/vai atcelšana

1. Katra puse saskaņā ar 2.-A pielikumā ietvertajiem plāniem samazina un/vai atceļ savus ievedmuitas nodokļus par precēm, kuru izcelsme ir otrā pusē. Šajā nodaļā "izcelsme" nozīmē, ka tā atbilst šā nolīguma 1. protokolā izklāstītajiem izcelsmes noteikumiem.

2. Ievedmuitas nodokļu pamatlikme, kurai saskaņā ar 1. punktu piemērojami secīgi samazinājumi, ir norādīta 2.-A pielikuma plānos.

3. Ja pēc šā nolīguma stāšanās spēkā kāda puse samazina tās uzlikto vislielākās labvēlības (turpmāk "VL") ievedmuitas nodokļa likmi, tad minēto likmi piemēro tad un tik ilgi, kamēr tā ir zemāka par ievedmuitas nodokļa likmi, kas aprēķināta saskaņā ar 2.-A pielikuma sarakstu.

4. Kad no šā nolīguma stāšanās spēkā pagājuši trīs gadi, pēc jebkuras puses lūguma puses apspriežas, lai apsvērtu ievedmuitas nodokļu samazināšanas un atcelšanas paātrināšanu un darbības jomas paplašināšanu. Preču tirdzniecības komitejā pieņemts pušu lēmums par šādu paātrināšanu un paplašināšanu aizstāj nodokļa likmi vai posmu kategoriju, kas noteikta, ievērojot plānus, kuri attiecas uz konkrēto preci.

2.7. PANTS

Izvedmuitas nodokļu atcelšana

Neviena puse preču eksportam uz otru pusi nesaglabā un nenosaka ne muitas nodokļus, ko uzliek, eksporta preces eksportējot vai pārdodot vai saistībā ar preču eksportēšanu vai pārdošanu, ne tādus iekšējus nodokļus uz otru pusi eksportētām precēm, kuri pārsniedz nodokļus, ko uzliek līdzīgām precēm, kuras paredzētas iekšējai pārdošanai.

2.8. PANTS

Jaunu pasākumu nepieņemšana

Kad ir stājies spēkā šis nolīgums, neviena puse nepalielina spēkā esošu muitas nodokli un neievieš jaunus muitas nodokļus attiecībā uz tādas preces importu, kuras izcelsme ir otrā pusē. Šie noteikumi neliedz nevienai no pusēm pēc vienpusējas muitas nodokļa samazināšanas palielināt to līdz līmenim, kāds noteikts tās 2.-A pielikumā iekļautajā sarakstā.

C SADAĻA

NETARIFA PASĀKUMI

2.9. PANTS

Importa un eksporta ierobežojumi

1. Saskaņā ar *GATT 1994* XI pantu, tā piezīmēm un papildnoteikumiem neviena puse nepieņem un nesaglabā ne aizliegumus, ne ierobežojumus attiecībā uz otras puses preču importu vai preču eksportu vai eksporta pārdošanu uz otras puses teritoriju. Tādēļ *GATT 1994* XI pants, tā piezīmes un papildnoteikumi *mutatis mutandis* tiek iekļauti šajā nolīgumā un kļūst par tā daļu.

2. Pušu izpratnē pirms *GATT 1994* XI panta 2. punkta a) un c) apakšpunktā paredzēto pasākumu veikšanas puse, kas iecerējusi pasākumus veikt, sniedz otrai pusei visu attiecīgo informāciju, lai rastu abām pusēm pieņemamu risinājumu. Puses var vienoties par līdzekļiem, kas nepieciešami grūtību pārvarēšanai. Ja vienošanās netiek panākta 30 dienu laikā no šādas informācijas sniegšanas, eksportētāja puse, eksportējot attiecīgo preci, var piemērot pasākumus, uz kuriem attiecas šis pants. Ja ārkārtēju un kritisku apstākļu dēļ, kuros nepieciešama tūlītēja rīcība, iepriekšēja informēšana vai izskatīšana nav iespējama, tad puse, kas paredzējusi pasākumus veikt, var nekavējoties piemērot piesardzības pasākumus, kuri nepieciešami situācijas risināšanai, un tūlīt informē par tiem otru pusi.

2.10. PANTS

Ar importēšanu un eksportēšanu saistītas maksas un formalitātes

1. Katra puse saskaņā ar *GATT 1994* VIII pantu, tā piezīmēm un papildnoteikumiem nodrošina, lai neviena maksa un maksājums neatkarīgi no to būtības (izņemot muitas nodokļus un 2.4. panta (Muitas nodoklis) a), b) un c) punktā uzskaitītos pasākumus), kurus uzliek preču importam vai eksportam vai saistībā ar preču importu vai eksportu, nepārsniegtu sniegto pakalpojumu aptuvenās izmaksas, kuras neaprēķina procentuāli, un lai tie netieši neaizsargātu iekšzemes preces un nenozīmētu importa vai eksporta aplikšanu ar nodokļiem fiskāliem mērķiem.

2. Katra puse ar oficiāli norādīta saziņās līdzekļa palīdzību, ieskaitot internetu, dara zināmas maksas un maksājumus, ko tā uzlikusi saistībā ar importu vai eksportu.

3. Neviena puse saistībā ar otras puses preču importu nepiemēro konsulārās formalitātes[1] un ar tām saistītas maksas un maksājumus.

2.11. PANTS

Importa un eksporta licencēšanas procedūras

1. Puses apstiprina savas pašreizējās tiesības un pienākumus, kas izriet no Importa licencēšanas nolīguma.

2. Puses ievieš un administrē importa vai eksporta licencēšanas procedūras[2] saskaņā ar:

a) PTO Importa licencēšanas nolīguma 1. panta 1.–9. punktu;

b) PTO Importa licencēšanas nolīguma 2. pantu;

c) PTO Importa licencēšanas nolīguma 3. pantu.

---

[1] "Konsulārās formalitātes" ir procedūra, kurā no importētājas puses konsula eksportētājas puses teritorijā vai trešās puses teritorijā saņem konsulāro rēķinu vai konsulāro vīzu preču pārdošanas pavadrēķinam, izcelsmes sertifikātam, manifestam, nosūtītāja eksporta deklarācijai un citiem muitas dokumentiem saistībā ar preces importu.

[2] Šajā pantā "neautomātiskas licencēšanas procedūras" ir licencēšanas procedūras, kurās pieteikumu apstiprina ne visām juridiskām un fiziskām personām, kas atbilst attiecīgās puses prasībām attiecībā uz tādu preču importu vai eksportu, uz kurām attiecas licencēšanas procedūras.

Tādēļ šā punkta a), b) un c) apakšpunktā minētie noteikumi tiek iekļauti šajā nolīgumā un kļūst par tā daļu. Minētos noteikumus puses piemēro *mutatis mutandis* visām eksporta licencēšanas procedūrām.

3. Puses nodrošina, lai visas eksporta licencēšanas procedūras piemērotu neitrāli un administrētu taisnīgi, objektīvi, nediskriminējoši un pārredzami.

4. Puses pieņem vai saglabā licencēšanas procedūras kā nosacījumu, lai importētu puses teritorijā vai eksportētu no tās otras puses teritorijā, ja administratīvā mērķa sasniegšanai nav reāli iespējamas citas piemērotas procedūras.

5. Puses nepieņem un nesaglabā neautomātiskas importa vai eksporta licencēšanas procedūras, ja vien tās nav nepieciešamas, lai īstenotu ar šo nolīgumu saderīgu pasākumu. Puse, kas pieņem neautomātiskas licencēšanas procedūras, skaidri norāda, kurš pasākums tiek īstenots ar šādu licencēšanas procedūru.

6. Puse, kas ievieš eksporta licencēšanas procedūras vai izmaiņas šajā procedūrās, sešdesmit dienas pirms šo procedūru publiskošanas paziņo par tām Preču tirdzniecības komitejai. Paziņojot par procedūrām, tiek sniegta Importa licencēšanas nolīguma 5. pantā prasītā informācija.

7. Katra puse sešu dienu laikā atbild uz otras puses jautājumiem par licencēšanas procedūrām, ko plāno pieņemt vai ir pieņēmusi vai saglabājusi puse, kurai adresēts informācijas lūgums, kā arī par importa vai eksporta licenču piešķiršanas un/vai izsniegšanas kritērijiem.

2.12. PANTS

Valsts tirdzniecības uzņēmumi

1. Puses apstiprina savas pašreizējās tiesības un pienākumus, kas izriet no *GATT 1994* XVII panta, tā piezīmēm un papildnoteikumiem un Vienošanās par 1994. gada Vispārējās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību XVII panta interpretāciju, kas ietverta PTO nolīguma 1.-A pielikumā un ar šo *mutatis mutandis* tiek iekļauti šajā nolīgumā un kļūst par tā daļu.

2. Puse var pieprasīt informāciju no otras puses divpusēji, kā paredzēts *GATT 1994* XVII panta 4. punkta c) un d) apakšpunktā.

2.13. PANTS

Nozares netarifa pasākumu atcelšana

1. Puses uzņemas papildu saistības attiecībā uz nozarei specifiskiem netarifa pasākumiem, kas attiecas uz precēm, kā izklāstīts 2.-B un 2.-C pielikumā (turpmāk "nozaru pielikumi"). Tādēļ, pieņemot lēmumu Preču tirdzniecības komitejā, var grozīt nozaru pielikumus.

2. Pēc jebkuras puses lūguma puses ved sarunas, lai attiecībā uz nozarei specifiskiem netarifa pasākumiem, kurus piemēro precēm, paplašinātu savu saistību darbības jomu.

D SADAĻA

ĪPAŠI IZŅĒMUMI ATTIECĪBĀ UZ PRECĒM

2.14. PANTS

Vispārīgi izņēmumi

1. Neviens šīs nodaļas noteikums neliedz veikt pasākumus saskaņā ar *GATT 1994* XX pantu, tā piezīmēm un papildnoteikumiem, kas *mutatis mutandis* tiek iekļauti šajā nolīgumā un kļūst par tā daļu.

2. Pušu izpratnē pirms jebkādu *GATT 1994* XX panta i) un j) punktā paredzēto pasākumu veikšanas eksportētāja puse, kas plāno veikt pasākumus, sniedz otrai pusei visu attiecīgo informāciju, lai rastu pusēm pieņemamu risinājumu. Puses var vienoties par līdzekļiem, kas nepieciešami grūtību pārvarēšanai. Ja trīsdesmit dienu laikā netiek panākta vienošanās, tad eksportētāja puse, eksportējot attiecīgo preci, var piemērot pasākumus, uz kuriem attiecas šis pants. Ja ārkārtēju un kritisku apstākļu dēļ, kuros nepieciešama tūlītēja rīcība, iepriekšēja informēšana vai izskatīšana nav iespējama, tad puse, kas paredzējusi pasākumus veikt, var nekavējoties piemērot piesardzības pasākumus, kuri nepieciešami situācijas risināšanai, un tūlīt informē par tiem otru pusi.

E SADAĻA

INSTITUCIONĀLIE NOTEIKUMI

2.15. PANTS

Preču tirdzniecības komiteja

1. Preču tirdzniecības komiteja, kas izveidota saskaņā ar 16.2. pantu (Specializētās komitejas), sanāk pēc kādas puses vai Tirdzniecības komitejas lūguma, lai izskatītu jautājumus, kuri radušies saistībā ar šo nodaļu, un komitejā ir pušu pārstāvji.

2. Komitejas funkcijas ir šādas:

a) uzraudzīt šīs nodaļas un 2.-A, 2.-B un 2.-C pielikuma īstenošanu;

b) veicināt preču tirdzniecību starp pusēm, tostarp apspriežoties par tarifu atcelšanas paātrināšanu un tarifu atcelšanas darbības jomas paplašināšanu, un saistību paplašināšanu attiecībā uz netarifa pasākumiem, uz kuriem attiecas šis nolīgums, un par citiem attiecīgiem jautājumiem. Šādas apspriešanās rezultātā komiteja, pieņemot lēmumu, var pēc vajadzības grozīt vai paplašināt 2.-A, 2.-B un 2.-C pielikumu; un

c) risināt ar tarifa un netarifa pasākumiem saistītus jautājumus, kas saistīti ar preču tirdzniecību pušu starpā, un pēc vajadzības iesniegt šādus jautājumus izskatīšanai Tirdzniecības komitejā.

TREŠĀ NODAĻA

TIRDZNIECĪBAS AIZSARDZĪBAS INSTRUMENTI

A SADAĻA

ANTIDEMPINGA UN KOMPENSĀCIJAS PASĀKUMI

3.1. PANTS

Vispārīgi noteikumi

1. Puses apstiprina savas tiesības un pienākumus, kas izriet no *GATT 1994* VI panta, Antidempinga nolīguma un *SCM* nolīguma, un piemēro antidempinga un kompensācijas pasākumus saskaņā ar šīs nodaļas noteikumiem.

2. Puses, atzīdamas, ka antidempinga un kompensācijas pasākumus iespējams izmantot ļaunprātīgi, lai ierobežotu tirdzniecību, vienojas, ka:

a) šādi pasākumi būtu jāizmanto pilnīgā saskaņā ar attiecīgajām PTO prasībām, un to pamatā vajadzētu būt taisnīgai un pārredzamai sistēmai un

b) būtu rūpīgi jāizvērtē tās puses intereses, pret kuru šādu pasākumu nosaka.

3. Šajā sadaļā izcelsmi nosaka saskaņā ar pušu nepreferenciālas izcelsmes noteikumiem.

3.2. PANTS

Pārredzamība un informācijas apmaiņa

1. Kad puses kompetentās iestādes ir saņēmušas pienācīgi noformētu antidempinga pieteikumu, kas attiecas uz importu no otras puses, un ne vēlāk kā piecpadsmit dienas pirms izmeklēšanas sākšanas puse rakstiski paziņo otrai pusei, ka ir saņēmusi pieteikumu.

2. Kad puses kompetentās iestādes ir saņēmušas pienācīgi noformētu kompensācijas maksājuma pieteikumu, kas attiecas uz importu no otras puses, un ne vēlāk kā piecpadsmit dienas pirms izmeklēšanas sākšanas puse rakstiski paziņo otrai pusei, ka ir saņēmusi pieteikumu, un nodrošina iespēju otrai pusei apspriesties par pieteikumu ar tās kompetentajām iestādēm, lai precizētu faktus un panāktu savstarpēji saskaņotu risinājumu. Pēc tam puses cenšas iespējami drīz sarīkot šādu apspriešanos.

3. Abas puses tūlīt pēc pagaidu pasākumu noteikšanas un katrā ziņā pirms galīgā lēmuma pieņemšanas nodrošina pilnīgu un jēgpilnu visu to būtisko faktu un apsvērumu izpaušanu, uz kuru pamata pieņemts lēmums piemērot pasākumus. Tas neskar Antidempinga nolīguma 6.5. pantu un *SCM* nolīguma 12.4. pantu. Informāciju izpauž rakstiski, un ieinteresētajām personām piešķir pietiekami daudz laika piezīmju sniegšanai.

4. Visām ieinteresētajām personām dod iespēju tikt uzklausītām, lai tās varētu paust viedokli tirdzniecības aizsardzības instrumentu izmeklēšanās.

3.3. PANTS

Mazākā maksājuma noteikums

Ja puse nolemj noteikt antidempinga vai kompensācijas maksājumu, tad šāda maksājuma apmērs nepārsniedz dempinga vai kompensējamo subsīdiju starpību, un tam vajadzētu būt mazākam par minēto starpību, ja šāds mazākais maksājums ir pietiekams, lai likvidētu kaitējumu iekšzemes ražošanas nozarei.

3.4. PANTS

Sabiedrības interešu ievērošana

Puse nepiemēro antidempinga vai kompensācijas pasākumus, ja, pamatojoties uz informāciju, kas darīta pieejama izmeklēšanā, var nepārprotami secināt, ka šādu pasākumu piemērošana nav sabiedrības interesēs. Nosakot sabiedrības intereses, ņem vērā stāvokli iekšzemes ražošanas nozarē, importētājus un to pārstāvības apvienības, reprezentatīvus lietotājus un patērētāju pārstāvības organizācijas, ciktāl tie izmeklēšanas iestādēm snieguši attiecīgu informāciju.

3.5. PANTS

Divpusējās strīdu izšķiršanas un mediācijas mehānisma nepiemērošana

Uz šīs sadaļas noteikumiem neattiecas četrpadsmitā nodaļa (Strīdu izšķiršana) un piecpadsmitā nodaļa (Mediācijas mehānisms).

B SADAĻA

GLOBĀLIE AIZSARDZĪBAS PASĀKUMI

3.6. PANTS

Vispārīgi noteikumi

1. Katra puse saglabā savas tiesības un pienākumus, kas izriet no *GATT 1994* XIX panta, Aizsardzības pasākumu nolīguma un Lauksaimniecības nolīguma 5. panta. Ja vien šajā sadaļā nav paredzēts citādi, šis nolīgums pusēm nepiešķir papildu tiesības un neuzliek papildu pienākumus attiecībā uz darbībām, ko veic, ievērojot *GATT 1994* XIX pantu un Aizsardzības pasākumu nolīgumu.

2. Neviena puse attiecībā uz vienu un to pašu preci vienlaicīgi nepiemēro:

a) divpusēju aizsardzības pasākumu un

b) pasākumu, uz kuru attiecas *GATT 1994* XIX pants un Aizsardzības pasākumu nolīgums.

3. Šajā sadaļā izcelsmi nosaka saskaņā ar pušu nepreferenciālas izcelsmes noteikumiem.

3.7. PANTS

Pārredzamība

1. Neatkarīgi no 3.6. panta (Vispārīgi noteikumi), ja otra puse to pieprasa un ja tai ir būtiska interese, tad puse, kas sāk aizsardzības izmeklēšanu vai plāno veikt aizsardzības pasākumus, nekavējoties un vismaz septiņas dienas pirms pasākumu sākšanas vai noteikšanas sniedz *ad hoc* rakstisku paziņojumu ar visu atbilstošo informāciju, kuras dēļ sākta aizsardzības izmeklēšana vai noteikti aizsardzības pasākumi, tostarp attiecīgā gadījumā par izmeklēšanas pagaidu konstatējumiem un galīgajiem konstatējumiem. Tas neskar Aizsardzības pasākumu nolīguma 3.2. pantu.

2. Nosakot aizsardzības pasākumus, puses cenšas tos piemērot tā, lai vismazāk ietekmētu to divpusējo tirdzniecību.

3. Šā panta 2. punktā, ja puse uzskata, ka ir izpildītas tiesību aktu prasības galīgo aizsardzības pasākumu noteikšanai, tad puse, kas plāno piemērot šādus pasākumus, paziņo to otrai pusei un sniedz tai iespēju divpusēji apspriesties. Ja trīsdesmit dienu laikā no paziņošanas nav panākts apmierinošs risinājums, tad importētāja puse var pieņemt galīgos aizsardzības pasākumus. Lai apmainītos ar uzskatiem par 1. punktā minēto informāciju, būtu jāpiedāvā otrai pusei iespēja apspriesties.

3.8. PANTS

Divpusējās strīdu izšķiršanas un mediācijas mehānisma nepiemērošana

Uz šīs sadaļas noteikumiem neattiecas četrpadsmitā nodaļa (Strīdu izšķiršana) un piecpadsmitā nodaļa (Mediācijas mehānisms).

C SADAĻA

DIVPUSĒJO AIZSARDZĪBAS PASĀKUMU KLAUZULA

3.9. PANTS

Definīcijas

Šajā sadaļā:

a) terminus "nopietns kaitējums" un "nopietna kaitējuma draudi" lieto Aizsardzības pasākumu nolīguma 4. panta 1. punkta a) un b) apakšpunkta nozīmē. Tādēļ Aizsardzības pasākumu nolīguma 4. panta 1. punkta a) un b) apakšpunkts *mutatis mutandis* tiek iekļauts šajā nolīgumā un kļūst par tā daļu; un

b) "pārejas periods" ir desmit gadu periods no šā nolīguma stāšanās spēkā.

3.10. PANTS

Divpusēja aizsardzības pasākuma piemērošana

1. Ja pēc tam, kad muitas nodoklis ir samazināts vai atcelts atbilstoši šim nolīgumam, kādas puses noteiktas izcelsmes preces tiek importētas otras puses teritorijā palielinātos daudzumus absolūtā izteiksmē vai attiecībā pret iekšzemes ražošanas apjomu un ar tādiem nosacījumiem, ka izraisa vai draud izraisīt nopietnu kaitējumu iekšzemes ražošanas nozarei, kas ražo līdzīgas vai tieši konkurējošas preces, tad saskaņā ar šajā sadaļā izklāstītajiem nosacījumiem un procedūrām un tikai pārejas periodā importētāja puse var pieņemt 2. punktā paredzētos pasākumus.

2. Importētāja puse var veikt divpusēju aizsardzības pasākumu, ar kuru:

a) aptur 2.-A pielikumā paredzētā attiecīgajai precei piemērojamā muitas nodokļa likmes turpmāku samazināšanu vai

b) palielina muitas nodokli precei līdz apmēram, kas nepārsniedz mazāko no šādiem lielumiem:

   i) vislielākās labvēlības muitas nodokļa likme precei, kura ir spēkā pasākuma veikšanas laikā; vai

   ii) muitas nodokļa bāzes likmi, kura precizēta plānos, kas, ievērojot 2.6. panta (Importa muitas nodokļu samazināšana un/vai atcelšana) 2. punktu, iekļauti 2.-A pielikumā.

3.11. PANTS

Nosacījumi un ierobežojumi

1. Puse rakstiski informē otru pusi par 2. punktā aprakstītās izmeklēšanas sākšanu un iespējami drīz pirms divpusējā aizsardzības pasākuma piemērošanas apspriežas ar otru pusi, lai:

a) izskatītu informāciju, kas gūta izmeklēšanā, un to, vai šā panta nosacījumi ir izpildīti;

b) apmainītos ar viedokļiem par pasākumu un tā piemērotību, ņemot vērā šīs sadaļas mērķus, likvidēt nopietnu kaitējumu iekšzemes ražošanas nozarei vai šāda kaitējuma draudus, kuru izraisījis importa pieaugums, kas minēts 3.10. panta (Divpusēja aizsardzības pasākuma piemērošana) 1. punktā; un

c) apmainītos ar sākotnējiem viedokļiem par kompensāciju, kā izklāstīts 3.13. pantā (Kompensācija).

2. Puse piemēro divpusēju aizsardzības pasākumu tikai pēc tam, kad tās kompetentās iestādes ir veikušas izmeklēšanu saskaņā ar Aizsardzības pasākumu nolīguma 3. pantu, 4. panta 2. punkta a) un c) apakšpunktu, un šajā nolūkā Aizsardzības pasākumu nolīguma 3. pants, 4. panta 2. punkta a) un c) apakšpunkts *mutatis mutandis* tiek iekļauti šajā nolīgumā un kļūst par tā daļu.

3. Noteikšana, kas minēta 3.10. pantā (Divpusēja aizsardzības pasākuma piemērošana), netiek veikta, ja izmeklēšana ar objektīviem pierādījumiem neatklāj, ka starp palielinātiem importa apjomiem no otras puses un nopietno kaitējumu vai tā draudiem pastāv cēloņsakarība. Šajā sakarībā pienācīgi ņem vērā citus faktorus, ieskaitot tā paša ražojuma importu no citām valstīm.

4. Katra puse nodrošina, ka tās kompetentās iestādes pabeidz šādu izmeklēšanu viena gada laikā no tās sākšanas dienas.

5. Puse nevar piemērot 3.10. panta (Divpusēja aizsardzības pasākuma piemērošana) 1. punktā minētu divpusēju aizsardzības pasākumu:

a) kas pārsniedz apjomu un laiku, kas var būt nepieciešams, lai novērstu vai labotu nopietnu kaitējumu un atvieglotu situācijas labošanu;

b) laikposmā, kas ilgāks par diviem gadiem, izņemot gadījumus, kad laikposmu var pagarināt vēl līdz diviem gadiem, ja importētājas puses kompetentās iestādes saskaņā ar šajā pantā noteiktajām procedūrām noteic, ka pasākums joprojām ir nepieciešams, lai novērstu vai labotu nopietnu kaitējumu un lai atvieglotu situācijas labošanu, un ja ir gūti pierādījumi, ka situācija nozarē uzlabojas, ar nosacījumu, ka kopējais aizsardzības pasākuma piemērošanas laiks, ieskaitot sākotnējās piemērošanas periodu un tā pagarinājumu, nepārsniedz četrus gadus; vai

b) pēc pārejas perioda beigām, izņemot gadījumus, kad otra puse tam ir piekritusi.

6. Pārejas periodā pasākumus atkārtoti nepiemēro tās pašas preces importam, ja vien nav beidzies laikposms, kas atbilst pusei no perioda, kurā iepriekš piemērots aizsardzības pasākums. Tādā gadījumā nepiemēro 3.13. panta (Kompensācija) 3. punktu.

7. Kad puse izbeidz divpusēju aizsardzības pasākumu, tad piemēro muitas nodokļa likmi, kas būtu spēkā saskaņā ar 2.-A pielikumā iekļauto puses sarakstu, ja pasākums nebūtu īstenots.

3.12. PANTS

Pagaidu pasākumi

1. Kritiskos apstākļos, kad kavēšanās varētu kaitēt tādā mērā, ka to būtu grūti labot, un ja ir provizoriski noteikti skaidri pierādījumi, ka otras puses izcelsmes preču imports ir palielinājies, jo samazināts vai atcelts muitas nodoklis, uz kuru attiecas šis nolīgums, un šis imports izraisa nopietnu kaitējumu iekšzemes ražošanas nozarei vai šāda kaitējuma draudus, puse var piemērot pagaidu divpusēju aizsardzības pasākumu. Pagaidu pasākuma ilgums nepārsniedz 200 dienas, kuru laikā puse ievēro 3.11. panta (Nosacījumi un ierobežojumi) 2. un 3. punkta prasības. Puse nekavējoties atmaksā tarifa palielinājumu, ja 3.11. panta (Nosacījumi un ierobežojumi) 2. punktā aprakstītajā izmeklēšanā netiek konstatēts, ka ir izpildītas 3.10. panta (Divpusēja aizsardzības pasākuma piemērošana) prasības. Pagaidu pasākuma ilgumu ieskaita 3.11. panta (Nosacījumi un ierobežojumi) 5. punkta b) apakšpunktā noteiktajā periodā.

2. Ja puse saskaņā ar šo pantu veic pagaidu pasākumu, tā pirms šāda pasākuma veikšanas rakstiski informē otru pusi un sāk apspriešanos ar otru pusi tūlīt pēc tam, kad veikts šāds pasākums.

3.13. PANTS

Kompensācija

1. Puse, kas piemēro divpusēju aizsardzības pasākumu, apspriežas ar otru pusi, lai ar to vienotos par atbilstīgu tirdzniecības liberalizācijas kompensāciju koncesiju veidā, kam pēc būtības ir līdzvērtīga ietekme uz tirdzniecību vai kas ir līdzvērtīgi gaidāmajiem nodokļiem, ko nodrošinās aizsardzības pasākuma īstenošana. Puse nodrošina iespēju veikt šādu apspriešanos ne vēlāk kā trīsdesmit dienas no divpusējā aizsardzības pasākuma piemērošanas.

2. Ja trīsdesmit dienu laikā no 1. punktā noteiktās apspriešanās sākuma netiek panākta vienošanās par tirdzniecības liberalizācijas kompensāciju, puse, uz kuras precēm attiecas aizsardzības pasākums, var apturēt pēc būtības līdzvērtīgu koncesiju piemērošanu pusei, kas piemēro aizsardzības pasākumu. Vismaz trīsdesmit dienas pirms šajā punktā minēto koncesiju apturēšanas eksportētāja puse rakstiski informē otru pusi.

3. Ja aizsardzības pasākums atbilst šā nolīguma noteikumiem, divpusējā aizsardzības pasākuma pirmo divdesmit četru mēnešu piemērošanas laikā 2. punktā minētās apturēšanas tiesības īstenot nevar.

CETURTĀ NODAĻA

TEHNISKIE ŠĶĒRŠĻI TIRDZNIECĪBĀ

4.1. PANTS

Mērķi

Šīs nodaļas mērķis ir atvieglot un palielināt preču tirdzniecību pušu starpā, nodrošinot satvaru nevajadzīgu tirdzniecības šķēršļu prevencijai, identificēšanai un likvidēšanai *TBT* nolīguma darbības jomā.

4.2. PANTS

Darbības joma un definīcijas

1. Šī nodaļa neatkarīgi no preču izcelsmes attiecas uz *TBT* nolīguma 1. pielikumā definēto standartu, tehnisko noteikumu un atbilstības novērtēšanas procedūru izstrādi, pieņemšanu un piemērošanu, kas var ietekmēt preču tirdzniecību starp pusēm.

2. Neatkarīgi no 1. punkta šī nodaļa neattiecas uz:

a) iepirkuma specifikācijām, ko izstrādā valsts institūcijas savām ražošanas vai patēriņa vajadzībām; vai

b) *SPS* nolīguma A pielikumā definētajiem sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem, uz kuriem attiecas šā nolīguma piektā nodaļa.

3. Šajā nodaļā piemēro *TBT* nolīguma 1. pielikuma definīcijas.

4.3. PANTS

TBT nolīguma apstiprināšana

Puses apstiprina savas tiesības un pienākumus vienai pret otru, kuri izriet no *TBT* nolīguma, kas *mutatis mutandis* tiek iekļauts šajā nolīgumā un kļūst par tā daļu.

4.4. PANTS

Sadarbība

1. Puses stiprina sadarbību standartu, tehnisko noteikumu un atbilstības novērtēšanas procedūru jomā ar nolūku uzlabot savstarpējo izpratni par to attiecīgajām sistēmām un atvieglot piekļuvi to attiecīgajiem tirgiem.

2. Puses cenšas apzināt un izstrādāt iniciatīvas sadarbībai regulējuma jomā, kuras būtu piemērotas konkrētiem jautājumiem vai nozarēm un kuras cita starpā var būt:

a) informācijas un pieredzes apmaiņa par tehnisko noteikumu sagatavošanu un piemērošanu un labas regulējuma prakses izmantošanu;

b) attiecīgos gadījumos tehnisko noteikumu, standartu un atbilstības novērtēšanas procedūru vienkāršošana;

c) izvairīšanās no nevajadzīgi atšķirīgas pieejas tehniskajiem noteikumiem un atbilstības novērtēšanas procedūrām un tiekšanās pēc iespējamas tehnisko noteikumu tuvināšanas vai pielāgošanas starptautiskajiem standartiem;

d) attiecīgo par metroloģiju, standartizāciju, testēšanu, sertifikāciju un akreditāciju atbildīgo publisko vai privāto institūciju sadarbības veicināšana;

e) efektīvas regulējuma iestāžu mijiedarbības nodrošināšana nacionālā, reģiona un starptautiskā līmenī, piemēram, pusei nododot izmeklēšanu attiecīgai regulējuma iestādei; un

f) informācijas apmaiņa par norisēm būtiskos, reģionālos un daudzpusējos forumos, kas saistīti ar standartiem, tehniskajiem noteikumiem un atbilstības novērtēšanas procedūrām.

3. Ja tiek lūgts, puse pienācīgi izskata otras puses izteiktos tādas sadarbības piedāvājumus, uz kuru attiecas šīs nodaļas noteikumi.

4.5. PANTS

Standarti

1. Puses apstiprina savus pienākumus, kas izriet no *TBT* nolīguma 4.1. punkta, nodrošināt, ka to standartizācijas institūcijas akceptē un izpilda *TBT* nolīguma 3. pielikumā ietverto Standartu sagatavošanas, pieņemšanas un piemērošanas labas prakses kodeksu.

2. Lai iespējami plaši harmonizētu standartus, puses mudina savas standartizācijas institūcijas, kā arī reģionālās standartizācijas institūcijas, kurās tās vai to standartizācijas institūcijas ir locekles, sadarboties ar attiecīgajām otras puses standartizācijas institūcijām starptautiskās standartizācijas darbībās.

3. Puses apņemas apmainīties ar informāciju par:

a) standartu izmantošanu tehnisko noteikumu atbalstam;

b) visiem otras puses standartizācijas procesiem un apmēru, kādā starptautiskie standarti vai reģionālie standarti izmantoti par pamatu valsts standartiem; un

c) sadarbības nolīgumiem, ko katra puse īstenojusi standartizācijas jomā, ja šo informāciju var darīt atklātībā pieejamu.

4.6. PANTS

Tehniskie noteikumi

Puses apņemas izmantot labu regulējuma praksi attiecībā uz tehnisko noteikumu sagatavošanu, pieņemšanu un piemērošanu, kā paredzēts *TBT* nolīgumā, tostarp:

a) tehnisko noteikumu izstrādē cita starpā izvērtēt paredzēto tehnisko noteikumu ietekmi un pieejamās regulatīvās un neregulatīvās alternatīvas ierosinātajiem tehniskajiem noteikumiem, ar ko var sasniegt puses leģitīmos mērķus;

b) saderīgi ar *TBT* nolīguma 2.4. punktu iespējami maksimāli izmantot attiecīgos starptautiskos standartus par pamatu saviem tehniskajiem noteikumiem, izņemot gadījumus, kad šādi starptautiski standarti leģitīmo mērķu sasniegšanai būtu nelietderīgs vai nepiemērots līdzeklis; ja starptautiskie standarti nav izmantoti par pamatu, pēc lūguma izskaidrot otrai pusei iemeslus, kāpēc šādi standarti uzskatīti par nepiemērotiem vai nelietderīgiem mērķa sasniegšanai; un

c) saderīgi ar *TBT* nolīguma 2.8. punktu attiecīgos gadījumos precizēt tehniskos noteikumus, kuru pamatā ir ražojumam noteiktās prasības veiktspējas, nevis konstrukcijas vai parametru apraksta ziņā.

4.7. PANTS

Atbilstības novērtēšanas procedūras

1. Puses atzīst, ka pastāv daudzi un dažādi mehānismi, kā atvieglot atbilstības novērtēšanas procedūru rezultātu akceptēšanu, tostarp:

a) importētājas puses paļaušanās uz piegādātāja atbilstības deklarāciju;

b) nolīgumi par atbilstības novērtēšanas procedūru rezultātu savstarpēju akceptēšanu attiecībā uz īpašiem tehniskajiem noteikumiem, ko īsteno otras puses teritorijā esošas institūcijas;

c) akreditācijas procedūru izmantošana ar mērķi kvalificēt atbilstības novērtēšanas institūcijas;

d) valdības veikta atbilstības novērtēšanas institūciju, arī otras puses teritorijā esošu, norīkošana;

e) otras puses teritorijā veiktu atbilstības novērtēšanas procedūru rezultātu atzīšana;

f) brīvprātīgas vienošanās starp atbilstības novērtēšanas institūcijām katras puses attiecīgajā teritorijā; un

g) tādu reģionālu un starptautisku daudzpusēju atzīšanas nolīgumu un režīmu izmantošana, kuros šā nolīguma puses ir puses.

2. Jo īpaši ņemot vērā minētos apsvērumus, puses:

a) pastiprina informācijas apmaiņu par šiem un citiem mehānismiem, lai atvieglotu atbilstības novērtēšanas rezultātu akceptēšanu;

b) apmainās ar informāciju par kritērijiem, kas izmantoti, lai atlasītu piemērotas atbilstības novērtēšanas procedūras konkrētiem ražojumiem, un atbilstoši *TBT* nolīguma 5.1.2. punktam nosaka, ka atbilstības novērtēšanas procedūras nav stingrākas vai netiek piemērotas stingrāk, kā vajadzīgs, lai importētājai pusei dotu pienācīgu pārliecību par to, ka ražojumi atbilst piemērojamajiem tehniskajiem noteikumiem vai standartiem, ņemot vērā riskus, ko varētu izraisīt neatbilstība;

c) apmainās ar informāciju par akreditācijas politiku un izvērtē, kā iespējami labi izmantot starptautiskos akreditācijas standartus un starptautiskos nolīgumus, kuros iesaistītas pušu akreditācijas institūcijas, piemēram, izmantojot tādus mehānismus kā Starptautiskā Laboratoriju akreditācijas sadarbība un Starptautiskais Akreditācijas forums; un

d) nodrošina, lai tad, ja atbilstības novērtēšanas procedūras, kas vajadzīgas, lai ražojumu laistu tirgū, puse ir pilnvarojusi veikt divas vai vairāk atbilstības novērtēšanas institūcijas, ekonomikas dalībnieki varētu izvēlēties starp tām.

3. Puses atkārtoti apstiprina savus pienākumus, kas izriet no *TBT* nolīguma 5.2.5. punkta, kurā noteikts, ka maksa par importēto ražojumu obligāto atbilstības novērtēšanu ir līdzvērtīga maksai, kuru nosaka, veicot valsts vai citu valstu izcelsmes līdzīgu ražojumu atbilstības novērtēšanu, ņemot vērā sakaru, transporta un citas izmaksas, kas radušās tāpēc, ka pieteikuma iesniedzēja ražotne un atbilstības novērtēšanas institūcija atrodas dažādās vietās.

4. Pēc ikvienas puses lūguma puses var nolemt sākt apspriešanos ar mērķi izstrādāt nozares iniciatīvas attiecībā uz atbilstības novērtēšanas procedūru izmatošanu vai atbilstības novērtēšanas rezultātu akceptēšanas atvieglošanu attiecīgās nozarēs. Pusei, kas iesniedz lūgumu, tas būtu jāpamato ar attiecīgu informāciju par to, kā šī nozares iniciatīva atvieglotu pušu savstarpējo tirdzniecību. Apspriežoties var izskatīt visus 1. punktā aprakstītos mehānismus. Ja puse noraida šādu otras puses lūgumu, tā, saņēmusi attiecīgu lūgumu, izskaidro noraidījuma iemeslus.

4.8. PANTS

Pārredzamība

Puses atkārtoti apstiprina savus pienākumus nodrošināt pārredzamību, kuri izriet no *TBT* nolīguma, attiecībā uz standartu, tehnisko noteikumu un atbilstības novērtēšanas procedūru sagatavošanu, pieņemšanu un piemērošanu un vienojas:

a) ja daļa no tehnisko noteikumu izstrādes procesa ir atvērta sabiedriskajai apspriešanai — ņemt vērā otras puses viedokli un bez diskriminācijas nodrošināt otrai pusei un tās ieinteresētajām personām samērīgas iespējas izteikt piezīmes;

b) veicot informēšanu saskaņā ar *TBT* 2.9. punktu — pēc otras puses informēšanas atvēlēt vismaz sešdesmit dienas, kurās sniegt rakstiskas piezīmes par priekšlikumu, un, ja iespējams, pienācīgi izvērtēt pamatotus lūgumus pagarināt piezīmju iesniegšanas termiņu;

c) no tehnisko noteikumu publiskošanas līdz to spēkā stāšanās dienai otras puses ekonomikas dalībniekiem atvēlēt pietiekamu pielāgošanās laiku, izņemot gadījumus, kad rodas vai var rasties steidzami risināmas problēmas saistībā ar drošību, veselību, vides aizsardzību vai valsts drošību; un

d) darīt pieejamu otrai pusei vai tās ekonomikas dalībniekiem attiecīgu informāciju (piemēram, publiski pieejamā tīmekļa vietnē, ja tāda ir) par spēkā esošajiem tehniskajiem noteikumiem, standartiem un atbilstības novērtēšanas procedūrām un attiecīgā gadījumā un ja informācija ir pieejama, saņēmusi attiecīgu lūgumu, bez nepamatotas kavēšanās — sniegt rakstiskus norādījumus par atbilstību tās tehniskajiem noteikumiem.

4.9. PANTS

Tirgus uzraudzība

Puses apņemas apmainīties ar informāciju par tirgus uzraudzību un izpildes darbībām.

4.10. PANTS

Marķēšana un etiķetēšana

1. Puses ņem vērā, ka saskaņā ar *TBT* nolīguma 1. pielikuma 1. punktu tehniskie noteikumi var ietvert marķēšanas vai etiķetēšanas prasības vai attiekties tikai uz tām, un vienojas, ka tad, ja to tehniskie noteikumi paredz obligātu marķēšanu vai etiķetēšanu, tās nodrošina, lai šīs prasības netiktu sagatavotas ar mērķi izveidot nevajadzīgus šķēršļus starptautiskajai tirdzniecībai vai arī neizraisītu šādas sekas, un tām nevajadzētu tirdzniecību ierobežot vairāk nekā vajadzīgs, lai sasniegtu kādu leģitīmu mērķi, kas minēts *TBT* nolīguma 2.2. pantā.

2. Puses vienojas, ka tad, ja kāda puse pieprasa ražojumus obligāti marķēt vai etiķetēt:

a) puse cenšas noteikt tikai tādas prasības, kas ir būtiskas ražojuma patērētājiem vai lietotājiem, vai norādīt, ka ražojums atbilst obligātajām prasībām;

b) puse var precizēt, kāda informācija sniedzama uz etiķetes, un var prasīt atbilstību konkrētām regulējuma prasībām par etiķetes piestiprināšanu, taču kā priekšnosacījumu ražojumu pārdošanai savā tirgū neprasa etiķetes un marķējumus iepriekš apstiprināt vai sertificēt, ja vien tas netiek atzīts par nepieciešamu, ņemot vērā ar ražojumu saistīto risku cilvēku, dzīvnieku vai augu veselībai vai dzīvībai;

c) ja puse pieprasa, lai ekonomikas dalībnieki izmantotu unikālu identifikācijas numuru, tā nodrošina, lai attiecīgajiem ekonomikas dalībniekiem nepamatotas kavēšanās un diskriminācijas tiktu piešķirti šādi numuri;

d) ja vien turpmāk minētais nav maldinošs, pretrunīgs vai neskaidrs attiecībā uz informāciju, kas tiek pieprasīta preču importētājā pusē, puses atļauj norādīt:

i) informāciju citās valodās papildus valodai, kas jāizmanto preču importētājā pusē;

ii) starptautiski akceptētas nomenklatūras, piktogrammas, simbolus vai attēlus;

iii) informāciju papildus tai, kas tiek prasīta preču importētājā pusē;

e) puse akceptē, ka alternatīvi marķēšanai izcelsmes vietā, pirms ražojumu izplata un pārdod, to importētājā pusē (ja vajadzīgs, apstiprinātās telpās, piemēram, importēšanas vietas muitas noliktavā) etiķetē, etiķetē atkārtoti vai labo etiķeti, ja vien netiek prasīts šādu etiķetēšanu veikt izcelsmes vietā sabiedrības veselības vai drošuma dēļ; un

f) ja puse uzskata, ka tādējādi netiek apdraudēti *TBT* nolīguma leģitīmie mērķi, tā cenšas akceptēt nepastāvīgās vai noņemamās etiķetes vai marķējumu, vai etiķetējumu, kas ietverts pavaddokumentācijā, nevis fiziski piestiprinātas ražojumam.

3. Neskarot pušu tiesības un pienākumus, kas izriet no PTO nolīguma, 2. punktu piemēro lauksaimniecības produktiem, rūpniecības ražojumiem un pārstrādātiem lauksaimniecības pārtikas produktiem, ieskaitot dzērienus un alkoholiskus šķidrumus.

4.11. PANTS

Kontaktpunkti

Saskaņā ar 13.4. punktu (Informācijas pieprasījumi un kontaktpunkti) norīkoto kontaktpunktu funkcijas ir šādas:

a) šīs nodaļas īstenošanas un administrēšanas uzraudzība;

b) ātra ikvienas otras puses paziņotas ar standartu, tehnisko noteikumu vai atbilstības novērtēšanas procedūru izstrādi, pieņemšanu, piemērošanu vai izpildi saistītas problēmas izskatīšana;

c) sadarbības veicināšana standartu, tehnisko noteikumu un atbilstības novērtēšanas procedūru izstrādes un uzlabošanas jomā;

d) informācijas apmaiņa par standartiem, tehniskajiem noteikumiem un atbilstības novērtēšanas procedūrām;

e) attiecīgu sadarbības pasākumu atvieglošana saskaņā ar 4.4. panta (Sadarbība) 2. punktu un

f) *ad hoc* darba grupu izveides organizēšana pēc jebkuras puses lūguma ar mērķi apzināt veidus, kā atvieglot pušu savstarpējo tirdzniecību.

4.12. PANTS

Nobeiguma noteikumi

1. Preču tirdzniecības komitejā, kura izveidota saskaņā ar 16.2. pantu (Specializētās komitejas), var apspriest ikvienu īstenošanas pasākumu, kas saistīts ar šo nodaļu. Puses, pieņemot lēmumu minētajā komitejā, var pieņemt īstenošanas pasākumus, kas šajā sakarībā vajadzīgi.

2. Puses ir uzņēmušās papildu saistības attiecībā uz nozarei specifiskiem netarifa pasākumiem precēm, kā izklāstīts 4-A pielikumā un tā papildinājumos.

PIEKTĀ NODAĻA

SANITĀRIE UN FITOSANITĀRIE PASĀKUMI

5.1. PANTS

Mērķi

Šīs nodaļas mērķi ir šādi:

a) aizsargāt cilvēku, dzīvnieku un augu dzīvību un veselību pušu attiecīgajās teritorijās, vienlaikus atvieglojot pušu savstarpējo tirdzniecību sanitāro un fitosanitāro pasākumu (turpmāk "SFS pasākumi") jomā;

b) sadarboties *SPS* nolīguma turpmākā īstenošanā un

c) nodrošināt līdzekļus, ar kuriem uzlabot saziņu, sadarbību un ar SFS pasākumu īstenošanu saistītu jautājumu izšķiršanu, kas skar pušu savstarpējo tirdzniecību.

5.2. PANTS

Darbības joma

1. Šī nodaļa attiecas uz visiem puses SFS pasākumiem, kas var tieši vai netieši ietekmēt pušu savstarpējo tirdzniecību.

2. Šī nodaļa attiecas arī uz pušu savstarpējo sadarbību ar dzīvnieku labturību saistītos jautājumos, kas ir savstarpēju interešu jomā.

3. Neviens šīs nodaļas noteikums neskar pušu tiesības, kas izriet no *TBT* nolīguma attiecībā uz pasākumiem, kuri neietilpst šīs nodaļas darbības jomā.

5.3. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā:

1. tiek piemērotas *SPS* nolīguma A pielikumā ietvertās definīcijas;

2. puses var vienoties par citām definīcijām, kas vajadzīgas šīs nodaļas piemērošanai, ņemot vērā attiecīgu starptautisku organizāciju, kā Pārtikas kodeksa komisijas, Pasaules Dzīvnieku veselības organizācijas (turpmāk "*OIE*") un Starptautiskās augu aizsardzības konvencijas (turpmāk "*IPPC*") glosārijus un definīcijas.

5.4. PANTS

Tiesības un pienākumi

Puses apstiprina savas tiesības un pienākumus, kas izriet no *SPS* nolīguma.

5.5. PANTS

Kompetentās iestādes

Pušu kompetentās iestādes, kas atbild par šīs nodaļas īstenošanu, ir uzskaitītas 5.-A pielikumā. Puses savstarpēji apmainās ar informāciju par šo kompetento iestāžu maiņu.

5.6. PANTS

Vispārīgi principi

Īstenojot šo nodaļu, puses:

a) nodrošina SFS pasākumu saderību ar *SPS* nolīguma 3. pantā noteiktajiem principiem;

b) neizmanto SFS pasākumus, lai radītu nepamatotus šķēršļus tirdzniecībai;

c) nodrošina šajā nodaļā noteikto procedūru īstenošanu un pabeigšanu bez nepamatotas kavēšanas un to, ka šādas procedūras netiek piemērotas tādā veidā, ka tās varētu izraisīt patvaļīgu vai nepamatotu diskrimināciju pret otru pusi vienādos vai līdzīgos apstākļos; un

d) neizmanto ne c) punktā minētās procedūras, ne papildu informācijas lūgumus, lai bez zinātniska un tehniska pamatojuma aizkavētu piekļuvi saviem attiecīgajiem tirgiem.

5.7. PANTS

Prasības importam

1. Puses prasības importam attiecas uz visu otras puses teritoriju.

2. Eksportētāja puse nodrošina, ka uz importētāju pusi eksportētie ražojumi atbilst importētājas puses sanitārajām un fitosanitārajām prasībām.

3. Importētāja puse nodrošina, lai prasības, ko tā noteikusi importam, proporcionāli un nediskriminējoši piemērotu ražojumiem, ko importē no eksportētājas puses.

4. Maksas, kas noteiktas par procedūrām attiecībā uz ražojumiem, ko importē no eksportētājas puses, atbilst maksām, ko iekasē attiecībā uz līdzīgiem iekšzemes ražojumiem, un nepārsniedz pakalpojuma faktiskās izmaksas.

5. Lai īstenotu SFS pasākumu, importētājai pusei ir tiesības veikt importa pārbaudes ražojumiem, ko importē no eksportētājas puses.

6. Ražojumiem, kurus importē no eksportētājas puses, veikto importa pārbaužu pamatā ir sanitārais un fitosanitārais risks, kas saistīts ar šādu importēšanu. Tās veic bez nepamatotas kavēšanās un minimāli ietekmējot pušu savstarpējo tirdzniecību.

7. Importētāja puse eksportētājai pusei pēc lūguma dara pieejamu informāciju par eksportētājas puses ražojumiem veikto importa pārbaužu biežumu. Importētāja puse attiecīgā gadījumā var mainīt fizisko pārbaužu biežumu attiecībā uz sūtījumiem, ja tā liek rīkoties: i) verifikācijas, ii) importa pārbaudes vai iii) pušu savstarpēja vienošanās (arī pēc apspriešanās, kas paredzētas šajā nodaļā).

8. Ja importa pārbaudes atklāj, ka ražojumi neatbilst attiecīgajām importētājas puses noteiktajām prasībām importam, rīcība, kuru veic importētāja puse, ir proporcionāla sanitārajam un fitosanitārajam riskam, kas saistīts ar neatbilstoša ražojuma importu.

5.8. PANTS

Verifikācijas

1. Lai iegūtu un saglabātu uzticību par to, ka šī nodaļa tiek īstenota efektīvi, importētājai pusei ir tiesības jebkurā laikā veikt verifikācijas, ieskaitot:

a) verifikācijas apmeklējumus eksportētājā pusē, kuru mērķis ir pārbaudīt visu eksportētājas puses kompetento iestāžu inspicēšanas un sertificēšanas sistēmu vai tās daļu saskaņā ar Pārtikas kodeksa komisijas, *OIE* un *IPPC* attiecīgajiem starptautiskajiem standartiem, vadlīnijām un ieteikumiem; un

b) informācijas pieprasīšanu no eksportētājas puses par tās inspicēšanas un sertificēšanas sistēmu un saskaņā ar šo sistēmu veikto pārbaužu rezultātu iegūšanu.

2. Importētāja puse eksportētājai pusei dara zināmus saskaņā ar 1. punktu veikto verifikāciju rezultātus un secinājumus. Importētāja puse šos rezultātus dara pieejamus atklātībai.

3. Ja importētāja puse izlemj veikt verifikācijas apmeklējumu eksportētājā pusē, tad importētāja puse paziņo eksportētājai pusei par šo apmeklējumu vismaz sešdesmit kalendārās dienas pirms plānotā verifikācijas apmeklējuma, izņemot ārkārtas gadījumus vai gadījumus, kad puses vienojas citādi. Puses vienojas par izmaiņām šādā apmeklējumā.

4. Izmaksas, kas radušās, verificējot visas otras puses kompetento iestāžu inspicēšanas un sertificēšanas sistēmas vai to daļu vai inspicējot atsevišķus uzņēmumus, sedz importētāja puse.

5. Importētāja puse sešdesmit kalendāro dienu laikā rakstiski sniedz informāciju par verifikāciju eksportētājā pusē. Eksportētājai pusei ir četrdesmit piecas dienas, kurās sniegt piezīmes par šo informāciju. Eksportētājas puses sniegtās piezīmes pievieno galīgajam rezultātu dokumentam vai attiecīgos gadījumos iekļauj tajā.

6. Neatkarīgi no 5. punkta, ja verifikācijas gaitā ir konstatēts nozīmīgs risks cilvēku, dzīvnieku vai augu veselībai, importētāja puse iespējami drīz un katrā ziņā desmit kalendāro dienu laikā no verifikācijas beigām informē eksportētāju pusi.

5.9. PANTS

Tirdzniecības atvieglošana

1. Ja importētāja puse prasa verifikācijas apmeklējumu uz vietas, lai atļautu konkrētas kategorijas vai konkrētu kategoriju dzīvnieku izcelsmes ražojumu importu no eksportētājas puses, tad piemēro šādus noteikumus:

a) verifikācijā saskaņā ar 5.8. pants (Verifikācijas) novērtē eksportētājas puses inspicēšanas un sertificēšanas sistēmu un ņem vērā visu attiecīgo rakstisko informāciju, ko pēc lūguma sniegusi eksportētāja puse; un

b) ja inspicēšanas un sertificēšanas sistēmas verifikācijā gūti apmierinoši rezultāti, tad importētāja puse rakstiski informē eksportētāju pusi, ka verifikācijas rezultāti ir pozitīvi. Šādā gadījumā sniegtajā informācijā var ietvert to, ka importētāja puse ir atļāvusi vai atļaus konkrētas kategorijas vai konkrētu kategoriju ražojumu importu; vai

c) ja inspicēšanas un sertificēšanas sistēmas verifikācijā nav gūti apmierinoši rezultāti, tad importētāja puse rakstiski informē eksportētāju pusi par verifikācijas rezultātu. Šādā gadījumā sniegtajā informācijā var ietvert vienu no šādiem elementiem:

   i) nosacījumus, ieskaitot tos, kas saistīti ar eksportētājas puses inspicēšanas un sertificēšanas sistēmu, kuri eksportētājai pusei vēl jāievieš, lai importētāja puse varētu atļaut konkrētas kategorijas vai konkrētu kategoriju dzīvnieku izcelsmes ražojumu importu;

   ii) norādi uz faktu, ka konkrētiem dzīvnieku izcelsmes ražojumu uzņēmumiem var atļaut veikt eksportu uz importētāju pusi, ja nodrošināta atbilstība attiecīgajām 5.7. pantā (Prasības importam) importam noteiktajām prasībām; vai

   iii) paziņojumu, ka importētāja puse nav atļāvusi konkrētas kategorijas vai konkrētu kategoriju ražojumu importu no eksportētājas puses.

2. Ja importētāja puse atļāvusi konkrētas kategorijas vai konkrētu kategoriju dzīvnieku izcelsmes ražojumu importu, kuri minēti 1. punkta b) apakšpunktā, tad eksportētāja puse importētājai pusei dara zināmu to atsevišķo uzņēmumu sarakstu, kuri saskaņā jo īpaši ar 5.7. pantu (Prasības importam) un 5.8. pantu (Verifikācijas) atbilst importētājas puses prasībām. Turklāt:

a) pēc eksportētājas puses lūguma importētāja puse, iepriekš neveicot atsevišķu uzņēmumu inspicēšanu, apstiprina 5.-B pielikuma 3. punktā minētos atsevišķos uzņēmumus, kuri atrodas eksportētājas puses teritorijā. Ja importētāja puse pieprasa apstiprinājumu, tad eksportētāja puse sniedz visu informāciju, ko prasa importētāja puse, lai garantētu atbilstību attiecīgām prasībām, ieskaitot 5.7. pantu (Prasības importam). Importētājas puses apstiprinājums ir saderīgs ar 5.-B pielikumā izklāstītajiem nosacījumiem, un tas attiecas tikai uz tām ražojumu kategorijām, kuras atļauts importēt;

b) apstiprinot 2. punkta a) apakšpunktā minētos atsevišķos uzņēmumus, importētāja puse saskaņā ar piemērojamajām juridiskajām un administratīvajām procedūrām veic nepieciešamos leģislatīvos vai administratīvos pasākumus, lai četrdesmit kalendāro dienu laikā no dienas, kad saņemts eksportētājas puses lūgums, ko papildina importētājas puses lūgtā informācija, garantētu atbilstību attiecīgajām prasībām, ieskaitot 5.7. pantu (Prasības importam); un

c) importētāja puse dara zināmu eksportētājai pusei, ka akceptē vai noraida 2. punkta a) apakšpunktā minētos atsevišķos uzņēmumus, un, ja vajadzīgs, pamato noraidījumu.

5.10. PANTS

Ar dzīvnieku un augu veselību saistīti pasākumi

1. Puses atzīst šādus jēdzienus — "no kaitīgā organisma brīva teritorija", "no slimības brīva teritorija", "kaitīgā organisma zemas izplatības teritorija", "slimības zemas izplatības teritorija" — saskaņā ar *SPS* nolīgumu, *OIE* un *IPPC* standartiem, vadlīnijām vai ieteikumiem. SFS komiteja, kas minēta 5.15. pantā (Sanitāro un fitosanitāro pasākumu komiteja), var noteikt sīkākus procedūras noteikumus par šādu teritoriju atzīšanu, ieskaitot procedūras šādu teritoriju atzīšanai uzliesmojuma gadījumā, ņemot vērā jebkurus attiecīgus *SPS* nolīguma, *OIE* un *IPPC* standartus, vadlīnijas vai ieteikumus.

2. Nosakot no kaitīgā organisma vai no slimības brīvas teritorijas un kaitīgā organisma vai slimības zemas izplatības teritorijas, puses izvērtē tādus faktorus kā ģeogrāfiskā atrašanās vieta, ekosistēmas, epidemioloģiskā uzraudzība un sanitāro vai fitosanitāro pārbaužu efektivitāte šādās teritorijās.

3. No kaitīgā organisma vai no slimības brīvu teritoriju un kaitīgā organisma vai slimības zemas izplatības teritoriju noteikšanā puses veido ciešu sadarbību, kuras mērķis ir panākt uzticību procedūrām, ko šādu teritoriju noteikšanai veic otra puse. Akceptējot eksportētājas puses šādi noteiktās teritorijas, importētāja puse dzīvnieku vai augu veselības statusu eksportētājā pusē vai tās daļā principā nosaka, pamatojoties uz informāciju, ko eksportētāja puse sniegusi saskaņā ar *SPS* nolīgumu, *OIE* un *IPPC* standartiem, vadlīnijām vai ieteikumiem.

4. Ja importētāja puse neakceptē eksportētājas puses šādi noteiktās teritorijas, tā izskaidro iemeslus un ir gatava sākt apspriešanos.

5. Eksportētāja puse, kas apgalvo, ka tajā ietilpstošas teritorijas ir brīvas no kaitīgā organisma vai slimības vai tajās kaitīgā organisma vai slimības izplatība ir zema, sniedz attiecīgus pierādījumus, lai objektīvi demonstrētu importētājai pusei, ka šīs teritorijas varētu palikt brīvas no kaitīgā organisma vai slimības vai kaitīgā organisma vai slimības zemā izplatība tajās varētu saglabāties. Tādēļ pēc attiecīga lūguma importētājai pusei tiek nodrošināta pienācīga piekļuve inspicēšanas, testēšanas un citām attiecīgām procedūrām.

6. Puses atzīst *OIE* nodalīšanas principu un *IPPC* no kaitīgiem organismiem brīvu ražotņu principu. SFS komiteja, kas minēta 5.15. pantā (Sanitāro un fitosanitāro pasākumu komiteja), novērtē visus nākotnē iespējamos *OIE* un *IPPC* ieteikumus par šo jautājumu un var izdot attiecīgus ieteikumus.

5.11. PANTS

Pārredzamība un informācijas apmaiņa

1. Puses:

a) cenšas nodrošināt pārredzamību attiecībā uz tirdzniecībai piemērojamajiem SFS pasākumiem, jo īpaši 5.7. pantā (Prasības importam) noteiktajiem pasākumiem, ko piemēro importam no otras puses;

b) uzlabo savstarpējo izpratni par katras puses SFS pasākumiem un to piemērošanu;

c) lai mazinātu SFS pasākumu negatīvo ietekmi uz tirdzniecību, apmainās ar informāciju par jautājumiem, kas saistīti ar SFS pasākumu izstrādi un piemērošanu, tostarp iegūtajiem jaunajiem zinātniskajiem pierādījumiem, kuri ietekmē vai var ietekmēt pušu savstarpējo tirdzniecību;

d) pēc puses lūguma piecpadsmit kalendāro dienu laikā paziņo konkrētu ražojumu importam piemērojamās prasības un

e) pēc puses lūguma piecpadsmit kalendāro dienu laikā informē par konkrētiem ražojumiem piemērojamās atļaujas piešķiršanas gaitu.

2. Puses saskaņā ar 13.4. panta 1. punktu (Informācijas pieprasījumi un kontaktpunkti) norīko kontaktpunktus, kas atbild par informāciju, uz kuru attiecas 1. punkts. Informāciju nosūta pa pastu, faksu vai e-pastu. Informāciju, ko nosūta pa e-pastu, var parakstīt elektroniski, un to var savstarpēji nosūtīt tikai kontaktpunkti.

3. Ja informācija, uz kuru attiecas 1. punkts, tiek darīta pieejama, paziņojot to PTO saskaņā ar attiecīgiem tās noteikumiem un procedūrām, vai ja iepriekšminētā informācija ir darīta pieejama oficiālās, atklātībai bez maksas pieejamās pušu tīmekļa vietnēs, tiek uzskatīts, ka informācijas apmaiņa ir notikusi.

4. Paziņošana, uz kuru attiecas šī nodaļa, notiek starp 2. punktā minētajiem kontaktpunktiem.

5.12. PANTS

Apspriešanās

1. Katra puse divu kalendāro dienu laikā rakstiski informē otru pusi par nopietnu vai nozīmīgu risku cilvēku, dzīvnieku vai augu dzīvībai vai veselībai, ieskaitot ar pārtiku saistītas ārkārtas situācijas.

2. Ja kādai pusei rodas nopietnas bažas par tādu risku cilvēku, dzīvnieku vai augu dzīvībai vai veselībai, kurš saistīts ar precēm, ar ko notiek tirdzniecība, pēc attiecīga lūguma iespējami drīz notiek apspriešanās par situāciju. Tādā gadījumā katra puse cenšas sniegt visu informāciju, kas nepieciešama, lai novērstu tirdzniecības traucējumus.

3. Apspriešanās, kas minēta šā panta 2. punktā, var notikt pa e-pastu, videokonferencē vai telefonkonferencē. Puse, kas prasa apspriešanos, nodrošina, lai tiktu sagatavots apspriešanās protokols.

5.13. PANTS

Ārkārtas pasākumi

1 Ja rodas nopietns risks cilvēku, dzīvnieku vai augu dzīvībai vai veselībai, importētāja puse, iepriekš to nepaziņojot, var veikt pasākumus, kas vajadzīgi cilvēku, dzīvnieku vai augu dzīvības vai veselības aizsardzībai. Attiecībā uz pušu savstarpēju sūtījumu pārvadājumiem importētāja puse apsver vispiemērotāko un samērīgāko risinājumu, kā izvairīties nevajadzīgiem tirdzniecības traucējumiem.

2. Puse, kas veic pasākumus, iespējami drīz un katrā ziņā ne vēlāk kā divdesmit četras stundas pēc pasākuma pieņemšanas informē par to otru pusi. Jebkura puse var lūgt jebkuru informāciju, kas saistīta ar sanitāro un fitosanitāro situāciju un pieņemtajiem pasākumiem. Otra puse atbild, tiklīdz lūgtā informācija ir pieejama.

3. Pēc jebkuras puses lūguma un saskaņā ar 5.12. panta (Apspriešanās) noteikumiem puses piecpadsmit kalendāro dienu laikā no paziņošanas dienas rīko apspriešanos par situāciju. Apspriešanās mērķis ir novērst nevajadzīgus tirdzniecības traucējumus. Puses var apsvērt iespējas, kā atvieglot pasākumu īstenošanu vai aizstāt tos.

5.14. PANTS

Līdzvērtība

1. Puses saskaņā ar 4. līdz 7. punktu var atzīt nozarei vai nozares daļai piemērojama atsevišķa pasākuma un/vai pasākumu grupu, un/vai sistēmu līdzvērtību. Līdzvērtības atzīšana attiecas uz pušu savstarpējo tirdzniecību ar dzīvniekiem un dzīvnieku produktiem, augiem un augu produktiem vai, attiecīgā gadījumā, uz saistītām precēm.

2. Ja līdzvērtība nav atzīta, tirdzniecība notiek saskaņā ar nosacījumiem, ko izvirza importētāja puse, lai panāktu tai pienācīga līmeņa aizsardzību.

3. Lai atzītu līdzvērtību, ir jānovērtē un jāakceptē:

a) tiesību aktos, standartos un procedūrās noteiktie SFS pasākumi, ieskaitot pārbaudes, kas saistītas ar inspicēšanas un sertificēšanas sistēmām, kuras izmanto, lai nodrošinātu eksportētājas puses un importētājas puses SFS pasākumu ievērošanu;

b) dokumentēta kompetento iestāžu struktūra, to pilnvaras, hierarhija, darbības veids un pieejamie resursi un

c) ar kontroles programmām un nodrošināšanu saistītie kompetentās iestādes darbības rezultāti.

4. Novērtēšanā puses ņem vērā jau gūto pieredzi.

5. Importētāja puse akceptē eksportētājas puses sanitāro vai fitosanitāro pasākumu līdzvērtību, ja eksportētāja puse objektīvi demonstrē, ka tās pasākumi sasniedz importētājai pusei pienācīga līmeņa aizsardzību. Tālab pēc attiecīga lūguma importētājai pusei tiek piešķirta samērīga piekļuve inspicēšanai, testēšanai un citām attiecīgām procedūrām.

6. Atzīstot līdzvērtību, puses ņem vērā Pārtikas kodeksa komisijas, *OIE, IPPC* un PTO SFS komitejas norādījumus.

7. Turklāt, ja līdzvērtība ir atzīta, puses var vienoties par vienkāršotu modeli attiecībā uz oficiālajiem sanitārajiem vai fitosanitārajiem sertifikātiem, kas nepieciešami katram importam paredzētam dzīvnieku un dzīvnieku produktu, augu un augu produktu vai citu saistītu preču sūtījumam.

5.15. PANTS

Sanitāro un fitosanitāro pasākumu komiteja

1. Sanitāro un fitosanitāro lietu komitejā (turpmāk "SFS komiteja"), kas izveidota saskaņā ar 16.2. pantu (Specializētās komitejas), ietilpst pušu kompetento iestāžu pārstāvji.

2. SFS komiteja sanāk gada laikā no šā nolīguma stāšanās spēkā. Pēc tam tā sanāk vismaz reizi gadā vai tā, kā vienojas puses. Pirmās sanāksmes laikā SFS komiteja pieņem savu reglamentu. SFS komitejas sanāksmes notiek klātienē, telefonkonferencē, videokonferencē vai izmantojot kādus citus līdzekļus, par ko puses vienojas.

3. SFS komiteja var vienoties izveidot tehniskas darba grupas, kurās ietilpst pušu eksperti un kuras apzina un risina tehniskus un zinātniskus jautājumus, kas rodas saistībā ar šo nodaļu, un atklāj iespējas tālākai sadarbībai SFS jautājumos, kuri ir savstarpēju interešu jomā. Ja vajadzīgas īpašas zināšanas, par grupas locekļiem var kļūt personas, kas nepārstāv puses.

4. SFS komiteja var izskatīt visus jautājumus, kas saistīti ar šīs nodaļas piemērošanu. Tai jo īpaši ir šādi pienākumi un funkcijas:

a) izstrādāt procedūras vai noteikumus, kas vajadzīgi, lai īstenotu šo nodaļu; ieskaitot tās pielikumus;

b) uzraudzīt šīs nodaļas īstenošanu un

c) nodrošināt forumu, kur apspriestu problēmas, kas saistītas ar konkrētu SFS pasākumu piemērošanu, ar nolūku panākt savstarpēji pieņemamus risinājumus. Šai sakarībā, lai veiktu apspriešanos, pēc puses lūguma SFS komiteju sasauc steidzamības kārtā. Šāda apspriešanās neskar pušu tiesības un pienākumus, kas izriet no četrpadsmitās nodaļas (Strīdu izšķiršana) un piecpadsmitās nodaļas (Mediācijas mehānisms).

5. Lai veicinātu pušu sadarbību dzīvnieku veselības jomā, SFS komiteja apmainās ar informāciju, īpašām zināšanām un pieredzi dzīvnieku labturības jomā.

6. Ar SFS komitejas lēmumu puses var pieņemt ieteikumus un lēmumus, kuri saistīti ar importa atļaujām, informācijas apmaiņu, pārredzamību, reģionalizācijas atzīšanu, līdzvērtību un alternatīviem pasākumiem un ikvienu citu jautājumu, kas minēts 4. un 5. punktā.

5.16. PANTS

Tehniskās konsultācijas

1. Ja puse uzskata, ka otras puses pasākums ir vai var būt pretrunā pienākumiem, kas izriet no šīs nodaļas, un izraisa vai var izraisīt nepamatotu tirdzniecības traucējumu, tā var lūgt tehniskas konsultācijas SFS komitejā. Kompetentās iestādes, kas norādītas 5.-A pielikumā, atvieglo šīs konsultācijas.

2. Tehniskās konsultācijas SFS komitejā uzskata par pabeigtām trīsdesmit dienu laikā no attiecīga lūguma iesniegšanas dienas, ja vien iesaistītās puses nevienojas tās turpināt. Tehniskās konsultācijas var notikt telefonkonferencē, videokonferencē vai izmantojot kādu citu mehānismu, par ko puses vienojas.

SESTĀ NODAĻA

MUITA UN TIRDZNIECĪBAS ATVIEGLOŠANA

6.1. PANTS

Mērķi

1. Puses atzīst muitas un tirdzniecības atvieglošanas jautājumu nozīmību mainīgajā globālās tirdzniecības vidē. Puses vienojas stiprināt sadarbību šajā jomā ar mērķi nodrošināt, lai attiecīgie tiesību akti un procedūras, kā arī attiecīgo pārvaldes iestāžu administratīvās spējas sasniedz tirdzniecības atvieglošanas mērķi, vienlaikus nodrošinot reālu muitas kontroli.

2. Tālab puses vienojas, ka tiesību akti ir nediskriminējoši un ka muitas procedūru pamatā ir modernas metodes un reālas kontroles, kas apkaro krāpšanu un aizsargā likumīgu tirdzniecību.

3. Puses atzīst, ka nekādi netiek apdraudēti likumīgi sabiedriskās politikas mērķi, tostarp ar drošību, drošumu un krāpšanas apkarošanu saistītie mērķi.

6.2. PANTS

Principi

1. Puses vienojas, ka to attiecīgie muitas noteikumi un procedūras pamatojas uz:

a) starptautiskiem instrumentiem un standartiem, kas piemērojami muitas un tirdzniecības jomā un ko akceptējušas attiecīgās puses, ieskaitot Pasaules Muitas organizācijas (turpmāk "PMO") Pārskatītās Kioto konvencijas par muitas procedūru vienkāršošanu un harmonizēšanu, Starptautiskās konvencijas par preču aprakstīšanas un kodēšanas harmonizēto sistēmu un Standartu sistēmas tirdzniecības drošībai un atvieglošanai (turpmāk "*SAFE* sistēma") pamatelementus;

b) likumīgas tirdzniecības aizsardzību, ko realizē, nodrošinot tiesību aktu prasību efektīvu izpildi un atbilstību tām,

c) tiesību aktiem, kas izvairās no nevajadzīga vai diskriminējoša sloga ekonomikas dalībniekiem un kas paredz papildu tirdzniecības atvieglojumus ekonomikas dalībniekiem, kuri panākuši lielu atbilstību tiesību aktiem, un kas nodrošina aizsardzības līdzekļus pret krāpšanu un nelikumīgām vai kaitējošām darbībām; un

d) noteikumiem, kuri nodrošina, ka ikviena sankcija, kas tiek noteikta par muitas noteikumu vai procedūras prasību pārkāpumiem, ir samērīga un nediskriminējoša un to piemērošana nepamatoti neaizkavē preču izlaišanu.

2. Lai uzlabotu darba metodes, kā arī lai attiecībā uz darbībām nodrošinātu nediskrimināciju, pārredzamību, efektivitāti, viengabalainību un pārskatatbildību, puses:

a) ja vien iespējams, vienkāršo prasības un formalitātes attiecībā uz preču ātru izlaišanu un muitošanu; un

b) cenšas panākt turpmākus vienkāršojumus un to datu un dokumentācijas standartizāciju, kuri vajadzīgi muitā un citās aģentūrās.

6.3. PANTS

Muitas sadarbība

1. Lai nodrošinātu 6.1. punktā (Mērķi) izklāstīto mērķu sasniegšanu, pušu attiecīgās iestādes sadarbojas muitas jautājumos.

2. Lai veicinātu sadarbību muitas jautājumos, puses cita starpā:

a) apmainās ar informāciju par saviem attiecīgajiem muitas tiesību aktiem, to īstenošanu un muitas procedūrām, jo īpaši šādās jomās:

i) muitas procedūru vienkāršošana un modernizēšana;

ii) intelektuālā īpašuma tiesību piemērošana pie robežas, ko veic muitas dienesti;

iii) tranzīts un pārkraušana un

iv) attiecības ar darījumu veicējiem;

b) apsver tādu kopīgu iniciatīvu izstrādi, kuras saistītas ar importa, eksporta un citām muitas procedūrām, kā arī lai nodrošinātu reālu pakalpojumu sniegšanu darījumu veicējiem;

c) atbilstoši *SAFE* sistēmai kopīgiem spēkiem risina ar muitu saistītus aspektus, kas saistīti ar starptautiskās tirdzniecības un piegādes ķēdes nodrošināšanu un atvieglošanu;

d) attiecīgos gadījumos iedibina attiecīgo riska pārvaldības paņēmienu, riska standartu, drošības pārbaužu un tirdzniecības partnerības programmu savstarpēju atzīšanu, ieskaitot tādus aspektus kā datu pārraide un savstarpēji saskaņoti ieguvumi; un

e) pastiprina koordināciju tādās starptautiskās organizācijās kā PTO un PMO.

6.4. PANTS

Tranzīts un pārkraušana

1. Puses savā teritorijā nodrošina pārkraušanas darbību un tranzīta kustību atvieglošanu un reālu kontroli.

2. Puses veicina un īsteno reģionālā tranzīta pasākumus, kuru mērķis ir atvieglot tirdzniecību.

3. Puses savā teritorijā nodrošina visu attiecīgo iestāžu un aģentūru sadarbību un koordināciju, lai atvieglotu tranzīta satiksmi.

6.5. PANTS

Iepriekšēji nolēmumi

Katra puse pirms preču importēšanas tās teritorijā saskaņā ar saviem tiesību aktiem un procedūrām ar savu muitas dienestu vai citu kompetentu iestāžu starpniecību izdod tirgotājiem, kuri veic uzņēmējdarbību to teritorijā, rakstiskus iepriekšējus nolēmumus par tarifu klasifikāciju, izcelsmi un jebkuriem citiem jautājumiem, par ko puses var izlemt.

6.6. PANTS

Vienkāršota muitas procedūra

1. Lai ekonomikas dalībniekiem, ieskaitot mazos un vidējos uzņēmumus, samazinātu izmaksas un palielinātu paredzamību, katra puse paredz vienkāršotas importa un eksporta procedūras, kas ir pārredzamas un efektīvas. Apstiprinātiem tirgotājiem atbilstoši objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem tiek nodrošināta vieglāka piekļuve vienkāršotām muitas procedūrām.

2. Lai nokārtotu formalitātes, kas vajadzīgas, lai uz precēm attiecinātu muitas procedūru, izmanto vienotu muitas deklarācijas dokumentu vai tās elektronisku ekvivalentu.

3. Lai vienkāršotu un atvieglotu preču ievešanu un izlaišanu, puses izmanto modernus muitas paņēmienus, ieskaitot riska novērtēšanas un pēcmuitošanas pārbaudes metodes.

4. Puses veicina tādu sistēmu pakāpenisku izstrādi un izmantošanu, kuru uzdevums ir atvieglot datu elektronisku apmaiņu attiecīgo tirgotāju, muitas dienestu un citu saistīto aģentūru starpā.

6.7. PANTS

Preču izlaišana

Katra puse nodrošina, lai tās muitas dienesti, robežkontroles dienesti vai citas kompetentās iestādes piemēro prasības un procedūras, kas:

a) paredz preču izlaišanu laikposmā, kas nav ilgāks kā nepieciešams, lai nodrošinātu atbilstību pušu muitas un citiem ar tirdzniecību saistītiem tiesību aktiem un formalitātēm;

b) paredz iepriekšēju apstrādi (t. i., informācijas elektronisku iesniegšanu un galīgo apstrādi pirms faktiskās preču pienākšanas), lai preces varētu izlaist tūlīt pēc pienākšanas; un

c) paredz preču izlaišanu bez muitas nodokļu samaksas, ar nosacījumu, ka sniegta garantija, ja saskaņā ar katras puses tiesību aktiem tā vajadzīga, lai nodrošinātu muitas nodokļu galīgo samaksu.

6.8. PANTS

Maksas un maksājumi

1. Maksas un maksājumus uzliek tikai par pakalpojumiem, kuri sniegti saistībā ar attiecīgo importu vai eksportu vai formalitāti, kas jāievēro, veicot šādu importu vai eksportu. Tās nepārsniedz aptuvenas sniegtā pakalpojuma izmaksas, un tās neaprēķina procentuāli.

2. Informāciju par maksām un maksājumiem publisko, izmantojot oficiāli noteiktus saziņas līdzekļus, ieskaitot internetu. Šādā informācijā norāda pamatojumu maksas vai maksājuma uzlikšanai par sniegto pakalpojumu, atbildīgo iestādi, piemērojamo maksu vai maksājumu un norēķinu laiku un kārtību.

3. Jaunas vai grozītas maksas un maksājumus uzliek tikai tad, kad 2. punktā noteiktā informācija ir publiskota un ir brīvi pieejama.

6.9. PANTS

Muitas aģenti

Puses vienojas, ka to attiecīgie muitas noteikumi un procedūras neprasa obligāti izmantot muitas aģentus. Licencējot muitas aģentus, puses piemēro pārredzamus, nediskriminējošus un proporcionālus noteikumus.

6.10. PANTS

Pirmsnosūtīšanas inspekcijas

Puses vienojas, ka to attiecīgie muitas noteikumi un procedūras neprasa obligāti izmantot pirmsnosūtīšanas inspekcijas, kas definētas Nolīgumā par pirmsnosūtīšanas inspekciju, vai kādu citu inspekcijas darbību, kuru privāti uzņēmumi veic galamērķī pirms muitošanas.

6.11. PANTS

Muitas vērtējumi

1. Puses nosaka preču muitas vērtību saskaņā ar Nolīgumu par muitas vērtējumu.

2. Puses sadarbojas, lai rastu kopīgu pieeju jautājumiem par ražojumu muitas vērtējumu.

6.12. PANTS

Riska pārvaldība

1. Katra puse savas pārbaudes un izlaišanas procedūras un pēcievešanas verifikācijas procedūras balsta uz riska novērtēšanas principiem un revīzijām, nevis visaptveroši pārbauda, vai katrs sūtījums atbilst importam noteiktajām prasībām.

2. Puses vienojas attiecībā uz precēm pieņemt un piemērot savas importa, eksporta, tranzīta un pārkraušanas kontroles prasības un procedūras, pamatojoties uz riska pārvaldības principiem, kurus piemēro, koncentrējoties uz atbilstības panākšanas pasākumiem attiecībā uz operācijām, kas pelna uzmanību.

6.13. PANTS

Vienotais kontaktpunkts

Katra puse cenšas izveidot vai saglabāt vienotā kontaktpunkta sistēmas, kas atvieglo muitas un citos tiesību aktos preču eksportam, importam un tranzītam noteiktās informācijas vienotu elektronisku iesniegšanu.

6.14. PANTS

Apelācijas procedūras

1. Katra puse paredz efektīvas, ātras, nediskriminējošas un viegli pieejamas procedūras, kas garantē tiesības veikt apelāciju pret muitas vai citu kompetento iestāžu administratīviem aktiem, nolēmumiem, un lēmumiem, kuri ietekmē preču importu vai eksportu vai tranzīta preces.

2. Apelācijas procedūras saskaņā ar pušu tiesību aktiem var ietvert to, ka uzraudzības iestāde veic administratīvu pārskatīšanu, un to, ka administratīvā līmenī pieņemti lēmumi tiek pārskatīti tiesā.

6.15. PANTS

Pārredzamība

1. Katra puse publicē vai dara citādi pieejamus, arī ar elektroniskiem līdzekļiem, savus tiesību aktus, noteikumus, administratīvas procedūras un citas prasības, kuras attiecas uz muitu un tirdzniecības atvieglošanu.

2. Katra puse norīko vai saglabā vienu vai vairākus uzziņu vai informācijas centrus, kas izskatītu ieinteresēto personu informācijas pieprasījumus, kuri attiecas uz muitu un tirdzniecības atvieglošanu.

6.16. PANTS

Attiecības ar darījumu veicējiem

Puses vienojas:

a) ka ir svarīgi laikus apspriesties ar tirdzniecības pārstāvjiem par tiesību aktu priekšlikumiem un vispārīgām procedūrām, kas saistītas ar muitu un tirdzniecības atvieglošanas jautājumiem. Tādēļ muitas dienesti un darījumu veicēji pēc vajadzības apspriežas;

b) pirms piemērošanas publicēt vai darīt pieejamus citādi (cik iespējams ar elektroniskiem līdzekļiem) jaunos tiesību aktus un vispārīgas procedūras, kas saistītas ar muitu un tirdzniecības atvieglošanas jautājumiem, kā arī izmaiņas minētajos tiesību aktos un procedūrās un to interpretācijās. Tās arī dara pieejamus atklātībai attiecīgos administratīva rakstura paziņojumus, ieskaitot aģentūru prasības un ievešanas procedūras, darba laiku un darba procedūras muitas iestādēm ostās un robežšķērsošanas punktos un informācijas pieprasīšanas kontaktpunktiem;

c) neskarot likumīgus sabiedriskās politikas mērķus (piemēram, izmaiņas nodokļu likmēs) — par nepieciešamību, ka no dienas, kad publisko jaunu vai grozītu tiesību aktu, procedūru un maksu vai maksājumu, līdz to spēkā stāšanās dienai jāpaiet samērīgam laikposmam; un

d) nodrošināt, lai to attiecīgajās muitas un saistītajās prasībās un procedūrās arī turpmāk tiktu ievērotas tirgotāju vajadzības un laba prakse un lai tās iespējami maz ierobežotu tirdzniecību.

6.17. PANTS

Muitas komiteja

1. Muitas komitejā, kas izveidota ar 16.2. punktu (Specializētās komitejas), ietilpst pušu muitas un citu kompetento iestāžu pārstāvji. Muitas komiteja nodrošina, lai pienācīgi darbotos šī nodaļa, 1. protokols un visi ar muitu saistītie papildu noteikumi, par ko puses vienojušās. Muitas komitejā puses var izskatīt visus jautājumus, kas rodas šajā sakarībā, un pieņemt lēmumus par tiem.

2. Muitas komitejā puses var pieņemt ieteikumus un lēmumus par riska pārvaldības paņēmienu, riska standartu, drošības pārbaužu un tirdzniecības partnerības programmu savstarpēju atzīšanu, ieskaitot tādus aspektus kā datu pārraide un ieguvumi, par ko panākta savstarpēja vienošanās, un visiem citiem jautājumiem, uz kuriem attiecas 1. punkts.

3. Puses var vienoties rīkot *ad hoc* sanāksmes par jebkuriem muitas jautājumiem, ieskaitot izcelsmes noteikumus un visus citus ar muitu saistītus noteikumus, par kuriem puses savstarpēji vienojas. Attiecīgos gadījumos konkrētu jautājumu izskatīšanai tās var arī izveidot apakšgrupas.

SEPTĪTĀ NODAĻA

NETARIFA ŠĶĒRŠĻI TIRDZNIECĪBAI UN IEGULDĪJUMIEM ENERĢIJAS RAŽOŠANĀ NO ATJAUNOJAMIEM RESURSIEM

7.1. PANTS

Mērķi

Atbilstīgi globālajiem centieniem samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas pusēm ir kopīgs mērķis veicināt, attīstīt un palielināt enerģijas ražošanu no atjaunojamiem un ilgtspējīgiem nefosiliem avotiem, jo īpaši atvieglojot tirdzniecību un ieguldījumus. Tādēļ puses sadarbojas tarifa un netarifa šķēršļu likvidēšanā vai mazināšanā un regulējuma konverģences veicināšanā ar reģionāliem un starptautiskiem standartiem.

7.2. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā:

a) “vietēja satura prasība” ir

i) attiecībā uz precēm — prasība uzņēmumam pirkt vai izmantot iekšzemes izcelsmes preces vai preces no iekšzemes avota, kuras norāda kā noteiktus ražojumus, ražojumu apjomu vai vērtību, vai kā daļu no vietējās produkcijas apjoma vai vērtības;

ii) attiecībā uz pakalpojumiem — prasība, kas ierobežo pakalpojumu sniedzēju izvēli vai sniegto pakalpojumu par sliktu otras puses pakalpojumiem vai pakalpojumu sniedzējiem;

b) “pasākums” ir puses pasākums, kas ir šīs nodaļas darbības jomā, tiesību akta, noteikuma, normas, procedūras, lēmuma, administratīva akta vai jebkādā citā formā;

c) “kompensācija” ir tāds nosacījums, kas veicina vietējo attīstību, piemēram, nepamatota tehnoloģijas licencēšana, ieguldījumi, pienākums slēgt līgumu ar konkrētu finanšu iestādi, prečmaiņa un tamlīdzīgas prasības;

d) “personālsabiedrība” ir tāds tiesību subjekts kā korporācija, trests, personālsabiedrība, kopuzņēmums, asociācija;

e) “pakalpojumu sniedzējs” ir definēts 8.2. panta (Definīcijas) l) punktā.

7.3. PANTS

Darbības joma

1. Šī nodaļa attiecas uz pasākumiem, kas var ietekmēt pušu savstarpējo tirdzniecību un ieguldījumus, kuri saistīti ar enerģijas ražošanu no atjaunojamiem un ilgtspējīgiem nefosiliem avotiem, proti, vēja, saules, aerotermālās, ģeotermālās, hidrotermālās un okeāna enerģijas, hidroenerģijas, biomasas, atkritumu gāzes, notekūdeņu attīrīšanas iekārtu gāzes un biogāzes enerģijas, bet ne ar produktiem, no kuriem tiek ražota enerģija.

2. Šī nodaļa neattiecas ne uz pētniecības un izstrādes projektiem, ne demonstrējumu projektiem, ko veic nekomerciālā apjomā.

3. Šī nodaļa neskar attiecīgo citu šā nolīguma noteikumu, tostarp izņēmumu, atrunu vai ierobežojumu, piemērošanu *mutatis mutandis* 1. punktā minētajiem pasākumiem. Lielākai noteiktībai — ja šī nodaļa nav saderīga ar citiem šā nolīguma noteikumiem, tad pārējiem šā nolīguma noteikumiem ir augstāks spēks, ciktāl pastāv nesaderība.

7.4. PANTS

Principi

Puse:

a) atturas pieņemt pasākumus, kas paredz vietējā satura prasības vai kādu citu kompensāciju, kas ietekmē otras puses ražojumus, pakalpojumu sniedzējus, uzņēmējus vai uzņēmumus;

b) atturas pieņemt pasākumus, kas prasa personālsabiedrību izveidi kopā ar vietējiem uzņēmumiem, ja vien šādas personālsabiedrības netiek uzskatītas par nepieciešamām tehnisku iemeslu dēļ un ja puse pēc otras puses lūguma var parādīt šādus tehniskus iemeslus;

c) nodrošina, lai visi noteikumi, kas attiecas uz atļauju, sertifikācijas un licencēšanas procedūrām, kuras jo īpaši tiek piemērotas iekārtām, elektrostacijām un saistītajai pārvades tīklu infrastruktūrai, ir objektīvi, pārredzami, nepatvaļīgi un nediskriminē otras puses pieteikuma iesniedzējus;

d) nodrošina, lai administratīvajām maksām, ko uzliek:

   i) otras puses izcelsmes preču importam un izmantošanai vai saistībā ar tiem vai kas ietekmē otras puses piegādātāju veikto preču piegādi, tiktu piemērots 2.10. pants (Ar importēšanu un eksportēšanu saistītas maksas un formalitātes);

ii) otras puses pakalpojumu sniedzēju sniegtajiem pakalpojumiem vai saistībā ar tiem, tiktu piemērots 8.18. pants (Darbības joma un definīcijas), 8.19. pants (Licencēšanas un kvalificēšanas nosacījumi) un 8.20. pants (Licencēšanas un kvalificēšanas procedūras); un

e) nodrošina, lai noteikumi, nosacījumi un procedūras, kas attiecas uz pievienošanos un piekļuvi elektroenerģijas pārvades tīkliem, būtu pārredzami un nediskriminētu otras puses piegādātājus.

7.5. PANTS

Standarti, tehniskie noteikumi un atbilstības novērtēšana

1. Ja attiecībā uz ražojumiem, kas paredzēti enerģijas ražošanai no atjaunojamiem un ilgtspējīgiem nefosiliem avotiem, pastāv starptautiski vai reģionāli standarti, tad puses šos standartus vai to attiecīgās daļas izmanto par pamatu saviem tehniskajiem noteikumiem, izņemot gadījumus, kad šādi starptautiski standarti vai to attiecīgās daļas būtu neefektīvs vai nepiemērots līdzeklis likumīgu mērķu sasniegšanai. Piemērojot šo punktu, par attiecīgām starptautiskām standartizācijas institūcijām jo īpaši uzskata Starptautisko standartizācijas organizāciju (turpmāk "ISO") un Starptautisko elektrotehnikas komisiju (turpmāk "*IEC*").

2. Attiecīgos gadījumos puses precizē tehniskos noteikumus, kuru pamatā ir ražojumam noteiktās prasības veiktspējas (ieskaitot ekoloģiskos raksturlielumus), nevis konstrukcijas vai parametru apraksta ziņā.

3. Attiecībā uz ražojumiem, kas uzskaitīti harmonizētās sistēmas 84. nodaļā (izņemot pozīciju 8401) un HS pozīcijās 850231 un 854140:

a) ar mērķi laist ražojumus tirgū bez kādām papildu prasībām Savienība pieņem atbilstības deklarācijas no Singapūras piegādātājiem ar tādiem pašiem noteikumiem kā no Savienības piegādātājiem un

b) ar mērķi laist ražojumus tirgū bez kādām papildu prasībām Singapūra pieņem ES atbilstības deklarācijas vai testu protokolus. Singapūra var prasīt, lai atbilstoši 4.-A pielikuma 5. pantā (Aizsardzības pasākumi) izklāstītajiem nosacījumiem testēšanu vai sertifikāciju obligāti veiktu trešā puse.

Lielākai noteiktībai — šis punkts neskar iespēju pusēm piemērot prasības, kas nav saistītas ar šajā punktā minētajiem ražojumiem, piemēram, zonējuma noteikumus vai būvnormatīvus.

7.6. PANTS

Izņēmumi

1. Uz šo nodaļu attiecas drošības un/vai vispārīgie izņēmumi, kas izklāstīti 2.14. pantā (Vispārīgi izņēmumi), 8.62. pantā (Vispārīgi izņēmumi), 9.3. pantā (Drošība un vispārīgi izņēmumi) un lielākai noteiktībai — attiecīgie noteikumi sešpadsmitajā nodaļā (Institucionāli, vispārīgi un nobeiguma noteikumi).

2. Lielākai noteiktībai — neviens šīs nodaļas noteikums nav interpretējams tā, ka tas kādu pusi varētu atturēt no tādu pasākumu pieņemšanas vai izpildes, kuri nepieciešami attiecīgo enerģētikas tīklu drošai ekspluatācijai vai enerģijas piegādes drošībai, ievērojot prasību, ka minētie pasākumi netiek piemēroti tā, ka tie varētu izraisīt patvaļīgu vai nepamatotu diskrimināciju attiecībā uz pušu ražojumiem, pakalpojumu sniedzējiem vai ieguldītājiem vienādos apstākļos vai slēptus tirdzniecības vai ieguldījumu ierobežojumus pušu starpā.

7.7. PANTS

Īstenošana un sadarbība

1. Puses sadarbojas un apmainās ar informāciju par jebkuriem jautājumiem, kas ir būtiski šīs nodaļas īstenošanai, Tirdzniecības komitejā, kas izveidota saskaņā ar 16.1. pantu (Tirdzniecības komiteja). Ar Tirdzniecības komitejas lēmumu puses šā mērķa labad var pieņemt attiecīgus īstenošanas pasākumus un pēc vajadzības atjaunināt šo nodaļu.

2. Sadarbība var ietvert:

a) apmaiņu ar informāciju, pieredzi regulējuma jomā un labu praksi tādās jomās kā:

   i) tādu pasākumu izstrāde un nediskriminējoša īstenošana, kuri veicina enerģijas ieguvi no atjaunojamiem avotiem;

   ii) oglekļa uztveršana un uzglabāšana;

   iii) viedtīkli;

iv) energoefektivitāte vai

v) tehniskie noteikumi, standarti un atbilstības novērtēšanas procedūras, kas attiecas uz tīkla kodeksa prasībām;

b) iekšzemes vai reģiona tehnisko noteikumu, regulējuma koncepciju, standartu, prasību un atbilstības novērtēšanas procedūru konverģences ar starptautiskiem standartiem veicināšanu, arī attiecīgos reģiona forumos.

ASTOTĀ NODAĻA

PAKALPOJUMI, UZŅĒMĒJDARBĪBA UN ELEKTRONISKĀ KOMERCIJA

A SADAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

8.1. PANTS

Mērķis un darbības joma

1. Puses, atkārtoti apstiprinādamas savas attiecīgās saistības, kas izriet no PTO nolīguma, ar šo nosaka nepieciešamos pasākumus pakāpeniskai savstarpējai pakalpojumu tirdzniecības, uzņēmējdarbības un elektroniskās komercijas liberalizēšanai.

2. Ja vien nav paredzēts citādi, šī nodaļa:

a) neattiecas uz subsīdijām vai dotācijām, ko piešķir puse, ieskaitot valsts atbalstītus aizdevumus, garantijas un apdrošināšanu;

b) neattiecas uz pakalpojumiem, ko sniedz, īstenojot valsts varu pušu attiecīgajās teritorijās. Šajā nodaļā pakalpojums, ko sniedz, īstenojot valsts varu, ir pakalpojums, ko nesniedz uz komerciāla pamata vai konkurējot ar vienu vai vairākiem pakalpojumu sniedzējiem;

c) neprasa publiskā sektora uzņēmumu privatizāciju un/vai

d) neattiecas uz tiesību aktiem, noteikumiem vai prasībām, kas reglamentē valsts aģentūru realizēto pakalpojumu iepirkumu valstiskām vajadzībām, nevis tālākai komerciālai pārdošanai vai izmantošanai pakalpojumu sniegšanā komerciālai pārdošanai.

3. Katra puse patur tiesības regulēt un ieviest jaunus noteikumus leģitīmu politisku mērķu sasniegšanai veidā, kas ir saderīgs ar šo nodaļu.

4. Šī nodaļa neattiecas uz pasākumiem, kas skar fiziskas personas, kuras meklē piekļuvi puses darba tirgum, un uz pasākumiem, kas saistīti ar pilsonību, uzturēšanos vai pastāvīgu nodarbinātību. Neviens šīs nodaļas noteikums nav interpretējams tā, ka tas liegtu pusei piemērot pasākumus, kas regulē otras puses fizisko personu ieceļošanu vai to pagaidu uzturēšanos tās teritorijā, ieskaitot pasākumus, kuri nepieciešami, lai aizsargātu fizisko personu integritāti un nodrošinātu, ka fiziskās personas pareizi šķērso tās robežas, ar nosacījumu, ka šādi pasākumi netiek īstenoti tā, ka tie likvidē vai mazina ieguvumus[1], kas rodas otrai pusei saskaņā ar šīs nodaļas noteikumiem.

8.2. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā:

a) "tiešie nodokļi" ietver visus nodokļus par kopējiem ienākumiem, kopējo kapitālu vai ienākumu vai kapitāla daļām, ieskaitot nodokļus par ieguvumiem no īpašuma atsavināšanas, īpašuma, mantojuma un dāvinājuma nodokļus, kopējās algas un uzņēmuma maksātās darba samaksas nodokļus, kā arī kapitāla novērtēšanas nodokļus;

b) "juridiska persona" ir jebkurš tiesību subjekts, kas dibināts noteiktajā kārtībā vai citādi organizēts saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem peļņas gūšanai vai citā nolūkā un kas pieder privātai personai vai valstij, ieskaitot korporācijas, trestus, personālsabiedrības, kopuzņēmumus, viena īpašnieka uzņēmumus un asociācijas;

[1] Tas vien, ka konkrētu valstu fiziskām personām tiek prasīta vīza, bet citu valstu fiziskām personām tā netiek prasīta, netiek uzskatīts par tādu ieguvumu likvidēšanu vai mazināšanu, kuri rodas konkrētu saistību dēļ.

c) “Savienības juridiskā persona” vai “Singapūras juridiskā persona” ir:

i) juridiska persona, kura izveidota saskaņā ar attiecīgi Savienības un/vai Savienības dalībvalsts vai Singapūras tiesību aktiem un kuras juridiskā adrese, centrālā administrācija[1] vai galvenā darījumu vieta ir attiecīgi Savienības vai Singapūras teritorijā; vai

ii) attiecībā uz uzņēmējdarbību, kas atbilst 8.8. panta (Definīcijas) d) punktam, juridiska persona, kura pieder attiecīgi Savienības dalībvalstu vai Singapūras fiziskai personai vai attiecīgi Savienības vai Singapūras juridiskai personai, vai juridiska persona, kura ir attiecīgi Savienības dalībvalsts vai Singapūras fiziskas personas vai attiecīgi Savienības vai Singapūras juridiskas personas kontrolē.

Ja juridiskai personai attiecīgi Savienības vai Singapūras teritorijā ir tikai reģistrēts birojs vai centrālā administrācija, tad tā netiek uzskatīta attiecīgi par Savienības vai Singapūras juridisko personu, ja vien tā neiesaistās nozīmīgos darījumos[2] attiecīgi Savienības vai Singapūras teritorijā.

[1] “Centrālā administrācija” ir galvenais birojs, kurā notiek galīgo lēmumu pieņemšana.

[2] Savienības izpratnē jēdziens “reāla un pastāvīga saikne” ar Savienības dalībvalsts ekonomiku, kurš iestrādāts Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk “LESD”) 54. pantā, ir līdzvērtīgs jēdzienam “nozīmīgi darījumi”. Tādējādi ieguvumus, kas izriet no šā nolīguma, Savienība attiecina uz juridisku personu, kura izveidota saskaņā ar Singapūras tiesību aktiem un kurai Singapūras teritorijā ir tikai juridiskā adrese vai centrālā administrācija, ja tai ir reāla un pastāvīga ekonomiska saikne ar Singapūras ekonomiku.

Juridiska persona:

i) “pieder” Savienības un/vai jebkuras Savienības dalībvalsts vai Singapūras fiziskām vai juridiskām personām, ja vairāk nekā 50 % tās kapitāla daļu faktiski pieder attiecīgi Savienības un/vai Savienības dalībvalsts vai Singapūras personām;

ii) ir Savienības un/vai jebkuras Savienības dalībvalsts vai Singapūras fizisku vai juridisku personu “kontrolē”, ja šādām personām ir pilnvaras iecelt vairākumu savu direktoru vai kā citādi likumīgi vadīt tās darbību;

iii) “ir saistīta” ar citu personu, ja tai ir kontrole pār šo otru personu vai ja tā ir šīs otras personas kontrolē; vai ja tā un šī otra persona ir vienas un tās pašas personas kontrolē;

d) neatkarīgi no c) apakšpunkta šis nolīgums attiecas arī uz tām kuģošanas sabiedrībām, kas veic uzņēmējdarbību ārpus Savienības un kas ir Savienības dalībvalsts valstspiederīgo kontrolē, ja šo sabiedrību kuģi ir reģistrēti saskaņā ar attiecīgajiem konkrētās Savienības dalībvalsts tiesību aktiem un tiem ir Savienības dalībvalsts karogs;

e) “pasākums” ir puses pasākums likuma, normas, noteikumu, procedūras, lēmuma, administratīva akta vai kādā citā formā;

f) “puses pieņemti vai spēkā paturēti pasākumi” ir pasākumi, ko veic:

i) centrālā, reģiona vai vietējā valdība un iestādes vai

ii) nevalstiskas organizācijas, kas īsteno centrālās, reģiona vai vietējās valdības vai iestāžu deleģētās pilnvaras;

g) "puses pieņemti vai spēkā paturēti pasākumi, kas ietekmē pakalpojumu tirdzniecību" ietver pasākumus, kas saistīti ar:

i) pakalpojuma pirkšanu, apmaksu vai izmantošanu;

ii) saistībā ar pakalpojuma sniegšanu — tādu pusei vajadzīgu pakalpojumu pieejamību un izmantošanu, kam jābūt piedāvātiem sabiedrībai kopumā; un

iii) puses personu klātbūtni, ieskaitot komerciālu klātbūtni, pakalpojuma sniegšanai otras puses teritorijā;

h) "īpašo saistību saraksts" attiecībā uz Savienību ir 8.-A pielikums un tā papildinājumi un attiecībā uz Singapūru — 8.-B pielikums un tā papildinājumi;

i) "pakalpojuma patērētājs" ir persona, kas saņem vai izmanto pakalpojumu;

j) "pakalpojuma sniegšana" ietver pakalpojuma izveidi, izplatīšanu, tirgvedību, pārdošanu un piegādi;

k) “otras puses pakalpojums” ir pakalpojums, ko sniedz:

i) no otras puses teritorijas vai tās teritorijā vai jūras transporta gadījumā — ar kuģi, kas reģistrēts atbilstoši otras puses tiesību aktiem, vai otras puses persona, kura sniedz pakalpojumu, pārvaldot kuģi un/vai pilnībā vai daļēji izmantojot to; vai

ii) otras puses pakalpojumu sniedzējs — ja pakalpojumu sniedz komerciālā klātbūtnē vai fizisku personu klātbūtnē;

l) “pakalpojuma sniedzējs” ir persona, kas sniedz vai vēlas sniegt pakalpojumu, arī veicot uzņēmējdarbību;

m) “pakalpojumu tirdzniecība” ir pakalpojuma sniegšana:

i) no vienas puses teritorijas otras puses teritorijā (“pārrobežu”);

ii) puses teritorijā otras puses pakalpojuma patērētājam (“patēriņš ārzemēs”);

iii) ko komerciālā klātbūtnē veic puses pakalpojumu sniedzējs otras puses teritorijā (“komerciāla klātbūtne”),

iv) ko puses fiziskas personas klātbūtnē veic puses pakalpojumu sniedzējs otras puses teritorijā (“fizisku personu klātbūtne”).

B SADAĻA

PAKALPOJUMU PĀRROBEŽU SNIEGŠANA

8.3. PANTS

Darbības joma

Šī sadaļa attiecas uz pušu veiktajiem pasākumiem, kuri ietekmē pakalpojumu pārrobežu sniegšanu visās pakalpojumu nozarēs, izņemot:

a) audiovizuālos pakalpojumus;

b) iekšzemes jūras kabotāžu[1] un

c) regulārus un neregulārus iekšzemes un starptautiskos gaisa pārvadājumu pakalpojumus un pakalpojumus, kas tieši saistīti ar satiksmes tiesībām, kuri nav:

   i) gaisa kuģu remonta un tehniskās apkopes pakalpojumi, kuru laikā gaisa kuģi neizmanto;

[1] Neskarot to pasākumu darbības jomu, kurus var uzskatīt par kabotāžu saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem, iekšzemes jūras kabotāža, uz kuru attiecas šī nodaļa, aptver pasažieru vai preču pārvadājumus starp Savienības dalībvalsts ostu vai vietu, kas atrodas Savienības dalībvalstī, un citu ostu vai vietu, kura atrodas tajā pašā Savienības dalībvalstī, ieskaitot tās kontinentālo šelfu, kā paredzēts Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvencijā (turpmāk "*UNCLOS*"), un pārvadājumus, kas sākas un beidzas vienā un tajā pašā ostā vai vietā, kura atrodas Savienības dalībvalstī.

ii) gaisa pārvadājumu pakalpojumu pārdošana un tirgvedība un

iii) datorizēti rezervēšanas sistēmas pakalpojumi.

8.4. PANTS

Definīcijas

Šajā sadaļā "pakalpojumu pārrobežu sniegšana" ir pakalpojuma sniegšana:

a) no vienas puses teritorijas otras puses teritorijā un

b) vienas puses teritorijā otras puses pakalpojuma patērētājam.

8.5. PANTS

Piekļuve tirgum

1. Attiecībā uz piekļuvi tirgum pārrobežu pakalpojumu sniegšanā katra puse otras puses pakalpojumiem un to sniedzējiem piešķir ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, kāds paredzēta saskaņotajos noteikumos, ierobežojumos un nosacījumos, kas precizēti īpašo saistību sarakstā.

2. Nozarēs, kurās puses uzņemas saistības attiecībā uz piekļuvi tirgum, pasākumus, ko puse nepieņem vai nepatur spēkā reģionā vai visā savā teritorijā, ja vien īpašo saistību sarakstā nav paredzēts citādi, definē šādi:

a) pakalpojumu sniedzēju skaita ierobežojumi skaitlisku kvotu, monopolu, ekskluzīvu pakalpojumu sniedzēju vai ekonomisko vajadzību pārbaudes prasību veidā[1];

b) pakalpojumu operāciju vai aktīvu kopējās vērtības ierobežojumi skaitlisku kvotu vai ekonomisko vajadzību pārbaudes prasības veidā; un

c) pakalpojumu darījumu kopskaita vai pakalpojumu izlaides ierobežojumi, kas izteikti noteiktās skaitliskās vienībās kvotu vai ekonomisko vajadzību pārbaudes prasību veidā[2].

[1] 2. punkta a) apakšpunkts ietver pasākumus, kuri paredz, ka, lai sniegtu pārrobežu pakalpojumus, otras puses pakalpojumu sniedzējam jāveic uzņēmējdarbība 8.8. panta (Definīcijas) d) apakšpunkta nozīmē vai jābūt puses rezidentam.

[2] Šis apakšpunkts neattiecas uz puses pasākumiem, kas ierobežo pakalpojumu sniegšanas sākotnējo ielaidi.

8.6. PANTS

Valsts režīms

1. Nozarēs, kas norādītas īpašo saistību sarakstā, un saskaņā ar minētajā sarakstā izklāstītajiem nosacījumiem un ierobežojumiem attiecībā uz visiem pasākumiem, kuri ietekmē pakalpojumu pārrobežu sniegšanu, katra puse piešķir otras puses pakalpojumiem un pakalpojumu sniedzējiem ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, ko tā piešķir līdzīgiem saviem pakalpojumiem un pakalpojumu sniedzējiem.

2. Puse var nodrošināt atbilstību 1. punktā norādītajām prasībām, piešķirot otras puses pakalpojumiem un pakalpojumu sniedzējiem režīmu, kas ir oficiāli identisks režīmam, kuru tā piešķir līdzīgiem saviem pakalpojumiem un pakalpojumu sniedzējiem, vai kas ir oficiāli atšķirīgs no tā.

3. Oficiāli identisku vai oficiāli atšķirīgu režīmu uzskata par mazāk labvēlīgu, ja tas maina konkurences apstākļus vienas puses pakalpojumu vai pakalpojumu sniedzēju labā salīdzinājumā ar līdzīgiem otras puses pakalpojumiem vai pakalpojumu sniedzējiem.

4. Īpašās saistības, ko puses uzņemas saskaņā ar šo pantu, nav interpretējamas tā, ka kādai pusei tiktu prasīts kompensēt neizdevīgus konkurences apstākļus, kas rodas attiecīgo pakalpojumu vai pakalpojumu sniedzēju ārvalsts statusa dēļ.

8.7. PANTS

Īpašo saistību saraksts

1. Nozares, ko puses liberalizē atbilstoši šai sadaļai, un tirgus pieejamības un ar valsts režīmu saistīti ierobežojumi, ko ar atrunām minētajās nozarēs piemēro otras puses pakalpojumiem un pakalpojumu sniedzējiem, ir izklāstīti īpašo saistību sarakstā.

2. Neviena puse nevar pieņemt jaunus vai diskriminējošākus pasākumus attiecībā uz otras puses pakalpojumiem vai pakalpojumu sniedzējiem saistībā ar īpašajām saistībām, ko tās uzņēmušās saskaņā ar 1. punktu.

C SADAĻA

UZŅĒMĒJDARBĪBA

8.8. PANTS

Definīcijas

Šajā sadaļā:

a) juridiskas personas "filiāle" ir darījumu vieta vai juridiska persona, kam nav atsevišķas juridiskas personas statusa un kas ir mātes subjekta atzars;

b) “saimnieciskā darbība” ietver visas saimnieciska rakstura darbības, izņemot darbības, ko veic, īstenojot valsts varu, proti, darbības, ko neveic uz komerciāla pamata vai konkurējot ar vienu vai vairākiem ekonomikas dalībniekiem;

c) “uzņēmējs” ir puses persona, kas vēlas veikt vai veic saimniecisku darbību, veicot uzņēmējdarbību[1];

d) “uzņēmējdarbība” ir:

i) juridiskas personas izveide, iegāde vai saglabāšana vai

ii) filiāles vai pārstāvniecības izveide vai saglabāšana

ar mērķi izveidot vai saglabāt ilgstošas ekonomiskas saiknes puses teritorijā, lai veiktu saimniecisku darbību, kas ietver pakalpojuma sniegšanu, bet neaprobežojas ar to;

[1] Ja saimniecisko darbību juridiska persona neveic tieši, bet gan izmantojot citas uzņēmējdarbības formas, piemēram, filiāli vai pārstāvniecību, uzņēmējam (t. i. juridiskai personai), kurš veic šādu uzņēmējdarbību, piešķir režīmu, kas šajā nolīgumā paredzēts uzņēmējiem. Šādu režīmu attiecina uz uzņēmējdarbību, kuru izmanto saimnieciskās darbības veikšanai, bet neattiecina uz citām uzņēmēja daļām, kas atrodas ārpus teritorijas, kurā veic saimniecisko darbību.

e) puses juridiskās personas "meitasuzņēmums" ir juridiska persona, kas saskaņā ar savas puses iekšējiem tiesību aktiem ir citas šīs puses juridiskās personas kontrolē[1].

8.9. PANTS

Darbības joma

Šīs sadaļa attiecas uz pasākumiem, kurus puses pieņem vai patur spēkā un kuri ietekmē uzņēmējdarbību attiecībā uz visām saimnieciskās darbības jomām, izņemot:

a) kodolmateriālu ieguvi, ražošanu un pārstrādi[2];

b) ieroču, munīcijas un militārā inventāra ražošanu un tirdzniecību;

c) audiovizuālos pakalpojumus;

---

[1] Skaidrības labad tiek norādīts, ka puses juridiskās personas meitasuzņēmums var būt arī juridiska persona, kura ir šīs puses juridiskas personas filiāles filiāle.

[2] Lielākai noteiktībai — kodolmateriālu pārstrāde ietver visas darbības, kas iekļautas Starptautiskajā standartizētajā visu ekonomiskās darbības veidu klasifikācijā, kā noteikts Apvienoto Nāciju Organizācijas Statistikas biroja statistikas dokumentu M sērijā, Nr. 4, ISIC REV 3.1, 2002, kods 2330.

d) iekšzemes jūras kabotāžu[1] un

e) regulārus un neregulārus iekšzemes un starptautiskos gaisa pārvadājumu pakalpojumus un pakalpojumus, kas tieši saistīti ar satiksmes tiesībām, kuri nav:

i) gaisa kuģu remonta un tehniskās apkopes pakalpojumi, kuru laikā gaisa kuģi neizmanto;

ii) gaisa pārvadājumu pakalpojumu pārdošana un tirgvedība un

iii) datorizēti rezervēšanas sistēmas pakalpojumi.

8.10. PANTS

Piekļuve tirgum

1. Attiecībā uz piekļuvi tirgum uzņēmējdarbībā katra puse otras puses uzņēmējdarbībai un uzņēmējiem piešķir ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, kas paredzēts saskaņotajos noteikumos, ierobežojumos un nosacījumos, kas precizēti īpašo saistību sarakstā.

[1] Neskarot to pasākumu darbības jomu, kurus var uzskatīt par kabotāžu saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem, iekšzemes jūras kabotāža, uz kuru attiecas šī nodaļa, aptver pasažieru vai preču pārvadājumus starp Savienības dalībvalsts ostu vai vietu, kas atrodas Savienības dalībvalstī, un citu ostu vai vietu, kura atrodas tajā pašā Savienības dalībvalstī, ieskaitot tās kontinentālo šelfu, kā paredzēts *UNCLOS*, un pārvadājumus, kuri sākas un beidzas vienā un tajā pašā ostā vai vietā, kas atrodas Savienības dalībvalstī.

2. Nozarēs, kurās puses uzņemas saistības attiecībā uz piekļuvi tirgum, pasākumus, ko puse nepieņem vai nepatur spēkā reģionā vai visā savā teritorijā, ja vien īpašo saistību sarakstā nav paredzēts citādi, definē šādi:

a) skaitliski uzņēmējdarbības ierobežojumi skaitlisku kvotu, monopoluzņēmumu, ekskluzīvu tiesību vai citu uzņēmējdarbības prasību, piemēram, ekonomisko vajadzību pārbaudes, veidā;

b) operāciju vai aktīvu kopējās vērtības ierobežojumi skaitlisku kvotu vai ekonomisko vajadzību pārbaudes prasību veidā;

c) operāciju kopskaita vai sniegto pakalpojumu apjoma ierobežojumi, kas izteikti noteiktās skaitliskās vienībās, kvotu vai ekonomisko vajadzību pārbaudes prasību veidā[1];

d) ārvalstu kapitāla līdzdalības ierobežojumi, kas izpaužas kā ārvalstu akciju daļas vai atsevišķu vai kopējo ārvalstu ieguldījumu maksimālās procentuālās daļas limits;

e) pasākumi, kas ierobežo vai prasa konkrētus tiesību subjektu vai kopuzņēmumu veidus, ar kuru starpniecību otras puses uzņēmējs var veikt saimniecisku darbību; un

[1] 2. punkta a), b) un c) apakšpunkts neattiecas uz pasākumiem, ko veic, lai ierobežotu kāda lauksaimniecības produkta ražošanu.

f) ierobežojumi skaitlisku kvotu vai ekonomisko vajadzību pārbaudes prasības veidā attiecībā uz kopējo fizisko personu skaitu, kuras nav vadoši darbinieki un stažieri ar augstāko izglītību[1], kas definēti 8.13. pantā (Darbības joma un definīcijas), un kuras var nodarbināt konkrētā nozarē vai kuras var nodarbināt uzņēmējs un kuras ir vajadzīgas saimnieciskās darbības veikšanai, un kuras ir tieši saistītas ar saimnieciskās darbības veikšanu.

8.11. PANTS

Valsts režīms

1. Nozarēs, kas norādītas īpašo saistību sarakstā, saskaņā ar minētajā sarakstā izklāstītajiem nosacījumiem un ierobežojumiem attiecībā uz visiem pasākumiem, kuri ietekmē uzņēmējdarbību[2], katra puse piešķir otras puses uzņēmumiem un uzņēmējiem ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, ko tā piešķir līdzīgiem saviem uzņēmumiem un uzņēmējiem.

2. Puse var nodrošināt atbilstību 1. punktā norādītajām prasībām, piešķirot otras puses uzņēmumiem un uzņēmējiem režīmu, kas ir oficiāli identisks režīmam, kuru tā piešķir līdzīgiem saviem uzņēmumiem un uzņēmējiem.

---

[1] Lielākai noteiktībai — pasākumiem vai ierobežojumiem, kas konkrēti attiecas uz vadošiem darbiniekiem un stažieriem ar augstāko izglītību, piemēro 8.14. pantu (Vadoši darbinieki un stažieri ar augstāko izglītību).

[2] Šis pants attiecas uz pasākumiem, kuri reglamentē uzņēmuma direktoru padomes sastāvu, piemēram, valstspiederību un nosaka dzīvesvietas prasības.

3. Oficiāli identisku vai oficiāli atšķirīgu režīmu uzskata par mazāk labvēlīgu, ja tas maina konkurences apstākļus vienas puses uzņēmumu un uzņēmēju labā salīdzinājumā ar līdzīgiem otras puses uzņēmumiem un uzņēmējiem.

4. Konkrētas saistības, ko puses uzņemas saskaņā ar šo pantu, nav interpretējamas tā, ka kādai pusei tiktu prasīts kompensēt neizdevīgus konkurences apstākļus, kas rodas attiecīgo uzņēmumu vai uzņēmēju ārvalsts statusa dēļ.

8.12. PANTS

Īpašo saistību saraksts

1. Nozares, ko puses liberalizē atbilstoši šai sadaļai, un tirgus pieejamības un ar valsts režīmu saistīti ierobežojumi, ko ar atrunām minētajās nozarēs piemēro otras puses uzņēmumiem un uzņēmējiem, ir izklāstīti pirmās puses īpašo saistību sarakstā.

2. Neviena puse nevar pieņemt jaunus vai diskriminējošākus pasākumus attiecībā uz otras puses uzņēmumiem vai uzņēmējiem saistībā ar īpašajām saistībām, ko tās uzņēmušās saskaņā ar 1. punktu.

D SADAĻA

FIZISKU PERSONU PAGAIDU KLĀTBŪTNE DARĪJUMDARBĪBAS VAJADZĪBĀM

8.13. PANTS

Darbības joma un definīcijas

1. Šī sadaļa attiecas uz pušu pasākumiem, kas skar vadošu darbinieku, stažieru ar augstāko izglītību un darījumdarbības pakalpojumu pārdevēju ieceļošanu un pagaidu uzturēšanos to teritorijās saskaņā ar 8.1. panta (Mērķis un darbības joma) 4. punktu.

2. Šajā sadaļā:

a) "vadoši darbinieki" ir fiziskas personas, ko nodarbina vienas puses juridiska persona, kura nav bezpeļņas organizācija, un kas atbild par uzņēmuma izveidi vai pienācīgu kontroli, administrēšanu un darbību.

Vadoši darbinieki ietver darījumdarbības viesdarbiniekus, kas atbild par uzņēmējdarbības izveidi, un uzņēmuma ietvaros pārceltos darbiniekus:

i) “darījumdarbības viesdarbinieki” ir fiziskas personas, kuras strādā par vadošiem darbiniekiem un atbild par uzņēmējdarbības izveidi. Viņi neiesaistās tiešās operācijas ar plašu sabiedrību un nesaņem atlīdzību no avota, kas atrodas uzņemošajā pusē; un

ii) “uzņēmuma ietvaros pārceltie darbinieki” ir fiziskas personas, kuras nodarbina vienas puses fiziska persona, vai — attiecībā uz profesionāliem darījumdarbības pakalpojumu sniedzējiem — kuras vismaz vienu gadu ir bijuši partneri un kuras uz laiku pārceltas uz uzņēmumu (kas var būt uzņēmuma meitasuzņēmums, filiāle vai galvenā sabiedrība) otras puses teritorijā. Attiecīgajai fiziskajai personai ir jāietilpst vienā no šādām kategorijām:

(1) administratori:

juridiskas personas atbildīgās fiziskās personas, kuras dod rīkojumus uzņēmuma vadībai, kurām ir liela brīvība lēmumu pieņemšanā un kuras vispārēji uzrauga direktoru padome, uzņēmuma akcionāri vai tamlīdzīgi, un kuras no tiem saņem rīkojumus. Administratori tieši neveic uzdevumus, kas saistīti ar juridiskās personas pakalpojuma vai pakalpojumu faktisku sniegšanu;

(2) vadītāji:

fiziskas personas, kuras juridiskā personā strādā vadošā amatā, kuras dod rīkojumus uzņēmuma vadībai, kuras vispārēji uzrauga augsta līmeņa administratori, uzņēmuma direktoru padome, akcionāri vai tamlīdzīgi, kuras saņem rīkojumus no minētajiem un kuras:

aa) dod rīkojumus uzņēmumam, tā departamentam vai nodaļai;

bb) pārrauga un kontrolē citu pārraudzības, profesionālo vai vadošo darbinieku darbu un

cc) ir pilnvarotas personīgi pieņemt darbā un atlaist vai ieteikt pieņemt darbā un atlaist darbiniekus vai veikt citas ar personālu saistītas darbības;

(3) speciālisti:

fiziskas personas, kuras strādā juridiskā personā un kurām ir īpašas zināšanas vai kompetence, kas ir būtiskas uzņēmuma ražošanai, pētniecības iekārtām, metodēm vai vadībai. Novērtējot šādas zināšanas, tiek ņemtas vērā ne tikai uzņēmējdarbībai specifiskās zināšanas, bet attiecīgā gadījumā arī tas, vai personai ir augsta kvalifikācija saistībā ar tādu darbu vai tirdzniecību, kurā nepieciešamas īpašas tehniskas zināšanas, tostarp piederība pie akreditētas profesijas;

b) "stažieri ar augstāko izglītību"" ir fiziskas personas, kuras vismaz vienu gadu ir nodarbinājusi puses juridiskā persona un kurām ir akadēmiskais grāds, un kuras ir uz laiku pārceltas uz juridiskās personas uzņēmumu otras puses teritorijā karjeras attīstībai vai apmācībai darījumu paņēmienos vai metodēs[1];

[1] Uzņemošajam uzņēmumam var prasīt iepriekšējai apstiprināšanai iesniegt apmācības programmu, kurā aptverts uzturēšanās laiks un parādīts, ka uzturēšanās nolūks ir apmācība. Kompetentās iestādes var prasīt, lai apmācība būtu saistīta ar iegūto akadēmisko grādu;

c) “darījumdarbības pakalpojumu pārdevēji” ir fiziskas personas, kuras pārstāv puses pakalpojumu sniedzēju un kuras vēlas uz laiku ieceļot otras puses teritorijā, lai konkrētā pakalpojumu sniedzēja uzdevumā sarunas par pakalpojumu pārdošanu vai slēgtu līgumus par pakalpojumu pārdošanu. Viņi nenodarbojas ar tiešu pārdošanu plašai sabiedrībai un nesaņem atlīdzību no avota, kas atrodas uzņemošajā pusē.

8.14. PANTS

Vadoši darbinieki un stažieri ar augstāko izglītību

1. Katrā nozarē, ko liberalizē saskaņā ar C sadaļu (Uzņēmējdarbība) un uz ko attiecas īpašo saistību sarakstā uzskaitītās atrunas, katra puse ļauj otras puses uzņēmējiem viņu uzņēmumā uz laiku nodarbināt minētās otrās puses fiziskās personas, ja šie darbinieki ir vadoši darbinieki vai stažieri ar augstāko izglītību, kas definēti 8.13. pantā (Darbības joma un definīcijas). Pagaidu ieceļošana un uzturēšanās uzņēmuma ietvaros pārceltajiem darbiniekiem tiek atļauta līdz trim gadiem, darījumdarbības viesdarbiniekiem — līdz deviņdesmit dienām katrā divpadsmit mēnešu periodā un stažieriem ar augstāko izglītību — līdz vienam gadam. Uzņēmuma ietvaros pārceltajiem darbiniekiem šo periodu atbilstoši iekšējiem tiesību aktiem var pagarināt līdz diviem papildu gadiem[1].

[1] Lielākai noteiktībai un neskarot 8.1. panta (Mērķis un darbības joma) 4. punktu — uzturēšanās puses teritorijā ar šiem noteikumiem nedod tiesības uzņēmumam pārceltajam darbiniekam pieteikties uz pastāvīgu dzīvi minētajā pusē vai tās pilsonību.

2. Katrā nozarē, ko liberalizē saskaņā ar C sadaļu (Uzņēmējdarbība), pasākumi, kurus puse nesaglabā vai nepieņem, ja vien īpašo saistību sarakstā nav paredzēts citādi, tiek definēti kā ierobežojumi skaitlisku kvotu vai ekonomisko vajadzību pārbaudes veidā un kā diskriminējoši ierobežojumi kopējam fizisko personu skaitam, ko uzņēmējs konkrētā nozarē var nodarbināt kā vadošus darbiniekus vai stažierus ar augstāko izglītību.

8.15. PANTS

Darījumdarbības pakalpojumu pārdevēji

Katrā nozarē, ko liberalizē saskaņā ar B sadaļu (Pakalpojumu pārrobežu sniegšana) vai C sadaļu (Uzņēmējdarbība) un uz ko attiecas īpašo saistību sarakstā uzskaitītas atrunas, katra puse atļauj darījumu pakalpojumu pārdevējiem pagaidu ieceļošanu un uzturēšanos līdz deviņdesmit dienām katrā divpadsmit mēnešu periodā[1].

[1] Šis pants neskar tiesības un pienākumus, kas izriet no divpusējiem nolīgumiem par vīzu režīma atcelšanu starp Singapūru un kādu no Eiropas Savienības dalībvalstīm.

E SADAĻA

TIESISKAIS REGULĒJUMS

1. APAKŠSADAĻA

VISPĀRĒJI PIEMĒROJAMI NOTEIKUMI

8.16. PANTS

Profesionālo kvalifikāciju savstarpēja atzīšana

1. Neviens šā panta noteikums neliedz pusei pieprasīt, lai fiziskām personām būtu nepieciešamā kvalifikācija un/vai profesionālā pieredze, kas attiecīgajā darbības nozarē noteikta teritorijā, kurā tiek sniegts pakalpojums.

2. Puses mudina attiecīgās profesionālās institūcijas to teritorijās izstrādāt kopīgus ieteikumus par savstarpēju atzīšanu un sniegt tos Pakalpojumu tirdzniecības, ieguldījumu un publiskā iepirkuma komitejai, kas izveidota saskaņā ar 16.2. pantu (Specializētās komitejas). Šādus ieteikumus pamato ar:

a) paredzētā profesionālo kvalifikāciju savstarpējās atzīšanas nolīguma (turpmāk "Savstarpējās atzīšanas nolīgums") ekonomisko vērtību un

b) attiecīgo režīmu saderību, t. i., ciktāl ir saderīgi katras puses piemērotie uzņēmēju un pakalpojumu sniedzēju atļaujas, licencēšanas, darbības un sertifikācijas kritēriji.

3. Saņemot kopīgo ieteikumu, Pakalpojumu tirdzniecības, ieguldījumu un publiskā iepirkuma komiteja samērīgā termiņā izskata kopīgo ieteikumu, lai noteiktu, vai tas ir saderīgs ar šo nolīgumu.

4. Ja, pamatojoties uz 2. punktā paredzēto informāciju, tiek atzīts, ka ieteikums ir saderīgs ar šo nolīgumu, puses veic visu, kas nepieciešams, lai ar savu kompetento iestāžu vai pušu iecelto personu starpniecību vestu sarunas par savstarpējas atzīšanas nolīgumu.

8.17. PANTS

Pārredzamība

Katra puse nekavējoties atbild uz visiem otras puses lūgumiem attiecībā uz konkrētu informāciju par visiem tās vispārējas piemērošanas pasākumiem vai starptautiskiem nolīgumiem, kas attiecas uz šo nodaļu vai ietekmē to. Katra puse izveido arī vienu vai vairākus uzziņu punktus saskaņā ar 13.4. pantu (Informācijas pieprasījumi un kontaktpunkti), kas pēc lūguma sniedz konkrētu informāciju otras puses uzņēmējiem un pakalpojumu sniedzējiem par visiem šiem jautājumiem.

2. APAKŠSADAĻA

IEKŠĒJAIS REGULĒJUMS

8.18. PANTS

Darbības joma un definīcijas

1. Šī apakšsadaļa attiecas uz pušu pasākumiem, kas saistīti ar licencēšanas prasībām un procedūrām vai kvalifikācijas prasībām un procedūrām, kuras skar:

a) pakalpojumu pārrobežu sniegšanu, kas definēta 8.4. pantā (Definīcijas);

b) uzņēmējdarbību, ko to teritorijā veic juridiskas un fiziskas personas, kas definētas šā nolīguma 8.8. pantā (Definīcijas);

c) fizisku personu pagaidu uzturēšanos to teritorijā, kā minēts 8.13. pantā (Darbības joma un definīcijas).

2. Šos noteikumus piemēro tikai nozarēm, kurās attiecīgā puse ir uzņēmusies īpašās saistības, un tikai tādā apmērā, kādā piemēro šīs īpašās saistības.

3. Šos noteikumus nepiemēro pasākumiem, ciktāl šādi pasākumi ir ierobežojumi, kas paredzēti 8.5. pantā (Piekļuve tirgum) un 8.10. pantā (Piekļuve tirgum) un/vai 8.6. pantā (Valsts režīms) un 8.11. pantā (Valsts režīms).

4. Šajā apakšsadaļā:

a) “kompetentās iestādes” ir centrālā, reģiona valdība vai vietējā valdība un iestādes vai nevalstiskās organizācijas, kas īsteno pilnvaras, kuras tām deleģējusi centrālā, reģiona vai vietējā valdība vai iestādes, un kas pieņem lēmumu par atļauju sniegt pakalpojumu, arī veicot uzņēmējdarbību, vai par atļauju veikt uzņēmējdarbību, veicot saimniecisko darbību, kura nav pakalpojumu sniegšana;

b) “licencēšanas procedūras” ir administratīvi vai procedurāli noteikumi, kas jāievēro fiziskām vai juridiskām personām, kuras vēlas saņemt atļauju sniegt pakalpojumu vai veikt uzņēmējdarbību, veicot saimniecisko darbību, kas nav pakalpojumu sniegšana, ieskaitot licences grozīšanu vai atjaunošanu, lai demonstrētu atbilstību licencēšanas prasībām;

c) “licencēšanas prasības” ir pamatprasības, kas nav kvalifikācijas prasības un kas jāievēro fiziskām vai juridiskām personām, lai saņemtu, grozītu vai atjaunotu atļauju sniegt pakalpojumu vai veikt uzņēmējdarbību, veicot saimniecisko darbību, kura nav pakalpojumu sniegšana;

d) “kvalifikācijas procedūras” ir administratīvi vai procedurāli noteikumi, kas jāievēro fiziskām personām, lai demonstrētu atbilstību kvalifikācijas prasībām ar mērķi saņemt atļauju sniegt pakalpojumu;

e) “kvalifikācijas prasības” ir pamatprasības, kas attiecas uz fiziskas personas kompetenci sniegt pakalpojumu, un, lai saņemtu atļauju sniegt pakalpojumu, ir jādemonstrē atbilstība tām.

8.19. PANTS

Licencēšanas un kvalificēšanas nosacījumi

1. Katra puse nodrošina, lai pasākumi, kas attiecas uz licencēšanas prasībām un procedūrām, kā arī kvalifikācijas prasībām un procedūrām, tiktu pamatoti ar kritērijiem, kas ir:

a) skaidri;

b) objektīvi un pārredzami un

c) iepriekš noteikti un pieejami sabiedrībai un ieinteresētajām personām.

2. Atļauju vai licenci, ja tās ir pieejamas, piešķir, tiklīdz, ņemot vērā pienācīgu pārbaudi, ir noteikts, ka nosacījumi ir izpildīti.

3. Katra puse saglabā vai izveido tiesas, šķīrējtiesas vai administratīvas tiesas vai procedūras, kuras ļauj pēc skartā uzņēmēja vai pakalpojumu sniedzēja lūguma tūlīt izskatīt administratīvus lēmumus attiecībā uz uzņēmumu, pārrobežu pakalpojumu sniegšanu vai fizisko personu pagaidu uzturēšanos darījumdarbības vajadzībām un attiecīgos gadījumos sniegt pienācīgus tiesiskās aizsardzības instrumentus saistībā ar tiem. Ja šādas procedūras nav neatkarīgas no aģentūras, kurai uzticēts attiecīgais administratīvais lēmums, katra puse nodrošina, lai procedūras faktiski ļautu izskatīt lietu objektīvi un taisnīgi.

Šo punktu neinterpretē tā, ka pusei tiktu prasīts izveidot šādas tiesas vai procedūras, ja tas nebūtu saderīgi ar tās konstitucionālo struktūru vai tās tiesību sistēmas veidu.

8.20. PANTS

Licencēšanas un kvalificēšanas procedūras

1. Katra puse nodrošina, lai licencēšanas un kvalificēšanas procedūras un formalitātes būtu iespējami vienkāršas un nepienācīgi neapgrūtinātu vai neaizkavētu pakalpojuma sniegšanu. Licencēšanas maksām[1], kas pieteikuma dēļ varētu rasties pieteikuma iesniedzējam, vajadzētu būt samērīgām un pašām par sevi nevajadzētu ierobežot pakalpojuma sniegšanu.

2. Katra puse nodrošina, lai licencēšanas vai atļaujas piešķiršanas procesā kompetento iestāžu izmantotās procedūras un lēmumi būtu taisnīgi pret visiem pieprasījuma iesniedzējiem. Kompetentajai iestādei būtu jāpieņem lēmumi neatkarīgi, un tai nevajadzētu būt pakļautai nevienam pakalpojumu sniedzējam, kuram tiek prasīta licence vai atļauja.

3. Ja ir konkrēti pieteikšanās termiņi, pieteikuma iesniedzējam atvēl samērīgu termiņu, kurā iesniegt pieteikumu. Kompetentā iestāde sāk pieteikuma apstrādi bez nepamatotas kavēšanās. Ja iespējams, pieteikumi būtu jāpieņem elektroniskā formā ar tādiem pašiem autentiskuma nosacījumiem kā pieteikumi uz papīra.

---

[1] Licencēšanas vai atļaujas maksas neietver maksu par izsoles, konkursa rīkošanu vai citām nediskriminējošām koncesiju piešķiršanas metodēm un obligātos maksājumus par universālo pakalpojumu sniegšanu.

4. Katra puse nodrošina, lai pieteikuma apstrāde, tostarp galīgā lēmuma pieņemšana, tiktu pabeigta samērīgā laikā no pilnīga pieteikuma iesniegšanas. Katra puse cenšas noteikt normālu laika posmu, kurā apstrādāt pieteikumu.

5. Kompetentā iestāde samērīgā termiņā pēc tam, kad tā saņēmusi pieteikumu, ko uzskata par nepilnīgu, informē pieteikuma iesniedzēju, ciktāl iespējams norāda, kāda papildu informācija nepieciešama, lai pieteikums būtu pilnīgi aizpildīts, un nodrošina iespēju novērst trūkumus.

6. Ja iespējams, dokumentu oriģinālu vietā būtu jāpieņem autentificētas kopijas.

7. Ja kompetentā iestāde pieteikumu noraida, tad bez nepamatotas kavēšanās rakstiski informē pieteikuma iesniedzēju. Principā pieteikuma iesniedzējs pēc lūguma būtu jāinformē par noraidīšanas iemesliem un par termiņu, kurā lēmumu var pārsūdzēt. Attiecīgā gadījumā būtu jāļauj pieteikuma iesniedzējam samērīgā termiņā pieteikumu iesniegt vēlreiz.

8. Katra puse nodrošina, lai licence vai atļauja, tiklīdz tā piešķirta, bez nepamatotas kavēšanās saskaņā ar tajā norādītajiem noteikumiem sāktu darboties.

3. APAKŠSADAĻA

DATORPAKALPOJUMI

8.21. PANTS

Datorpakalpojumi

1. Puses piekrīt nākamajos punktos izklāstītajai izpratnei par datorpakalpojumiem, kurus liberalizē saskaņā ar B sadaļu (Pakalpojumu pārrobežu sniegšana), C sadaļu (Uzņēmējdarbība) un D sadaļu (Fizisku personu pagaidu klātbūtne darījumdarbības vajadzībām).

2. Pušu izpratnē *CPC*[1] 84, Apvienoto Nāciju Organizācijas kods, ko izmanto, lai aprakstītu datorpakalpojumus un saistītos pakalpojumus, aptver visus datorpakalpojumus un saistītos pakalpojumus. Tehnoloģiju attīstība ir ļāvusi arvien vairāk piedāvāt šos pakalpojumus kā saistītu pakalpojumu kopumu vai pakotni, kur var būt iekļautas dažas vai visas 3. punktā uzskaitītās pamatfunkcijas. Piemēram, tādi pakalpojumi kā tīmekļa vai domēna mitināšana, datizrace un režģiskā skaitļošana ir datorpakalpojumu pamatfunkciju kombinācija.

---

[1] Ar *CPC* apzīmē Centrālo preču klasifikāciju, kas izklāstīta Apvienoto Nāciju Organizācijas Statistikas biroja statistikas dokumentu M sērijā Nr. 77, *CPC prov.*, 1991.

3. Datorpakalpojumi un saistītie pakalpojumi neatkarīgi no tā, vai tos sniedz tīklā, ieskaitot internetu, ir visi pakalpojumi, kas nodrošina jebkuru no turpmāk minētajiem vai jebkādu to kombināciju:

a) ar datoriem vai datorsistēmām saistītu konsultēšanu, adaptāciju, stratēģiju, analīzi, plānošanu, specifikāciju izstrādi, projektēšanu, izstrādi, instalēšanu, ieviešanu, integrēšanu, testēšanu, atkļūdošanu, atjauninānšanu, atbalstu, tehnisko palīdzību vai pārvaldību;

b) ar programmatūru[1] saistītu konsultēšanu, stratēģiju, analīzi, plānošanu, specifikāciju izstrādi, projektēšanu, izstrādi, instalēšanu, ieviešanu, integrēšanu, testēšanu, atkļūdošanu, atjauninānšanu, adaptāciju, apkopi, atbalstu, tehnisko palīdzību, pārvaldību vai lietošanu;

c) datu apstrādi, datu glabāšanu, datu mitināšanu vai datubāzu pakalpojumus;

d) apkopes un labošanas pakalpojumus biroju iekārtām un aprīkojumam, tostarp datoriem; un

e) citur neklasificētus apmācības pakalpojumus klientiem un personālam, kuri saistīti ar programmatūru, datoriem vai datorsistēmām.

[1] Termins "programmatūra" ir instrukciju kopums, kas vajadzīgs, lai datori darbotos un sazinātos. Konkrētām lietotnēm (lietojumprogrammām) var izstrādāt vairākas atšķirīgas programmas, un klientam var būt izvēle, vai lietot gatavas programmas (programmatūras paketi), izstrādāt konkrētām prasībām atbilstošas īpašas programmas (pielāgotu programmatūru) vai izmantot abu kombināciju.

4. Pušu izpratnē daudzos gadījumos datorpakalpojumi un saistītie pakalpojumi nodrošina citu pakalpojumu[1] sniegšanu gan elektroniskiem, gan citiem līdzekļiem. Tomēr šādos gadījumos ir būtiska atšķirība starp datorpakalpojumiem un saistītajiem pakalpojumiem (piemēram, tīmekļa mitināšanu vai lietotnes mitināšanu) un pārējiem pakalpojumiem[2], ko nodrošina datorpakalpojumi un saistītie pakalpojumi. Uz pārējiem pakalpojumiem neatkarīgi no tā, vai tos nodrošina datorpakalpojumi un saistītie pakalpojumi, neattiecas *CPC* 84.

4. APAKŠSADAĻA

PASTA PAKALPOJUMI

8.22. PANTS

Pret konkurenci vērstas prakses novēršana pasta nozarē[3]

Katra puse ievieš vai saglabā attiecīgus pasākumus[4], kuru mērķis ir atturēt pasta pakalpojumu sniedzējus, kas attiecīgajā tirgū vieni paši vai kopā ir nozīmīgi pakalpojumu sniedzēji, no iesaistīšanās pret konkurenci vērstā praksē vai no šādas prakses turpināšanas.

---

1 Piemēram, W/120.1.A.b. (grāmatvedības, revīzijas un uzskaites pakalpojumi), W/120.1.A.d. (arhitektūras pakalpojumi), W/120.1.A.h. (medicīnas un zobārstniecības pakalpojumi), W/120.2.D (audiovizuālie pakalpojumi), W/120.5. (izglītības pakalpojumi).

2 Sk. iepriekšējo zemsvītras piezīmi.

3 Lielākai noteiktībai — 8.22. pants (Pret konkurenci vērstas prakses novēršana pasta nozarē) attiecas tikai uz pasākumiem, kas saistīti ar vēstuļu pamatpakalpojumiem.

4 Attiecīgu pasākumu saglabāšana ietver šādu pasākumu reālu izpildi.

8.23. PANTS

Regulējuma institūciju neatkarība

Regulējuma institūcijas ir šķirtas no pasta pakalpojumu sniedzējiem un nav tiem pakļautas. Regulējuma institūciju lēmumi un to izmantotās procedūras ir taisnīgas pret visiem tirgus dalībniekiem.

5. APAKŠSADAĻA

TELESAKARU PAKALPOJUMI

8.24. PANTS

Darbības joma

1. Šo apakšsadaļu piemēro pasākumiem, kas ietekmē tirdzniecību ar telesakaru pakalpojumiem, un tajā noteikti to telesakaru regulējuma principi, kurus liberalizē, ievērojot B līdz D sadaļu.

2. Šo apakšsadaļu nepiemēro pasākumiem, ko kāda puse pieņem vai saglabā un kas skar radio vai televīzijas pārraižu pārraidīšanu pa kabeļiem vai citam ierīcēm.

3. Neviens šīs apakšsadaļas noteikums nav interpretējams tā, ka:

a) tiktu prasīts pusei atļaut otras puses pakalpojumu sniedzējam izveidot, uzbūvēt, iegādāties, izīrēt, izmantot vai nodrošināt telesakaru transporta tīklus vai pakalpojumus, kas nav paredzēti īpašo saistību sarakstā; vai

b) tiktu prasīts pusei (vai lai puse kādam pakalpojumu sniedzējam liktu) izveidot, uzbūvēt, iegādāties, izīrēt, izmantot vai nodrošināt telesakaru transporta tīklus vai pakalpojumus, ja šādi tīkli vai pakalpojumi netiek piedāvāti sabiedrībai kopumā.

4. Katra puse veidā, kurš ir saderīgs ar tās iekšējiem tiesību aktiem un procedūrām, kas regulē tās telesakaru tirgus, nosaka, saglabā, groza vai atsauc pakalpojumu sniedzēju tiesības un pienākumus, kuri paredzēti 8.26. pantā (Piekļuve publiskajiem telesakaru tīkliem un pakalpojumiem un to izmantošana) 8.28. pantā (Starpsavienojums), 8.29. pantā (Starpsavienojums ar nozīmīgiem pakalpojumu sniedzējiem), 8.30. pantā (Nozīmīgu pakalpojumu sniedzēju rīcība), 8.32. pantā (Atsaistīti tīkla elementi), 8.33. pantā (Kopvietošana), 8.34. pantā (Tālākpārdošana), 8.35. pantā (Iekārtu koplietošana), 8.36. pantā (Sakaru kanālu nomas pakalpojumu sniegšana) un 8.38. pantā (Zemūdens kabeļu zemes stacijas). Savienībā šādas procedūras ietver Savienības regulatoru veiktu analīzi, kura attiecas uz attiecīgā ražojuma un pakalpojuma tirgiem un kura paredzēta attiecīgos Savienības tiesību aktos, tāda pakalpojuma sniedzēja apzināšanu, kam ir ievērojama tirgus vara, un ar šādu analīzi pamatotu regulatoru lēmumu noteikt, saglabāt, grozīt vai atsaukt šādas tiesības un pienākumus.

8.25. PANTS

Definīcijas

Šajā apakšsadaļā:

a) “apraides pakalpojums” ir nepārtraukta raidīšanas ķēde ar vadu vai bezvadu līdzekļiem (neatkarīgi no raidīšanas avota atrašanās vietas, kas vajadzīga, lai TV un radio programmu signālu uztvertu un/vai attēlotu plaša sabiedrība vai tās daļa), bet tā neattiecas uz savienojumiem starp operatoriem;

b) “galalietotājs” ir pakalpojuma patērētājs vai pakalpojuma sniedzējs, kuram tiek nodrošināts publisks telesakaru tīkls vai pakalpojums, izņemot tādu, kas izmantojams publisko telesakaru tīkla vai pakalpojuma tālākai nodrošināšanai;

c) “būtiskās iekārtas” ir publiska telesakaru transporta tīkla vai pakalpojuma iekārtas, ko:

   i) nodrošina tikai vai galvenokārt viens piegādātājs vai ierobežots skaits piegādātāju un

   ii) nav ekonomiski vai tehniski izdevīgi aizstāt, lai sniegtu pakalpojumu;

d) “starpsavienojums” ir saikne ar pakalpojumu sniedzējiem, kuri nodrošina publiskos telesakaru transporta tīklus vai pakalpojumus, lai viena pakalpojumu sniedzēja lietotāji varētu sazināties ar cita pakalpojumu sniedzēja lietotājiem un piekļūt cita pakalpojumu sniedzēja piedāvātajiem pakalpojumiem;

e) “nozīmīgs pakalpojumu sniedzējs” ir publisko telesakaru tīklu vai pakalpojumu sniedzējs, kas, ņemot vērā cenu un sniegtos publisko telesakaru tīklus vai pakalpojumus attiecīgajā tirgū, spēj būtiski ietekmēt dalības nosacījumus tajā šādu iemeslu dēļ:

i) tam ir kontrole pār būtiskajām iekārtām vai

ii) tas izmanto savu stāvokli tirgū;

f) “nediskriminācija” ir režīms, kas nav mazāk labvēlīgs par režīmu, ko piemēro jebkuram citam līdzīga publisku telesakaru transporta tīklu vai pakalpojumu lietotājam līdzīgos apstākļos;

g) “numuru pārnesamība” ir publisko telesakaru tīklu vai pakalpojumu galalietotāju spēja, tam pārejot pie līdzīga publisko telesakaru tīklu vai pakalpojumu sniedzēja, vienā un tajā pašā vietā saglabāt līdzšinējos tālruņa numurus bez kvalitātes, uzticamības vai ērtuma pasliktināšanās;

h) “publisks telesakaru tīkls” ir telesakaru tīkls, kas pusei nepieciešams, lai sniegtu publiskos telesakaru pakalpojumus starp noteiktiem tīkla pieslēguma punktiem;

i) “publisks telesakaru pakalpojums” ir telesakaru pakalpojums, ko puse skaidri vai faktiski prasa piedāvāt sabiedrībai kopumā;

j) “zemūdens kabeļu zemes stacija” ir telpas un ēkas, kur starptautiski zemūdens kabeļi iznāk uz zemes un beidzas, un ir savienoti ar atvilces maršrutēšanas saitēm;

k) “telesakari” ir signālu pārraide un saņemšana ar elektromagnētiskiem līdzekļiem;

l) “telesakaru pakalpojumi” ir visi pakalpojumi, kas ietver elektromagnētisku signālu pārraidi un saņemšanu, bet izslēdz apraides pakalpojumus un saimniecisko darbību, kas ietver satura piegādi, kuras transportam vajadzīgi telesakari; un

m) “telesakaru regulējuma institūcija” ir valsts institūcija vai institūcijas, kas atbild par telesakaru regulēšanu.

8.26. PANTS

Piekļuve publiskajiem telesakaru tīkliem un pakalpojumiem un to izmantošana

1. Katra puse nodrošina, lai visiem otras puses pakalpojumu sniedzējiem būtu piekļuve jebkuram publiskajam telesakaru tīklam un pakalpojumam, kas tiek piedāvāts tās teritorijā vai pāri tās robežām, un tie varētu tos lietot, tostarp nomājot privātus sakaru kanālus, ar samērīgiem, nediskriminējošiem un pārredzamiem noteikumiem, ieskaitot 2. un 3. punktā izklāstītos.

2. Katra puse nodrošina, lai šādiem pakalpojumu sniedzējiem būtu atļauts:

a) pirkt vai nomāt un pievienot termināli vai citu iekārtu, kam ir saskarne ar publisko telesakaru tīklu;

b) veidot starpsavienojumu starp nomātiem vai īpašumā esošiem privātiem sakaru kanāliem un publiskiem telesakaru kanāliem un pakalpojumiem tās teritorijā vai pāri tās robežām, vai sakaru kanāliem, ko nomā cits pakalpojumu sniedzējs vai kas ir tā īpašumā; un

c) pēc savas izvēles izmantot darbību protokolus, kas nav nepieciešami, lai nodrošinātu telesakaru tīklu un pakalpojumu pieejamību sabiedrībai kopumā.

3. Katra puse nodrošina, lai otras puses pakalpojumu sniedzēji var izmantot publiskos telesakaru tīklus un pakalpojumus informācijas apritei tās teritorijā vai pāri tās robežām, ieskaitot šādu pakalpojumu sniedzēju uzņēmumu iekšējo saziņu un piekļuvi informācijai, kas atrodas datubāzēs vai citādā mašīnlasāmā formā tiek glabāta otras puses teritorijā. Par ikvienu jaunu vai grozītu puses pasākumu, kas ievērojami ietekmē šādu lietošanu, paziņo otrai pusei, un par to notiek apspriešanās.

8.27. PANTS

Informācijas konfidencialitāte

Katra puse, neierobežojot pakalpojumu tirdzniecību, ar jebkuru publisko telesakaru tīklu vai pakalpojumu palīdzību nodrošina telesakaru un saistīto datu plūsmu konfidencialitāti.

8.28. PANTS

Starpsavienojums[1]

1. Puses nodrošina, lai pakalpojuma sniedzējam, kam ir atļauts nodrošināt publiskus telesakaru tīklus vai pakalpojumus, ir tiesības un pienākums vienoties par starpsavienojumu ar citiem publiskiem telesakaru tīkliem vai pakalpojumu sniedzējiem. Par starpsavienojumu būtu jāvienojas attiecīgo pušu komerciālās sarunās.

2. Regulējuma iestādes nodrošina, lai pakalpojumu sniedzēji, kuri sarunās par starpsavienojumu iegūst informāciju no cita uzņēmuma, to izmanto vienīgi tam mērķim, kam tā sniegta, un vienmēr ievēro pārraidītās vai uzglabātās informācijas konfidencialitāti.

8.29. PANTS

Starpsavienojums ar nozīmīgiem pakalpojumu sniedzējiem

1. Katra puse nodrošina, lai ikviens nozīmīgs pakalpojumu sniedzējs tās teritorijā nodrošina starpsavienojumu otras puses publisko telesakaru tīklu vai pakalpojumu sniedzēju iekārtām un aprīkojumam ikvienā nozīmīgā pakalpojumu sniedzēja tīkla punktā, kur tas ir tehniski iespējams. Šādu starpsavienojumu nodrošina:

[1] Šajā pantā un 8.30. pantā (Nozīmīgu pakalpojumu sniedzēju rīcība) publisko telesakaru tīklu un pakalpojumu sniedzēju atzīst par nozīmīgu pakalpojumu sniedzēju saskaņā ar katras puses iekšējiem tiesību aktiem un procedūrām.

a) saskaņā ar nediskriminējošiem noteikumiem (ieskaitot tehniskus standartus un specifikācijas) un likmēm un ne zemākā kvalitātē, kāda ir līdzīgiem nozīmīgā pakalpojumu sniedzēja paša sniegtiem pakalpojumiem vai līdzīgiem publisko telesakaru tīklu vai pakalpojumu nesaistītu sniedzēju vai tā meitasuzņēmumu vai citu saistīto pakalpojumu sniedzēju pakalpojumiem;

b) laikus, ar tādiem noteikumiem (ieskaitot tehniskos standartus un specifikācijas) un tādām uz izmaksām orientētām likmēm, kas ir pārredzamas, samērīgas, ņemot vērā ekonomisko pamatojumu, un ir pietiekami nodalītas, lai pakalpojuma sniedzējam nevajadzētu maksāt par tīkla komponentiem vai iekārtām, ko viņam nevajag attiecīgā pakalpojuma sniegšanai; un

c) pēc lūguma — papildus vairumam publisko telesakaru tīklu vai pakalpojumu sniedzēju piedāvātajiem tīkla pieslēguma punktiem arī citos punktos par maksu, kura atbilst nepieciešamo papildiekārtu būvniecības izmaksām.

2. Katra puse nodrošina, lai nozīmīgie pakalpojumu sniedzēji tās teritorijā darītu pieejamus atklātībai starpsavienojuma nolīgumus vai starpsavienojuma standartpiedāvājumu.

3. Procedūras, kas piemērojamas starpsavienojumam ar nozīmīgu pakalpojumu sniedzēju, tiek darītas atklātībai pieejamas.

4. Ja publisko telesakaru tīklu vai pakalpojumu sniedzēji nespēj atrisināt strīdus, kas skar noteikumus un likmes, ar kādiem nozīmīgs pakalpojumu sniedzējs nodrošina starpsavienojumu, tie vēršas regulējuma iestādē, kura cenšas izšķirt strīdus iespējami īsā laikā un katrā ziņā 180 dienu laikā no dienas, kad tajā vērsušies, ar nosacījumu, ka sarežģītu strīdu izšķiršana var prasīt vairāk nekā 180 dienas.

8.30. PANTS

Nozīmīgu pakalpojumu sniedzēju rīcība

1. Katra puse var noteikt nediskriminācijas pienākumus nozīmīgajiem pakalpojumu sniedzējiem saistībā ar starpsavienojumu un/vai piekļuvi.

2. Nediskriminācijas pienākumi jo īpaši nodrošina to, ka nozīmīgais pakalpojumu sniedzējs piemēro līdzvērtīgus nosacījumus līdzvērtīgos apstākļos citiem pakalpojumu sniedzējiem, kuri sniedz līdzvērtīgus pakalpojumus, un sniedz pakalpojumus un informāciju citiem ar līdzvērtīgiem nosacījumiem un tādā pašā kvalitātē, kādā to nodrošina paša pakalpojumiem vai pakalpojumiem, ko sniedz tā meitasuzņēmumi vai partneri.

8.31. PANTS

Nozīmīgiem pakalpojumu sniedzējiem piemērojamie aizsardzības pasākumi konkurences jomā

Katra puse ievieš vai saglabā attiecīgus pasākumus[1], kuru mērķis ir atturēt publisko telesakaru tīklu nodrošinātājus vai šādu pakalpojumu sniedzējus, kas šīs puses teritorijā vieni paši vai kopā ir nozīmīgi pakalpojumu sniedzēji, no iesaistīšanās pret konkurenci vērstā praksē vai no šādas prakses turpināšanas. Šāda pret konkurenci vērsta prakse jo īpaši ietver:

a) pret konkurenci vērstu šķērssubsidēšanu vai spiedienu uz cenu un izmaksu starpību;

b) no konkurentiem iegūtas informācijas izmantošanu ar rezultātiem, kas vērsti pret konkurenci;

[1] Attiecīgu pasākumu saglabāšana ietver šādu pasākumu reālu izpildi.

c) liegumu citiem publisko telesakaru tīklu vai pakalpojumu sniedzējiem laikus piekļūt tehniskajai informācijai par būtiskajām iekārtām un komerciāli būtiskai informācijai, kas tiem nepieciešama, lai sniegtu publiskus telesakaru pakalpojumus;

d) tādu cenu noteikšanu par pakalpojumiem, kura varētu nesamērīgi ierobežot konkurenci, piemēram plēsonīgu cenu noteikšanu.

8.32. PANTS

Atsaistīti tīkla elementi

1. Katra puse nosaka pienākumus nozīmīgiem pakalpojumu sniedzējiem laikus un ar samērīgiem, pārredzamiem un nediskriminējošiem noteikumiem izpildīt samērīgus lūgumus attiecībā uz atsaistītu piekļuvi konkrētiem tīkla elementiem un saistītajām iekārtām ikvienā punktā, kur tas tehniski iespējams, un to lietošanu, jo īpaši:

a) dot piekļuvi konkrētiem tīkla elementiem un/vai iekārtām, ieskaitot piekļuvi tīkla elementiem, kuri nav aktīvi, un/vai atsaistītu piekļuvi vietējai sakaru līnijai, cita starpā pieļaujot abonentlīnijas tālākpārdošanas piedāvājumus;

b) piešķirt atvērtu piekļuvi tehniskām saskarnēm, protokoliem vai citām svarīgajām tehnoloģijām, kas ir nepieciešamas pakalpojumu vai virtuālā tīkla pakalpojumu sadarbspējai;

c) nodrošināt kopvietošanu un

d) sniegt pakalpojumus, kas nepieciešami, lai lietotājiem nodrošinātu sadarbspējīgus visu posmu pakalpojumus.

2. Apsverot 1. punktā minētos pienākumus, puse cita starpā var ņemt vērā šādus faktorus:

a) konkurējošu iekārtu lietošanas vai uzstādīšanas tehnisko un ekonomisko dzīvotspēju, ņemot vērā ar to saistīto starpsavienojuma un/vai piekļuves raksturu un veidu, ieskaitot citu augšupējās piekļuves produktu (piemēram, piekļuves vadiem) dzīvotspēju;

b) piedāvātās piekļuves nodrošināšanas iespējamību attiecībā uz pieejamo jaudu;

c) iekārtas īpašnieka sākotnējos ieguldījumus, ņemot vērā riskus, kas saistīti ar ieguldījumiem; un

d) nepieciešamību aizsargāt reālu un ilgtspējīgu konkurenci.

8.33. PANTS

Kopvietošana

1. Katra puse nodrošina, lai nozīmīgie pakalpojumu sniedzēji tās teritorijā laikus un ar samērīgiem un nediskriminējošiem noteikumiem nodrošinātu otras puses publisko telesakaru tīklu vai pakalpojumu sniedzējiem to iekārtu fizisku kopvietošanu, kuras nepieciešamas starpsavienojumam vai piekļuvei atsaistītiem tīkla elementiem.

2. Katra puse saskaņā ar iekšējiem tiesību aktiem var noteikt vietas, kur savā teritorijā tās nozīmīgiem pakalpojumu sniedzējiem prasa nodrošināt kopvietošanu, uz kuru attiecas 1. punkts.

8.34. PANTS

Tālākpārdošana

Katra puse nodrošina, lai nozīmīgi pakalpojumu sniedzēji tās teritorijā saskaņā ar šīs apakšsadaļas noteikumiem un jo īpaši 8.32. pantu (Atsaistīti tīkla elementi) piedāvā tālākpārdošanai otras puses publisko telesakaru tīklu vai pakalpojumu sniedzējiem publisko telesakaru pakalpojumus, ko šādi pakalpojumu sniedzēji mazumtirdzniecībā piedāvā galalietotājiem.

8.35. PANTS

Iekārtu koplietošana

1. Katra puse, ņemot vērā proporcionalitātes principu, nozīmīgam pakalpojumu sniedzējam, kuram ir tiesības uzstādīt iekārtas uz, virs vai zem publiska vai privāta īpašuma, spēj noteikt, ka uz šādām iekārtām vai īpašumu attiecas koplietošana, tās ietver ēkas, ieejas ēkās, ēku elektroinstalāciju, mastus, antenas, torņus un citas atbalsta konstrukcijas, stabus, vadus, izolāciju, lūkas un kameras.

2. Katra puse saskaņā ar saviem iekšējiem tiesību aktiem var noteikt, kurām iekārtām tā savā teritorijā nozīmīgiem pakalpojumu sniedzējiem prasa nodrošināt 1. punktā paredzēto piekļuvi, ņemot vērā, ka šādas iekārtas nav ekonomiski vai tehniski izdevīgi aizstāt, lai sniegtu konkurējošu pakalpojumu.

8.36. PANTS

Sakaru kanālu nomas pakalpojumu sniegšana

Katra puse nodrošina, lai tās teritorijā nozīmīgie sakaru kanālu nomas pakalpojumu sniedzēji laikus un ar samērīgiem, nediskriminējošiem un pārredzamiem noteikumiem otras puses juridiskajām personām sniegtu sakaru kanālu nomas pakalpojumus, kuri ir publisko telesakaru pakalpojumi.

8.37. PANTS

Numuru pārnesamība

Katra puse nodrošina, lai publisko telesakaru pakalpojumu sniedzēji tās teritorijā laikus un ar samērīgiem noteikumiem nodrošinātu numuru pārnesamību pakalpojumiem, ko noteikusi šī puse, ciktāl tas tehniski iespējams.

8.38. PANTS

Zemūdens kabeļu zemes stacijas

Katra puse savā teritorijā ar samērīgiem, nediskriminējošiem un pārredzamiem noteikumiem nodrošina piekļuvi zemūdens kabeļu sistēmām, tostarp iekārtām uz zemes, kur pakalpojumu sniedzējam ir atļauts izmantot zemūdens kabeļu sistēmu publiskam telesakaru pakalpojumam.

8.39. PANTS

Neatkarīga regulējuma iestāde

1. Katra puse nodrošina, lai tās telesakaru regulējuma institūcija būtu šķirta no publisko telesakaru tīklu vai pakalpojumu, vai telesakaru iekārtu sniedzējiem un nebūtu tiem pakļauta. Tādēļ katra puse nodrošina, lai tās telesakaru regulējuma institūcijai nebūtu finansiālu interešu šādā pakalpojumu sniedzējā vai kontroles pār to.

2. Katra puse nodrošina, lai lēmumi un procedūras, ko ievēro tās telesakaru regulējuma institūcijas, būtu taisnīgas un objektīvas attiecībā uz visiem tirgus dalībniekiem un lai tās izstrādātu un īstenotu bez nevajadzīgas kavēšanās. Tālab katra puse nodrošina, lai finansiālās intereses, kas tai ir kādā publisko telesakaru tīklu vai pakalpojumu sniedzējā, neietekmētu tās telesakaru regulējuma institūcijas pieņemtos lēmumus un ievērotās procedūras.

3. Regulējuma iestāžu pilnvaras izmanto pārredzamā veidā saskaņā ar piemērojamajiem iekšējiem tiesību aktiem.

4. Regulējuma iestādes ir pilnvarotas nodrošināt, lai telesakaru transporta tīklu un pakalpojumu sniedzēji to attiecīgajā teritorijā nekavējoties pēc lūguma sniegtu tām visu informāciju, ieskaitot finansiālo informāciju, kura ir nepieciešama, lai regulējuma iestādes varētu veikt savus uzdevumus saskaņā ar šo apakšsadaļu. Pieprasītā informācija ir pietiekami proporcionāla regulējuma iestāžu uzdevumu veikšanai, un to apstrādā saskaņā ar konfidencialitātes prasībām.

5. Regulējuma iestādei ir pietiekamas pilnvaras regulēt nozari. Regulējuma iestādes veicamos uzdevumus dara pieejamus sabiedrībai viegli pieejamā un skaidrā formā, jo īpaši, ja šie uzdevumi ir uzticēti vairāk nekā vienai institūcijai.

8.40. PANTS

Universālie pakalpojumi

1. Katrai pusei ir tiesības noteikt, kāda veida universālā pakalpojuma pienākumus tā vēlas saglabāt.

2. Šādus pienākumus neuzskatīs par vērstiem pret konkurenci *per se*, ja tos administrēs pārredzami, objektīvi, bez diskriminācijas un neitrāli attiecībā uz konkurenci un ja tie nebūs apgrūtinošāki, kā nepieciešams puses definētajam universālajam pakalpojumam.

3. Ja puse prasa, lai telesakaru pakalpojumu sniedzējs sniegtu abonentu sarakstus, tad puse nodrošina, lai pakalpojumu sniedzējs piemērotu nediskriminācijas principu attiecībā uz tās informācijas apstrādi, kuru tam snieguši citi šādu telesakaru pakalpojumu sniedzēji.

8.41. PANTS

Atļauja sniegt telesakaru pakalpojumus

1. Katra puse nodrošina, lai licencēšanas procedūras būtu iespējami vienkāršas un nepienācīgi neapgrūtinātu vai nekavētu pakalpojuma sniegšanu.

2. Ja puse prasa, lai publisko telesakaru tīklu vai pakalpojumu sniedzējam būtu licence, puse dara pieejamus atklātībai:

a) visus licencēšanas kritērijus, noteikumus un procedūras, ko tā piemēro; un

b) samērīgu laika posmu, kas parasti vajadzīgs, lai pieņemtu lēmumu par licences pieteikumu.

3. Katra puse nodrošina, lai pieteikuma iesniedzējs pēc lūguma saņemtu rakstisku pamatojumu licences atteikumam.

4. Licences pieteikuma iesniedzējam ir iespējams vērsties apelācijas institūcijā, ja licence atteikta nepamatoti.

5. Licencēšanas maksām[1], kas pieteikuma dēļ varētu rasties pieteikuma iesniedzējam, vajadzētu būt samērīgām un pašām par sevi nevajadzētu ierobežot pakalpojuma sniegšanu.

8.42. PANTS

Ierobežotu resursu piešķiršana un izmantošana

1. Visas procedūras attiecībā uz ierobežotu resursu, tostarp frekvenču, numuru un piekļuves tiesību, piešķiršanu un izmantošanu īsteno objektīvi, savlaicīgi, pārredzami un bez diskriminācijas. Datus par pašreizējo situāciju attiecībā uz piešķirtajām frekvenču joslām dara pieejamus atklātībai, bet sīkāk nav jānorāda dati par frekvencēm, kas piešķirtas īpašām valsts pārvaldes vajadzībām.

2. Pušu izpratnē lēmumi par spektra sadalīšanu un piešķiršanu un frekvenču pārvaldību *per se* nav nesaderīgi ar 8.5. pantu (Piekļuve tirgum) un 8.10. pantu (Piekļuve tirgum). Tādējādi katra puse saglabā tiesības īstenot savu spektra un frekvenču pārvaldības politiku, kas var ietekmēt publisko telesakaru pakalpojumu sniedzēju skaitu, ja tas tiek darīts veidā, kurš ir saderīgs ar šo nodaļu. Puse patur arī tiesības sadalīt frekvenču joslas, ņemot vērā pašreizējās un nākotnes vajadzības.

[1] Licencēšanas vai atļaujas maksas neietver maksu par izsoles, konkursa rīkošanu vai citām nediskriminējošām koncesiju piešķiršanas metodēm un obligātos maksājumus par universālo pakalpojumu sniegšanu.

8.43. PANTS

Izpilde

1. Katra puse nodrošina, lai tās telesakaru regulējuma institūcija saglabātu piemērotas procedūras un pilnvaras piemērot iekšējus pasākumus, kas skar pienākumus, uz kuriem attiecas šī apakšsadaļa. Šādas procedūras un pilnvaras ietver spēju noteikt savlaicīgas, proporcionālas un efektīvas sankcijas vai licenču grozīšanu, apturēšanu un atsaukšanu.

2. Ja nozīmīgs pakalpojumu sniedzējs atsakās piemērot tiesības un pienākumus, kas paredzēti 8.29. pantā (Starpsavienojums ar nozīmīgiem pakalpojumu sniedzējiem), 8.30. pantā (Nozīmīgu pakalpojumu sniedzēju rīcība), 8.31. pantā (Nozīmīgiem pakalpojumu sniedzējiem piemērojamie aizsardzības pasākumi konkurences jomā), 8.32. pantā (Atsaistīti tīkla elementi), 8.33. pantā (Kopvietošana), 8.34. pantā (Tālākpārdošana), 8.35. pantā (Iekārtu koplietošana), 8.36. pantā (Sakaru kanālu nomas pakalpojumu sniegšana), tad pieprasītājs pakalpojumu sniedzējs var lūgt regulējuma institūcijas iejaukšanos, kura saskaņā ar iekšējiem tiesību aktiem un iespējami īsā laikā, katrā ziņā samērīgā laikā, pieņem saistošu lēmumu.

8.44. PANTS

Strīdu izšķiršana telesakaru jomā

1. Katra puse nodrošina, lai otras puses publisko telesakaru tīklu vai pakalpojumu sniedzēji var laikus vērsties telesakaru regulējuma institūcijā vai citā attiecīgā institūcijā, lai atrisinātu strīdus, kas radušies saistībā ar iekšējiem pasākumiem, kuri attiecas uz kādu šajā apakšsadaļā minētu jautājumu.

2. Katra puse nodrošina, lai visi otras puses publisko telesakaru tīklu vai pakalpojumu sniedzēji, ko skar tās telesakaru regulējuma institūcijas lēmums, var to pārsūdzēt tiesu vai administratīvā iestādē, kura nav atkarīga no iesaistītajām personām.

3. Ja apelācijas institūcija nav tiesu iestāde, tad tā vienmēr rakstiski pamato savu lēmumu, un tās lēmumus var pārskatīt objektīva un neatkarīga tiesu iestāde.

4. Apelācijas institūciju pieņemtos lēmumus attiecīgās personas efektīvi īsteno saskaņā ar piemērojamajiem iekšējiem tiesību aktiem un iekšējām procedūrām. Apelācija nedod pamatu neievērot regulējošu lēmumu, ja vien attiecīga iestāde šo regulējošo lēmumu neatceļ.

8.45. PANTS

Pārredzamība

Ja regulējuma institūcijas ir iecerējušas veikt pasākumus, kas saistīti ar šīs apakšsadaļas noteikumiem, tās dod ieinteresētajām personām iespēju samērīgā termiņā saskaņā ar pušu iekšējiem tiesību aktiem izteikt piezīmes par pasākuma projektu. Regulējuma institūcijas dara atklātībai pieejamas savas apspriešanās procedūras, kas attiecas uz šādiem pasākumu projektiem. Regulējuma institūcijai būtu jādara atklātībai pieejami apspriešanās rezultāti, izņemot informāciju, kas ir konfidenciāla saskaņā ar pušu iekšējiem tiesību aktiem par darījumdarbības konfidencialitāti.

8.46. PANTS

Elastīgums tehnoloģiju izvēlē

Puse neliedz publisko telesakaru pakalpojumu sniedzējiem elastīgi izvēlēties tehnoloģijas, ko tās izmanto, sniedzot pakalpojumus, ievērojot katras puses spēju veikt pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt, lai dažādu tīklu galalietotāji spētu savstarpēji sazināties.

8.47. PANTS

Saistība ar citām apakšsadaļām, sadaļām un nodaļām

Ja šī apakšsadaļa nav saderīga ar citu šīs nodaļas apakšsadaļu vai sadaļu vai citu nodaļu, tad šai apakšsadaļai ir augstāks spēks, ciktāl pastāv nesaderība.

8.48. PANTS

Sadarbība

1. Atzīdamas telesakaru un informācijas tehnoloģijas nozares straujo attīstību gan iekšējā, gan starptautiskā kontekstā, puses sadarbojas, lai veicinātu šādu pakalpojumu attīstību ar mērķi no telesakaru un informācijas tehnoloģijas izmantošanas gūt maksimālu labumu pusēm.

2. Sadarbības jomas var cita starpā būt šādas:

a) apmaiņa ar viedokļiem par tādiem politikas jautājumiem kā ātrdarbīgu platjoslas tīklu regulējums un starptautisko mobilo sakaru viesabonēšanas maksu samazināšana un

b) telesakaru un informācijas tehnoloģijas pakalpojumu, tostarp jaunradītu pakalpojumu, lietošanas veicināšana patērētāju vidū, publiskajā un privātajā sektorā.

3. Sadarbības formas cita starpā var būt šādas:

a) dialoga veicināšana par politikas jautājumiem;

b) tādas sadarbības veicināšana starptautiskos forumos, kura saistīta ar telesakaru un informācijas tehnoloģiju; un

c) citas sadarbības formas.

6. APAKŠSADAĻA

FINANŠU PAKALPOJUMI

8.49. PANTS

Darbības joma un definīcijas

1. Šajā apakšsadaļā izklāstīti regulējuma principi attiecībā uz visiem finanšu pakalpojumiem, ko liberalizē saskaņā ar B sadaļu (Pakalpojumu pārrobežu sniegšana), C sadaļu (Uzņēmējdarbība) un D sadaļu (Fizisku personu pagaidu klātbūtne darījumdarbības vajadzībām).

2. Šajā apakšsadaļā:

a) "finanšu pakalpojums" ir puses finanšu pakalpojumu sniedzēja piedāvāts finansiāla rakstura pakalpojums, tostarp pakalpojums, kas saistīts ar finansiāla rakstura pakalpojumu, vai finansiāla rakstura pakalpojuma palīgpakalpojums. Finanšu pakalpojumi ietver šādas darbības:

i) apdrošināšanu un ar to saistītus pakalpojumus:

(1) tiešo apdrošināšanu (ieskaitot līdzapdrošināšanu):

aa) dzīvības apdrošināšanu,

bb) nedzīvības apdrošināšanu;

(2) pārapdrošināšanu un retrocesiju;

(3) apdrošināšanas starpniecību, piemēram, mākleru un aģentu pakalpojumi; un

(4) apdrošināšanas palīgpakalpojumus, piemēram, konsultācijas, aktuāra pakalpojumus, riska novērtēšanu un pretenziju izskatīšanas pakalpojumus;

un

ii) banku un citus finanšu pakalpojumus (izņemot apdrošināšanu);

(1) noguldījumu un citu atmaksājamu līdzekļu pieņemšanu no sabiedrības;

(2) visu veidu kreditēšanu, ieskaitot patēriņa kredītus, hipotekāros kredītus, faktūrkreditēšanu un komercdarījumu finansēšanu;

(3) finanšu nomu;

(4) visus maksājumu un naudas pārskaitījumu pakalpojumus, ieskaitot kredītkartes, maksājumu kartes un debetkartes, ceļotāju čekus un bankas pārvedu vekseļus,

(5) garantijas un saistības,

(6) tirdzniecību savā vārdā vai klientu vārdā biržā vai ārpusbiržas tirgū ar turpmāk minētajiem:

aa) naudas tirgus instrumentiem (ieskaitot čekus, vekseļus, noguldījumu apliecības);

bb) ārvalstu valūtu;

cc) atvasinātajiem instrumentiem, tostarp, bet ne tikai standartizētiem nākotnes līgumiem un iespēju līgumiem;

dd) valūtas maiņas un procentu likmes instrumentiem, tostarp tādiem instrumentiem kā mijmaiņas darījumu līgumiem un nestandartizētiem procentu likmes nākotnes līgumiem;

ee) pārvedamiem vērtspapīriem;

ff) citiem tirgojamiem instrumentiem un finanšu aktīviem, ieskaitot dārgmetālus;

(7) līdzdalību visu veidu vērtspapīru emisijās, ieskaitot riska parakstīšanas un izvietošanas starpniecību kā aģentam (atklātā tirgū vai privāti) un ar šādām emisijām saistīto pakalpojumu sniegšanu;

(8) starpniecību naudas darījumos;

(9) aktīvu pārvaldīšanu, ieskaitot skaidras naudas vai vērtspapīru portfeļa pārvaldīšanu, visu veidu kolektīvo ieguldījumu pārvaldīšanu, pensiju fondu pārvaldīšanu, depozitārija un trasta pakalpojumus,

(10) finanšu aktīvu, tostarp vērtspapīru, atvasināto finanšu instrumentu un citu maksāšanas līdzekļu, norēķinu un mijieskaita pakalpojumus;

(11) cita veida finanšu pakalpojumu sniedzēju finanšu informācijas sniegšanu un nodošanu, finanšu datu apstrādi un saistīto programmatūru un

(12) konsultatīvus, starpniecības un citus finanšu palīgpakalpojumus, kuri saistīti ar visām 1. līdz 11. punktā minētajām darbībām, ieskaitot kredītu datubāzi un kredītu analīzi, ieguldījumu un portfeļu analīzi un konsultācijas, konsultācijas par pārņemšanu un par uzņēmumu pārstrukturēšanu un stratēģiju;

b) "finanšu pakalpojumu sniedzējs" ir puses fiziska vai juridiska persona, kas nodarbojas vai vēlas nodarboties ar finanšu pakalpojumu sniegšanas darījumdarbību šīs puses teritorijā. Termins "finanšu pakalpojuma sniedzējs" neietver publiskā sektora subjektu;

c) "jauns finanšu pakalpojums" ir finansiāla rakstura pakalpojums (tostarp pakalpojumi, kas saistīti ar esošiem un jauniem produktiem vai produkta sniegšanas veidu), kuru nesniedz neviens finanšu pakalpojumu sniedzējs puses teritorijā, bet kuru sniedz otras puses teritorijā;

d) "publiskā sektora subjekts" ir:

i) puses valdības, centrālā banka vai monetārā iestāde, vai puses īpašumā vai kontrolē esošs subjekts, kas galvenokārt veic valdības funkcijas vai darbības valstiskām vajadzībām, izņemot subjektus, kuri galvenokārt nodarbojas ar finanšu pakalpojumu sniegšanu ar komerciāliem noteikumiem; vai

ii) privāts subjekts, kas veic funkcijas, kuras parasti veic centrālā banka vai monetārā iestāde, ja tas pats pilda šīs funkcijas; un

e) "pašregulējoša organizācija" ir nevalstiska institūcija, tostarp vērtspapīru vai standartizētu nākotnes līgumu birža vai tirgus, mijieskaita aģentūra vai kāda cita organizācija vai asociācija, kas saskaņā ar tiesību aktiem vai deleģējumu no centrālās, reģiona vai vietējās valdības īsteno regulēšanas vai uzraudzības pilnvaras pār finanšu pakalpojumu sniedzējiem.

8.50. PANTS

Piesardzības atkāpe

1. Neviens šā nolīguma noteikums nav interpretējams tā, ka tas liegtu pusei pieņemt vai saglabāt samērīgus pasākumus tādu piesardzības apsvērumu dēļ kā:

a) ieguldītāju, noguldītāju, apdrošinājuma ņēmēju vai tādu personu aizsardzība, pret kurām finanšu pakalpojuma sniedzējam ir fiduciāri pienākumi;

b) finanšu pakalpojumu sniedzēju drošības, stabilitātes, integritātes vai finansiālās atbildības uzturēšana vai

c) puses finanšu sistēmas integritātes un stabilitātes nodrošināšana.

2. Šie pasākumi nerada lielāku slogu, kā nepieciešams, lai sasniegtu to mērķi, un neizraisa patvaļīgu vai nepamatotu diskrimināciju pret otras puses finanšu pakalpojumu sniedzējiem salīdzinājumā ar puses pašas līdzīgu finanšu pakalpojumu sniedzējiem vai slēptu pakalpojumu tirdzniecības ierobežojumu.

3. Neviens šā nolīguma noteikums nav interpretējams tā, ka tiktu prasīts, lai puse izpauž informāciju, kas attiecas uz atsevišķu klientu darījumiem un kontiem vai kādu konfidenciālu vai ar autortiesībām aizsargātu informāciju, kura ir publisko tiesību subjektu rīcībā.

4. Katra visiem spēkiem cenšas nodrošināt, ka tās teritorijā tiek īstenoti un piemēroti Bāzeles komitejas "Efektīvas banku uzraudzības pamatprincipi", Starptautiskās Apdrošināšanas uzraudzītāju asociācijas un Starptautiskās Vērtspapīru komisiju organizācijas "Vērtspapīru regulējuma mērķi un principi" un starptautiski saskaņotais "Standarts pārredzamības un informācijas apmaiņas jautājumiem nodokļu jomā", kas ietverts ESAO 2008. gada Paraugkonvencijā par nodokļu uzlikšanu ienākumiem un kapitālam.

5. Ievērojot 8.6. pantu (Valsts režīms) un neskarot citus finanšu pakalpojumu pārrobežu tirdzniecības piesardzīgas uzraudzības līdzekļus, puse var prasīt otras puses pārrobežu finanšu pakalpojumu sniedzēju un finanšu instrumentu reģistrāciju vai atļaujas saņemšanu.

8.51. PANTS

Pašregulējošas organizācijas

Ja viena puse prasa būt par biedru vai darboties kādā pašregulējošā organizācijā vai piekļuvi tai, lai otras puses finanšu pakalpojumu sniedzēji varētu sniegt finanšu pakalpojumus pirmās puses teritorijā vai uz šo teritoriju, tad šī pirmā puse nodrošina, lai minētā pašregulējošā organizācija pildītu pienākumus, uz kuriem attiecas 8.6. pants (Valsts režīms) un 8.11. pants (Valsts režīms).

8.52. PANTS

Maksājumu un mijieskaita sistēmas

Saskaņā ar noteikumiem, ar kuriem piešķir valsts režīmu, katra puse, ciktāl to ļauj katras puses piekļuves kritēriji, otras puses finanšu pakalpojumu sniedzējiem, kas veic uzņēmējdarbību tās teritorijā un kas tiek regulēti vai uzraudzīti kā finanšu pakalpojumu sniedzēji saskaņā ar tās iekšējiem tiesību aktiem, piešķir piekļuvi publisko tiesību subjektu maksājumu un mijieskaita sistēmām un oficiāliem finansēšanas un refinansēšanas mehānismiem, kuri pieejami parastas darījumdarbības veikšanā. Šo pantu nav paredzēts izmantot, lai sniegtu piekļuvi puses pēdējās instances aizdevēju iespējām.

8.53. PANTS

Jauni finanšu pakalpojumi

Katra puse ļauj otras puses finanšu pakalpojumu sniedzējam sniegt kādu jaunu finanšu pakalpojumu, ko pirmā puse ļautu sniegt līdzīgiem saviem finanšu pakalpojumu sniedzējiem, pirmajai pusei nepieņemot papildu tiesību aktus. Puse var noteikt institucionālo un juridisko formu, kādā attiecīgo jauno finanšu pakalpojumu var sniegt, un prasīt, lai pakalpojumu varētu sniegt, saņemot atļauju. Ja puse jaunā finanšu pakalpojuma sniegšanai prasa saņemt atļauju, lēmums tiek pieņemts samērīgā laikā un atļauju var atteikt tikai piesardzības pasākumu dēļ, uz kuriem attiecas 8.50. pants (Piesardzības atkāpe).

8.54. PANTS

Datu apstrāde

1. Katra puse, ievērojot attiecīgus aizsardzības pasākumus attiecībā uz privātumu un konfidencialitāti, ļauj otras puses finanšu pakalpojumu sniedzējam uz tās teritoriju un no tās teritorijas pārsūtīt informāciju elektroniskā vai citādā formā, ja šāda apstrāde nepieciešama šāda finanšu pakalpojumu sniedzēja parastajai darījumdarbībai.

2. Katra puse pieņem vai saglabā attiecīgus aizsardzības pasākumus, lai aizsargātu privātumu un personas datus, ieskaitot individuālus dokumentus un kontus, ja šie aizsardzības pasākumi netiek izmantoti, lai apietu šā nolīguma noteikumus.

8.55. PANTS

Īpaši izņēmumi

1. Neviens šā nolīguma noteikums nav interpretējams tā, ka tas liegtu pusei, tostarp tās publisko tiesību subjektiem, savā teritorijā ekskluzīvi veikt darbības vai sniegt pakalpojumus, kas ietverti valsts pensiju plānā vai tiesību aktos noteiktā sociālās drošības sistēmā, izņemot gadījumus, kad minētās darbības saskaņā ar attiecīgās puses noteikumiem var veikt finanšu pakalpojumu sniedzēji, konkurējot ar publisko tiesību subjektiem vai privātām institūcijām.

2. Neviens šā nolīguma noteikums neattiecas uz darbībām, ko veic centrālā banka vai monetārā iestāde, vai kāds cits publiskā sektora subjekts, īstenojot monetāro vai valūtas maiņas likmes politiku.

3. Neviens šīs nodaļas noteikums nav interpretējams tā, ka tas liegtu pusei, tostarp tās publisko tiesību subjektiem, tās teritorijā ekskluzīvi veikt darbības vai sniegt pakalpojumus uz puses vai tās publisko tiesību subjektu rēķina, ar to garantiju vai izmantojot to finanšu resursus, izņemot gadījumus, kad minētās darbības saskaņā ar attiecīgās puses noteikumiem var veikt finanšu pakalpojumu sniedzēji, konkurējot ar publisko tiesību subjektiem vai privātām institūcijām.

7. APAKŠSADAĻA

STARPTAUTISKO JŪRAS PĀRVADĀJUMU PAKALPOJUMI

8.56. PANTS

Darbības joma, definīcijas un principi

1. Šajā apakšsadaļā izklāstīti principi attiecībā uz starptautisko jūras pārvadājumu pakalpojumu liberalizēšanu saskaņā ar B sadaļu (Pakalpojumu pārrobežu sniegšana), C sadaļu (Uzņēmējdarbība) un D sadaļu (Fizisku personu pagaidu klātbūtne darījumdarbības vajadzībām).

2. Šajā apakšsadaļā "starptautiskie jūras pārvadājumi" ietver tiešos un multimodālās pārvadāšanas pakalpojumus, kuri ir preču pārvadājums, kur izmanto vairāk nekā vienu pārvadāšanas veidu, kur iesaistīts jūras pārvadājumu posms, kam ir vienots pārvadājuma dokuments un kas tāpēc ietver tiesības tieši slēgt līgumu ar citu pārvadājuma veidu pakalpojumu sniedzējiem;

3. Attiecībā uz starptautiskajiem jūras pārvadājumiem puses vienojas nodrošināt, lai uz komerciāla pamata tiktu efektīvi piemēroti kravu neierobežotas pieejamības principi, brīvība sniegt starptautiskus jūras pārvadājumu pakalpojumus, kā arī valsts režīms šādu pakalpojumu sniegšanā.

Ievērojot pušu starpā panākto liberalizāciju attiecībā uz starptautiskajiem jūras pārvadājumiem:

a) tās uz komerciāla pamata un bez diskriminācijas efektīvi piemēro neierobežotas piekļuves principu starptautiskajiem jūras pārvadājumu tirgiem un tirdzniecībai un

b) katra puse kuģiem, kas peld ar otras puses karogu vai ko ekspluatē otras puses pakalpojumu sniedzēji, piešķir režīmu, kurš nav mazāk labvēlīgs par puses pašas kuģiem vai kādas trešās valsts kuģiem piešķirto, atkarībā no tā, kura attieksme ir labvēlīgāka, cita starpā attiecībā uz piekļuvi ostām, ostu infrastruktūras un jūras palīgpakalpojumu izmantošanu, kā arī saistītām maksām un maksājumiem, muitas telpām un piekļuvi piestātnēm, un iekraušanas un izkraušanas iekārtām.

4. Piemērojot šos principus, puses:

a) neievieš kravas dalīšanas režīmu turpmākos divpusējos nolīgumos ar trešām valstīm attiecībā uz jūras transporta pakalpojumiem, ieskaitot sauso un šķidro beztaras preču tirdzniecību un līnijpārvadājumus, un samērīgā laikā izbeidz šādu kravas dalīšanas režīmu, ja tas pastāvējis iepriekšējos nolīgumos un

b) šim nolīgumam stājoties spēkā, atceļ un neievieš vienpusējus pasākumus[1] un administratīvus, tehniskus un citus šķēršļus, kas varētu būt slēpti ierobežojumi vai kas varētu diskriminējoši ietekmēt pakalpojumu brīvu sniegšanu starptautiskajos jūras pārvadājumos.

[1] Šajā apakšpunktā termins "pasākumi" attiecas tikai uz tādiem pasākumiem, kas izraisa nelabvēlīgu diskrimināciju tās fiziskās vai juridiskās personas valstspiederības vai ģeogrāfiskās izcelsmes dēļ, kurai piemēro pasākumus.

5. Katra puse ļauj otras puses starptautisko jūras pārvadājumu pakalpojumu sniedzējiem veikt uzņēmējdarbību tās teritorijā ar uzņēmējdarbības nosacījumiem, kuri aprakstīti īpašo saistību sarakstā.

6. Katra puse otras puses starptautisko jūras pārvadājumu pakalpojumu sniedzējiem ar samērīgiem un nediskriminējošiem noteikumiem ļauj izmantot šādus ostu pakalpojumus:

a) loča vadību;

b) vilkšanas un velkoņu palīdzību;

c) apgādi;

d) degvielas un ūdens piegādi;

e) atkritumu savākšanu un balasta atlikumu aizvākšanu;

f) ostas kapteiņa pakalpojumus;

g) navigācijas līdzekļus un

h) krasta ekspluatācijas pakalpojumus, kas ir būtiski kuģu ekspluatācijai, ieskaitot sakarus, ūdens un elektrības piegādi, avārijas remonta iekārtas, enkurvietas, piestātnes un pietauvošanu.

F SADAĻA

ELEKTRONISKĀ KOMERCIJA

8.57. PANTS

Mērķi

1. Atzīdamas, ka elektroniskā komercija palielina tirdzniecības iespējas, puses vienojas par to, ka ir svarīgi veicināt tās lietošanu un attīstību un PTO noteikumu piemērojamību elektroniskajai tirdzniecībai.

2. Puses vienojas veicināt elektroniskās komercijas attīstību to starpā, jo īpaši sadarbojoties jautājumos, ko izraisa elektroniskā komercija, uz kuru attiecas šīs nodaļas noteikumi. Šajā kontekstā nevienai pusei attiecībā uz elektronisko komerciju nevajadzētu noteikt liekus noteikumus vai ierobežojumus.

3. Puses atzīst, ka brīva informācijas plūsma internetā ir svarīga, vienlaikus būdamas vienisprātis, ka tam nevajadzētu mazināt intelektuālā īpašuma īpašnieku tiesības, ņemot vērā, cik svarīgi ir aizsargāt intelektuālā īpašuma tiesības internetā.

4. Puses vienojas, ka elektroniskās komercijas attīstībai jābūt pilnībā saderīgai ar starptautiskajiem datu aizsardzības standartiem, lai elektroniskās komercijas lietotāji tai uzticētos.

8.58. PANTS

Muitas nodokļi

Puses neuzliek muitas nodokļus par elektronisku nosūtīšanu.

8.59. PANTS

Elektroniska pakalpojumu sniegšana

Lielākai noteiktībai — puses apstiprina, ka pasākumi, kas saistīti ar pakalpojumu sniegšanu, kura notiek, izmantojot elektroniskus līdzekļus, ietilpst to pienākumu darbības jomā, kuri ietverti šīs nodaļas attiecīgajos noteikumos, ievērojot visus izņēmumus, kas piemērojami šādiem pienākumiem.

8.60. PANTS

Elektroniskie paraksti

1. Puses rīkojas, lai veicinātu labāku izpratni par otras puses elektronisko parakstu satvaru un lai, ievērojot attiecīgos iekšējos nosacījumus un tiesību aktus, izskatītu iespēju nākotnē noslēgt savstarpējās atzīšanas nolīgumu par elektroniskajiem parakstiem.

2. Tiecoties sasniegt 1. punkta mērķus, puses:

a) iespējami atvieglo otras puses pārstāvību forumos, ko par elektroniskajiem parakstiem oficiāli vai neformāli rīko pirmās puses kompetentās iestādes, ļaujot otrai pusei būt klāt pirmās puses elektronisko parakstu satvarā;

b) iespējami veicina apmaiņu ar viedokļiem par elektroniskajiem parakstiem tematiskos semināros un ekspertu sanāksmēs tādās jomās kā drošība un sadarbspēja un

c) darot pieejamu attiecīgu informāciju, iespējami papildina otras puses centienus pētīt un analizēt savu satvaru.

8.61. PANTS

Sadarbība elektroniskās komercijas regulējuma jomā

1. Puses uztur dialogu par elektroniskās komercijas izraisītajiem regulējuma jautājumiem, tostarp risinot šādus jautājumus:

a) sabiedrībai izdoto elektronisko parakstu sertifikātu atzīšana un pārrobežu sertifikācijas pakalpojumu atvieglošana;

b) starpnieku pakalpojumu sniedzēju atbildība saistībā ar informācijas pārraidi vai glabāšanu;

c) nevēlamu elektroniskās komercijas paziņojumu apstrāde;

d) patērētāju tiesību aizsardzība un

e) citi jautājumi, kas attiecas uz elektroniskās komercijas attīstību.

2. Šāda sadarbība var būt informācijas apmaiņa par attiecīgajiem pušu tiesību aktiem šajos jautājumos, kā arī par šādu tiesību aktu īstenošanu.

G SADAĻA

IZŅĒMUMI

8.62. PANTS

Vispārīgi izņēmumi

Ievērojot prasību, ka šādus pasākumus nepiemēro tā, ka tie izraisa patvaļīgu vai nepamatotu diskrimināciju pret otru pusi, ja pastāv līdzīgi apstākļi, vai slēptus ierobežojumus uzņēmējdarbībai vai pakalpojumu pārrobežu sniegšanai, neviens šīs nodaļas noteikums nav interpretējams tā, ka tas liegtu kādai pusei pieņemt vai izpildīt pasākumus, kas:

a) nepieciešami sabiedriskās drošības vai sabiedrības morāles aizsardzībai vai sabiedriskās kārtības uzturēšanai[1];

[1] Izņēmumu, kas attiecas uz sabiedrisko kārtību, var izmantot tikai tad, ja reāli un pietiekami nopietni tiek apdraudētas kādas no sabiedrības pamatinteresēm.

b) nepieciešami cilvēku, dzīvnieku un augu dzīvības vai veselības aizsardzībai;

c) attiecas uz izsmeļamu dabas resursu saglabāšanu, ja šādus pasākumus piemēro saistībā ar ierobežojumiem, kas attiecas uz vietējiem uzņēmējiem vai pakalpojumu sniegšanu un patēriņu iekšzemē;

d) nepieciešami tādu nacionālo bagātību aizsardzībai, kam ir mākslinieciska, vēsturiska vai arheoloģiska vērtība;

e) nepieciešami, lai nodrošinātu atbilstību normatīvajiem aktiem, kas nav nesaderīgi ar šīs nodaļas noteikumiem, ieskaitot tos, kuri attiecas uz:

i) krāpnieciskas vai maldinošas prakses novēršanu vai līgumsaistību neizpildes sekām,

ii) personu privātuma aizsardzību saistībā ar personas datu apstrādi un izplatīšanu un individuālu dokumentu un kontu konfidencialitātes aizsardzību;

iii) drošību;

f) nav saderīgi ar 8.6. pantu (Valsts režīms) un 8.11. pantu (Valsts režīms), ja citāda režīma mērķis ir nodrošināt efektīvu vai taisnīgu tiešo nodokļu uzlikšanu vai iekasēšanu par otras puses saimniecisko darbību, uzņēmējiem vai pakalpojumu sniedzējiem[1].

[1] Pasākumi, kuru mērķis ir nodrošināt efektīvu vai taisnīgu tiešo nodokļu uzlikšanu vai iekasēšanu, ietver pasākumus, ko puses veic atbilstīgi savai nodokļu sistēmai un kas:

a) attiecas uz uzņēmējiem un pakalpojumu sniedzējiem, kuri nav rezidenti, atzīstot faktu, ka nodokļu saistības tiem tiek noteiktas attiecībā uz apliekamām vienībām, ko iegūst vai kas atrodas puses teritorijā;

b) attiecas uz nerezidentiem, lai nodrošinātu nodokļu uzlikšanu vai iekasēšanu puses teritorijā;

c) attiecas uz nerezidentiem vai uz rezidentiem, lai nepieļautu nodokļu apiešanu vai nelikumīgu izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, ieskaitot atbilstības panākšanas pasākumus;

d) attiecas uz to pakalpojumu patērētājiem, kurus sniedz otras puses teritorijā vai no tās, lai nodrošinātu tādu nodokļu uzlikšanu vai iekasēšanu no šādiem patērētājiem, kuru izcelsme ir puses teritorijā;

e) nošķir uzņēmējus un pakalpojumu sniedzējus, kas ir nodokļu maksātāji par visā pasaulē apliekamām vienībām, no citiem uzņēmējiem un pakalpojumu sniedzējiem, atzīstot viņu nodokļu bāzes atšķirību; vai

f) noteic, piešķir vai iedala ienākumus, peļņu, ieguvumus, zaudējumus, atskaitījumus vai kredītu rezidentu vai filiāļu vai ar vienu un to pašu personu saistīto personu vai filiāļu starpā, lai nodrošinātu puses nodokļu bāzi.

Nodokļu terminus vai jēdzienus f) apakšpunktā un šajā zemsvītras piezīmē noteic saskaņā ar nodokļu definīcijām un jēdzieniem vai līdzvērtīgām vai līdzīgām definīcijām un jēdzieniem atbilstīgi tās puses iekšējiem tiesību aktiem, kura veic pasākumu.

8.63. PANTS

Pārskatīšana

Lai liberalizācija turpinātos, lai novērstu atlikušos ierobežojumus un nodrošinātu vispārēju tiesību un pienākumu līdzsvaru, puses pārskata šo nodaļu un savus īpašo saistību sarakstus ne vēlāk kā tad, kad no šā nolīguma stāšanās spēkā pagājuši trīs gadi, un pēc tam — ar regulāriem starplaikiem. Šādas pārskatīšanas rezultātā Pakalpojumu tirdzniecības, ieguldījumu un publiskā iepirkuma komiteja, kas izveidota saskaņā ar 16.2. pantu (Specializētās komitejas), var nolemt grozīt attiecīgos īpašo saistību sarakstus.

DEVĪTĀ NODAĻA

PUBLISKAIS IEPIRKUMS

9.1. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā:

a) "komerciālas preces un pakalpojumi" ir tāda veida preces vai pakalpojumi, ko parasti pārdod vai piedāvā pārdošanai komerctirgū un ko tajā parasti pērk nevalstiskas personas nevalstiskiem mērķiem;

b) “konkurences darbība” attiecībā uz Savienību ir:

i) darbība, ko veic Savienības dalībvalsts teritorijā un kas tieši pakļauta konkurencei tirgos, kuriem piekļuve nav ierobežota; un

ii) Savienības kompetentā iestāde ir pieņēmusi lēmumu, ar ko nosaka i) apakšpunkta piemērojamību.

Šā panta b) punkta i) apakšpunktā jautājumu par to, vai darbība ir tieši pakļauta konkurencei, izlemj, pamatojoties uz attiecīgo preču vai pakalpojumu īpašībām, alternatīvu preču vai pakalpojumu un cenu eksistenci un vairāk nekā viena attiecīgo preču piegādātāja vai pakalpojumu sniedzēja faktisku vai potenciālu klātbūtni;

c) “būvniecības pakalpojums” ir pakalpojums, kura mērķis ir inženiertehnisko būvdarbu vai būvdarbu izpilde jebkādiem līdzekļiem, pamatojoties uz Apvienoto Nāciju Organizācijas Centrālās preču klasifikācijas (“*CPC*”) 51. sadaļu;

d) “korektīvs pasākums” iekšējo pārskatīšanas procedūru kontekstā ir vai nu iepirkuma veicēja nelikumīgi pieņemto lēmumu apturēšana vai apturēšanas nodrošināšana, ieskaitot diskriminējošu tehnisko, ekonomisko vai finansiālo specifikāciju atcelšanu uzaicinājumā iesniegt piedāvājumu, līguma dokumentos vai citos dokumentos, kas attiecas uz konkursa procedūru;

e) “elektroniska izsole” ir pastāvīgs process, kas saistīts ar elektronisku līdzekļu izmantošanu tam, lai piegādātāji varētu iesniegt jaunas cenas un/vai jaunas vērtības skaitliski izsakāmiem un ar cenu nesaistītiem konkursa elementiem, kuri saistīti ar vērtēšanas kritērijiem, kā rezultātā tiek klasificēti vai pārklasificēti konkursa piedāvājumi;

f) “rakstveida” vai “rakstisks” nozīmē informācijas izteikšanu vārdos vai skaitļos, kuru var nolasīt, reproducēt un pēc tam paziņot tālāk. Tas var ietvert elektroniski pārraidītu un saglabātu informāciju;

g) “juridiska persona” ir saprotama saskaņā ar 8.2. panta (Definīcijas) b) punktā ietverto definīciju;

h) “Savienības juridiskā persona” vai “Singapūras juridiskā persona” ir saprotama tā, kā paredzēts 8.2. panta (Definīcijas) c) punktā ietvertajā definīcijā;

i) “ierobežots konkurss” ir iepirkuma metode, kurā iepirkuma veicējs pēc savas izvēles sazinās ar piegādātāju vai piegādātājiem;

j) “uzņēmējdarbību uz vietas” veic juridiska persona, kas veic uzņēmējdarbību vienā pusē un kas pieder otras puses juridiskai vai fiziskai persona vai ko kontrolē otras puses juridiska vai fiziskai persona.

Juridiska persona:

i) “pieder” otras puses fiziskām vai juridiskām personām, ja vairāk nekā 50 % tās kapitāla daļu faktiski pieder otras puses personām; un

ii) atrodas otras puses fizisku vai juridisku personu “kontrolē”, ja šādām personām ir pilnvaras iecelt vairākumu savu direktoru vai kā citādi likumīgi vadīt tās darbību;

k) “pasākums” ir tiesību akts, noteikums, procedūra, administratīva norāde vai prakse vai darbība, ko veic iepirkuma veicējs saistībā ar aptverto iepirkumu;

l) “daudzkārt lietojams saraksts” ir to piegādātāju saraksts, kurus iepirkuma veicējs atzinis par atbilstošiem iekļaušanai šādā sarakstā, ko iepirkuma veicējs plāno izmantot vairāk nekā vienu reizi;

m) “paziņojums par paredzēto iepirkumu” ir iepirkuma veicēja publicēts paziņojums, kurā ieinteresētie piegādātāji aicināti iesniegt dalības pieteikumu, piedāvājumu vai abus;

n) “kompensācija” ir nosacījums vai apņemšanās, kas veicina vietējo attīstību vai uzlabo puses maksājumu bilances kontus, piemēram, iekšzemes satura izmantošana, tehnoloģijas licencēšana, ieguldījumi, prečmaiņa un tamlīdzīgas darbības vai prasības;

o) “atklāts konkurss” ir iepirkuma metode, kurā piedāvājumu var iesniegt visi ieinteresētie piegādātāji;

p) “privatizēts” attiecībā uz Singapūru ir subjekts, kas ir atdalīts no iepirkuma veicēja, vai tā daļa un kļuvis par juridisku personu, kura preču iepirkumā darbojas atbilstoši komerciāliem apsvērumiem un kurai vairs nav pilnvaru īstenot valsts varu, pat ja valstij pieder tā daļas vai ja valsts ieceļ tā direktoru padomes locekļus.

Lielākai noteiktībai — ja valstij pieder privatizēta subjekta daļas vai tā ieceļ direktoru padomes locekļus, tad tiek uzskatīts, ka subjekts, iepērkot preces un pakalpojumus, darbojas atbilstoši komerciāliem apsvērumiem, piemēram, attiecībā uz preču un pakalpojumu pieejamību, cenu un kvalitāti, ja valdība vai tādējādi ieceltā direktoru padome subjekta veiktajos preču un pakalpojumu iepirkumos tieši vai netieši neietekmē direktoru padomes lēmumus;

q) “iepirkuma veicējs” ir subjekts, uz kuru attiecas 9.-A, 9.-B vai 9.-C pielikums;

r) “kvalificēts piegādātājs” ir piegādātājs, kuru iepirkuma veicējs atzīst par tādu, kas atbilst dalības nosacījumiem;

s) “pārstrādātais GPA” ir Nolīguma par publisko iepirkumu teksts, kas grozīts ar 2012. gada 30. martā pieņemto lēmumu par sarunu rezultātiem saskaņā ar GPA XXIV panta 7. punktu;

t) “selektīvs konkurss” ir iepirkuma metode, kurā iepirkuma veicējs aicina iesniegt piedāvājumu tikai kvalificētos piegādātājus;

u) “pakalpojumi”, ja vien nav norādīts citādi, ietver būvdarbu pakalpojumus;

v) “standarts” ir dokuments, kuru apstiprinājusi atzīta institūcija un kurā vispārējai un atkārtotai izmantošanai sniegti noteikumi, norādījumi vai preču vai pakalpojumu vai ar tiem saistīto procesu un ražošanas metožu raksturojumi, kuru ievērošana nav obligāta. Tajā var iekļaut vai arī tas var attiekties vienīgi uz terminoloģiju, simboliem, iepakojumu, marķēšanas vai etiķetēšanas prasībām, kas attiecas uz preci, pakalpojumu, procesu vai ražošanas metodi;

w) “piegādātājs” ir attiecīgi jebkuras puses persona vai personu grupa, kas piegādā preces vai sniedz pakalpojumus vai arī varētu to darīt;

x) “tehniskā specifikācija” ir konkursa procedūras prasība, kura:

i) nosaka iepērkamo preču vai sniedzamo pakalpojumu parametrus, tostarp kvalitāti, veiktspēju, drošumu un izmērus, vai to ražošanas vai sniegšanas procesus un metodes vai

ii) aplūko terminoloģiju, simbolus, iepakojumu, marķēšanas vai etiķetēšanas prasības, kas attiecas uz preci vai pakalpojumu.

9.2. PANTS

Darbības un piemērošanas joma

Šīs nodaļas piemērošana

1. Šī nodaļa attiecas uz ikvienu pasākumu, kas saistīts ar aptverto iepirkumu, neatkarīgi no tā, vai tas pilnībā vai daļēji tiek veikts elektroniski.

2. Šajā nodaļā “aptvertais iepirkums” ir iepirkums valstiskām vajadzībām:

a) attiecībā uz precēm, pakalpojumiem vai jebkādu to apvienojumu:

i) kas katrai pusei precizēti 9.-A līdz 9.-G pielikumā un

ii) ko neiepērk komerciālai pārdošanai vai tālākpārdošanai vai ko nav plānots izmantot komerciālai pārdošanai vai tālākpārdošanai paredzētu preču ražošanā vai pakalpojumu sniegšanā;

b) ko veic, slēdzot līgumu, ieskaitot pirkšanu; nomu; īri un īres tiesību pirkšanu ar izpirkuma tiesībām vai bez tām; un publiskā un privātā sektora partnerības līgumus, kas definēti 9.-I pielikumā;

c) kura vērtība, kas aplēsta saskaņā ar 6.–8. punktu, laikā, kad saskaņā ar 9.6. pantu (Paziņojumi) publisko paziņojumu, ir ne mazāka kā attiecīgs slieksnis, kurš precizēts 9.-A līdz 9.-G pielikumā;

d) kuru veic iepirkuma veicējs un

e) kurš nav citādi izslēgts no piemērošanas ar 3. punktu vai ar puses 9.-A līdz 9.-G pielikumu.

3. Ja vien 9.-A līdz 9.-G pielikumā nav paredzēts citādi, šī nodaļa neattiecas uz:

a) zemes, esošo ēku vai cita nekustama īpašuma vai ar to saistīto tiesību iegādi vai nomu;

b) ārpuslīgumiskiem vienošanās aktiem vai kāda veida palīdzību, ko sniedz puse, tostarp sadarbības nolīgumiem, dotācijām, aizdevumiem, kapitāla ieguldīšanu, garantijām un fiskāliem stimuliem;

c) fiskālo aģentu vai depozitārija pakalpojumiem, likvidācijas un vadības pakalpojumiem regulētām finanšu iestādēm un pakalpojumiem, kas attiecas uz valsts parāda pārdošanu, izpirkšanu un izplatīšanu, ieskaitot aizņēmumus un obligācijas, parādzīmes un citus vērtspapīrus, iepirkumu vai iegādi;

d) valsts nodarbinātības līgumiem;

e) iepirkumu, ko veic:

i) ar īpašu nolūku sniegt starptautisku palīdzību, tostarp attīstības palīdzību;

ii) atbilstīgi īpašai procedūrai vai nosacījumam starptautiskā nolīgumā, kas attiecas uz karaspēka izvietošanu vai uz parakstītājvalstu projekta kopīgu īstenošanu; vai

iii) atbilstīgi starptautiskas organizācijas īpašai procedūrai vai nosacījumam, vai uz iepirkumu, ko finansē starptautiskas dotācijas, aizdevumi vai citāds atbalsts, ja piemērojamā procedūra vai nosacījums būtu pretrunā šai nodaļai.

4. Katra puse 9.-A līdz 9.-G pielikumā norāda šādu informāciju:

a) 9.-A pielikumā — centrālās pārvaldes iestādes, uz kuru veikto iepirkumu attiecas šī nodaļa;

b) 9.-B pielikumā — subjektus zem centrālā līmeņa, uz kuru veikto iepirkumu attiecas šī nodaļa;

c) 9.-C pielikumā — visus pārējos subjektus, uz kuru veikto iepirkumu attiecas šī nodaļa;

d) 9.-D pielikumā — preces, uz kurām attiecas šī nodaļa;

e) 9.-E pielikumā — pakalpojumus (izņemot būvniecības pakalpojumus), uz kuriem attiecas šī nodaļa;

f) 9.-F pielikumā — būvniecības pakalpojumus, uz kuriem attiecas šī nodaļa; un

g) 9.-G pielikumā — vispārējas piezīmes.

5. Ja iepirkuma veicējs saistībā ar aptverto iepirkumu pieprasa, lai personas, kuras nav uzskaitītas 9.-A līdz 9.-C pielikumā, veiktu iepirkumu saskaņā ar konkrētām prasībām, šīm prasībām *mutatis mutandis* piemēro 9.4. pantu (Vispārīgi principi).

Vērtēšana

6. Aplēšot iepirkuma vērtību ar mērķi noskaidrot, vai tas ir aptvertais iepirkums, iepirkuma veicējs:

a) iepirkuma vērtības aplēšanai nedala iepirkumu atsevišķos iepirkumos, neizvēlas un neizmanto vērtēšanas metodi ar mērķi pilnībā vai daļēji izslēgt to no šīs nodaļas piemērošanas un

b) ietver aplēsto iepirkuma maksimālo kopējo vērtību visā tā laikā neatkarīgi no tā, vai pasūtījums piešķirts vienam vai vairākiem piegādātājiem, ņemot vērā visas atlīdzības formas, ieskaitot:

i) prēmijas, maksas, komisijas naudu, procentus un,

ii) ja iepirkums paredz variantus, kopējo šādu variantu vērtību.

7. Ja individuālu iepirkuma prasību dēļ tiek piešķirts vairāk nekā viens līgums vai līgumi tiek piešķirti atsevišķās daļās (turpmāk "atkārtoti iepirkumi"), tad aplēsto maksimālo kopējo vērtību aprēķina, pamatojoties uz:

a) vērtību, ko atkārtotiem viena un tā paša veida preču un pakalpojumu iepirkumiem, kurus piešķir iepriekšējos divpadsmit mēnešos vai iepirkuma veicēja iepriekšējā finanšu gadā, ja iespējams, koriģē, lai ņemtu vērā gaidāmās izmaiņas iepērkamo preču vai pakalpojumu kvalitātē vai vērtībā nākamajos divpadsmit mēnešos; vai

b) aplēsto vērtību, ko atkārtotiem viena un tā paša veida preču un pakalpojumu iepirkumiem, kas tiks veikti divpadsmit mēnešu laikā pēc sākotnējā līguma piešķiršanas vai iepirkuma veicēja finanšu gada.

8. Ja iepirkums notiek, preces vai pakalpojumus nomājot, īrējot vai pērkot īres tiesības, vai ja iepirkuma kopējā cena nav precizēta, vērtēšanas pamatā ir:

a) līgumiem uz noteiktu laiku:

i) ja līguma termiņš nepārsniedz divpadsmit mēnešus — kopējā aplēstā maksimālā vērtība visā līguma darbības laikā; vai

ii) ja līguma termiņš pārsniedz divpadsmit mēnešus — kopējā aplēstā maksimālā vērtība, ieskaitot aplēsto atlikušo vērtību;

b) līgumiem uz nenoteiktu laiku — aplēsto mēneša maksājumu, kas reizināts ar četrdesmit astoņi; un,

c) ja nav zināms, vai līgums tiks slēgts uz noteiktu vai nenoteiktu laiku, izmanto b) apakšpunktu.

9.3. PANTS

Drošība un vispārīgi izņēmumi

1. Neviens šīs nodaļas noteikums nav interpretējams tā, ka tas liegtu kādai pusei veikt darbības vai neizpaust informāciju, ko tā uzskata par vajadzīgu tai būtisku drošības interešu aizsardzībai saistībā ar ieroču, munīcijas vai militārā inventāra iepirkumiem vai ar iepirkumiem, kuri nepieciešami valsts drošībai vai valsts aizsardzībai.

2. Ievērojot prasību, ka šādus pasākumus nepiemēro tā, ka tie izraisa patvaļīgu vai nepamatotu diskrimināciju pušu starpā, ja pastāv vieni un tie paši apstākļi, vai slēptus ierobežojumus starptautiskajai tirdzniecībai, neviens šīs nodaļas noteikums nav interpretējams tā, ka tas liegtu kādai pusei noteikt vai veikt pasākumus, kas:

a) nepieciešami sabiedrības morāles, sabiedriskās kārtības vai drošības aizsardzībai;

b) nepieciešami cilvēku, dzīvnieku un augu dzīvības vai veselības aizsardzībai;

c) nepieciešami intelektuālā īpašuma aizsardzībai vai

d) attiecas uz precēm, ko ražo, vai pakalpojumiem, ko sniedz personas ar invaliditāti, filantropiskas institūcijas vai ieslodzījuma vietas.

9.4. PANTS

Vispārīgi principi

Valsts režīms un nediskriminācija

1. Attiecībā uz ikvienu pasākumu, kas skar aptverto iepirkumu, katra puse, ieskaitot tās iepirkuma veicējus, nekavējoties un bez nosacījumiem otras puses precēm un pakalpojumiem un otras puses piegādātājiem piemēro režīmu, kas nav mazāk labvēlīgs par režīmu, ko šī puse, ieskaitot tās iepirkuma veicējus, piemēro iekšzemes precēm, pakalpojumiem un piegādātājiem.

2. Attiecībā uz ikvienu pasākumu, kas saistīts ar attiecīgo iepirkumu, puse, ieskaitot tās iepirkuma veicējus:

a) ārvalsts piederības vai īpašuma dēļ nepiemēro otras puses piegādātājam, kas veic uzņēmējdarbību uz vietas, mazāk labvēlīgu attieksmi kā citam piegādātājam, kurš veic uzņēmējdarbību uz vietas; vai

b) nediskriminē piegādātāju, kas veic uzņēmējdarbību uz vietas, tāpēc ka šis piegādātājs konkrētajā iepirkumā piedāvā otras puses preces vai pakalpojumu.

Elektronisku līdzekļu izmantošana

3. Ja aptvertā iepirkuma procedūru veic elektroniski, iepirkuma veicējs:

a) nodrošina, ka iepirkums tiek veikts, izmantojot informācijas tehnoloģijas sistēmas un programmatūru, tostarp ar informācijas autentifikāciju un šifrēšanu saistītas sistēmas un programmatūru, kas ir vispārēji pieejamas un sadarbspējīgas ar citām informācijas tehnoloģijas sistēmām un programmatūru; un

b) uztur mehānismus, kas nodrošina dalības pieteikumu un konkursa piedāvājumu integritāti, tostarp ļauj konstatēt to saņemšanas laiku un novērš nesankcionētu piekļuvi tiem.

Iepirkuma norise

4. Iepirkuma veicējs veic aptverto iepirkumu pārredzamā un objektīvā veidā, kas:

a) ir saderīgs ar šo nodaļu, izmantojot tādas metodes kā atklātu konkursu, selektīvu konkursu un ierobežotu konkursu;

b) izvairās no interešu konfliktiem un

c) nepieļauj korupciju.

Izcelsmes noteikumi

5. Aptvertā iepirkuma vajadzībām neviena puse nevar piemērot precēm vai pakalpojumiem, ko importē vai piegādā no otras puses, tādus izcelsmes noteikumus, kuri atšķiras no izcelsmes noteikumiem, ko šī puse tajā pašā laikā piemēro šo pašu preču vai pakalpojumu importam vai piegādēm no tās pašas puses parastā tirdzniecības apritē.

Kompensācijas

6. Attiecībā uz aptverto iepirkumu puse, ieskaitot tās iepirkuma veicējus, necenšas noteikt, neņem vērā, nenosaka un neīsteno kompensācijas.

Pasākumi, kas nav specifiski vienīgi iepirkumam

7. Šā panta 1. un 2. punkts neattiecas uz tādiem muitas nodokļiem un maksājumiem, ko nosaka importam vai saistībā ar to, iekasēšanas paņēmienu, piemēram, nodokļu vai maksājumu veidā, citiem importa noteikumiem vai formalitātēm un pasākumiem, kuri skar pakalpojumu tirdzniecību, izņemot pasākumus, kas reglamentē aptverto iepirkumu.

9.5. PANTS

Informācija par iepirkuma sistēmu

1. Katra puse:

a) oficiāli izraudzītos elektroniskos vai iespiestos saziņas līdzekļos, kuri tiek plaši izplatīti un ir viegli pieejami sabiedrībai, nekavējoties publisko tiesību aktus, noteikumus, tiesas nolēmumus un vispārēji piemērojamus administratīvus nolēmumus, līgumu standarta klauzulas, kas paredzētas tiesību aktos vai noteikumos un uz ko ir atsauce paziņojumos un konkursa dokumentācijā, un procedūras attiecībā uz aptverto iepirkumu, kā arī to izmaiņas; un

b) pēc lūguma otrai pusei sniedz to skaidrojumu.

2. Katra puse 10.-H pielikumā uzskaita:

a) elektroniskus vai iespiestus plašsaziņas līdzekļus, kuros puses publisko 1. punktā aprakstīto informāciju;

b) elektroniskus vai iespiestus plašsaziņas līdzekļus, kuros puses publisko paziņojumus, kas noteikti 9.6. pantā (Paziņojumi), 9.8. panta (Piegādātāju kvalificēšana) 8. punktā un 9.15. panta (Iepirkuma informācijas pārredzamība) 2. punktā.

3. Katra puse nekavējoties paziņo Pakalpojumu tirdzniecības, ieguldījumu un publiskā iepirkuma komitejai, kas izveidota saskaņā ar 16.2. pantu (Specializētās komitejas), visus grozījumus puses informācijā, kas iekļauta sarakstā 9.-H pielikumā.

9.6. PANTS

Paziņojumi

Paziņojums par paredzēto iepirkumu

1. Par katru aptverto iepirkumu iepirkuma veicējs publisko paziņojumu par paredzēto iepirkumu, kurš, izņemot 9.12. punktā (Ierobežots konkurss) aprakstītos apstākļus, ir tieši un bez maksas pieejams elektroniski vienotā piekļuves punktā. Vismaz līdz paziņojumā norādītā termiņa beigām paziņojums par paredzēto konkursu ir viegli pieejams sabiedrībai. Katra puse 9.-H pielikuma sarakstā norāda attiecīgo elektronisko saziņas līdzekli.

2. Ja vien šajā nodaļā nav paredzēts citādi, katrā paziņojumā par paredzēto iepirkumu iekļauj:

a) iepirkuma veicēja nosaukumu, adresi un citas ziņas, kas nepieciešamas, lai sazinātos ar iepirkuma veicēju un iegūtu visus attiecīgos dokumentus par iepirkumu, izmaksas un samaksas noteikumus, ja tādi paredzēti;

b) iepirkuma aprakstu, tostarp iepērkamo preču vai pakalpojumu veidu un daudzumu vai paredzamo daudzumu gadījumā, ja daudzums nav zināms;

c) attiecībā uz atkārtotiem līgumiem — ja iespējams, paredzētā iepirkuma nākamo paziņojumu aptuvenu laiku;

d) iespējamo variantu aprakstu;

e) preču vai pakalpojumu piegādes termiņu vai līguma darbības ilgumu;

f) iepirkuma metodi, ko izmantos, un informāciju par to, vai ir paredzamas sarunas vai elektroniska izsole;

g) attiecīgā gadījumā — adresi un termiņu dalības pieteikumu iesniegšanai iepirkumā;

h) piedāvājumu iesniegšanas adresi un termiņu;

i) valodu vai valodas, kurās var iesniegt piedāvājumus vai dalības pieteikumus, ja tos var iesniegt kādā valodā, kas nav iepirkuma veicējas puses oficiālā valoda;

j) piegādātāju dalības nosacījumu sarakstu un īsu aprakstu, ieskaitot visas prasības attiecībā uz konkrētiem dokumentiem vai apliecinājumiem, kas piegādātājiem iesniedzami šajā sakarā, ja vien šādas prasības nav jau iekļautas konkursa dokumentācijā, kura ir darīta pieejama visiem ieinteresētajiem piegādātājiem vienlaikus ar paziņojumu par paredzēto iepirkumu;

k) ja saskaņā ar 9.8. pantu (Piegādātāju kvalificēšana) iepirkuma veicējs iecerējis atlasīt ierobežotu skaitu kvalificēto piegādātāju, kurus uzaicinās iesniegt piedāvājumu, — kritērijus, kas tiks lietoti atlasei, un, attiecīgā gadījumā, piegādātāju skaita ierobežojumus, kuriem tiks atļauts iesniegt piedāvājumu; un

l) norādi, ka uz iepirkumu attiecas šis nolīgums.

Kopsavilkuma paziņojums

3. Attiecībā uz katru paredzēto iepirkumu vienlaikus ar paziņojumu par paredzēto iepirkumu iepirkuma veicējs vienā no PTO valodām publisko kopsavilkuma paziņojumu, kas ir viegli pieejams. Paziņojumā tiek iekļauta vismaz šāda informācija:

a) iepirkuma priekšmets;

b) konkursa piedāvājumu iesniegšanas termiņš vai, attiecīgā gadījumā, pieteikumu iesniegšanas termiņš dalībai iepirkuma procedūrā vai iekļaušanai daudzkārt lietojamā sarakstā un

c) adrese, kurā var pieprasīt dokumentus, kas attiecas uz iepirkumu.

Paziņojums par plānoto iepirkumu

4. Iepirkuma veicēji tiek mudināti elektroniski un ar vienotā piekļuves punkta starpniecību, kuru izmanto, lai publiskotu paziņojumus par paredzēto iepirkumu, iespējami drīz katra finanšu gada sākumā publiskot paziņojumu par gaidāmajiem iepirkuma plāniem (turpmāk "paziņojums par plānoto iepirkumu"). Paziņojumā būtu jānorāda iepirkuma priekšmets un paziņojuma par paredzamo iepirkumu plānotais publiskošanas datums.

5. Iepirkuma veicējs, kas minēts 9.-B vai 9.-C pielikumā, var izmantot paziņojumu par plānoto iepirkumu paziņojuma par paredzēto iepirkumu vietā, ja paziņojumā par plānoto iepirkumu ietverts tik daudz 2. punktā minētās informācijas, cik ir pieejams, un paziņojumu par to, ka ieinteresētajiem piegādātājiem interese par iepirkumu būtu jāpauž iepirkuma veicējam.

9.7. PANTS

Dalības nosacījumi

1. Iepirkuma veicējs paredz vienīgi tādus nosacījumus dalībai iepirkuma procedūrā, kuri nodrošina, ka piegādātājam ir juridiskās, komerciālās, tehniskās un finansiālās spējas uzņemties attiecīgā pasūtījuma izpildi.

2. Nosakot dalības nosacījumus, iepirkuma veicējs:

a) piegādātāja dalībai iepirkumā neizvirza nosacījumu, ka tam jābūt iepriekš jau saņēmušam vienu vai vairākus puses iepirkuma veicēja līgumus vai ka piegādātājam vajadzīga iepriekšēja pieredze puses teritorijā; un

b) var pieprasīt attiecīgu iepriekšēju pieredzi, ja tā ir svarīga iepirkuma prasību izpildei.

3. Novērtējot, vai piegādātājs atbilst dalības nosacījumiem, iepirkuma veicējs:

a) pamatojoties uz piegādātāja darījumdarbību gan iepirkuma veicēja puses teritorijā, gan ārpus tās, izvērtē piegādātāja finansiālās, komerciālās un tehniskās spējas un

b) balsta savu izvērtējumu uz nosacījumiem, ko tas iepriekš precizējis paziņojumos vai konkursa dokumentācijā.

4. Ja ir pamatojoši pierādījumi, puse, ieskaitot tās iepirkuma veicējus, var izslēgt piegādātājus, pamatojoties uz:

a) bankrotu;

b) nepatiesām deklarācijām;

c) būtiskiem vai pastāvīgiem trūkumiem to pamatprasību vai pienākumu izpildē, uz kuriem attiecies(-ušies) iepriekšējs(-i) līgums(-i);

d) galīgiem spriedumiem, kas attiecas uz nopietniem noziegumiem vai citiem nopietniem pārkāpumiem;

e) pārkāpumiem, kas skar profesionālo darbību, rīcību vai bezdarbību un nelabvēlīgi ietekmē piegādātāja komerciālo integritāti; vai

f) nodokļu nemaksāšanu.

9.8. PANTS

Piegādātāju kvalificēšana

Reģistrācijas sistēmas un kvalificēšanas procedūras

1. Puse, ieskaitot tās iepirkuma veicējus, var uzturēt piegādātāju reģistrēšanas sistēmu, kurā ieinteresētajiem piegādātājiem ir jāreģistrējas un jāsniedz konkrēta informācija.

2. Katra puse nodrošina, lai:

a) tās iepirkuma veicēji censtos līdz minimumam samazināt atšķirības to kvalificēšanas procedūrās; un

b) ja tās iepirkuma veicēji uztur reģistrācijas sistēmas, tad iepirkuma veicēji cenšas līdz minimumam samazināt savu reģistrācijas sistēmu atšķirības.

3. Puse, ieskaitot tās iepirkuma veicējus, nepieņem un nepiemēro reģistrācijas sistēmas vai kvalificēšanas procedūru, kuru mērķis vai ietekme ir tāda, ka tiek radīti nevajadzīgi šķēršļi otras puses piegādātāju dalībai pirmās minētās puses iepirkumā.

Selektīvs konkurss

4. Ja iepirkuma veicējs paredzējis izmantot selektīvu konkursu, tad tas:

a) paziņojumā par paredzēto iepirkumu ietver vismaz 2. punkta a), b), f), g), j), k) un l) apakšpunktā un 9.6. pantā (Paziņojumi) prasīto informāciju un aicina piegādātājus iesniegt dalības lūgumus; un

b) sākoties piedāvājumu iesniegšanas periodam, kvalificētajiem piegādātājiem sniedz vismaz 2. punkta c), d), e), h) un i) apakšpunktā un 9.6. panta (Paziņojumi) prasīto informāciju, ko paziņo saskaņā ar 9.10. panta (Termiņi) 3. punkta b) apakšpunktu.

5. Iepirkuma veicējs ļauj visiem kvalificētajiem piegādātājiem piedalīties konkrētā iepirkumā, ja vien iepirkuma veicējs paziņojumā par paredzēto iepirkumu nav norādījis to piegādātāju skaita ierobežojumus, kuriem tiks ļauts iesniegt piedāvājumus, un kritērijus ierobežota skaita piegādātāju atlasei. Katrā ziņā to piegādātāju skaits, kuriem atļauts iesniegt piedāvājumu, ir pietiekams, lai nodrošinātu konkurenci, neietekmējot iepirkuma sistēmas darbības efektivitāti.

6. Ja konkursa dokumentācija netiek darīta publiski pieejama no 4. punktā minētā paziņojuma publiskošanas dienas, iepirkuma veicējs nodrošina, lai minētie dokumenti vienā un tajā pašā laikā būtu pieejami visiem kvalificētajiem piegādātājiem, kas atlasīti saskaņā ar 5. punktu.

Daudzkārt lietojami saraksti

7. Iepirkuma veicējs var uzturēt daudzkārt lietojamu sarakstu, ja paziņojums, ar ko ieinteresētie piegādātāji tiek uzaicināti pieteikties iekļaušanai sarakstā:

a) tiek publiskots ik gadu un

b) ja to publisko elektroniskiem līdzekļiem, ir nepārtraukti pieejams vienā no piemērotajiem saziņas līdzekļiem, kas uzskaitīti 9.-H pielikumā.

8. Paziņojumā, kas paredzēts 7. punktā, tiek ietverts:

a) to preču, pakalpojumu vai to kategoriju apraksts, kuriem sarakstu var izmantot;

b) dalības nosacījumi, kuriem piegādātājiem jāatbilst, un metodes, ko iepirkuma veicējs izmantos, lai pārbaudītu, kādā mērā piegādātājs atbilst nosacījumiem;

c) iepirkuma veicēja nosaukums un adrese un cita informācija, kura nepieciešama, lai sazinātos ar iepirkuma veicēju un iegūtu visus attiecīgos dokumentus, kas attiecas uz sarakstu;

d) saraksta derīguma termiņš un tā pagarināšanas vai izbeigšanas līdzekļi vai, ja derīguma termiņš nav paredzēts, norāde, kā tiks paziņota saraksta izmantošanas izbeigšana; un

e) norāde, ka sarakstu var izmantot iepirkumam, uz kuru attiecas šis nolīgums.

9. Neatkarīgi no 7. punkta, ja daudzkārt lietojams saraksts ir derīgs ne ilgāk kā trīs gadus, iepirkuma veicējs var publiskot 7. punktā minēto paziņojumu tikai vienreiz, saraksta derīguma termiņa sākumā, ja paziņojums:

a) ir ar tā derīguma termiņa norādi un ietver informāciju, ka turpmāki paziņojumi publiskoti netiks; un

b) tiek publiskots elektroniskiem līdzekļiem un derīguma termiņa laikā ir nepārtraukti pieejams.

10. Iepirkuma veicējs ļauj piegādātājiem jebkurā laikā pieteikties iekļaušanai daudzkārt lietojamā sarakstā un samērīgi īsā laikā iekļauj tajā visus kvalificētos piegādātājus.

11. Ja piegādātājs, kurš nav iekļauts daudzkārt lietojamā sarakstā, iesniedz lūgumu dalībai iepirkumā, kuram izmanto daudzkārt lietojamo sarakstu, un visus tam vajadzīgos dokumentus 9.10. panta (Termiņi) 2. punktā paredzētajā termiņā, iepirkuma veicējs izskata lūgumu. Iepirkuma veicējs neizslēdz piegādātāju no dalības iepirkumā, pamatojoties uz to, ka iepirkuma veicējam nav pietiekami daudz laika izskatīt lūgumu, ja vien ārkārtas apstākļos iepirkuma sarežģītības dēļ, iepirkuma veicējs piedāvājumu iesniegšanai atvēlētajā termiņā nespēj pabeigt lūguma izskatīšanu.

9.-C pielikuma iepirkuma veicēji

12. Iepirkuma veicējs, kurš iekļauts sarakstā 9.-C pielikumā, var izmantot paziņojumu, ar ko uzaicina piegādātājus pieteikties iekļaušanai daudzkārt lietojamā sarakstā, paziņojuma par paredzēto iepirkumu vietā, ja:

a) paziņojums tiek publiskots saskaņā ar 7. punktu un ietver 8. punktā prasīto informāciju, tik daudz 9.6. panta (Paziņojumi) 2. punktā prasītās informācijas, cik ir pieejams, un paziņojumu, ka tas ir paziņojums par paredzēto iepirkumu vai ka tālākus paziņojumus par iepirkumu, uz kuru attiecas daudzkārt lietojams saraksts, saņems tikai piegādātāji, kuri ir iekļauti daudzkārt lietojamā sarakstā; un

b) iepirkuma veicējs piegādātājiem, kuri tam pauduši ieinteresētību piedalīties konkrētajā iepirkumā, nekavējoties sniedz pietiekamu informāciju, lai tie varētu izvērtēt savu ieinteresētību piedalīties iepirkumā, ieskaitot visu pārējo informāciju, kas prasīta 9.6. panta (Paziņojumi) 2. punktā, ciktāl minētā informācija ir pieejama.

13. Iepirkuma veicējs, uz kuru attiecas 9.-C pielikums, var atļaut piegādātājam, kas ir pieteicies iekļaušanai daudzkārt lietojamā sarakstā saskaņā ar 10. punktu, piedalīties konkursā par attiecīgo iepirkumu, ja ir pietiekami daudz laika, lai iepirkuma veicējs varētu pārbaudīt, vai piegādātājs atbilst dalības noteikumiem.

Informācija par iepirkuma veicēja lēmumiem

14. Piegādātājiem, kuri iesniedz dalības lūgumu vai pieteikumu iekļaušanai daudzkārt lietojamā sarakstā, iepirkuma veicējs nekavējoties dara zināmu lēmumu par minēto lūgumu.

15. Ja iepirkuma veicējs noraida piegādātāja dalības lūgumu vai pieteikumu iekļaušanai daudzkārt lietojamā sarakstā vai vairs neatzīst piegādātāja kvalifikāciju, vai svītro piegādātāju no daudzkārt lietojama saraksta, tad iepirkuma veicējs nekavējoties informē piegādātāju un pēc piegādātāja lūguma nekavējoties sniedz tam rakstisku skaidrojumu par sava lēmuma iemesliem.

9.9. PANTS

Tehniskās specifikācijas un konkursa dokumentācija

Tehniskās specifikācijas

1. Iepirkuma veicējs nesagatavo, nepieņem un nepiemēro tehniskās specifikācijas, kā arī nenosaka atbilstības novērtēšanas procedūras, kuru mērķis vai ietekme ir tāda, ka tiek radīti nevajadzīgi šķēršļi starptautiskajai tirdzniecībai.

2. Nosakot tehniskās specifikācijas iepērkamajām precēm vai pakalpojumiem, iepirkuma veicējs attiecīgos gadījumos:

a) izklāsta tehnisko specifikāciju veiktspējas un funkcionālo prasību, nevis konstrukcijas vai parametru apraksta ziņā; un

b) balsta tehnisko specifikāciju uz starptautiskiem standartiem, ja tādi ir; ja tādu nav — uz valsts tehniskajiem noteikumiem, atzītiem valsts standartiem vai būvnormatīviem.

3. Ja tehniskajās specifikācijās tiek izmantota konstrukcija vai parametru apraksts, tad iepirkuma veicējam attiecīgā gadījumā būtu jānorāda, ka tā izskatīs konkursa piedāvājumus līdzvērtīgu preču vai pakalpojumu piegādei, kuri acīmredzami atbilst iepirkuma prasībām, iekļaujot konkursa dokumentācijā tādus vārdus kā "vai līdzvērtīgs".

4. Iepirkuma veicējs tehniskajās specifikācijās neizvirza prasības par konkrētas preču zīmes vai tirdzniecības nosaukumu, patentu, autortiesībām, dizainparaugu, tipu, konkrētu izcelsmi, ražotāju vai piegādātāju un nenorāda tos, ja vien citādi nav iespējams pietiekami precīzi vai saprotami raksturot iepirkuma prasības, ar noteikumu, ka tādos gadījumos konkursa dokumentācijā iestāde iekļauj vārdus "vai līdzvērtīgs".

5. Iepirkuma veicējs no personas, kam var būt komerciāla interese par iepirkumu, neprasa un nepieņem ieteikumus, kas var izslēgt konkurenci un ko var izmantot, gatavojot vai pieņemot tehniskās specifikācijas konkrētam iepirkumam.

6. Lielākai noteiktībai — puse, ieskaitot tās iepirkuma veicējus, saskaņā ar šo pantu var sagatavot, pieņemt vai piemērot tehniskās specifikācijas, lai veicinātu dabas resursu saglabāšanu vai aizsargātu vidi.

7. Ja iepirkuma veicēji 2. punkta a) apakšpunktā minēto veiktspējas vai funkcionālo prasību veidā nosaka vides raksturlielumus, viņi var apsvērt iespēju izmantot sīki izstrādātās specifikācijas vai vajadzības gadījumā to daļas, kā noteikts Savienības ekomarķējuma vai Singapūras zaļā marķējuma prasībās, ja:

a) minētās specifikācijas ir piemērotas, lai noteiktu raksturlielumus piegādēm vai pakalpojumiem, kas ir līguma priekšmets;

b) marķējuma prasības ir izstrādātas, pamatojoties uz zinātnisku informāciju; un

c) minētās specifikācijas ir pieejamas visām ieinteresētajām personām.

Konkursa dokumentācija

8. Iepirkuma veicējs nodrošina piegādātājiem konkursa dokumentāciju, kurā ietverta visa informācija, kas vajadzīga, lai piegādātāji varētu sagatavot un iesniegt atbilstošus konkursa piedāvājumus. Ja vien paziņojumā par paredzēto iepirkumu nav paredzēts citādi, šādā dokumentācijā pilnībā apraksta:

a) iepirkumu, ieskaitot iepērkamo preču vai pakalpojumu veidu un daudzumu, vai, ja to daudzums nav zināms, aplēsto daudzumu un prasības, kas jāizpilda, ieskaitot visas tehniskās specifikācijas, atbilstības novērtēšanas sertifikātus, plānus, rasējumus vai instrukcijas;

b) visus piegādātāju dalības nosacījumus, ieskaitot informācijas un to dokumentu sarakstu, kas piegādātājiem jāiesniedz saistībā ar dalības nosacījumiem;

c) visus vērtēšanas kritērijus, ko iepirkuma veicējs piemēros, piešķirot līgumu, un minēto kritēriju relatīvo nozīmīgumu, izņemot gadījumus, kad vienīgais kritērijs ir cena;

d) ja iepirkuma veicējs veiks iepirkumu elektroniski — visas autentifikācijas un šifrēšanas prasības vai citas prasības, kas saistītas ar informācijas elektronisku iesniegšanu;

e) ja iepirkuma veicējs veiks elektronisku izsoli — noteikumus, ar kādiem tiks veikta izsole, identificējot tos konkursa elementus, kas saistīti ar vērtēšanas kritērijiem;

f) ja piedāvājumi tiks atvērti publiski — atvēršanas datumu, laiku un vietu un, attiecīgā gadījumā, personas, kam atļauts tur piedalīties;

g) visus citus noteikumus, ieskaitot samaksas noteikumus un ierobežojumus attiecībā uz līdzekļiem, ar kādiem var iesniegt piedāvājumus, piemēram, uz papīra vai elektroniski; un

h) preču piegādes vai pakalpojumu sniegšanas datumus.

9. Nosakot iepērkamo preču piegādes vai iepērkamo pakalpojumu sniegšanas termiņus, iepirkuma veicējs ņem vērā tādus faktorus kā iepirkuma sarežģītību, gaidāmo apakšlīgumu apjomu un laiku, kas reāli vajadzīgs preču ražošanai, izņemšanai no krājumiem un transportēšanai no piegādes vietas vai pakalpojumu sniegšanai.

10. Iepirkuma veicēji var noteikt vides nosacījumus, kas saistīti ar iepirkuma veikšanu, ja tie ir saderīgi ar šīs nodaļas noteikumiem un ir norādīti paziņojumā par paredzēto iepirkumu vai citā paziņojumā, kuru izmanto paziņojuma par paredzēto iepirkumu[1] vietā, vai konkursa dokumentācijā.

[1] Šā panta 10., 11. un 13. punktā un 9.11. panta (Sarunas) 2. punktā "cits paziņojums, ko izmanto paziņojuma par paredzēto iepirkumu vietā" nozīmē paziņojumu par plānoto iepirkumu, uz kuru attiecas 9.6. panta (Paziņojumi) 5. punkts, un paziņojumu, ar ko uzaicina piegādātājus pieteikties iekļaušanai daudzkārt lietojamā sarakstā un uz ko attiecas 9.8. panta (Piegādātāju kvalificēšana) 12. punkts.

11. Izvērtēšanas kritēriji, kas izklāstīti paziņojumā par paredzēto iepirkumu vai citā paziņojumā, kuru izmanto paziņojuma par paredzēto iepirkumu vietā, vai konkursa dokumentācijā cita starpā var ietvert cenu un citus izmaksu faktorus, kvalitāti, tehnisko vērtību, vides raksturlielumus un piegādes noteikumus.

12. Iepirkuma veicējs nekavējoties:

a) dara pieejamu konkursa dokumentāciju, lai ieinteresētajiem piegādātājiem būtu pietiekami daudz laika iesniegt pieņemamus piedāvājumus;

b) pēc lūguma sniedz konkursa dokumentāciju ikvienam ieinteresētajam piegādātājam un

c) atbild uz pamatotiem informācijas lūgumiem, kurus iesniedzis ieinteresētais piegādātājs vai piegādātājs, kas piedalās konkursā, ja šāda informācija konkrētajam piegādātājam nedod priekšrocības salīdzinājumā ar citiem piegādātājiem.

Grozījumi

13. Ja pirms līguma piešķiršanas iepirkuma veicējs groza kritērijus vai prasības, kas izklāstīti paziņojumā par paredzēto iepirkumu vai citā paziņojumā, kuru izmanto paziņojuma par paredzēto iepirkumu vietā, vai konkursa dokumentācijā, kas sniegta piegādātājiem, kuri piedalās konkursā, vai arī groza vai izdod jaunu paziņojumu vai konkursa dokumentāciju, tā rakstveidā nosūta visas minētās izmaiņas, grozīto vai jaunizdoto paziņojumu vai konkursa dokumentāciju:

a) visiem piegādātājiem, kas izmaiņu, grozījumu vai jauno izdevumu izdarīšanas laikā piedalās konkursā, ja šādi piegādātāji iepirkuma veicējam ir zināmi, un visos pārējos gadījumos — tādā pašā veidā, kādā tika darīta pieejama sākotnējā informācija; un

b) pietiekamā laikā, lai attiecīgā gadījumā minētie piegādātāji varētu grozīt un no jauna iesniegt grozītos konkursa piedāvājumus.

9.10. PANTS

Termiņi

Vispārīgi noteikumi

1. Iepirkuma veicējs atbilstīgi tā samērīgām vajadzībām nodrošina piegādātājiem pietiekamu laiku, kurā sagatavot un iesniegt dalības lūgumus un pieņemamus piedāvājumus, ņemot vērā tādus faktorus kā:

a) iepirkuma raksturu un sarežģītību;

b) gaidāmo apakšlīgumu apjomu un

c) laiku, kas nepieciešams, lai nosūtītu piedāvājumus ar neelektroniskiem līdzekļiem no ārzemēm, kā arī iekšzemes vietām, kur elektroniskie līdzekļi netiek lietoti.

Šie termiņi, ieskaitot pagarinājumus, ir vienādi visiem ieinteresētajiem piegādātājiem vai piegādātājiem, kas piedalās konkursā.

Galīgie termiņi

2. Iepirkuma veicējs, kurš izmanto selektīvu konkursu, noteic, ka dalības lūgumu iesniegšanas pēdējā diena principā nav agrāk kā divdesmit piecas dienas pēc paziņojuma par paredzēto iepirkumu publiskošanas dienas. Ja iepirkuma veicējam pienācīgi pamatotas neatliekamības dēļ šo termiņu nav iespējams piemērot, tad to var saīsināt līdz ne mazāk kā desmit dienām.

3. Izņemot 4., 5., 7. un 8. punktā paredzētos gadījumus, iepirkuma veicējs nosaka, ka piedāvājumu iesniegšanas pēdējā diena nav agrāk kā četrdesmit dienas pēc dienas, kad:

a) atklātos konkursos — ir publiskots paziņojums par paredzēto iepirkumu vai

b) selektīvos konkursos — iepirkuma veicējs paziņo piegādātājiem, ka tie tiks uzaicināti iesniegt piedāvājumus, neatkarīgi no tā, vai tas izmanto daudzkārt lietojamu sarakstu.

4. Iepirkuma veicējs 3. punktā paredzēto piedāvājumu iesniegšanas termiņu var saīsināt līdz ne mazāk kā desmit dienām, ja:

a) iepirkuma veicējs ir publiskojis paziņojumu par plānoto iepirkumu saskaņā ar 9.6. punkta (Paziņojumi) 4. punktu vismaz četrdesmit dienas, bet ne vairāk kā divpadsmit mēnešus pirms paziņojuma par paredzēto iepirkumu publiskošanas un paziņojumā par plānoto iepirkumu ir šāda informācija:

i) iepirkuma apraksts;

ii) aptuveni norādīta pēdējā diena, līdz kurai jāiesniedz piedāvājumi vai dalības lūgumi;

iii) norāde, ka ieinteresētajiem piegādātājiem būtu jāizsaka iepirkuma veicējam interese piedalīties iepirkumā;

iv) adrese, kurā var saņemt dokumentus, kas attiecas uz iepirkumu; un

v) tik daudz informācijas, cik noteikts 9.6. panta (Paziņojumi) 2. punktā attiecībā uz paziņojumiem par paredzētu iepirkumu, cik ir pieejams;

b) attiecībā uz atkārtotu iepirkumu — iepirkuma veicējs sākotnējā paziņojumā par paredzēto iepirkumu norāda, ka turpmākajos paziņojums tiks norādīti piedāvājumu iesniegšanas termiņi, pamatojoties uz šo punktu; vai

c) steidzamības dēļ, ko iepirkuma veicējs pienācīgi pamato, piedāvājumu iesniegšanas termiņš, kas noteikts 3. punktā, nav reālistisks.

5. Iepirkuma veicējs var saīsināt 3. punktā noteikto piedāvājumu iesniegšanas termiņu par piecām dienām par katru no turpmāk minētajiem apstākļiem:

a) paziņojums par paredzēto iepirkumu publiskots elektroniskiem līdzekļiem;

b) visa konkursa dokumentācija ir pieejama elektroniski no dienas, kad publiskots paziņojums par paredzēto iepirkumu; un

c) iepirkuma veicējs piedāvājumus var saņemt elektroniski.

6. Piemērojot 5. punktu kopā ar 4. punktu, piedāvājumu iesniegšanas termiņš, kas paredzēts 3. punktā, nekādā gadījumā netiek saīsināts līdz mazāk nekā 10 dienām no dienas, kad publiskots paziņojums par paredzēto iepirkumu.

7. Neatkarīgi no citiem šā punkta noteikumiem, ja iepirkuma veicējs iegādājas komerciālas preces vai pakalpojumus vai to apvienojumu, tas var saīsināt 3. punktā minēto piedāvājumu iesniegšanas termiņu mazākais līdz trīspadsmit dienām, ja tas vienlaikus elektroniskiem līdzekļiem publisko gan paziņojumu par paredzēto iepirkumu, gan konkursa dokumentāciju. Turklāt, ja iepirkuma veicējs komerciālu preču vai pakalpojumu piedāvājumus pieņem arī elektroniski, tas var saīsināt termiņu, kas noteikts 3. punktā, līdz mazākais 10 dienām.

8. Ja iepirkuma veicējs, uz kuru attiecas 9.-B pielikums vai 9.-C pielikums, ir atlasījis visus vai ierobežotu skaitu kvalificētu piegādātāju, tad piedāvājumu iesniegšanas termiņu var noteikt, iepirkuma veicējam un atlasītajiem piegādātājiem savstarpēji vienojoties. Ja vienošanās nav, minētais termiņš nav īsāks par desmit dienām.

9.11. PANTS

Sarunas

1. Puse var paredzēt, ka tās iepirkuma veicēji rīko sarunas:

a) ja iepirkuma veicējs paziņojumā par paredzēto iepirkumu, kas prasīts 9.6. punkta (Paziņojumi) 2. punktā, paudis nodomu rīkot sarunas vai

b) ja izvērtēšanā noskaidrojas, ka nav neviena acīmredzami pārāka piedāvājuma, pamatojoties uz konkrētajiem izvērtēšanas kritērijiem, kas izklāstīti paziņojumā par paredzēto iepirkumu vai citā paziņojumā, kuru izmanto paziņojuma par paredzēto iepirkumu vietā, vai konkursa dokumentācijā.

2. Iepirkuma veicējs:

a) nodrošina, lai piegādātāji, kas piedalās sarunās, tiktu izslēgti saskaņā ar izvērtēšanas kritērijiem, kuri izklāstīti paziņojumā par paredzēto iepirkumu vai citā paziņojumā, ko izmanto paziņojuma par paredzēto iepirkumu vietā, vai konkursa dokumentācijā; un

b) ja sarunas tiek izbeigtas, nosaka vienotu termiņu pārējiem piegādātājiem, kuri piedalās sarunās, jaunu vai pārskatītu piedāvājumu iesniegšanai.

9.12. PANTS

Ierobežots konkurss

1. Ar noteikumu, ka iepirkuma veicējs neizmanto šo noteikumu, lai izvairītos no piegādātāju konkurences, vai tādā veidā, ka tiek diskriminēti otras puses piegādātāji vai tiek aizsargāti iekšzemes piegādātāji, iepirkuma veicējs var izmantot ierobežotu konkursu un var nepiemērot 9.6. pantu (Paziņojumi), 9.7. pantu (Dalības nosacījumi), 9.8. pantu (Piegādātāju kvalificēšana), 9.9. panta (Tehniskās specifikācijas un konkursa dokumentācija) 8. līdz 13. punktu, 9.10. pantu (Termiņi), 9.11. pantu (Sarunas), 9.13. pantu (Elektroniskas izsoles) un 9.14. pantu (Piedāvājumu izskatīšana un līgumu piešķiršana), tikai šādos apstākļos:

a) ja:

i) nav iesniegts neviens konkursa piedāvājums vai neviens piegādātājs nav pieteicies dalībai;

ii) nav iesniegts neviens konkursa piedāvājums, kas atbilst konkursa dokumentācijas būtiskajām prasībām;

iii) neviens piegādātājs neatbilst dalības nosacījumiem vai

iv) iesniegtie konkursa piedāvājumi ir saistīti ar slepenu vienošanos;

ar noteikumu, ka konkursa dokumentācijas prasības nav pēc būtības grozītas;

b) ja preces vai pakalpojumus var piegādāt vienīgi konkrēts piegādātājs un nav pieņemamas alternatīvas vai aizstājēju preču vai pakalpojumu šādu iemeslu dēļ:

i) vajadzīgs mākslas darbs:

ii) jāaizsargā patenti, autortiesības vai citas ekskluzīvas tiesības vai

iii) konkurences nav tehnisku iemeslu dēļ;

c) attiecībā uz tādu preču un pakalpojumu, kuri nav bijuši iekļauti sākotnējā iepirkumā, papildu piegādēm, ko veic sākotnējais preču piegādātājs un pakalpojumu sniedzējs, ja šādu papildu preču vai pakalpojumu piegādei:

i) piegādātāju nevar mainīt tādu ekonomisku vai tehnisku iemeslu dēļ kā prasības par savstarpēju aizstājamību vai sadarbspēju ar esošajām iekārtām, programmatūru, pakalpojumiem vai instalācijām, kas iepirktas sākotnējā iepirkumā; un

ii) piegādātāja maiņa radītu iepirkuma veicējam ievērojamas neērtības vai izmaksu būtisku pieaugumu;

d) ja preces vai pakalpojumus nevar iegūt laikā, izmantojot atklāto vai selektīvo konkursu — ciktāl tas noteikti vajadzīgs ārkārtējas steidzamības apstākļos, ko izraisījuši iepirkuma veicēja neparedzēti notikumi;

e) attiecībā uz precēm, ko iegādājas preču tirgū;

f) ja iepirkuma veicējs iepērk prototipu vai pirmo preci vai pakalpojumu, kas izstrādāts pēc tā lūguma saistībā ar konkrētu līgumu par pētniecību, izmēģinājumu, pētījumu vai oriģināla izstrādi. Pirmās preces vai pakalpojuma oriģināla izstrāde var ietvert ierobežotu daudzumu ražošanu vai piegādi ar mērķi iekļaut praktisko izmēģinājumu rezultātus un parādīt, ka prece vai pakalpojums ir piemērots ražošanai vai piegādei zināmā daudzumā atbilstoši pieņemamiem kvalitātes standartiem, bet neietver ražošanu lielos apjomos vai piegādi, kas nodrošina ekonomisku dzīvotspēju vai sedz izpētes un izstrādes izmaksas;

g) pirkumiem, ko izdara ar īpaši izdevīgiem nosacījumiem, kuri rodas vienīgi ļoti īsā termiņā īpašas realizācijas gadījumā, piemēram, likvidācijas, maksātnespējas administrēšanas vai bankrota dēļ, bet ne attiecībā uz regulāriem pirkumiem no pastāvīgiem piegādātājiem; un

h) līgumu piešķir metu konkursa uzvarētājam ar noteikumu, ka:

i) konkurss tiek organizēts tā, ka tas ir saderīgs ar šīs nodaļas principiem, jo īpaši attiecībā uz paziņojuma par paredzēto iepirkumu publiskošanu; un

ii) dalībniekus vērtē neatkarīga žūrija ar mērķi piešķirt līgumu metu konkursa uzvarētājam.

2. Iepirkuma veicējs sagatavo rakstveida ziņojumu par katru līgumu, kas piešķirts saskaņā ar 1. punktu. Ziņojumā norāda iepirkuma veicēja nosaukumu, iepirkto preču vai pakalpojumu vērtību un veidu un paziņojumu, kurā norāda 1. punktā aprakstītos apstākļus un nosacījumus, kas pamato ierobežota konkursa izmantošanu.

9.13. PANTS

Elektroniskas izsoles

Ja iepirkuma veicējs paredzējis veikt aptvertu iepirkumu, izmantojot elektronisku izsoli, tas pirms elektroniskās izsoles sākšanas katram dalībniekam dara zināmu:

a) automātiskās izvērtēšanas metodi, ieskaitot matemātisko formulu, kas balstīta uz izvērtēšanas kritērijiem, kuri izklāstīti konkursa dokumentācijā un izsolē tiks izmantoti automātiskā klasificēšanā vai pārklasificēšanā;

b) dalībnieka piedāvājuma elementu sākotnējās izvērtēšanas rezultātus, ja līgumu piešķir visizdevīgākajam piedāvājumam; un

c) citu attiecīgu informāciju, kas saistīta ar izsoles norisi.

9.14. PANTS

Piedāvājumu izskatīšana un līgumu piešķiršana

Piedāvājumu izskatīšana

1. Iepirkuma veicējs saņem, atver un izskata visus konkursa piedāvājumus saskaņā ar procedūrām, kuras garantē iepirkuma procesa taisnīgumu un godprātīgumu un piedāvājumu konfidencialitāti.

2. Iepirkuma veicējs nesoda piegādātājus, kuru piedāvājums saņemts pēc noteiktā piedāvājumu saņemšanas termiņa, ja kavēšanās notikusi vienīgi iepirkuma veicēja nepareizas rīcības dēļ.

3. Ja laikposmā no piedāvājumu atvēršanas līdz līguma piešķiršanai iepirkuma veicējs dod iespēju piegādātājam labot netīšas formas kļūdas, tad iepirkuma veicējs tādu pašu iespēju nodrošina visiem piegādātājiem, kuri piedalās konkursā.

Līgumu piešķiršana

4. Lai varētu izskatīt līguma piešķiršanas iespēju, piedāvājumu iesniedz rakstveidā un atvēršanas brīdī tas atbilst būtiskajām prasībām, kas izklāstītas paziņojumos un konkursa dokumentācijā, un to ir iesniedzis piegādātājs, kurš atbilst dalības nosacījumiem.

5. Ja vien iepirkuma veicējs nenolemj sabiedrības interesēs līgumu nepiešķirt, tas piešķir līgumu tam piegādātājam, kuru atzinis par spējīgu izpildīt līguma noteikumus un kurš, spriežot vienīgi pēc paziņojumos un konkursa dokumentācijā noteiktajiem izvērtēšanas kritērijiem, iesniedzis:

a) visizdevīgāko piedāvājumu vai

b) piedāvājumu ar viszemāko cenu, ja cena ir vienīgais kritērijs.

6. Ja iepirkuma veicējs saņem piedāvājumu, kurā cena ir nesamērīgi zemāka par citos iesniegtajos piedāvājumos norādīto cenu, iestāde var apspriesties ar piegādātāju, lai pārliecinātos, ka tas atbilst dalības nosacījumiem un spēj izpildīt līguma noteikumus un/vai ka cenā ir ņemtas vērā piešķirtās subsīdijas.

7. Ja iepirkuma veicējs konstatē, ka piedāvājums ir nepamatoti lēts, tāpēc ka piegādātājs ir saņēmis subsīdijas, tad piedāvājumu šā iemesla dēļ var noraidīt tikai pēc apspriešanās ar piegādātāju, ja tas nespēj iepirkuma veicēja noteiktā pietiekamā termiņā pierādīt, ka konkrētā subsīdija piešķirta atbilstoši šajā nolīgumā attiecībā uz subsīdijām izstrādātajiem noteikumiem.

8. Iepirkuma veicējs neizmanto alternatīvas iespējas, neatceļ iepirkumu un negroza piešķirtos līgumus tādā veidā, ka tiek apieti pienākumi, uz kuriem attiecas šī nodaļa.

9.15. PANTS

Iepirkuma informācijas pārredzamība

Piegādātājiem sniegtā informācija

1. Iepirkuma veicējs piegādātājiem, kuri piedalās konkursā, nekavējoties dara zināmus savus lēmumus, kas attiecas uz līgumu piešķiršanu, un pēc piegādātāja lūguma dara to rakstveidā. Ievērojot 9.16. panta (Informācijas izpaušana) 2. un 3. punktu, iepirkuma veicējs neatlasītajam piegādātājam pēc lūguma izskaidro iemeslus, kuru dēļ nav atlasīts tā piedāvājums, kā arī atlasītā piegādātāja salīdzinošās priekšrocības.

Informācijas publiskošana par līguma piešķiršanu

2. Ne vēlāk kā septiņdesmit divas dienas pēc katra tāda līguma piešķiršanas, uz kuru attiecas šī nodaļa, iepirkuma veicējs publisko paziņojumu attiecīgajā iespiestajā vai elektroniskajā saziņas līdzeklī, kas norādīts 9.-H pielikumā. Ja iepirkuma veicējs publisko paziņojumu tikai elektroniskā saziņas līdzeklī, informācija samērīgu laiku paliek viegli pieejama. Paziņojumā iekļauj vismaz šādu informāciju:

a) iepērkamo preču vai pakalpojumu apraksts;

b) iepirkuma veicēja nosaukums un adrese;

c) izraudzītā piegādātāja nosaukums un adrese;

d) izraudzītā piedāvājuma vērtība vai dārgākais un lētākais piedāvājums, kas ņemts vērā, piešķirot līgumu;

e) līguma piešķiršanas datums un

f) izmantotā iepirkuma metode un gadījumos, kad, ievērojot 9.12. pantu (Ierobežots konkurss) izmantota ierobežota konkursa procedūra, to apstākļu apraksts, kuri pamato ierobežota konkursa procedūras izmantojumu.

Dokumentācijas un ziņojumu saglabāšana un elektroniska izsekojamība

3. Katrs iepirkuma veicējs vismaz trīs gadus no dienas, kad piešķirts līgums, saglabā:

a) iepirkuma procedūru un līgumu piešķiršanas, kas attiecas uz aptvertu iepirkumu dokumentāciju un ziņojumus, ieskaitot ziņojumus, kuri prasīti 9.12. pantā (Ierobežots konkurss); un

b) datus, kas nodrošina aptvertā iepirkuma pienācīgu izsekojamību ar elektroniskiem līdzekļiem.

Statistikas vākšana un ziņošana

4. Katra puse piekrīt paziņot otrai pusei pieejamus un salīdzināmus statistikas datus, kas ir būtiski iepirkumam, uz kuru attiecas šī nodaļa.

9.16. PANTS

Informācijas izpaušana

Informācijas sniegšana pusēm

1. Pēc kādas puses lūguma otra puse nekavējoties sniedz visu informāciju, kas ir vajadzīga, lai noteiktu, vai iepirkums veikts taisnīgi, objektīvi un saskaņā ar šo nodaļu, ieskaitot informāciju par izraudzītā piedāvājuma raksturojumu un salīdzinošām priekšrocībām. Gadījumos, kad šīs informācijas izpaušana varētu traucēt konkurenci turpmākos konkursos, puse, kura saņem minēto informāciju, neizpauž to piegādātājiem, iepriekš neapspriedusies ar pusi, kas šo informāciju sniegusi, un nesaņēmusi tās piekrišanu.

Informācijas neizpaušana

2. Neatkarīgi no citiem šīs nodaļas noteikumiem puse, ieskaitot tās iepirkuma veicējus, nesniedz konkrētiem piegādātājiem informāciju, kura varētu traucēt taisnīgu konkurenci starp piegādātājiem.

3. Neviens šīs nodaļas noteikums nav interpretējams tā, ka pusei, ieskaitot tās iepirkuma veicējus, iestādes un pārskatīšanas institūcijas, tiktu prasīts izpaust konfidenciālu informāciju, ja šāda izpaušana:

a) varētu traucēt tiesību aktu izpildi;

b) varētu traucēt taisnīgu konkurenci starp piegādātājiem;

c) varētu skart konkrētu personu likumīgās komerciālās intereses, ieskaitot intelektuālā īpašuma aizsardzību; vai

d) citādi būtu pretrunā sabiedrības interesēm.

9.17. PANTS

Iekšējās pārskatīšanas procedūras

1. Puses paredz savlaicīgu, efektīvu, pārredzamu un nediskriminējošu administratīvās izskatīšanas procedūru vai izskatīšanu tiesā, kurā piegādātājs var apstrīdēt:

a) šīs nodaļas noteikumu pārkāpumu vai

b) ja piegādātājam nav tiesību tieši apstrīdēt šīs nodaļas noteikumu pārkāpumu saskaņā ar puses iekšējiem tiesību aktiem — to puses pasākumu neievērošanu, ar kuriem īsteno šīs nodaļas noteikumus,

saistībā ar aptverto iepirkumu, kurā piegādātājs ir vai ir bijis ieinteresēts. Katrā ziņā puses nodrošina, lai tad, ja kāds piegādātājs iesniedz sūdzību, pārskatīšanas institūcija varētu izskatīt pušu attiecīgo iepirkuma veicēju lēmumus par to, vai uz konkrēto iepirkumu attiecas šī nodaļa.

Visu apstrīdēšanas procedūru noteikumi ir rakstveidā un ir vispārēji pieejami elektroniski un/vai iespiestā veidā.

2. Ja piegādātājs saistībā ar aptverto piedāvājumu, kurā piegādātājs ir vai ir bijis ieinteresēts, iesniedz sūdzību par 1. punktā minēto pārkāpumu vai īstenošanas pasākumu neievērošanu, iepirkuma veicēja puse mudina savu iepirkuma veicēju un piegādātāju šo jautājumu atrisināt, savstarpēji apspriežoties. Iepirkuma veicējs objektīvi un savlaicīgi izskata visas šādas sūdzības, neskarot piegādātāja dalību jau notiekošā vai turpmākā iepirkumā vai tā tiesības pieprasīt korektīvus pasākumus administratīvā pārskatīšanas procedūrā vai tiesā.

3. Katram piegādātājam tiek atvēlēts pietiekams laiks sagatavot un iesniegt sūdzību, un tas nekādā gadījumā nevar būt mazāks par desmit dienām no brīža, kad sūdzības iemesls kļuvis zināms vai kad tam pamatoti vajadzētu būt kļuvušam zināmam piegādātājam.

4. Katra puse izveido vai norīko vismaz vienu neitrālu, no tās iepirkuma veicējiem neatkarīgu administratīvu vai tiesas iestādi, kas pieņem un izskata piegādātāju sūdzības, kuras radušās saistībā ar aptverto iepirkumu.

5. Ja sākotnēji sūdzību izskata institūcija, kas nav 4. punktā minētā iestāde, puse nodrošina, ka piegādātājs var pārsūdzēt sākotnējo lēmumu neitrālā administratīvā vai tiesu iestādē, kas ir neatkarīga no iepirkuma veicēja, uz kura iepirkumu sūdzība attiecas.

6. Katra puse nodrošina, lai tādas pārskatīšanas institūcijas, kura nav tiesa, pieņemtu lēmumu pārskatītu tiesa vai lai būtu izstrādātas procedūras, kas paredz, ka:

a) iepirkuma veicējs rakstveidā atbild uz sūdzību un sniedz visus attiecīgos dokumentus pārskatīšanas institūcijai;

b) procesa dalībniekiem (turpmāk "dalībnieki") ir tiesības tikt uzklausītiem, pirms pārskatīšanas institūcija pieņem lēmumu par sūdzību;

c) dalībniekiem ir tiesības tikt pārstāvētiem un pavadītiem;

d) dalībnieki var piedalīties visos procesos;

e) dalībniekiem ir tiesības pieprasīt, lai process būtu publisks un lai tajā varētu piedalīties liecinieki; un

f) pārskatīšanas institūcija savlaicīgi pieņem rakstveida lēmumus vai ieteikumus un ietver katra lēmuma vai ieteikuma pamatojumu.

7. Katra puse pieņem vai saglabā procedūras, kuras nodrošina:

a) tūlītējus pagaidu pasākumus, kas saglabā piegādātājam iespēju piedalīties iepirkumā. Minēto pagaidu pasākumu rezultātā iepirkumu var apturēt. Procedūrās var paredzēt, ka, pieņemot lēmumu par to, vai šādi pasākumi būtu jāpiemēro, var ņemt vērā sevišķi svarīgas nelabvēlīgas sekas attiecīgām interesēm, ieskaitot sabiedrības intereses. Pamatojumu pasākumu nepiemērošanai sniedz rakstveidā; un

b) ja pārskatīšanas institūcija ir konstatējusi, ka ir noticis 1. punktā minētais pārkāpums vai īstenošanas pasākumu neievērošana — pārskatīšanas institūcija var noteikt korektīvus pasākumus vai kompensāciju par zaudējumiem vai nodarīto kaitējumu, kura var aprobežoties vai nu ar konkursa piedāvājuma sagatavošanas izmaksām, vai izmaksām, kas saistītas ar sūdzību. Ja līgums jau ir piešķirts, puses var paredzēt, ka korektīvi pasākumi nav pieejami.

9.18. PANTS

Piemērošanas jomas grozīšana un labošana

Paziņojums par ierosinātiem grozījumiem

1. Puse informē otru pusi par visiem ierosinātajiem labojumiem, iepirkuma veicēju pārcelšanu no viena pielikuma citā, iepirkuma veicēju svītrošanu vai citiem grozījumiem (turpmāk "grozījumi") 9.-A līdz 9.-I pielikumā.

2. Attiecībā uz ikvienu ierosinājumu svītrot iepirkuma veicēju no 9.-A līdz 9.-G pielikuma tāpēc, ka valsts reāli zaudējusi kontroli un ietekmi attiecībā uz iepirkumu, ko tas veic, puse, kura ierosina grozījumu (turpmāk "grozītāja puse"), paziņojumā ietver pierādījumus, ka valsts kontrole vai ietekme tiešām reāli zaudēta. Tiek uzskatīts, ka valsts reāli zaudējusi kontroli vai ietekmi attiecībā uz aptverto iepirkumu, ko veic 9.-C pielikumā uzskaitītie subjekti, ja:

a) attiecībā uz Savienību — iepirkuma veicējs veic konkurences darbību un

b) attiecībā uz Singapūru — iepirkuma veicējs ir privatizēts.

Ja valsts kontroles vai ietekmes attiecībā uz aptverto iepirkumu, ko veic puses subjekts, vairs nav, tad otrai pusei nav tiesību uz kompensējošiem pielāgojumiem.

3. Attiecībā uz visiem citiem ierosinātajiem grozījumiem grozītāja puse paziņojumā ietver informāciju par izmaiņu iespējamajām sekām attiecībā uz šajā nodaļā paredzēto piemērošanas jomu. Ja grozītāja puse ierosina izdarīt nelielus pielāgojumus vai tikai formāla rakstura tehniskus labojumus, kuri neietekmē aptverto iepirkumu, tā paziņo šos grozījumus vismaz reizi divos gados.

Iebildumu risināšana

4. Ja otra puse iebilst (turpmāk "iebildumu cēlēja puse") pret grozītājas puses paziņojumu, tad puses cenšas atrisināt iebildumus, divpusēji apspriežoties un vajadzības gadījumā ietverot apspriešanos Pakalpojumu tirdzniecības, ieguldījumu un publiskā iepirkuma komitejā, kas izveidota saskaņā ar 16.2. pantu (Specializētās komitejas). Šādi apspriežoties, puses izskata:

a) pierādījumus, kas attiecas uz valsts kontroles vai ietekmes reālu zaudēšanu attiecībā uz iepirkuma veicēja veiktu aptverto iepirkumu, ja paziņojums sniegts saskaņā ar 2. punktu;

b) pierādījumus, ka ierosinātie grozījumi neskar piemērošanas jomu, ja paziņojums sniegts saskaņā ar 3. punktu; un

c) pieprasījumus, kas attiecas uz nepieciešamību pēc tādiem kompensējošiem pielāgojumiem vai uz to apmēru, kuri izriet no grozījumiem, kas paziņoti saskaņā ar 1. punktu. Pielāgojumi var izpausties vai nu kā kompensējoša piemērošanas jomas paplašināšana, ko veic grozītāja puse, vai kā līdzvērtīgas piemērošanas jomas izslēgšana, kuru veic iebildumu cēlēja puse, un šo darbību mērķis ir saglabāt tiesību un pienākumu līdzsvaru un salīdzināmu savstarpēji saskaņotu šajā nodaļā paredzētās piemērošanas jomas apmēru.

5. Ja pēc 4. punktā paredzētās divpusējās apspriešanās iebildumu cēlēja puse uzskata, ka izveidojusies viena no šādām situācijām:

a) attiecībā uz 4. punkta a) apakšpunktu — nav reāli zaudēta valsts kontrole vai ietekme attiecībā uz iepirkuma veicēja veikto iepirkumu;

b) attiecībā uz 4. punkta b) apakšpunktu — grozījumi neatbilst 3. punkta kritērijiem un ietekmē piemērošanas jomu un uz tiem būtu jāattiecina kompensējoši pielāgojumi; vai

c) attiecībā uz 4. punkta c) apakšpunktu — pušu apspriešanās laikā ierosinātie kompensējoši pielāgojumi nespēj pienācīgi saglabāt salīdzināmu savstarpēji saskaņotu piemērošanas jomas apmēru,

tad puses var izmantot strīdu izšķiršanas mehānismu, uz kuru attiecas četrpadsmitā nodaļa (Strīdu izšķiršana).

Īstenošana

6. Ierosināti grozījumi sāk darboties tikai tad, ja:

a) četrdesmit piecu dienu laikā no dienas, kad iesniegts paziņojums par ierosinātajiem grozījumiem, otra puse grozītājai pusei nav iesniegusi rakstiskus iebildumus pret ierosinātajiem grozījumiem;

b) iebildumu cēlēja puse paziņojusi grozītājai pusei, ka atsauc iebildumus;

c) puses pēc 4. punktā paredzētās apspriešanās panākušas vienošanos vai

d) iebildums ir atrisināts, izmantojot strīdu izšķiršanas mehānismu, uz kuru attiecas 5. punkts.

9.19. PANTS

Komitejas pienākumi

Puses Pakalpojumu tirdzniecības, ieguldījumu un publiskā iepirkuma komitejā, kas izveidota saskaņā ar 16.2. pantu (Specializētās komitejas), var:

a) ievērojot 9.15. panta (Iepirkuma informācijas pārredzamība) 4. punktu, pieņemt kārtību, kā paziņo statistikas datus;

b) pārskatīt neslēgtos paziņojumus par grozījumiem piemērošanas jomā un apstiprināt atjauninājumus 9.-A līdz 9.-C pielikuma subjektu sarakstos;

c) apstiprināt kompensējošus pielāgojumus, kas izriet no piemērošanas jomas grozījumiem;

d) vajadzības gadījumā pārstrādāt indikatīvos kritērijus, kas liecina, ka ir reāli zaudēta valsts kontrole vai ietekme attiecībā uz iepirkuma veicēja veikto aptverto iepirkumu;

e) pieņemt kritērijus, kā izlemt par piemērošanas jomas kompensējošu pielāgojumu apjomu;

f) izskatīt ar publisko iepirkumu saistītus jautājumus, ko tai iesniegusi puse;

g) apmainīties ar informāciju, kas attiecas uz publiskā iepirkuma iespējām katrā pusē, aptverot arī līmeņus zem centrālā līmeņa; un

h) apspriest citus ar šīs nodaļas īstenošanu saistītus jautājumus.

Puses Pakalpojumu tirdzniecības, ieguldījumu un publiskā iepirkuma komitejā, kas izveidota saskaņā ar 16.2. pantu (Specializētās komitejas), var pieņemt lēmumus, kas vajadzīgi a) līdz h) apakšpunkta mērķu sasniegšanai.

9.20. PANTS

Pielāgošana *GPA* noteikumiem

Ja pārstrādāto *GPA* groza vai aizstāj ar citu nolīgumu, tad puses, pieņemot lēmumu Pakalpojumu tirdzniecības un publiskā iepirkuma komitejā, kas izveidota saskaņā ar 16.2. pantu (Specializētās komitejas), attiecīgi groza šo nodaļu.

DESMITĀ NODAĻA

Intelektuālais īpašums

10.1. PANTS

Mērķi

1. Šīs nodaļas mērķi ir šādi:

a) atvieglināt inovatīvu un radošās darbības produktu ražošanu un komercializāciju pušu starpā; un

b) palielināt ieguvumus no tirdzniecības un ieguldījumiem, nodrošinot intelektuālā īpašuma tiesību pienācīga un reāla līmeņa aizsardzību un paredzot pasākumus šādu tiesību efektīvai izpildei.

2. Mērķi un principi, kas izklāstīti *TRIPS* nolīguma I daļā, proti, 7. pantā (Mērķi) un 8. pantā (Principi), *mutatis mutandis* attiecas uz šo nodaļu.

A SADAĻA

PRINCIPI

10.2. PANTS

Darbības joma un definīcijas

1. Puses atsauc saistības, kas izriet no starptautiskajiem līgumiem, kuri attiecas uz intelektuālo īpašumu, ieskaitot *TRIPS* nolīgumu un 1883. gada 20. marta Parīzes Konvencijas par rūpnieciskā īpašuma aizsardzību 1967. gada 15. jūlija pārstrādāto redakciju; turpmāk "Parīzes Konvencija"). Šīs nodaļas noteikumi papildina pušu savstarpējās tiesības un pienākumus, kas izriet no *TRIPS* nolīguma un citiem starptautiskiem līgumiem intelektuālā īpašuma jomā, kuros tās abas ir puses.

2. Šajā nodaļā "intelektuālā īpašuma tiesības" ir:

a) visas intelektuālā īpašuma kategorijas, uz kurām attiecas *TRIPS* nolīguma II daļas 1. līdz 7. sadaļa, proti:

i) autortiesības un blakustiesības;

ii) patenti[1];

[1] Attiecībā uz Savienību šajā nodaļā patenti aptver tiesības, kas izriet no papildu aizsardzības sertifikātiem.

iii) preču zīmes;

iv) dizainparaugi;

v) integrālshēmu konfigurācijas shēmas (topogrāfija);

vi) ģeogrāfiskās izcelsmes norādes;

vii) neizpaustas informācijas aizsardzība un

b) augu šķirņu aizsardzības tiesības.

10.3. PANTS

Tiesību izsmelšana

Katra puse var brīvi noteikt savu režīmu attiecībā uz intelektuālā īpašuma tiesību izsmelšanu, ievērojot attiecīgos *TRIPS* nolīguma noteikumus.

B SADAĻA

INTELEKTUĀLĀ ĪPAŠUMA TIESĪBU STANDARTI

A APAKŠSADAĻA

AUTORTIESĪBAS UN BLAKUSTIESĪBAS

10.4. PANTS

Piešķirtā aizsardzība

Puses ievēro tiesības un pienākumus, kas noteikti Bernes Konvencijā par literatūras un mākslas darbu aizsardzību (pieņemta 1886. gada 9. septembrī, pēdējo reizi pārstrādāta 1971. gada 24. jūlijā Parīzē), *WIPO* līgumā par autortiesībām (pieņemts Ženēvā 1996. gada 20. decembrī), *WIPO* līgumā par izpildījumu un fonogrammām (pieņemts Ženēvā 1996. gada 20. decembrī) un *TRIPS* nolīgumā[1]. Puses var paredzēt izpildītāju, producentu vai programmu un raidorganizāciju aizsardzību saskaņā ar Starptautisko Konvenciju par izpildītāju, fonogrammu producentu un raidorganizāciju tiesību aizsardzību (pieņemta Romā 1961. gada 26. oktobrī).

[1] Neskarot 10.6. pantu (Fonogrammu producenti), puses atzīst, ka, atsaucoties uz minētajiem starptautiskajiem nolīgumiem, tiek piemērotas atrunas, ko šajā sakarā formulējusi katra puse.

10.5. PANTS

Aizsardzības termiņš

1. Katra puse paredz, ka tad, ja darba aizsardzības termiņu aprēķina, ņemot vērā autora mūža ilgumu, termiņš nav īsāks par laikposmu, kas ietver autora mūža ilgumu un septiņdesmit gadus pēc autora nāves.

2. Gadījumā, ja darbam ir vairāki līdzautori, 1. punktā minēto termiņu aprēķina no pēdējā dzīvā autora nāves.

3. Kinematogrāfisku darbu[1] aizsardzības termiņš nav īsāks par septiņdesmit gadiem no laika, kad darbs darīts pieejams atklātībai ar autora piekrišanu vai, ja tas nav noticis piecdesmit gadu laikā no darba radīšanas, šis termiņš ir vismaz septiņdesmit gadi no darba radīšanas[2].

4. Tiesību uz fonogrammām aizsardzības termiņš nav mazāks par piecdesmit gadiem no to radīšanas un, ja tās publisko šajā termiņā, nav mazāks par septiņdesmit gadiem no pirmās likumīgās publiskošanas.

---

[1] Attiecībā uz Savienību "kinematogrāfiski darbi" ietver arī audiovizuālus darbus.

[2] Attiecībā uz Savienību aizsardzības termiņš beidzas septiņdesmit gadus pēc tās pēdējās personas nāves, kura saskaņā ar iekšējiem tiesību aktiem atzīta par autoru, un katrā ziņā tas nav īsāks par 10.5. panta (Aizsardzības termiņš) 3. punktā paredzēto minimālo aizsardzības ilgumu.

5. Televīzijas vai radio pārraižu tiesību aizsardzības termiņš nav mazāks par piecdesmit gadiem no konkrētās pārraides pirmās pārraidīšanas vai pārraides sagatavošanas.

6. Šajā pantā noteiktos termiņus aprēķina no 1. janvāra nākamajā gadā pēc notikuma, kas tos noteic.

10.6. PANTS

Fonogrammu producenti

Katra puse paredz fonogrammu[1] producentiem tiesības uz vienreizēju taisnīgu atlīdzību, ja komerciāliem mērķiem publicētu fonogrammu vai šādas fonogrammas reprodukciju izmanto raidīšanai bezvadu sistēmā vai publiskai atskaņošanai[2].[,] [3]

---

[1] "Fonogrammas producents" ir persona vai juridiska persona, kas uzņemas iniciatīvu un ir atbildīga par izpildījuma skaņu vai citu skaņu pirmo fiksēšanu vai skaņu atveidošanu.

[2] "Publiska atskaņošana" attiecībā uz fonogrammu nozīmē skaņu vai fonogrammā fiksētu skaņu atveidojumu visu veidu akustisku atskaņošanu publikai.

[3] Singapūra šajā pantā noteiktos pienākumus pilnībā īsteno divu gadu laikā no šā nolīguma stāšanās spēkā.

10.7. PANTS

Tālākpārdošanas tiesības

Puses vienojas apmainīties ar viedokļiem un informāciju par praksi un rīcībpolitiku saistībā ar mākslinieku tālākpārdošanas tiesībām.

10.8. PANTS

Sadarbība tiesību kolektīvajā pārvaldīšanā

Puses cenšas veicināt savu attiecīgo kolektīvā pārvaldījuma biedrību dialogu un sadarbību ar mērķi nodrošināt vieglāku piekļuvi saturam un tā izplatīšanu pušu teritorijās un tās autoratlīdzības pārvešanu, kura izriet no darbu vai citu autortiesību objektu lietošanas.

10.9. PANTS

Tehnoloģisko pasākumu aizsardzība

1. Katra puse paredz pienācīgu tiesisko aizsardzību un efektīvus tiesiskās aizsardzības instrumentus pret tādu efektīvu tehnoloģisko pasākumu[1] apiešanu, kurus izmanto fonogrammu autori, izpildītāji vai producenti saistībā ar savu tiesību īstenošanu attiecībā uz saviem darbiem, izpildījumiem un fonogrammām un kuri ierobežo tādas darbības ar šiem darbiem, izpildījumiem un fonogrammām, ko nav atļāvuši attiecīgie fonogrammu autori, izpildītāji vai producenti vai ja tās neatļauj iekšējie tiesību akti[2].

[1] Šajā pantā "tehnoloģiski pasākumi" ir jebkura tehnoloģija, ierīce vai komponents, kas parasti attiecībā uz darbiem, izpildījumiem vai fonogrammām ir paredzēts tādu darbību novēršanai vai ierobežošanai, kuras saskaņā ar katras puses iekšējiem tiesību aktiem nav atļāvuši fonogrammu autori, izpildītāji vai producenti. Neskarot autortiesību vai blakustiesību piemērošanas jomu, kas noteikta katras puses iekšējos tiesību aktos, tehnoloģiskus pasākumus uzskata par efektīviem, ja aizsargāto darbu, izpildījumu vai fonogrammu izmantošanu kontrolē fonogrammu autori, izpildītāji vai producenti, piemērojot attiecīgu piekļuves kontroli vai aizsardzības procedūras, piemēram, šifrēšanas vai jaukšanas kodus vai kopēšanas kontroles mehānismu, kurš sasniedz aizsardzības mērķi.

[2] Neviens šīs nodaļas noteikums neprasa Singapūrai ierobežot tādu ierīču importēšanu vai pārdošanu iekšzemes tirgū, kuras neļauj īstenot efektīvu tehnoloģisko pasākumu, kā vienīgais mērķis ir pārvaldīt tirgus segmentāciju attiecībā uz legālām filmu kopijām, un ar kurām nepārkāpj iekšējos tiesību aktus citādi.

2. Lai paredzētu 1. punktā minēto pienācīgo tiesisko aizsardzību un efektīvos tiesiskās aizsardzības instrumentus, katra puse paredz aizsardzību vismaz pret:

a) ciktāl tas paredzēts iekšējos tiesību aktos:

i) efektīva tehnoloģiskā pasākuma neatļautu apiešanu, kas ir apzināta vai ko ir pamats apzināties; un

ii) to, ka sabiedrībai ar mārketinga palīdzību piedāvā ierīci vai ražojumu, ieskaitot datorprogrammas, vai pakalpojumu kā efektīva tehnoloģiskā pasākuma apiešanas līdzekli; un

b) tādas ierīces vai ražojuma, ieskaitot datorprogrammas, ražošanu, importu vai izplatīšanu, vai tāda pakalpojuma sniegšanu:

i) kas galvenokārt izstrādāts vai izgatavots, lai apietu efektīvu tehnoloģisko pasākumu; vai

ii) kam ir tikai ierobežots komerciāli nozīmīgs mērķis papildus mērķim apiet efektīvu tehnoloģisko pasākumu[1].

[1] Īstenojot šā panta 1. un 2. punktu, nevienai pusei nav pienākuma pieprasīt, lai plaša patēriņa elektronikas ražojumu un ar telesakariem vai datoriem saistītu ražojumu dizains un to konkrētas daļas un komponenti nodrošina reakciju uz ikvienu konkrētu tehnoloģisko pasākumu, ciktāl šis ražojums citādi nav pretrunā tās pasākumiem, ar ko īsteno šos punktus.

3. Paredzot pienācīgu tiesisko aizsardzību un efektīvus tiesiskās aizsardzības instrumentus saskaņā ar 1. punktu, puse var pieņemt vai saglabāt pienācīgus ierobežojumus vai izņēmumus attiecībā uz pasākumiem, ar ko īsteno 1. un 2. punktu. Pienākumi, uz kuriem attiecas 1. un 2. punkts, neskar katras puses tiesību aktos noteiktās tiesības, ierobežojumus, izņēmumus vai aizsardzības pasākumus saistībā ar autortiesību vai blakustiesību pārkāpumiem.

10.10. PANTS

Tiesību pārvaldības informācijas aizsardzība

1. Lai aizsargātu elektronisku tiesību pārvaldības informāciju[1], katra puse paredz pienācīgu tiesisko aizsardzību un efektīvus tiesiskās aizsardzības instrumentus pret ikvienu personu, kura apzināti un bez atļaujas veic jebkuras no turpmāk nosauktajām darbībām, apzinoties (vai attiecībā uz civiltiesiskiem aizsardzības instrumentiem — ja ir pamats apzināties), ka tas izraisīs, pieļaus, sekmēs vai apslēps kādu autortiesību vai blakustiesību pārkāpumu. Šādas darbības ir:

[1] Šajā pantā "tiesību pārvaldības informācija" ir:
a) informācija, ar ko identificē darbu, izpildījumu vai fonogrammu; darba autoru, izpildījuma izpildītāju vai fonogrammas producentu; vai darbā, izpildījumā vai fonogrammā ietvertu tiesību īpašnieku;
b) informācija par darba, izpildījuma vai fonogrammas izmantošanas noteikumiem vai
c) cipari vai kodi, kas norāda a) un b) apakšpunktā aprakstīto informāciju;
ja kāds no šiem informācijas elementiem ir pievienots pie darba, izpildījuma vai fonogrammas reprodukcijas vai tiek rādīts saistībā ar darba, izpildījuma vai fonogrammas piedāvāšanu sabiedrībai vai to pieejamības nodrošināšanu.

a) tiesību elektroniskās pārvaldības informācijas dzēšana vai mainīšana;

b) darbu, izpildījumu vai fonogrammu reprodukciju izplatīšana, importēšana izplatīšanai, raidīšana, piedāvāšana sabiedrībai vai to pieejamības nodrošināšana sabiedrībai, apzinoties, ka elektroniska tiesību pārvaldības informācija ir dzēsta vai mainīta bez atļaujas.

2. Saskaņā ar 1. punktu paredzot pienācīgu tiesisko aizsardzību un efektīvus tiesiskās aizsardzības instrumentus, puse var pieņemt vai saglabāt pienācīgus ierobežojumus vai izņēmumus attiecībā uz pasākumiem, ar ko īsteno 1. punktu. Pienākumi, uz kuriem attiecas 1. punkts, neskar tiesības, ierobežojumus, izņēmumus vai aizsardzības pasākumus, kas saskaņā ar puses tiesību aktiem saistīti ar autortiesību vai blakustiesību pārkāpumiem.

10.11. PANTS

Izņēmumi un ierobežojumi

Puses var paredzēt ierobežojumus vai izņēmumus attiecībā uz tiesībām, uz kurām attiecas 10.6. pants (Fonogrammu producenti), tikai konkrētos īpašos gadījumos, kas nav pretrunā darba vai cita tiesību objekta parastai izmantošanai un nepamatoti neskar tiesību turētāju likumīgās intereses.

B APAKŠSADAĻA

PREČU ZĪMES

10.12. PANTS

Starptautiskie nolīgumi

Katra puse samērīgiem līdzekļiem cenšas panākt atbilstību Preču zīmju līgumam (pieņemts Ženēvā 1994. gada 27. oktobrī) un Singapūras Līgumam par preču zīmēm (pieņemts Singapūrā 2006. gada 27. martā)[1].

10.13. PANTS

Reģistrācijas procedūra

Katra puse nodrošina preču zīmju reģistrācijas sistēmu, kurā atteikumu reģistrēt preču zīmi attiecīgā preču zīmju administrācija rakstiski pamato. Pieteikuma iesniedzējam ir iespējams pārsūdzēt šādu atteikumu tiesu iestādē. Katra puse ievieš iespēju trešām pusēm iebilst pret preču zīmju reģistrācijas pieteikumiem. Katra puse nodrošina preču zīmju pieteikumu un reģistrēto preču zīmju elektronisku datubāzi, kas ir pieejama atklātībai.

[1] Singapūra ir Singapūras Līguma par preču zīmēm puse, savukārt Savienība samērīgiem līdzekļiem cenšas veicināt pievienošanos Singapūras Līgumam par preču zīmēm.

10.14. PANTS

Plaši pazīstamas preču zīmes

Puses aizsargā plaši pazīstamas preču zīmes saskaņā ar *TRIPS* nolīgumu. Nosakot, vai preču zīme ir plaši pazīstama, puses ņem vērā Vienoto rekomendāciju par plaši pazīstamu preču zīmju aizsardzības noteikumiem, ko pieņēmusi Parīzes Starptautiskās Rūpnieciskā īpašuma aizsardzības savienības Asambleja un *WIPO* Ģenerālā asambleja *WIPO* dalībvalstu asambleju 34. sanāksmju kārtā 1999. gada 20. līdz 29. septembrī.

10.15. PANTS

Izņēmumi no preču zīmes piešķirtajām tiesībām

Katra puse:

a) paredz aprakstošu apzīmējumu[1] godīgu izmantošanu kā ierobežotu izņēmumu no preču zīmju piešķirtajām tiesībām un

b) var paredzēt citus ierobežotus izņēmumus,

ja šie izņēmumi ņem vērā preču zīmju īpašnieku un trešo personu likumīgās intereses.

[1] Aprakstošu apzīmējumu godīga izmantošana ietver tādas zīmes izmantošanu, kura norāda preču vai pakalpojumu ģeogrāfisko izcelsmi, un tā atbilst godīgai praksei rūpniecībā un komerclietās.

C APAKŠSADAĻA

ĢEOGRĀFISKĀS IZCELSMES NORĀDES[1]

10.16. PANTS

Darbības joma

1. C apakšsadaļa (Ģeogrāfiskās izcelsmes norādes) attiecas uz ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu atzīšanu un aizsardzību attiecībā uz pušu teritorijas izcelsmes vīniem, stiprajiem alkoholiskajiem dzērieniem, lauksaimniecības produktiem un pārtiku.

2. Uz puses ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, kas jāaizsargā otrai pusei, C apakšsadaļa (Ģeogrāfiskās izcelsmes norādes) attiecas tikai tad, ja tās ir atzītas un deklarētas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes to izcelsmes valstī.

[1] Šajā nodaļā "ģeogrāfiskās izcelsmes norādes" ir norādes, kas identificē preces izcelsmi puses teritorijā vai šādas teritorijas reģionā vai apvidū, ja konkrēta preces īpatnība, tās reputācija vai citas tās īpašības ir galvenokārt saistāmas ar tās ģeogrāfisko izcelsmi.

10.17. PANTS

Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzības sistēma

1. Stājoties spēkā šim nolīgumam, katra puse izveido sistēmas ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu reģistrēšanai un aizsardzībai tās teritorijā attiecībā uz tām vīnu, stipro alkoholisko dzērienu, lauksaimniecības produktu un pārtikas kategorijām, ko tā uzskata par lietderīgu.

2. Sistēmās, kas minētas 1. punktā, ir tādi elementi kā:

a) iekšējais reģistrs;

b) administratīvs process, kurā verificē, ka 2. punkta a) apakšpunktā minētajā iekšējā reģistrā reģistrētās vai reģistrējamās ģeogrāfiskās izcelsmes norādes identificē preces izcelsmi puses teritorijā vai puses reģionā vai apvidū, ja kāda preces īpatnība, reputācija vai citas tās īpašības ir galvenokārt saistāmas ar tās ģeogrāfisko izcelsmi;

c) iebildumu procedūra, kas ļauj ņemt vērā trešo personu likumīgās intereses; un

d) likumīgi līdzekļi, ar ko labot un atcelt ierakstus 2. punkta a) apakšpunktā minētajā iekšējā reģistrā un kas ņem vērā trešo personu un reģistrēto konkrēto ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu tiesību turētāju likumīgās intereses.

3. Tiklīdz ir iespējams pēc ģeogrāfisko norāžu aizsardzībai nepieciešamo procedūru pabeigšanas katrā pusē[1] attiecībā uz visiem 10.-A pielikumā uzskaitītajiem nosaukumiem, puses tiekas, lai 16.1. pantā (Tirdzniecības komiteja) minētajā Tirdzniecības komitejā pieņemtu lēmumu par to 10.-A pielikumā iekļauto katras puses nosaukumu iekļaušanu 10.-B pielikumā, kuri ir bijuši un paliek aizsargātas ģeogrāfiskās norādes atbilstoši attiecīgās puses sistēmai, kā minēts 2. punktā.

10.18. PANTS

Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu saraksta grozīšana

Puses vienojas par iespēju grozīt ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu sarakstu attiecībā uz 10.-B pielikumā uzskaitītajiem vīniem, stiprajiem alkoholiskajiem dzērieniem, lauksaimniecības produktiem un pārtiku, kas katrai pusei jāaizsargā saskaņā ar C apakšsadaļu (Ģeogrāfiskās izcelsmes norādes). Šādi 10.-B pielikuma grozījumi attiecas uz ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, kas ir bijušas un kas paliek aizsargātas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes attiecīgās puses sistēmā, kura minēta 10.17. panta (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzības sistēma) 2. punktā.

[1] C apakšsadaļas (ģeogrāfiskās izcelsmes norādes) mērķiem attiecībā uz Singapūru ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzības procedūra ir iekšējā reģistrācijas procedūra, kas ietilpst sistēmā, kuru Singapūra izveidojusi, ievērojot 10.17. panta (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzības sistēma) 2. punktu.

10.19. PANTS

Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzības darbības joma

1. Ievērojot 10.22. pantu (Vispārīgi noteikumi), katra puse attiecībā uz vīnu, stipro alkoholisko dzērienu, lauksaimniecības produktu un pārtikas ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, kas uzskaitītas 10.-B pielikumā un paliek aizsargātas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes tās sistēmā, kura minēta 10.17. panta (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzības sistēma) 2. punktā, ieinteresētajām personām nodrošina tiesiskus līdzekļus, lai nepieļautu:

a) tādu līdzekļu izmantošanu preču aprakstā vai noformējumā, kuri norāda vai vedina uz domām, ka konkrētās preces izcelsme ir ģeogrāfiskā teritorijā, kas nav īstā preces izcelsmes vieta, tā ka sabiedrība tiek maldināta attiecībā uz preces ģeogrāfisko izcelsmi; un

b) lietojumu, kas izraisa negodīgu konkurenci Parīzes Konvencijas 10.*bis* panta (Negodīga konkurence) nozīmē.

2. Ievērojot 10.22. pantu (Vispārīgi noteikumi), katra puse attiecībā uz vīnu un stipro alkoholisko dzērienu ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, kas uzskaitītas 10.-B pielikumā un paliek aizsargātas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes tās sistēmā, kura minēta 10.17. panta (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzības sistēma) 2. punktā, ieinteresētajām personām nodrošina tiesiskus līdzekļus, lai nepieļautu, ka šādas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, kas identificē vīnus, tiek izmantotas vīniem, kuru izcelsme nav konkrētās ģeogrāfiskās izcelsmes norādes norādītajā vietā, vai ka ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, kas identificē stipros alkoholiskos dzērienus, tiek izmantotas stiprajiem alkoholiskajiem dzērieniem, kuru izcelsme nav konkrētās ģeogrāfiskās izcelsmes norādes norādītajā vietā, pat ja:

a) ir norādīta preces īstā izcelsme;

b) ģeogrāfiskās izcelsmes norāde ir izmantota tulkojumā; vai

c) ģeogrāfiskās izcelsmes norāde lietota kopā ar tādiem vārdiem kā "veids", "tips", "stils", "imitācija" vai tamlīdzīgiem.

3. Ievērojot 10.22. pantu (Vispārīgi noteikumi), katra puse attiecībā uz lauksaimniecības produktu un pārtikas ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, kas uzskaitītas 10.-B pielikumā un paliek aizsargātas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes tās sistēmā, kura minēta 10.17. panta (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzības sistēma) 2. punktā, ieinteresētajām personām nodrošina tiesiskus līdzekļus, lai nepieļautu, ka šādas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, kas identificē preci, tiek izmantotas līdzīgām precēm[1], kuru izcelsme nav konkrētās ģeogrāfiskās izcelsmes norādes norādītajā vietā, pat ja:

a) ir norādīta preces īstā izcelsme;

b) ģeogrāfiskās izcelsmes norāde ir izmantota tulkojumā[2]; vai

[1] Šajā punktā un 10.21. panta (Saistība ar preču zīmēm) 1. punktā termins "līdzīga prece" attiecībā uz preci, kurai puses sistēmā, kas minēta 10.17. panta (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzības sistēma) 2. punktā, ir aizsargāta ģeogrāfiskas izcelsmes norāde, nozīmē preci, kas puses reģistrā varētu ietilpt tajā pašā preču kategorijā, kurā ietilpst prece, kam reģistrēta ģeogrāfiskās izcelsmes norāde.

[2] Lielākai noteiktībai — tiek uzskatīts, ka to novērtē katrā gadījumā atsevišķi. Šis noteikums netiek piemērots, ja tiek sniegti pierādījumi, ka nav saiknes starp aizsargāto ģeogrāfiskās izcelsmes norādi un tulkoto apzīmējumu. Bez tam tiek uzskatīts, ka šis noteikums tiek piemērots, neskarot C apakšsadaļas (Ģeogrāfiskās izcelsmes norādes) vispārīgos noteikumus.

c) ģeogrāfiskās izcelsmes norāde lietota kopā ar tādiem vārdiem kā "veids", "tips", "stils", "imitācija" vai tamlīdzīgiem.

4. Neviens C apakšsadaļas (Ģeogrāfiskās izcelsmes norādes) noteikums neprasa pusei piemērot savus noteikumus ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, ja tiesību turētājs nav:

a) atjaunojis reģistrāciju vai

b) saglabājis minimālu komerciālu darbību vai interesi, ieskaitot komercializāciju, reklāmu vai tirgus uzraudzību

attiecībā uz ģeogrāfiskās izcelsmes norādi šīs puses tirgū.

5. Neskarot *TRIPS* nolīguma 23. panta 3. punktu, katra puse paredz praktiskus nosacījumus, pēc kuriem attiecīgo ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu homonīmi tās teritorijā tiks atšķirti cits no cita, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret iesaistītajiem ražotājiem un to, lai netiek maldināti patērētāji.

6. Saņemot ģeogrāfiskās izcelsmes norādes reģistrācijas vai aizsardzības pieteikumu, kas attiecas uz kādas no 10.-B pielikumā uzskaitītas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes homonīmu, puse, paredzot nosacījumus, pēc kuriem attiecīgās ģeogrāfiskās izcelsmes norādes tiks atšķirtas cita no citas, ņem vērā pieteikuma iesniedzēja un attiecīgo ražotāju[1] viedokli un izklāstu.

[1] Attiecībā uz Singapūru "attiecīgie ražotāji" ir konkrētie tiesību turētāji.

10.20. PANTS

Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu lietošanas tiesības

Ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, kas ir aizsargāta saskaņā ar C apakšsadaļu (Ģeogrāfiskās izcelsmes norādes), var izmantot ne tikai pieteikuma iesniedzējs, bet arī cita persona, ja šāda izmantošana ir saistīta ar precēm, kuras identificētas ar ģeogrāfiskās izcelsmes norādi.

10.21. PANTS

Saistība ar preču zīmēm

1. Ievērojot 10.22. pantu (Vispārīgi noteikumi), attiecībā uz ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, kuras uzskaitītas 10.-B pielikumā un paliek aizsargātas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes puses sistēmā, kas minēta 10.17. panta (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzības sistēma) 2. punktā, tādas preču zīmes, kurā ietilpst ģeogrāfiskās izcelsmes norāde, kas identificē līdzīgas preces, vai kura sastāv no šādas norādes, reģistrācija tiek atteikta vai atzīta par nederīgu *ex officio,* ja puses iekšējie tiesību akti to pieļauj, vai pēc ieinteresētās personas lūguma attiecībā precēm, kurām nav izcelsmes, uz kuru attiecas konkrētā ģeogrāfiskās izcelsmes norāde, ja preču zīmes reģistrācijas pieteikums tiek iesniegts pēc dienas, kad attiecīgajā teritorijā iesniegts ģeogrāfiskās izcelsmes norādes reģistrācijas pieteikums.

2. Neskarot 4. punktu, puses atzīst, ka iepriekšēja konfliktējoša preču zīme kādā pusē pilnībā neizslēdz citas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes reģistrāciju attiecībā uz līdzīgām precēm minētajā pusē[1].

3. Ja preču zīmes reģistrācijas pieteikums iesniegts labā ticībā vai ja preču zīmes tiesības iegūtas labā ticībā, tad, gadījumā ja šo iespējamību paredz attiecīgie pušu iekšējie tiesību akti, vai nu:

a) pirms ģeogrāfiskās izcelsmes norādes aizsardzības pieteikuma iesniegšanas dienas attiecīgajā teritorijā; vai

b) pirms ģeogrāfiskās izcelsmes norāde ir aizsargāta tās izcelsmes valstī,

pasākumi, kas pieņemti, lai īstenotu C apakšsadaļas (Ģeogrāfiskās izcelsmes norādes) prasības, neskar preču zīmes piemērotību reģistrācijai vai reģistrācijas derīgumu, vai tiesības izmantot preču zīmi, pamatojoties uz to, ka šāda preču zīme ir identiska vai līdzīga ģeogrāfiskās izcelsmes norādei.

4. Pusēm nav pienākuma aizsargāt ģeogrāfiskās izcelsmes norādi saskaņā ar C apakšsadaļu (Ģeogrāfiskās izcelsmes norādes), ja, ņemot vērā raksturīgas vai plaši pazīstamas preču zīmes, aizsardzība var maldināt patērētājus par ražojuma patieso identitāti.

[1] Attiecībā uz Singapūru ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, kas konfliktē ar iepriekšēju preču zīmi, ir iespējams reģistrēt, ja tam piekrīt iepriekšējās preču zīmes tiesību turētājs. Attiecībā uz Savienību šāda piekrišana nav priekšnosacījums tādas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes reģistrācijai, kura konfliktē ar iepriekšēju preču zīmi.

10.22. PANTS

Vispārīgi noteikumi

1. C apakšsadaļā (Ģeogrāfiskās izcelsmes norādes) minēto ražojumu importu, eksportu un komercializāciju puses teritorijā reglamentē šīs puses iekšējie tiesību akti.

2. Neviens C apakšsadaļas (Ģeogrāfiskās izcelsmes norādes) noteikums attiecībā uz lauksaimniecības produktiem un pārtiku neprasa, lai puse saistībā ar precēm vai pakalpojumiem neļautu ilgstoši un līdzīgi izmantot otras puses ģeogrāfiskās izcelsmes norādi saviem valstspiederīgajiem vai iedzīvotājiem, kuri šo ģeogrāfiskās izcelsmes norādi ilgstoši izmantojuši attiecībā uz tām pašām vai saistītām precēm vai pakalpojumiem minētās puses teritorijā vai nu:

a) vismaz desmit gadus pirms 2004. gada 1. janvāra vai

b) labā ticībā pirms minētās dienas.

3. Saistībā ar ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, kas uzskaitāmas 10.-B pielikumā, ja to iepriekšēja izmantošana noteikta:

a) iebildumu procedūrā iekšējo reģistrācijas procedūru laikā vai

b) tiesas procesā,

šāda iepriekšēja izmantošana attiecībā uz konkrēto ģeogrāfiskās izcelsmes norādi tiek norādīta 10.-B pielikuma sarakstā:

i) attiecībā 3. punkta a) apakšpunktu — saskaņā ar mehānismu, kas noteikts 10.17. panta (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzības sistēma) 3. punktā, un

ii) attiecībā 3. punkta b) apakšpunktu — saskaņā ar mehānismu, kas noteikts 10.18. pantā (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu saraksta grozīšana).

4. Katra puse var paredzēt praktiskus nosacījumus, pēc kuriem minētā iepriekšējā izmantošana tiks atšķirta no ģeogrāfiskās izcelsmes norādes tās teritorijā, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt to, lai netiek maldināti patērētāji.

5. Neviens C apakšsadaļas (Ģeogrāfiskās izcelsmes norādes) noteikums neprasa, lai puse attiecībā uz otras puses ģeogrāfiskās izcelsmes norādi piemērotu minētās apakšsadaļas noteikumus precēm vai pakalpojumiem, kuriem attiecīgā norāde ir identiska parastam apzīmējumam ikdienas valodā, ko minētās puses teritorijā lieto kā sugas vārdu, ar kuru apzīmē šādas preces vai pakalpojumus.

6. Neviens C apakšsadaļas (Ģeogrāfiskās izcelsmes norādes) noteikums neprasa, lai puse attiecībā uz kādu nosaukumu otras puses ģeogrāfiskās izcelsmes norādē piemērotu minētās apakšsadaļas noteikumus precēm vai pakalpojumiem, kuriem attiecīgais nosaukums ir identisks parastam apzīmējumam ikdienas valodā, ko minētās puses teritorijā lieto kā sugas vārdu, ar kuru apzīmē šādas preces vai pakalpojumus.

7. Neviens C apakšsadaļas (Ģeogrāfiskās izcelsmes norādes) noteikums neprasa, lai puse attiecībā uz otras puses ģeogrāfiskās izcelsmes norādi piemērotu minētās apakšsadaļas noteikumus vīnam, kuriem dienā, kad pusē stājas spēkā PTO nolīgums, attiecīgā norāde ir identiska parastam minētās puses teritorijā esošas vīnogu šķirnes nosaukumam.

8. Neviens C apakšsadaļas (Ģeogrāfiskās izcelsmes norādes) noteikums neliedz pusei saskaņā ar saviem iekšējiem tiesību aktiem aizsargāt ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, kas ir apzīmējums, kurš konfliktē ar augu vai dzīvnieku šķirnes nosaukumu.

9. Puse var paredzēt, ka ikviens ar preču zīmes izmantošanu vai reģistrāciju saistīts pieteikums, ko iesniedz saskaņā ar C apakšsadaļu (Ģeogrāfiskās izcelsmes norādes), ir jāiesniedz piecu gadu laikā pēc tam, kad šajā pusē ir kļuvis vispārzināms, ka aizsargātā norāde tiek izmantota ļaunprātīgi, vai pēc preču zīmes reģistrācijas šajā pusē ar nosacījumu, ka preču zīme līdz tam laikam jau ir publicēta, ja publicēšana notiek, pirms ir kļuvusi vispārzināma ļaunprātīgā izmantošana šajā pusē, ar nosacījumu, ka ģeogrāfiskās izcelsmes norāde netiek izmantota vai reģistrēta negodprātīgi.

10. Neviens C apakšsadaļas (Ģeogrāfiskās izcelsmes norādes) noteikums neskar personas tiesības tirdzniecībā izmantot savu vai savu darījumdarbības priekšgājēju vārdu, izņemot gadījumu, kad šā vārda izmantošana var maldināt sabiedrību.

11. Neviens C apakšsadaļas (Ģeogrāfiskās izcelsmes norādes) noteikums neuzliek pusei pienākumu aizsargāt otras puses ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, kura nav vai vairs nav aizsargāta saskaņā ar izcelsmes valsts iekšējiem tiesību aktiem. Ja ģeogrāfiskās izcelsmes norāde vairs netiek aizsargāta izcelsmes valstī, puses par to informē viena otru.

10.23. PANTS

Saistība ar Tirdzniecības komiteju

Tirdzniecības komitejai, kas izveidota saskaņā ar 16.1. pantu (Tirdzniecības komiteja), ir pilnvaras:

a) pieņemt 10.17. panta (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzības sistēma) 3. punktā minēto lēmumu par iekļaušanu 10.-B pielikuma sarakstā un

b) saskaņā ar 10.18. pantu (Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu saraksta grozīšana) grozīt 10.-B pielikumu.

D APAKŠSADAĻA

DIZAINPARAUGI

10.24. PANTS

Reģistrēto dizainparaugu aizsardzības prasības[1]

1. Puses nodrošina patstāvīgi radītu jaunu vai oriģinālu dizainparaugu aizsardzību[2]. Aizsardzība tiek nodrošināta ar reģistrāciju, un tā saskaņā ar D apakšsadaļas (Dizainparaugi) noteikumiem piešķir ekskluzīvas tiesības turētājiem[3].

[1] Lai sasniegtu apakšsadaļas "Dizainparaugi" mērķus, Savienība piešķir aizsardzību nereģistrētu dizainparaugu aizsardzībai, ja tie atbilst Padomes 2001. gada 12. decembra Regulai (EK) Nr. 6/2002 par Kopienas dizainparaugiem, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Padomes 2006. gada 18. decembra Regulu (EK) Nr. 1891/2006.

[2] Puses vienojas, ka tad, ja to paredz puses iekšējie tiesību akti, var prasīt, lai dizainparaugiem būtu individuāls raksturs. Tas attiecas uz dizainparaugiem, kas būtiski atšķiras no zināmajiem dizainparaugiem vai zināmo dizainparaugu pazīmju kombinācijas. Savienība uzskata, ka dizainparaugam ir individuāls raksturs, ja kopiespaids, ko tas rada informētiem lietotājiem, atšķiras no kopiespaida, ko šādam lietotājam rada jebkurš dizainparaugs, kurš ir darīts pieejams sabiedrībai.

[3] Tiek uzskatīts, ka dizainparaugi nav izslēgti no aizsardzības tikai tāpēc, ka tie ir daļa no izstrādājuma vai ražojuma, ja vien tie ir redzami, atbilst šā punkta kritērijiem un:
a) atbilst citiem dizainparaugu aizsardzības kritērijiem un
b) nav citādi izslēgti no dizainparaugu aizsardzības
saskaņā ar pušu attiecīgajiem tiesību aktiem.

2. Dizainparaugu aizsardzību neattiecina uz dizainparaugiem, kas veidoti, ņemot vērā galvenokārt tehniskus vai funkcionālus apsvērumus.

3. Dizainparauga tiesības neattiecas uz dizainparaugiem, kas ir pretrunā sabiedriskajai politikai vai pieņemtiem morāles principiem[1].

10.25. PANTS

Ar reģistrāciju piešķirtās tiesības

Aizsargāta dizainparauga īpašniekam ir tiesības trešās personas, kam nav īpašnieka atļaujas, atturēt no tādu izstrādājumu izgatavošanas, piedāvāšanas tirdzniecībā, pārdošanas vai importēšanas, kuri ir vai kuri iemieso tādu dizainparaugu, kas ir aizsargātā dizainparauga kopija vai lielā mērā kopija, ja minētās darbības tiek veiktas komerciālos nolūkos.

10.26. PANTS

Aizsardzības termiņš

Pieejamās aizsardzības termiņš ir vismaz desmit gadi no pieteikuma iesniegšanas dienas.

[1] Neviens šā panta noteikums neliedz nevienai pusei paredzēt citus precizētus izņēmumus no dizainparaugu aizsardzības saskaņā ar tās iekšējiem tiesību aktiem. Pušu izpratnē šādu izņēmumu noteikšana nav pārmērīga.

10.27. PANTS

Izņēmumi

Puses var paredzēt ierobežotus izņēmumus no dizainparaugu aizsardzības ar noteikumu, ka šādi izņēmumi nepamatoti nekonfliktē ar aizsargāto dizainparaugu parastu izmantošanu un nepamatoti neskar aizsargātā dizainparauga īpašnieka leģitīmās intereses, ņemot vērā trešo personu leģitīmās intereses.

10.28. PANTS

Saistība ar autortiesībām

Puses piedāvā iespēju kādā no pusēm saskaņā ar D apakšsadaļu (Dizainparaugi) reģistrētu dizainparaugu pilnībā neizslēgt no aizsardzības, uz kuru attiecas minētās puses iekšējie tiesību akti par autortiesībām. Kādā mērā un ar kādiem nosacījumiem šādu aizsardzību piešķir, nosaka attiecīgā puse[1].

[1] Attiecībā uz Singapūru tas, kādā mērā un ar kādiem nosacījumiem šādu aizsardzību piešķir, ietver apstākļus, kas minēti Singapūras Autortiesību likuma 74. pantā.

E APAKŠSADAĻA

PATENTI

10.29. PANTS

Starptautiskie nolīgumi

Puses atgādina pienākumus, kas izriet no Līguma par sadarbību patentu jomā (pieņemts Vašingtonā 1970. gada 19. jūnijā, grozīts 1979. gada 28. septembrī un 1984. gada 3. februārī). Attiecīgos gadījumos puses samērīgiem līdzekļiem cenšas panākt atbilstību Līguma par patentu tiesībām (pieņemts Ženēvā 2000. gada 1. jūnijā) 1. līdz 16. pantam tādā veidā, kas ir saderīgs ar to iekšējiem tiesību aktiem un procedūrām.

10.30. PANTS

Patenti un sabiedrības veselība

1. Puses atzīst, cik svarīga ir Deklarācija par *TRIPS* nolīgumu un sabiedrības veselību, kas pieņemta PTO ministru konferencē Dohā 2001. gada 14. novembrī. Interpretējot un īstenojot tiesības un pienākumus, kas iziet no E apakšsadaļas (Patenti) un F apakšsadaļas (To testu datu aizsardzība, kuri iesniegti, lai saņemtu administratīvu tirdzniecības atļauju farmaceitiska produkta laišanai tirgū), puses nodrošina saderību ar minēto deklarāciju.

2. Puses ievēro PTO Vispārējās padomes 2003. gada 30. augusta Lēmumu, kas attiecas uz to, kā īstenot 6. punktu Dohas Deklarācijā par *TRIPS* nolīgumu un sabiedrības veselību, kā arī PTO Vispārējās padomes 2005. gada 6. decembra Lēmumu par *TRIPS* nolīguma grozīšanu, ar kuru pieņem Protokolu, ar ko groza *TRIPS* nolīgumu.

10.31. PANTS

Ar patentu piešķirto tiesību termiņa pagarināšana

Puses atzīst, ka farmaceitiskajiem produktiem[1], ko to attiecīgajās teritorijās aizsargā patents, pirms laišanas to attiecīgajos tirgos var piemērot administratīvu tirdzniecības atļaujas piešķiršanas procedūru. Puses paredz iespēju pagarināt ar patentu piešķirto tiesību termiņu, lai kompensētu patenta īpašniekam patenta reālā darbības termiņa samazinājumu, kuru izraisījusi administratīva tirdzniecības atļaujas piešķiršanas procedūra[2]. Ar patentu piešķirto tiesību aizsardzības termiņa pagarinājums nevar pārsniegt piecus gadus[3].

---

1 Šā panta un 10.33. panta (To testu datu aizsardzība, kuri iesniegti, lai saņemtu administratīvu tirdzniecības atļauju farmaceitiska produkta laišanai tirgū) mērķiem terminu "farmaceitiski produkti" definē katra puse attiecīgos iekšējos tiesību aktos, kas ir spēkā šā nolīguma parakstīšanas dienā. Attiecībā uz Savienību termins "farmaceitisks produkts" nozīmē "zāles".

2 Singapūra apņemas nodrošināt iespēju pagarināt ar patentu piešķirto tiesību termiņu, lai kompensētu patenta īpašniekam patenta reālā darbības termiņa samazinājumu, kuru izraisījusi administratīva tirdzniecības atļaujas piešķiršanas procedūra, attiecībā uz vielām, kas izmantojamas diagnosticēšanai vai testēšanai un ko atļauts lietot par zālēm.

3 Nosacījumi un procedūras, ar ko piešķir patenta termiņa pagarinājumu, tiek noteikti pušu attiecīgajos tiesību aktos. Šie noteikumi neskar iespējamo termiņa pagarināšanu pediatrijā izmantotiem produktiem, ja to paredz jebkura puse.

10.32. PANTS

Sadarbība

Puses vienojas sadarboties jautājumos, kas saistīti ar iniciatīvām, kuru mērķis ir veicināt:

a) patentu piešķiršanu, ja vienas puses iesniedzēji pieteikumu iesniedz otrā pusē; un

b) profesionālu puses patentu aģentu kvalificēšanu un atzīšanu otras puses teritorijā.

F APAKŠSADAĻA

TESTU DATU AIZSARDZĪBA

10.33. PANTS

To testu datu aizsardzība, kuri iesniegti,
lai saņemtu administratīvu tirdzniecības atļauju
farmaceitiska produkta laišanai tirgū

Ja puse pieprasa iesniegt testu datus vai pētījumus par farmaceitisko produktu drošumu un iedarbīgumu, pirms šādiem produktiem piešķir tirdzniecības atļauju, puse vismaz piecus gadus no dienas, kad tās teritorijā piešķirta atļauja, neļauj trešām personām laist tirgū tādu pašu vai līdzīgu produktu, pamatojoties uz tirdzniecības atļauju, kas piešķirta personai, kura nodrošinājusi testu datus vai pētījumus, ja vien persona, kas nodrošinājusi testu vai pētījumu datus, tam nav piekritusi[1].[2,3]

[1] Nosacījumi un procedūras, ar ko piešķir aizsardzību, kura paredzēta šajā pantā, tiek noteikti pušu attiecīgajos tiesību aktos.

[2] Kad no šā nolīguma stāšanās spēkā pagājuši pieci gadi, puses sāk apspriešanos, neskarot diskusijas par iespējamu to testu datu aizsardzības pagarināšanu, kuri iesniegti ar mērķi iegūt administratīvu tirdzniecības atļauju laist tirgū farmaceitisko produktu.

[3] Šā panta kontekstā tiek uzskatīts, ka šādi konfidenciāli papildu testu dati vai pētījumi netiek izmantoti ar nolūku noteikt, vai piešķirt citu atļauju, pamatojoties uz citu pieteikumu, uz vismaz piecu gadu termiņu:
a) attiecībā uz Singapūru — no dienas, kad saņemts pirmais pieteikums;
b) attiecībā uz Savienību — no dienas, kad, pamatojoties uz pieteikumu, piešķirta pirmā atļauja,
ja vien persona, kas nodrošinājusi testu datus vai pētījumus, nav tam piekritusi.

10.34. PANTS

To testu datu aizsardzība, kuri iesniegti, lai saņemtu administratīvu tirdzniecības atļauju lauksaimniecības ķīmisko produktu[1] laišanai tirgū

1. Ja puse pieprasa iesniegt testu datus vai pētījumus par lauksaimniecības ķīmisko produktu drošumu un iedarbīgumu, pirms šajā pusē šādiem produktiem piešķir tirdzniecības atļauju, puse vismaz desmit gadus no dienas, kad piešķirta atļauja, neļauj trešām personām laist tirgū tādu pašu vai līdzīgu produktu, pamatojoties uz tirdzniecības atļauju, kas piešķirta personai, kura nodrošinājusi testu datus vai pētījumus, ja vien persona, kas nodrošinājusi testu datus vai pētījumus, nav tam piekritusi.

---

[1] Attiecībā uz Savienību un šajā pantā "lauksaimniecības ķīmiskie produkti" ir darbīgās vielas un preparāti, kas satur vienu vai vairākas darbīgās vielas, ir sagatavoti formā, kādā tos piegādā lietotājam, un ir paredzēti, lai:

a) aizsargātu augus vai augu produktus pret visiem kaitīgajiem organismiem vai novērstu šādu organismu darbību, ciktāl šādas vielas vai preparāti nav citādi definēti b) līdz e) apakšpunktā;

b) ietekmētu augu dzīvības procesus, izņemot barības vielas (piemēram, augu augšanas regulatori);

c) nodrošinātu augu produktu glabāšanu, ciktāl uz šādām vielām vai produktiem neattiecas speciāli Padomes vai Komisijas noteikumi par konservantiem;

d) iznīcinātu nevēlamos augus vai

e) iznīcinātu augu daļas, kontrolētu vai novērstu augu nevēlamu augšanu.

2. Ja puse paredz pasākumus vai procedūras, kuru mērķis ir izvairīties no dubultiem lauksaimniecības ķīmisko produktu izmēģinājumiem ar mugurkaulniekiem, tad tā var paredzēt, ar kādiem nosacījumiem un kādos apstākļos trešās personas var laist tirgū identisku vai līdzīgu produktu, pamatojoties uz tirdzniecības atļauju, kas piešķirta personai, kura nodrošinājusi testu datus vai pētījumus.

3. Ja puse pieprasa iesniegt testu datus vai pētījumus par lauksaimniecības ķīmisko produktu drošumu vai iedarbīgumu, pirms šādiem produktiem piešķir tirdzniecības atļauju, puse cenšas iespējami drīz izskatīt pieteikumu, lai nebūtu nepamatotas kavēšanās.

G APAKŠSADAĻA

AUGU ŠĶIRNES

10.35. PANTS

Starptautiskie nolīgumi

Puses atkārtoti apstiprina savus pienākumus, kas izriet no Starptautiskās konvencijas par jaunu augu šķirņu aizsardzību (pieņemta Parīzē 1961. gada 2. decembrī, pēdējo reizi pārstrādāta 1991. gada 19. martā Ženēvā), ieskaitot spēju īstenot konvencijas 15. panta 2. punktā minēto izvēles izņēmumu selekcionāra tiesībās.

C SADAĻA

INTELEKTUĀLĀ ĪPAŠUMA TIESĪBU CIVILTIESISKĀ PIEMĒROŠANA

10.36. PANTS

Vispārīgi pienākumi

1. Puses atkārtoti apstiprina savas saistības, kuras izriet no *TRIPS* nolīguma 41. līdz 50. panta, un savos iekšējos tiesību aktos paredz pasākumus, procedūras un tiesiskās aizsardzības instrumentus pret darbībām, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, uz kurām attiecas šī nodaļa un kuras atbilst minētajām saistībām.

2. Konkrēti 1. punktā minētie pasākumi, procedūras un tiesiskās aizsardzības instrumenti, ko paredz katra puse:

a) pēc vajadzības ņem vērā nepieciešamību nodrošināt proporcionalitāti starp pārkāpuma nopietnību un trešo personu interesēm;

b) ir taisnīgi un objektīvi;

c) nav nevajadzīgi sarežģīti vai dārgi un neparedz nesamērīgus termiņus vai nepamatotas kavēšanās un

d) tiek piemēroti tā, lai izvairītos no šķēršļu radīšanas likumīgai tirdzniecībai un nodrošinātu aizsardzības līdzekļus pret to ļaunprātīgu izmantošanu.

3. Neviens šīs nodaļas noteikums neietekmē nevienas puses spēju izpildīt iekšējos tiesību aktus kopumā un nerada nevienai pusei pienākumu grozīt spēkā esošos tiesību aktus, kas attiecas uz intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu. Neskarot iepriekšminētos vispārīgos principus, neviens šīs nodaļas noteikums nerada nevienai pusei pienākumu:

a) ieviest juridisku sistēmu tādu intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanai, kas atšķirtos no vispārējās tiesību piemērošanas; vai

b) attiecībā uz resursu sadalījumu starp intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu un vispārējo tiesību piemērošanu.

10.37. PANTS

Tiesas nolēmumu publiskošana

Civilprocesos, kas ierosināti saistībā ar intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu, katra puse, ievērojot savus iekšējos tiesību aktus un iekšējo rīcībpolitiku, veic attiecīgus pasākumus ar mērķi publicēt vai darīt sabiedrībai pieejamu informāciju par tiesas galīgajiem nolēmumiem. Neviens šā panta noteikums neprasa, lai puse izpaustu konfidenciālu informāciju, kuras izpaušana traucētu tiesību aktu izpildi vai citādi būtu pretrunā sabiedrības interesēm, vai skartu publisku vai privātu uzņēmumu komerciālās intereses. Puses var paredzēt citus papildu publicitātes pasākumus, kas attiecīgos apstākļos būtu atbilstīgi, tostarp plaša mēroga reklāmu.

10.38. PANTS

Civiltiesisko pasākumu, procedūru un tiesiskās aizsardzības instrumentu pieejamība

1. Puses savos iekšējos tiesību aktos nosaka, ka tiesību turētājiem ir pieejami civiltiesiski pasākumi, procedūras un tiesiskās aizsardzības instrumenti, kas minēti C sadaļā (Intelektuālā īpašuma tiesību civiltiesiskā piemērošana), attiecībā uz 2. punktā definētajām intelektuālā īpašuma tiesībām.

2. C sadaļā (Intelektuālā īpašuma tiesību civiltiesiskā piemērošana) šādiem terminiem ir šāda nozīme:

a) "tiesību turētāji" ietver ekskluzīvus licenciātus, kā arī federācijas un asociācijas[1], kuru tiesiskais statuss ļauj tām izmantot šādas tiesības; un

b) "intelektuālā īpašuma tiesības" aptver visas intelektuālā īpašuma kategorijas, uz kurām attiecas *TRIPS* nolīguma II daļas 1. līdz 6. sadaļa[2].

---

[1] Ciktāl to pieļauj piemērojamo tiesību aktu noteikumi un saskaņā ar tiem, tiek uzskatīts, ka frāze "federācijas un asociācijas" ietver kolektīvas tiesību pārvaldības institūcijas un Savienības kontekstā — profesionālas aizsardzības institūcijas, kuru tiesības pārstāvēt intelektuālā īpašuma tiesību turētājus tiek regulāri atzītas.

[2] No C sadaļas (Intelektuālā īpašuma tiesību civiltiesiskā piemērošana) darbības jomas puse var izslēgt patentus.

10.39. PANTS

Pierādījumu saglabāšanas pasākumi

1. Katra puse nodrošina, lai tās tiesu iestādes būtu pilnvarotas dot rīkojumu piemērot tūlītējus un efektīvus pagaidu pasākumus:

a) pret personu vai attiecīgos gadījumos trešo personu, pār kuru attiecīgajai tiesu iestādei ir jurisdikcija, lai novērstu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu un it sevišķi lai novērstu tādu preču iekļūšanu tirdzniecības apritē, kas saistītas ar intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu; un

b) lai saglabātu atbilstošus pierādījumus par iespējamo pārkāpumu.

2. Katra puse nodrošina, lai tās tiesu iestādes būtu pilnvarotas attiecīgos gadījumos pieņemt pagaidu pasākumus *inaudita altera parte*, it sevišķi tad, ja kavēšanās to darīt varētu radīt nelabojamu kaitējumu tiesību turētājam vai ja pastāv pierādāms risks, ka tiek iznīcināti pierādījumi. Procedūrās, ko veic *inaudita altera parte*, katra puse savām tiesu iestādēm nodrošina pilnvaras ātri rīkoties saistībā ar lūgumiem pieņemt pagaidu pasākumus un pieņemt lēmumu bez nepamatotas kavēšanās.

3. Vismaz autortiesību vai blakustiesību pārkāpuma un preču zīmes viltojuma gadījumā katra puse nodrošina, lai civilprocesos tās tiesu iestādes būtu pilnvarotas dot rīkojumu konfiscēt vai citādi aizturēt aizdomīgās preces un ar pārkāpumu saistītos materiālus un rīkus, kā arī, vismaz attiecībā uz viltotām preču zīmēm, dokumentārus pierādījumus (oriģinālus vai kopijas), kas attiecas uz pārkāpumu.

4. Lai iestādes varētu pietiekami pārliecināties, vai tiek pārkāptas vai tiks pārkāptas prasītāja tiesības, un dot rīkojumu prasītājam sniegt nodrošinājumu vai līdzvērtīgu garantiju, kas ir pietiekama, lai aizsargātu atbildētāju un novērstu ļaunprātīgu izmantošanu, katra puse nodrošina, lai tās iestādes saistībā ar pagaidu pasākumiem būtu pilnvarotas dot rīkojumu prasītājam sniegt pierādījumus, kas, saprātīgi spriežot, ir pieejami. Šāds nodrošinājums vai līdzvērtīga garantija nevar nepamatoti atturēt no šo pagaidu pasākumu procedūru izmantošanas.

5. Ja pagaidu pasākumi tiek atcelti vai ja tie zaudē spēku prasītāja darbības vai bezdarbības dēļ, vai ja vēlāk tiek atklāts, ka intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpums nav noticis, tad tiesu iestādes pēc atbildētāja lūguma ir pilnvarotas dot rīkojumu prasītājam, lai tas nodrošina atbildētājam pienācīgu kompensāciju par kaitējumu, ko radījuši šādi pasākumi.

10.40. PANTS

Pierādījumi un tiesības uz informāciju

1. Neskarot nevienas puses iekšējos tiesību aktus, kas reglamentē priekšrocības, konfidencialitātes aizsardzību vai personas datu apstrādi, katra puse nodrošina, ka saistībā ar civilprocesiem, kuri attiecas uz intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu, tās tiesu iestādes ir pilnvarotas pēc tiesību turētāja pamatota lūguma likt pārkāpējam vai alternatīvā gadījumā iespējamajam pārkāpējam sniegt tiesību turētājam vai tiesu iestādēm (vismaz lai iegūtu pierādījumus) attiecīgo pārkāpēja vai iespējamā pārkāpēja īpašumā vai rīcībā esošo attiecīgo informāciju, kā paredzēts puses piemērojamajos normatīvajos aktos.

2. Attiecīgā informācija, kas minēta 1. punktā, var ietvert informāciju par personu, kas iesaistīta kādā pārkāpuma vai iespējamā pārkāpuma aspektā, un attiecībā uz pārkāpumā vai iespējamā pārkāpumā iesaistīto preču vai pakalpojumu radīšanas līdzekļiem vai izplatīšanas kanāliem, tostarp to trešo personu noteikšanu, kuras, iespējams, ir iesaistītas šādu preču vai pakalpojumu radīšanā vai izplatīšanā, un attiecībā uz izplatīšanas kanāliem.

10.41. PANTS

Citi tiesiskās aizsardzības instrumenti

1. Katra puse nodrošina, lai civilprocesos, kuros tiek pieņemts tiesas nolēmums, ar ko konstatē intelektuālā īpašuma tiesību turētāja tiesību pārkāpumu, tās tiesu iestādes būtu pilnvarotas pēc tiesību turētāja iesnieguma vismaz attiecībā uz pirātiskām autortiesību precēm un precēm ar viltotām preču zīmēm:

a) dot rīkojumu šādas pārkāpuma preces:

i) iznīcināt, izņemot ārkārtas apstākļus; vai

ii) izņemt no tirdzniecības kanāliem tā, lai nepieļautu kaitējumu tiesību turētājam,

bez nekādas kompensācijas un

b) dot rīkojumu, lai materiāli un rīki, kuri galvenokārt izmantoti šādu pārkāpuma preču izgatavošanai vai radīšanai, bez nepamatotas kavēšanās un bez nekādas kompensācijas tiktu iznīcināti vai izņemti no tirdzniecības kanāliem tā, lai līdz minimumam samazinātu turpmāku pārkāpumu riskus.

2. Izskatot 1. punktā minētos tiesību turētāja iesniegumus, ņem vērā nepieciešamību samērot pārkāpuma nopietnību un noteiktos tiesiskās aizsardzības instrumentus, kā arī trešo personu intereses.

3. Tiesiskās aizsardzības instrumentus, uz kuriem attiecas šis pants, var īstenot uz pārkāpēja rēķina.

10.42. PANTS

Izpildraksti

Katra puse nodrošina, lai civilprocesos, kuros tiek pieņemts tiesas nolēmums, ar ko konstatē intelektuālā īpašuma tiesību turētāja tiesību pārkāpumu, tās tiesu iestādes būtu pilnvarotas pēc tiesību turētāja iesnieguma pret pārkāpēju vai attiecīgos gadījumos pret trešo personu, pār kuru attiecīgajai tiesu iestādei ir jurisdikcija, izdot izpildrakstu, kura mērķis ir aizliegt pārkāpuma turpināšanu. Ja puses iekšējie tiesību akti to paredz, par nepakļaušanos izpildrakstā noteiktajam attiecīgā gadījumā jāmaksā regulāra soda nauda, lai nodrošinātu izpildraksta izpildi.

10.43. PANTS

Alternatīvi pasākumi

Katra puse savos iekšējos tiesību aktos var paredzēt, ka civilprocesos, kuros tiek pieņemts tiesas nolēmums, ar ko konstatē intelektuālā īpašuma tiesību turētāja tiesību pārkāpumu, attiecīgos gadījumos un pēc tādas personas iesnieguma, uz kuru attiecas pasākumi, kas paredzēti 10.41. pantā (Citi tiesiskās aizsardzības instrumenti) un/vai 10.42. pantā (Izpildraksti), tās tiesu iestādes ir pilnvarotas dot rīkojumu, ka personai, kam nodarīts kaitējums, izmaksā finansiālu kompensāciju, nevis piemēro 10.41. pantā (Citi tiesiskās aizsardzības instrumenti) un/vai 10.42. pantā (Izpildraksti) paredzētos pasākumus, ja šī persona rīkojusies neapzināti un bez nolaidības un ja minētie pasākumi tai radītu nesamērīgu kaitējumu, un ja finansiāla kompensācija personai, kam nodarīts kaitējums, šķiet pietiekami apmierinošs risinājums[1].

10.44. PANTS

Zaudējumu atlīdzība

1. Katra puse nodrošina, lai civilprocesos, kas saistīti ar intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu, tās tiesu iestādes būtu pilnvarotas dot rīkojumu pārkāpējam, kurš ir apzināti vai iespējami apzināti veicis pārkāpumu, atlīdzināt tiesību turētajam zaudējumus apmērā, kas kompensē tiesību turētājam ar pārkāpumu nodarīto kaitējumu.

[1] Attiecībā uz Singapūru tiek uzskatīts, ka Singapūra var paredzēt, ka tās tiesu iestādes ir pilnvarotas dot rīkojumu izmaksāt finansiālu kompensāciju, ja attiecīgā persona rīkojusies neapzināti un bez nolaidības vai ja, veicot attiecīgos pasākumus, tai tiktu radīts nesamērīgs kaitējums un ja finansiāla kompensācija personai, kam nodarīts kaitējums, šķiet pietiekami apmierinošs risinājums.

2. Nosakot intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma radīto zaudējumu atlīdzības apjomu, puses tiesu iestādes ir pilnvarotas cita starpā apsvērt visus likumīgos vērtības mērus, ko piedāvā tiesību turētājs un kas var ietvert zaudēto peļņu, pārkāpuma preču vai pakalpojumu vērtību, kura tiek mērīta tirgus cenā, vai piedāvāto mazumtirdzniecības cenu[1]. Vismaz tajos gadījumos, kad pārkāptas autortiesības vai blakustiesības vai viltota preču zīme, katra puse nodrošina, lai tās tiesu iestādes būtu pilnvarotas dot rīkojumu pārkāpējam samaksāt tiesību turētājam savu gūto peļņu, kas attiecināma uz pārkāpumu, vai nu kā alternatīvu zaudējumu atlīdzībai, vai papildus tai, vai kā daļu no tās.

3. Alternatīvi 2. punktam katra puse var paredzēt, ka tās tiesu iestādes ir pilnvarotas attiecīgos gadījumos zaudējumu atlīdzību noteikt vienreizēja maksājuma veidā, ņemot vērā vismaz tādus elementus kā honorāra vai maksas summu, kas būtu saņemta, ja pārkāpējs būtu prasījis atļauju izmantot attiecīgās intelektuālā īpašuma tiesības.

4. Neviens šā panta noteikums neliedz nevienai pusei paredzēt, ka tad, ja pārkāpējs pārkāpuma veikšanā nav iesaistījies apzināti vai iespējami apzināti, tās tiesu iestādes var dot rīkojumu atgūt peļņu vai samaksāt zaudējumu atlīdzību iepriekš noteiktā apjomā.

[1] Attiecībā uz Savienību attiecīgos gadījumos tas ietver ne vien ekonomiskus faktorus, bet arī tādus elementus kā morālais kaitējums, kas tiesību turētājam nodarīts ar pārkāpumu.

10.45. PANTS

Tiesas izdevumi

Katra puse paredz, ka tās tiesu iestādes attiecīgos gadījumos pēc tam, kad pabeigts civilprocess attiecībā uz autortiesību vai blakustiesību pārkāpumu, ir pilnvarotas dot rīkojumu, lai zaudētāja puse samaksā uzvarētājai pusei tās tiesas izdevumus vai maksas un advokātu honorārus vai citus izdevumus saskaņā ar puses iekšējiem tiesību aktiem.

10.46. PANTS

Prezumpcijas, kas attiecas uz autortiesībām un blakustiesībām

Civilprocesos, kas skar autortiesības un blakustiesības, katra puse paredz prezumpciju, ka vismaz attiecībā uz literāru vai mākslas darbu, izpildījumu vai fonogrammu, ja nav pierādījuma par pretējo, fiziska vai juridiska persona, kuras vārds vai nosaukums norādīts uz šā darba, ir tiesību turētājs un tādējādi tai ir tiesības sākt pārkāpuma procesu.

10.47. PANTS

Starpnieku pakalpojumu sniedzēju atbildība

1. Ievērojot 2. līdz 6. punktu, katra puse savos iekšējos tiesību aktos paredz izņēmumus vai ierobežojumus attiecībā uz pakalpojumu sniedzēju atbildību vai to tiesiskās aizsardzības instrumentu darbības jomu, kuri pieejami pret pakalpojumu sniedzējiem, attiecībā uz autortiesību vai blakustiesību, vai preču zīmju pārkāpumiem, kas notiek, izmantojot sistēmas vai tīklus, ko tie pārvalda vai kā darbību tie nodrošina, vai kas tiek pārvaldīti vai nodrošināti to vārdā.

2. Izņēmumi vai ierobežojumi, kas minēti 1. punktā:

a) aptver šādas funkcijas:

i) pārraidi[1] vai piekļuves nodrošināšanu materiālam bez satura izlases un/vai mainīšanas[2] un

ii) kešdarbi, kas notiek automātiskā procesā[3]; un

[1] Tiek uzskatīts, ka pārraides funkcija ietver maršrutēšanas funkciju.

[2] Tiek uzskatīts, ka piekļuves nodrošināšana materiālam bez satura izlases un/vai mainīšanas attiecas arī uz visiem līdzekļiem, ko izmanto, lai piekļūtu saziņas tīklam, un ietver gadījumus, kad tiek nodrošināta piekļuve materiālam.

[3] Tiek uzskatīts, ka kešdarbe, kas notiek automātiskā procesā, var attiekties uz starpniecisku un īslaicīgu materiāla uzglabāšanu pārraides gaitā vai piekļuves nodrošināšanu šādam materiālam.

b) var aptvert arī šādas funkcijas:

i) tāda materiāla glabāšanu saskaņā ar lietotāja norādījumiem, kurš atrodas sistēmā vai tīklā, ko pārvalda vai kā darbību nodrošina pakalpojumu sniedzējs vai tas notiek viņa vajadzībām; un

ii) tiešsaistes vietas norādīšanu vai lietotāju savienošanu ar tiešsaistes vietu, izmantojot informācijas atrašanās vietas rīkus, ieskaitot hipersaites un direktorijus.

3. Piemērotība šajā pantā noteiktajiem izņēmumiem vai ierobežojumiem nevar būt atkarīga no tā, vai pakalpojumu sniedzējs uzrauga savu pakalpojumu vai apstiprinoši meklē faktus, kas norāda uz pārkāpuma veikšanu, izņemot ciktāl tas ir saderīgi ar šādiem tehniskiem pasākumiem

4. Katra puse savos iekšējos tiesību aktos var izstrādāt nosacījumus, ar kādiem pakalpojumu sniedzējiem var piemērot šajā pantā noteiktos izņēmumus vai ierobežojumus. Neskarot 1. līdz 3. punktu, katra puse var noteikt piemērotas procedūras efektīvai paziņojumu iesniegšanai par iespējamiem pārkāpumiem un efektīvai pretpaziņojumu iesniegšanai, ko veic tie, kuru materiāls ir izņemts vai atspējots kļūdas vai nepareizas identifikācijas dēļ.

5. Šis pants neskar vispārēji piemērojamu aizsardzības līdzekļu pieejamību pret autortiesību vai blakustiesību, vai preču zīmju aizsardzības līdzekļu pārkāpumiem. Šis pants neietekmē iespējamību, ka tiesas vai administratīvas iestādes atbilstoši katras puses tiesību sistēmai pieprasa pakalpojuma sniedzējam izbeigt vai novērst pārkāpumu.

6. Jebkura puse var pieprasīt apspriešanos ar otru pusi, lai izvērtētu to, kā rīkoties ar nākotnē paredzamām funkcijām, kuru raksturs ir līdzīgs šajā pantā aplūkotajām.

D SADAĻA

ROBEŽPASĀKUMI

10.48. PANTS

Definīcijas

Šajā sadaļā:

a) "preces ar viltotu ģeogrāfiskās izcelsmes norādi" ir preces (ieskaitot iepakojumu), uz kurām bez atļaujas ir zīme, kas ir identiska ģeogrāfiskās izcelsmes norādei ar derīgu reģistrāciju attiecībā uz šādām precēm teritorijā, kur tās atrodas, un ko pamataspektos nav iespējams atšķirt no šādas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, un kas tādējādi pārkāpj konkrētās ģeogrāfiskās izcelsmes norādes īpašnieka vai turētāja tiesības, kuras noteiktas tās puses iekšējos tiesību aktos, kurā preces atrodas;

b) "preces ar viltotu preču zīmi" ir preces (ieskaitot iepakojumu), uz kurām bez atļaujas ir preču zīme, kas ir identiska preču zīmei ar derīgu reģistrāciju attiecībā uz šādām precēm vai ko pamataspektos nav iespējams atšķirt no šādas preču zīmes un kas tādējādi pārkāpj konkrētās preču zīmes īpašnieka tiesības, kuras noteiktas tās puses iekšējos tiesību aktos, kurā preces atrodas;

c) “preces tranzītā” ir preces, kuru virzība caur kādas puses teritoriju ar pārkraušanu vai bez tās, ar izkraušanu puses teritorijā vai bez tās, glabāšana noliktavā, kravas sadalīšana, transporta veida vai transportlīdzekļa maiņa ir tikai daļa no visa pārvadājuma, kas sākas un beidzas ārpus tās puses robežām, kuras teritorijai cauri preces transportē;

d) “pirātiskas autortiesību preces” ir preces, kas ir bez tiesību turētāja vai tiesību turētāja pilnvarotas personas piekrišanas ražotājā valstī izgatavoti pakaļdarinājumi un ir tieši vai netieši izgatavotas no izstrādājuma, ja šāda pakaļdarinājuma izgatavošana saskaņā ar tās puses tiesību aktiem, kurā atrodas preces, ir autortiesību vai blakustiesību pārkāpums;

e) “pirātiskas dizaina preces” ir preces, kurām reģistrēts dizainparaugs un kurām bez tiesību turētāja vai tiesību turētāja pilnvarotas personas piekrišanas ražotājā valstī izmantots šis dizainparaugs vai dizainparaugs, kas no tā būtiski neatšķiras, ja šo preču izgatavošana saskaņā ar tās puses tiesību aktiem, kurā atrodas preces, ir pārkāpums.

10.49. PANTS

Robežpasākumu darbības joma

1. Neskarot 3. punktu, katra puse attiecībā uz precēm, kas ir muitas kontrolē, pieņem vai saglabā procedūras, kurām atbilstoši tiesību turētājs var pieprasīt savām kompetentajām iestādēm apturēt to, ka izlaiž:

a) preces ar viltotu preču zīmi;

b) pirātiskas autortiesību preces;

c) preces ar viltotu ģeogrāfiskās izcelsmes norādi un

d) pirātiskas dizaina preces.

2. Katra puse attiecībā uz precēm, kas ir muitas kontrolē, pieņem vai saglabā procedūras, kurām atbilstoši tās kompetentās iestādes var pēc savas iniciatīvas apturēt to, ka izlaiž preces, par ko ir aizdomas[1], ka tās ir:

a) preces ar viltotu preču zīmi;

b) pirātiskas autortiesību preces un

c) preces ar viltotu ģeogrāfiskās izcelsmes norādi.

3. Pusēm nav pienākuma paredzēt 1. un 2. punktā minētās procedūras attiecībā uz precēm tranzītā. Tas neskar 10.51. panta (Sadarbība) 2. punktu.

[1] Triju gadu laikā no šā nolīguma spēkā stāšanās puses izskatīs iespēju iekļaut pirātiskas dizaina preces šā panta 2. punkta darbības jomā. Pārskatīšanas rezultātā puses ar Tirdzniecības komitejas lēmumu var grozīt šā panta 2. punktu.

4. Ideālā gadījumā divu, bet ne vēlāk kā triju gadu laikā no šā nolīguma stāšanās spēkā Singapūra pilnībā īsteno 1. un 2. punktā noteiktos pienākumus attiecībā uz procedūrām, kas skar:

a) preces ar viltotu ģeogrāfiskās izcelsmes norādi un

b) pirātiskas dizaina preces.

10.50. PANTS

Sūtījumu identifikācija

Lai atvieglotu intelektuālā īpašuma tiesību efektīvu piemērošanu, muitas dienestiem ir vairāki veidi, kā identificēt sūtījumus, kuros ir preces ar viltotu preču zīmi, pirātiskas autortiesību preces, pirātiskas dizaina preces un preces ar viltotu ģeogrāfiskās izcelsmes norādi. Šie veidi ietver riska analīzes paņēmienus, kuri cita starpā balstīti uz informāciju, ko snieguši tiesību turētāji, uz iegūtajām zināšanām un kravu inspicēšanu.

10.51. PANTS

Sadarbība

1. Puses vienojas sadarboties, lai nepieļautu starptautisko tirdzniecību ar precēm, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības. Tādēļ tās jo īpaši apmainās ar informāciju un veido sadarbību, par ko savstarpēji vienojas to muitas dienesti, attiecībā uz tirdzniecību ar precēm ar viltotu preču zīmi, ar pirātiskām autortiesību precēm vai precēm ar viltotu ģeogrāfiskās izcelsmes norādi.

2. Attiecībā uz tādu preču sūtījumiem, kuras ir tranzītā caur kādas puses teritoriju vai tiek tajā pārkrautas un ir paredzētas otras puses teritorijai, un par kurām ir aizdomas, ka tās ir viltotas vai pirātiskas, puses pēc savas iniciatīvas vai otras puses lūguma sniedz pieejamo informāciju otrai pusei, lai nodrošinātu efektīvu izpildi, kas tiek vērsta pret šiem sūtījumiem. Puses var nesniegt informāciju, ko konfidenciāli sniedzis nosūtītājs, nosūtītāja sabiedrība vai tās aģents.

E SADAĻA

SADARBĪBA

10.52. PANTS

Sadarbība

1. Puses vienojas sadarboties, lai atbalstītu to saistību un pienākumu izpildi, ko tās uzņēmušās saskaņā ar šo nodaļu. Sadarbības jomas cita starpā var ietvert šādas darbības:

a) informācijas apmaiņu par intelektuālā īpašuma tiesību tiesisko regulējumu, aptverot to intelektuālā īpašuma tiesību aktu un sistēmu īstenošanu, kuru mērķis ir veicināt intelektuālā īpašuma tiesību efektīvu reģistrāciju;

b) pieredzes un labas prakses apmaiņu par intelektuālā īpašumu tiesību piemērošanu starp attiecīgajām par intelektuālā īpašumu tiesību īstenošanu atbildīgajām iestādēm;

c) informācijas apmaiņu un sadarbību attiecībā uz sabiedrības informēšanu un attiecīgām iniciatīvām, kuru mērķis ir veicināt informētību par ieguvumiem, ko nodrošina intelektuālā īpašuma tiesības un sistēmas;

d) spēju veidošanu un tehnisko sadarbību, kas cita starpā ir saistīta ar intelektuālā īpašuma tiesību pārvaldību, licencēšanu, novērtēšanu un izmantošanu; tehnoloģiju un tirgus izpēti; nozares sadarbības veicināšanu, arī attiecībā uz intelektuālā īpašuma tiesībām, ko var izmantot vides saglabāšanai vai uzlabošanai, iespējams, ietverot platformas vai datubāzes izveidi; un publiskā un privātā sektora partnerībām, kas atbalsta kultūru un inovāciju;

e) informācijas apmaiņu un sadarbību jautājumos, kas saistīti ar intelektuālo īpašumu, ja tas ir lietderīgi un būtiski videi nekaitīgas tehnoloģijas izstrādē; un

f) sadarbību vai rīcību visās citās jomās, par kurām puses var vest sarunas un vienoties.

2. Neskarot 1. punktu, puses vienojas norīkot kontaktpunktu, lai starp saviem attiecīgajiem tehniskajiem ekspertiem uzturētu dialogu (ja tas ir lietderīgi, arī sanāksmju veidā par intelektuālā īpašuma jautājumiem) par jautājumiem, uz kuriem attiecas šī nodaļa.

3. Sadarbība, uz kuru attiecas šis pants, tiek īstenota, ievērojot katras puses normatīvos aktus, direktīvas un rīcībpolitiku. Sadarbība notiek ar savstarpēji saskaņotiem noteikumiem un ja katrai pusei tai ir pieejami resursi.

VIENPADSMITĀ NODAĻA

KONKURENCE UN SAISTĪTI JAUTĀJUMI

A SADAĻA

CĪŅA PRET MONOPOLIEM UN APVIENOŠANĀS

11.1. PANTS

Principi

1. Puses atzīst, ka to tirdzniecības attiecībās liela nozīme ir brīvai un neizkropļotai konkurencei. Tās apliecina to, ka pret konkurenci vērsta darījumdarbības veikšana un darījumi var izkropļot pušu tirgu pareizu darbību un mazina ieguvumus, ko sniedz tirdzniecības liberalizācija.

2. Lai veicinātu brīvu un neizkropļotu konkurenci visās savas ekonomikas nozarēs, katra puse saglabā savās attiecīgajās teritorijās visaptverošus tiesību aktus, kas ļauj efektīvi cīnīties pret:

a) to, ka uzņēmumi slēdz horizontālas un vertikālas vienošanās[1], pret uzņēmumu apvienību lēmumiem un saskaņotām darbībām, kuru mērķis vai sekas ir konkurences novēršana, ierobežošana vai kropļošana visā jebkuras puses teritorijā vai ievērojamā tās daļā;

b) viena vai vairāku uzņēmumu dominējošā stāvokļa izmantošanu visā jebkuras puses teritorijā vai ievērojamā tās daļā un

c) uzņēmumu koncentrāciju, kuras rezultātā tiek būtiski mazināta konkurence vai kura ievērojami kavē efektīvu konkurenci, jo īpaši tāpēc, ka tiek iegūts vai nostiprināts dominējošs stāvoklis visā jebkuras puses teritorijā vai ievērojamā tās daļā,

kas ietekmē to savstarpējo tirdzniecību.

[1] Ja Singapūras kompetentā iestāde uzskata, ka atbilstoši aizliegumam, kas noteikts Konkurences likuma (50.B nodaļa) 34. pantā, vertikālas vienošanās negatīvā ietekme uz konkurenci varētu būt lielāka nekā tās pozitīvā ietekme uz konkurenci, tad kompetentā iestāde nodod lietu ministram. Ministrs lemj, vai attiecībā uz konkrēto vertikālo vienošanos jāpiemēro Konkurences likuma 34. pants. Tas neskar iespējamību, ka Singapūras kompetentā iestāde piemēro Konkurences likuma 47. pantu, kas attiecas uz vertikālu vienošanos, kuru noslēdzis dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums.

11.2. PANTS

Īstenošana

1. Katra puse saglabā autonomiju savu tiesību aktu izstrādē un izpildē. Tomēr puses apņemas uzturēt iestādes, kas atbild par 11.1. panta (Principi) 2. punktā minēto tiesību aktu izpildi, un nodrošināt tām šā uzdevuma veikšanai pienācīgus līdzekļus.

2. Puses piemēros savus attiecīgos 11.1. panta (Principi) 2. punktā minētos tiesību aktus pārredzami un bez diskriminācijas, ievērojot procesuālā taisnīguma un attiecīgo personu aizstāvības tiesību principus, ieskaitot attiecīgo personu tiesības tikt uzklausītām pirms lēmuma pieņemšanas attiecīgajā lietā.

B SADAĻA

PUBLISKĀ SEKTORA UZŅĒMUMI,
UZŅĒMUMI AR ĪPAŠĀM VAI EKSKLUZĪVĀM TIESĪBĀM
UN VALSTS MONOPOLI

11.3. PANTS

Publiskā sektora uzņēmumi un uzņēmumi ar īpašām vai ekskluzīvām tiesībām

1. Neviens šīs nodaļas noteikums neattur pusi saskaņā ar saviem attiecīgajiem tiesību aktiem izveidot vai saglabāt publiskā sektora uzņēmumus vai piešķirt uzņēmumiem īpašas vai ekskluzīvas tiesības.

2. Katra puse nodrošina, lai uz publiskā sektora uzņēmumiem un uzņēmumiem ar īpašām vai ekskluzīvām tiesībām attiektos A sadaļā (Cīņa pret monopoliem un apvienošanās) minētie tiesību akti, ciktāl šādu noteikumu piemērošana juridiski vai faktiski nekavē tos veikt konkrētos tiem uzticētos pienākumus.

3. Katra puse nodrošina, lai uzņēmumi ar īpašām vai ekskluzīvām tiesībām neizmantotu savas īpašās vai ekskluzīvās tiesības, lai tieši vai netieši (arī veicot darījumus ar saviem mātesuzņēmumiem, meitasuzņēmumiem vai citiem uzņēmumiem, kas ir kopīpašumā) kādā citā tirgū, kurā šādam uzņēmumam nav īpašu vai ekskluzīvu tiesību, neiesaistītos pret konkurenci vērstā praksē, kas nelabvēlīgi ietekmē ieguldījumus un otras puses preču un pakalpojumu tirdzniecību.

4. Singapūra nodrošina, lai ikviens publiskā sektora uzņēmums vai ikviens uzņēmums ar īpašām vai ekskluzīvām tiesībām, iegādājoties vai pārdodot preces vai pakalpojumus, rīkotos vienīgi komerciālu apsvērumu vadīts, piemēram attiecībā uz cenu, kvalitāti, pieejamību, tirgojamību, transportēšanu un citiem iegādes un pārdošanas noteikumiem, un paredz nediskriminējošu attieksmi pret Savienības uzņēmumiem, Savienības precēm un Savienības pakalpojumu sniedzējiem, tostarp, attiecībā uz uzņēmumiem ar īpašām vai ekskluzīvām tiesībām – pret to veiktiem pirkumiem vai pārdošanu saistībā ar šo īpašo vai ekskluzīvo tiesību īstenošanu.

11.4. PANTS

Valsts monopoli

Kaut arī neviens šīs nodaļas noteikums nav interpretējams tā, ka tas atturētu kādu pusi noteikt vai saglabāt valsts monopolus, katra puse veic pielāgojumus attiecībā uz komerciāliem valsts monopoliem, lai nodrošinātu, ka šādi monopoli nedarbojas diskriminējoši attiecībā uz nosacījumiem, ar kādiem preces un pakalpojumi tiek iepirkti no otras puses fiziskām vai juridiskām personām un tām pārdoti.

C SADAĻA

SUBSĪDIJAS

11.5. PANTS

Definīcija un darbības joma

1. Šajā nolīgumā subsīdija ir pasākums, kas *mutatis mutandis* atbilst *SCM* nolīguma 1.1. pantā izklāstītajiem nosacījumiem neatkarīgi no tā, vai subsīdija tiek piešķirta saistībā ar preču ražošanu vai pakalpojumu sniegšanu[1].

[1] Šis punkts neskar PTO nākotnes sarunu rezultātus attiecībā uz subsīdiju definēšanu pakalpojumu jomā. Puses pozitīvi vērtē iespēju Tirdzniecības komitejā pieņemt lēmumu atjaunināt šo nolīgumu saskaņā ar PTO panākto vienošanos par subsīdiju definēšanu pakalpojumu jomā.

2. Šīs nodaļas noteikumi attiecas uz subsīdiju tikai tad, ja tā ir īpaša *SCM* nolīguma 2. panta nozīmē. Par īpašām uzskata subsīdijas, kas ietilpst 11.7. panta (Aizliegtas subsīdijas) darbības jomā.

3. Zivsaimniecības subsīdijām, subsīdijām, kas saistītas ar ražojumiem, uz kuriem attiecas Lauksaimniecības nolīguma 1. pielikums, un citām subsīdijām, uz kurām attiecas Lauksaimniecības nolīgums, nepiemēro 11.7. pantu (Aizliegtas subsīdijas), 11.8. pantu (Citas subsīdijas) un 11.10. pantu (Pārskatīšanas klauzula) un 11.-A pielikumu.

11.6. PANTS

Attiecības ar PTO

Šīs sadaļas noteikumi neskar puses tiesības un pienākumus, kas izriet no PTO nolīguma, jo īpaši attiecībā uz tirdzniecības aizsardzības instrumentu piemērošanu vai strīdu izšķiršanas procesiem vai citām attiecīgām darbībām, kas vērstas pret otras puses piešķirtu subsīdiju.

11.7. PANTS

Aizliegtas subsīdijas

1. Attiecībā uz subsīdijām, kuras saistītas ar preču tirdzniecību, puses apstiprina savas tiesības un pienākumus, kas izriet no *SCM* nolīguma 3. panta, un ar šo tie *mutatis mutandis* tiek iekļauti šajā nolīgumā un kļūst par tā daļu.

2. Tiek aizliegtas šādas subsīdijas, kas saistītas ar preču un pakalpojumu tirdzniecību:

a) juridiski līdzekļi, ar ko valdība vai publiskā sektora institūcija uzņemas atbildību par konkrētu uzņēmumu parādu vai saistību dzēšanu bez juridiskiem vai faktiskiem ierobežojumiem attiecībā uz šādu parādu vai saistību apmēru vai šādas atbildības ilgumu; un

b) atbalsts maksātnespējīgiem vai grūtībās nonākušiem uzņēmumiem jebkādā formā (piemēram, aizdevumi un garantijas, skaidras naudas dotācijas, kapitāla iepludināšana, aktīvu nodrošināšana zem tirgus cenas vai atbrīvojumi no nodokļiem) bez pamatota pārstrukturēšanas plāna, kas balstīts uz reālistiskiem pieņēmumiem, lai samērīgā termiņā nodrošinātu grūtībās nonākuša uzņēmuma dzīvotspēju ilgtermiņā, uzņēmumam pašam nesedzot ievērojamu pārstrukturēšanas izmaksu daļu[1],

ja vien subsidētāja puse pēc otras puses lūguma nav demonstrējusi, ka konkrētā subsīdija neietekmē un nevarētu ietekmēt otras puses tirdzniecību.

3. Šā panta 2. punkta a) un b) apakšpunkts neliedz pusei piešķirt subsīdijas, kas tiek piešķirtas, lai mazinātu nopietnu traucējumu tās ekonomikā. Nopietns traucējums puses ekonomikā ir ievērojama krīze, kam ir izņēmuma un īslaicīgs raksturs un kas ietekmē visu puses ekonomiku, ne tikai konkrētu puses reģionu vai ekonomikas nozari.

4. Šā panta 2. punkta b) apakšpunkts neattiecas uz subsīdijām, ko piešķir kā kompensāciju par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistību izpildi un kā subsīdiju ogļrūpniecībā.

[1] Tas neliedz pusēm piešķirt īslaicīgu atbalstu likviditātei aizdevumu garantiju vai tādu aizdevumu veidā, kas nepārsniedz summu, kura vajadzīga tikai grūtībās nonākušā uzņēmuma darbības nodrošināšanai laikā, kas nepieciešams, lai izstrādātu pārstrukturēšanas vai likvidācijas plānu.

11.8. PANTS

Citas subsīdijas

1. Puses vienojas, piemērojot savus konkurences tiesību aktus vai izmantojot citādus līdzekļus, visiem spēkiem censties mazināt vai likvidēt konkurences izkropļojumus, kurus izraisījušas citas īpašas subsīdijas, kas saistītas ar to preču un pakalpojumu tirdzniecību un uz ko neattiecas 11.7. pants (Aizliegtas subsīdijas), ciktāl tās ietekmē vai varētu ietekmēt jebkuras puses tirdzniecību, un novērst šādas situācijas. Šā nolīguma 11-A. pielikumā ietvertas norādes jo īpaši par subsīdiju veidiem, kuriem nav šādas ietekmes.

2. Puses vienojas pēc jebkuras puses lūguma apmainīties ar informāciju un divu gadu laikā no šā nolīguma stāšanās spēkā sarīkot pirmo dialogu, kura mērķis ir, ņemot vērā norises daudzpusējā līmenī, izstrādāt citām subsīdijām piemērojamus noteikumus. Tādēļ puses var pieņemt lēmumu Tirdzniecības komitejā.

11.9. PANTS

Pārredzamība

1. Katra puse nodrošina pārredzamību to subsīdiju jomā, kuras saistītas ar preču tirdzniecību un pakalpojumu sniegšanu. Tādēļ katra puse reizi divos gados ziņo otrai pusei tās valdības vai publiskā sektora institūcijas piešķirto subsīdiju juridisko pamatu, formu un, ciktāl iespējams, summu vai budžetu un saņēmēju.

2. Tiek uzskatīts, ka šāda ziņošana ir notikusi, ja līdz jūnijam divus gadus pēc tam, kad piešķirtas subsīdijas, puses darījušas pieejamu attiecīgo informāciju vai pušu vārdā tā darīta pieejama sabiedrībai pieejamā tīmekļa vietnē.

11.10. PANTS

Pārskatīšanas klauzula

Puses pastāvīgi pārskata jautājumus, kuri minēti šajā sadaļā. Puses var iesniegt šādus jautājumus izskatīšanai Tirdzniecības komitejā. Puses vienojas pārskatīt šīs iedaļas īstenošanā sasniegto reizi divos gados pēc šā nolīguma stāšanā spēkā, ja vien puses nevienojas citādi.

D SADAĻA

VISPĀRĪGI JAUTĀJUMI

11.11. PANTS

Sadarbība un koordinācija tiesību aktu izpildē

Puses atzīst sadarbības un koordinācijas svarīgumu efektīvas tiesību aktu izpildes tālākā uzlabošanā. Attiecīgās iestādes cenšas koordinēt darbību un sadarboties savu attiecīgo tiesību aktu izpildē ar mērķi sasniegt šā nolīguma mērķi — brīvu un neizkropļotu konkurenci to tirdzniecības attiecībās.

11.12. PANTS

Konfidencialitāte

1. Ja puse saistībā ar šo nolīgumu paziņo informāciju, puse nodrošina darījumu noslēpumu un citas konfidenciālas informācijas aizsardzību.

2. Ja puse saistībā ar šo nolīgumu paziņo konfidenciālu informāciju, tad saņēmēja puse atbilstīgi saviem normatīvajiem aktiem nodrošina paziņotās informācijas konfidencialitāti.

11.13. PANTS

Apspriešanās

1. Lai veicinātu pušu savstarpēju saprašanos vai lai risinātu konkrētus jautājumus, kas rodas saistībā ar A sadaļu (Cīņa pret monopoliem un apvienošanās), B sadaļu (Publiskā sektora uzņēmumi, uzņēmumi ar īpašām vai ekskluzīvām tiesībām un valsts monopoli) vai D sadaļu (Vispārīgi jautājumi), katra puse pēc otras puses lūguma sāk apspriešanos par otras puses iesniegto informāciju. Lūgumos puse attiecīgā gadījumā norāda, kā konkrētais jautājums ietekmē pušu savstarpējo tirdzniecību.

2. Pēc puses lūguma puses nekavējoties apspriež visus jautājumus, kas rodas, interpretējot vai piemērojot A sadaļu (Cīņa pret monopoliem un apvienošanās), B sadaļu (Publiskā sektora uzņēmumi, uzņēmumi ar īpašām vai ekskluzīvām tiesībām un valsts monopoli) vai D sadaļu (Vispārīgi jautājumi).

3. Lai atvieglotu diskusiju par apspriežamajiem jautājumiem, puse cenšas otrai pusei sniegt attiecīgu nekonfidenciālu informāciju.

11.14. PANTS

Strīdu izšķiršana un mediācijas mehānisms

Neviena puse nevar izmantot četrpadsmito nodaļu (Strīdu izšķiršana) un piecpadsmito nodaļu (Mediācijas mehānisms) attiecībā uz jautājumiem, kas radušies saistībā ar šo nodaļu, izņemot 11.7. pantu (Aizliegtas subsīdijas).

DIVPADSMITĀ NODAĻA

TIRDZNIECĪBA UN ILGTSPĒJĪGA ATTĪSTĪBA

A SADAĻA

IEVADA NOTEIKUMI

12.1. PANTS

Konteksts un mērķi

1. Puses atsaucas uz ANO 1992. gada konferencē par vidi un attīstību pieņemto plānu "*Agenda 21*", PTO nolīguma preambulu, 1996. gada Singapūras PTO ministru deklarāciju, Johannesburgas 2002. gada Ilgtspējīgas attīstības īstenošanas plānu, ANO Ekonomikas un sociālo lietu padomes 2006. gada Ministru deklarāciju par pilnīgas un produktīvas nodarbinātības radīšanu un pienācīgas kvalitātes nodarbinātību visiem un Starptautiskās Darba organizācijas (turpmāk "*ILO*") 2008. gada Deklarāciju par sociālo taisnīgumu taisnīgai globalizācijai. Ņemot vērā šos instrumentus, puses atkārtoti apstiprina apņemšanos attīstīt un veicināt starptautisko tirdzniecību un divpusējās tirdzniecības un ekonomikas attiecības tā, lai veicinātu ilgtspējīgu attīstību.

2. Puses atzīst, ka ekonomikas attīstība, sociālā attīstība un vides aizsardzība ir savstarpēji saistītas un cita citu papildinošas ilgtspējīgas attīstības sastāvdaļas. Tās uzsver, ka ieguvumi no sadarbības ar tirdzniecību saistītos sociālos un vides jautājumos ir daļa no globālās pieejas tirdzniecībai un ilgtspējīgai attīstībai.

3. Puses atzīst, ka nav pieņemami veicināt tirdzniecību vai ieguldījumus, vājinot vai mazinot aizsardzību, kas nodrošināta ar iekšējiem darba un vides tiesību aktiem. Vienlaikus puses uzsver, ka vides un nodarbinātības standartus nevajadzētu izmantot protekcionistiskai tirdzniecībai.

4. Puses atzīst, ka to mērķis ir stiprināt savas tirdzniecības attiecības un sadarbību tā, lai 1. un 2. punkta kontekstā veicinātu ilgtspējīgu attīstību. Ņemot vērā katras puses konkrētos apstākļus, to nolūks nav harmonizēt pušu darba vai vides standartus.

12.2. PANTS

Tiesības reglamentēt un aizsardzības līmeņi

1. Puses atzīst katras puses tiesības noteikt savus vides un darba aizsardzības līmeņus un pieņemt vai grozīt tos saskaņā ar saviem attiecīgajiem tiesību aktiem un rīcībpolitiku un saderīgi ar principiem, kas iestrādāti starptautiski atzītos standartos vai nolīgumos, kuros tā ir puse un kuri minēti 12.3. pantā (Daudzpusēji nodarbinātības standarti un nolīgumi) un 12.6. pantā (Daudzpusēji vides standarti un nolīgumi).

2. Puses turpina uzlabot minētos tiesību aktus un rīcībpolitikas jomas un cenšas nodrošināt un veicināt augstu vides un darba aizsardzības līmeni.

B SADAĻA

TIRDZNIECĪBA UN ILGTSPĒJĪGA ATTĪSTĪBA – DARBASPĒKA ASPEKTI[1]

12.3. PANTS

Daudzpusēji nodarbinātības standarti un nolīgumi

1. Puses atzīst starptautiskās sadarbības un nolīgumu nozīmi nodarbinātības un darbaspēka jomā, starptautiskajai kopienai risinot ekonomikas, nodarbinātības un sociālās problēmas un izmantojot globalizācijas sniegtās iespējas. Tās apņemas pēc vajadzības apspriesties un sadarboties, risinot ar tirdzniecību saistītus darbaspēka un nodarbinātības jautājumus, kas ir savstarpēju interešu jomā.

[1] Ja šajā nodaļā minēts darbs/darbaspēks/nodarbinātība, tas ietver jautājumus, kas saistīti ar pienācīgas kvalitātes nodarbinātības programmu, par kuru panākta vienošanās *ILO* un ANO Ekonomikas un sociālo lietu padomes 2006. gada Ministru deklarācijā par pilnīgas un produktīvas nodarbinātības radīšanu un pienācīgas kvalitātes nodarbinātību visiem.

2. Puses atkārtoti apstiprina savas saistības, kas izriet no ANO Ekonomikas un sociālo lietu padomes 2006. gada Ministru deklarācijas par pilnīgas un produktīvas nodarbinātības radīšanu un pienācīgas kvalitātes nodarbinātību visiem, atzīt, ka pilnīga un produktīva nodarbinātība un pienācīgas kvalitātes nodarbinātība visiem ir viens no ilgtspējīgas attīstības pamatelementiem visās valstīs un prioritārs starptautiskās sadarbības mērķis. Puses apņemas veicināt starptautiskās tirdzniecības attīstību tādā veidā, kas sekmē pilnīgu un produktīvu nodarbinātību un pienācīgas kvalitātes nodarbinātību visiem.

3. Atbilstīgi pienākumiem, kurus puses uzņēmušās *ILO* un atbilstoši ILO deklarācijai par pamatprincipiem un tiesībām darbā un tās atjauninātajai redakcijai, kas pieņemta Starptautiskās Darba konferences 86. sesijā 1998. gadā, puses apņemas ievērot, veicināt un efektīvi īstenot principus, kuri saistīti ar pamattiesībām darbā, proti:

a) biedrošanās brīvību un koplīguma slēgšanas tiesību reālu atzīšanu;

b) visu piespiedu un obligātā darba formu izskaušanu;

c) bērnu darba reālu likvidēšanu un

d) diskriminācijas izskaušanu attiecībā uz nodarbinātību un profesiju.

Puses atkārtoti apstiprina saistības efektīvi īstenot *ILO* konvencijas, ko Singapūra un Savienības dalībvalstis ir attiecīgi ratificējušas.

4. Puses pastāvīgi un neatlaidīgi centīsies ratificēt un efektīvi īstenot *ILO* pamatkonvencijas un apmainīsies ar informāciju par to. Ņemot vērā iekšējos apstākļus, puses apsvērs arī citu *ILO* konvenciju ratifikāciju un efektīvu īstenošanu. Puses apmainīsies ar informāciju par to.

5. Puses atzīst, ka nevar atsaukties uz nodarbinātības pamatprincipu un tiesību pārkāpumiem vai tos citādi izmantot par likumīgu salīdzinošu priekšrocību.

12.4. PANTS

Sadarbība nodarbinātības jomā tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības kontekstā

Puses atzīst, ka šā nolīguma mērķu sasniegšanai svarīga ir sadarbība tajos nodarbinātības rīcībpolitikas aspektos, kas saistīti ar tirdzniecību. Puses var sākt sadarbības pasākumus, no kuriem gūst abpusēju labumu, citstarp šādās jomās:

a) sadarbība starptautiskos forumos, kur aplūko nodarbinātības aspektus tirdzniecībā, cita starpā *ILO* un Āzijas un Eiropas sanāksmē;

b) informācijas un labas prakses apmaiņa tādās jomās kā darba tiesības un prakse, atbilstības un izpildes sistēmas, darba strīdu vadība, apspriešanās ar darbaspēku, darbaspēka un vadības sadarbība, darba drošība un arodveselība;

c) viedokļu apmaiņa par šā nolīguma pozitīvo un negatīvo ietekmi uz ilgtspējīgas attīstības nodarbinātības aspektiem un iespējām tos pastiprināt, novērst vai mazināt, ņemot vērā jebkuras no abām pusēm veiktos ilgtspējas ietekmes novērtējumus;

d) viedokļu apmaiņa par *ILO* pamatkonvenciju un citu konvenciju, kas ir savstarpēju interešu jomā, ratifikāciju, kā arī par ratificēto konvenciju efektīvu īstenošanu;

e) sadarbība ar tirdzniecību saistītos aspektos, uz kuriem attiecas *ILO* pienācīgas kvalitātes nodarbinātības programma, tostarp attiecībā uz saikni starp tirdzniecību un pilnīgu un produktīvu nodarbinātību, darba tirgus pielāgojumiem, galvenajiem darba standartiem, nodarbinātības statistiku, cilvēkresursu attīstību un mūžizglītību, sociālo aizsardzību un sociālo iekļaušanu, sociālo dialogu un dzimumu līdztiesību un

f) viedokļu apmaiņa par nodarbinātības noteikumu, normu un standartu ietekmi uz tirdzniecību.

12.5. PANTS

Zinātniska informācija

Katra puse, sagatavojot un īstenojot pasākumus, kuru mērķis ir veselības un drošības aizsardzība darbā un kuri var ietekmēt ieguldījumus vai tirdzniecību pušu starpā, ņem vērā attiecīgo zinātnisko un tehnisko informāciju un saistītos starptautiskos standartus, vadlīnijas vai ieteikumus, ja tādi ir, ieskaitot piesardzības principu, kas iestrādāts šajos starptautiskajos standartos, vadlīnijās vai ieteikumos.

C SADAĻA

TIRDZNIECĪBA UN ILGTSPĒJĪGA ATTĪSTĪBA –
VIDES ASPEKTI

12.6. PANTS

Daudzpusēji vides standarti un nolīgumi

1. Puses atzīst, ka, starptautiskajai sabiedrībai risinot globālās vai reģionālās vides problēmas, vērtīgs instruments ir starptautiska vides pārvaldība un nolīgumi, un puses uzsver nepieciešamību pastiprināt savstarpēju atbalstu starp tirdzniecības un vides rīcībpolitiku, noteikumiem un pasākumiem. Šajā kontekstā tās pēc vajadzības apspriedīsies un sadarbosies attiecībā uz sarunām par vides jautājumiem, kas saistīti ar tirdzniecību un ir savstarpēju interešu jomā.

2. Puses savos attiecīgajos tiesību aktos vai citos pasākumos un praksē savā teritorijā efektīvi īsteno daudzpusējos vides nolīgumus, kuros tās ir puse[1].

3. Puses atkārtoti apstiprina savas saistības sasniegt ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām (turpmāk "*UNFCCC*") un tās Kioto Protokola galamērķus saderīgi ar *UNFCCC* principiem un noteikumiem. Tās apņemas sadarboties, lai stiprinātu daudzpusēju, uz noteikumiem balstītu *UNFCCC* režīmu, kura pamatā ir *UNFCCC* pieņemti lēmumi, un atbalstītu centienus pēc 2020. gada *UNFCCC* satvarā izstrādāt starptautisku klimata pārmaiņu nolīgumu, kas būtu piemērojams visām pusēm.

[1] Minētie daudzpusējie vides nolīgumi ietver pusēm saistošos protokolus, grozījumus, pielikumus un pielāgojumus.

4. Neviens šā nolīguma noteikums neliedz nevienai pusei pieņemt vai saglabāt pasākumus, ar ko īstenot daudzpusējos vides nolīgumus, kuru puses tās ir, ja šādus pasākumus nepiemēro tā, ka tie izraisa patvaļīgu vai nepamatotu diskrimināciju pušu starpā vai slēptus tirdzniecības ierobežojumus.

12.7. PANTS

Kokmateriālu un koksnes izstrādājumu tirdzniecība

Puses atzīst mežu globālas saglabāšanas un ilgtspējīgas apsaimniekošanas svarīgumu. Tādēļ puses apņemas:

a) apmainīties ar informāciju par pieejām, kā veicināt kokmateriālu un koksnes izstrādājumu tirdzniecību un patēriņu no likumīgi un ilgtspējīgi apsaimniekotiem mežiem, un veicināt informāciju par šādām pieejām;

b) veicināt globālu meža tiesību aktu izpildi un pārvaldību un risināt ar nelikumīgi iegūtiem kokmateriāliem un koksnes izstrādājumiem saistītās problēmas, piemēram, veicinot no likumīgi un ilgtspējīgi apsaimniekotiem mežiem iegūtu kokmateriālu un koksnes izstrādājumu izmantošanu, aptverot arī verifikācijas un sertifikācijas shēmas;

c) sadarboties, lai veicinātu to pasākumu vai rīcībpolitikas efektivitāti, kuru mērķis ir risināt ar nelikumīgi iegūtiem kokmateriāliem un koksnes izstrādājumiem saistītās problēmas; un

d) veicināt efektīvu Konvencijas par starptautisko tirdzniecību ar apdraudētajām savvaļas dzīvnieku un augu sugām (“CITES”) izmantošanu attiecībā uz kokmateriāliem, kas iegūti no sugām, kuru aizsardzības statuss tiek uzskatīts par apdraudētu.

12.8. PANTS

Zivju produktu tirdzniecība

Puses atzīst, ka ir svarīgi nodrošināt zivju krājumu ilgtspējīgu saglabāšanu un apsaimniekošanu. Tādēļ puses apņemas:

a) panākt atbilstību ilgtermiņa saglabāšanas pasākumiem un zivju krājumu ilgtspējīgai izmantošanai, kas definēti attiecīgo pušu ratificētajos starptautiskajos instrumentos, un atbalstīt ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas (turpmāk “*FAO*”) un ar šiem jautājumiem saistīto attiecīgo ANO instrumentu principus;

b) ieviest un īstenot efektīvus pasākumus cīņai pret nelegālu, nereģistrētu un neregulētu zveju (turpmāk “NNN”), ieskaitot sadarbību ar reģionālām zvejniecības pārvaldības organizācijām un, ja vajadzīgs, to nozvejas dokumentācijas vai sertifikācijas shēmu īstenošanu attiecībā uz zivju eksportu. Puses veicina arī to, lai NNN produkti nenonāktu tirdzniecības plūsmās un notiktu apmaiņa ar informāciju par NNN darbībām;

c) pieņemt efektīvus pārraudzības un kontroles pasākumus, lai nodrošinātu atbilstību saglabāšanas pasākumiem, piemēram, attiecīgus ostas valsts pasākumus; un

d) atbalstīt *FAO* Nolīguma par zvejas kuģu atbilstības veicināšanu starptautiskajiem saglabāšanas un pārvaldības pasākumiem atklātā jūrā principus un ievērot attiecīgos noteikumus *FAO* Nolīgumā par ostas valsts pasākumiem NNN zvejas novēršanai, aizkavēšanai un likvidēšanai.

12.9. PANTS

Zinātniska informācija

Katra puse, sagatavojot un īstenojot pasākumus, kuru mērķis ir vides aizsardzība, kas var ietekmēt tirdzniecību vai ieguldījumus pušu starpā, ņem vērā zinātniskus pierādījumus un attiecīgus starptautiskos standartus, vadlīnijas vai ieteikumus, ja tādi ir, un piesardzības principu.

12.10. PANTS

Ar vides aspektiem saistīta sadarbība
tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības kontekstā

Puses atzīst, ka šā nolīguma mērķu sasniegšanai svarīga ir sadarbība tajos vides rīcībpolitikas aspektos, kas saistīti ar tirdzniecību. Puses var sākt sadarbības pasākumus, no kuriem gūst abpusēju labumu, citstarp šādās jomās:

a) viedokļu apmaiņa par šā nolīguma pozitīvo un negatīvo ietekmi uz ilgtspējīgas attīstības vides aspektiem un iespējām tos pastiprināt, novērst vai mazināt, ņemot vērā jebkuras no abām pusēm veiktos ilgtspējas ietekmes novērtējumus;

b) sadarbība starptautiskos forumos, kuros risina tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības vides aspektus, ieskaitot jo īpaši PTO, ANO Vides programmu un daudzpusējos vides nolīgumus,

c) sadarbība ar mērķi veicināt tirdzniecībai būtisku daudzpusējo vides nolīgumu ratifikāciju un efektīvu īstenošanu;

d) informācijas apmaiņa un sadarbība par privātā un publiskā sertifikācijas un marķēšanas shēmām, ieskaitot ekomarķējumu un zaļo publisko iepirkumu;

e) viedokļu apmaiņa par vides noteikumu, normu un standartu ietekmi uz tirdzniecību;

f) sadarbība pašreizējā un nākotnes starptautiskā klimata pārmaiņu režīma aspektos, kas saistīti ar tirdzniecību, ieskaitot veidus, kā risināt tirdzniecības nelabvēlīgo ietekmi uz klimatu, kā arī līdzekļus zemas oglekļa emisijas tehnoloģiju un energoefektivitātes veicināšanai;

g) sadarbība daudzpusējo vides nolīgumu aspektos, kas saistīti ar tirdzniecību, ieskaitot muitas sadarbību;

h) ilgtspējīga mežu apsaimniekošana ar mērķi veicināt efektīvus pasākumus ilgtspējīgi ražotu kokmateriālu sertifikācijai;

i) viedokļu apmaiņa par daudzpusējo vides nolīgumu un starptautisko tirdzniecības noteikumu saistību;

j) viedokļu apmaiņa par vides preču un pakalpojumu liberalizāciju un

k) viedokļu apmaiņa par dzīvo jūras resursu saglabāšanu un apsaimniekošanu.

D SADAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

12.11. PANTS

Tirdzniecība un ieguldījumi, kas veicina ilgtspējīgu attīstību

1. Puses apņemas pielikt pastāvīgus pūliņus atvieglot un veicināt tirdzniecību un ieguldījumus vides precēs un pakalpojumos, ieskaitot to netarifu šķēršļu mazināšanu, kuri tos skar. Puses atzīst arī, ka ir lietderīgi censties veicināt tādu preču tirdzniecību, uz kurām attiecas brīvprātīgas vai privātas ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanas shēmas, piemēram, ekomarķējums vai taisnīga un ētiska tirdzniecība.

2. Puses īpašu uzmanību pievērš tādu šķēršļu likvidēšanas veicināšanai, kuri skar tirdzniecību ar klimatam nekaitīgām precēm un pakalpojumiem vai ieguldījumus tajos, piemēram, saistībā ar ilgtspējīgas atjaunojamas enerģijas precēm un saistītiem pakalpojumiem, tostarp pieņemot tādu politikas satvaru, kurš sekmē labāko pieejamo tehnoloģiju izmantošanu, un veicinot standartus, kas atbilst vides un ekonomikas vajadzībām un līdz minimumam samazina tehniskos šķēršļus tirdzniecībai.

3. Puses atzīst nepieciešamību nodrošināt, lai, izstrādājot publiskā atbalsta sistēmas fosilajam kurināmajam, tiktu pienācīgi ņemta vērā nepieciešamība iespējami mazināt siltumnīcefekta gāzu emisiju un ierobežot tirdzniecības izkropļojumus. Kaut arī 11.7 panta (Aizliegtas subsīdijas) 2. punkta b) apakšpunkts neattiecas uz subsīdijām, ko piešķir vietējām nozarēm, pusēm ir kopīgs mērķis pakāpeniski mazināt subsīdijas fosilajam kurināmajam. Šādu samazināšanu var papildināt pasākumi, kuru mērķis ir mazināt sociālās sekas, kas saistītas ar pāreju uz zema oglekļa satura kurināmo. Turklāt abas puses aktīvi veicinās ilgtspējīgas un drošas mazoglekļa ekonomikas attīstību, piemēram, veicot ieguldījumus atjaunojamā enerģijā un energoefektivitātes risinājumos.

4. Veicinot tirdzniecību un ieguldījumus, pusēm būtu sevišķi jācenšas veicināt korporatīvas sociālās atbildības praksi, ko pieņem brīvprātīgi. Šajā ziņā katra puse ņem vērā attiecīgos starptautiski pieņemtos principus, standartus vai vadlīnijas, par ko panākta vienošanās vai kam notikusi pievienošanās, piemēram, Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas vadlīnijas starptautiskiem uzņēmumiem, ANO Globālo līgumu un *ILO* Trīspusējo deklarāciju par principiem, kas attiecas uz daudznacionāliem uzņēmumiem un sociālo politiku. Puses apņemas apmainīties ar informāciju un sadarboties korporatīvās sociālās atbildības veicināšanā.

12.12. PANTS

Aizsardzības līmeņa saglabāšana

1. Puse neatsauc savus vides un darba tiesību aktus vai citādi neatkāpjas no tiem, vai nepiedāvā tos atsaukt vai citādi atkāpties no tiem tādā veidā, ka tiek ietekmēta tirdzniecība vai ieguldījumi pušu starpā.

2. Puse efektīvi īsteno savus vides un darba tiesību aktus, veicot vai neveicot ilglaicīgas vai regulāras darbības tādā veidā, ka tiek ietekmēta tirdzniecība vai ieguldījumi pušu starpā.

12.13. PANTS

Pārredzamība

Katra puse nodrošina, lai visi vispārēji piemērojami pasākumi, kuru mērķis ir aizsargāt vidi vai darba apstākļus un kuri var ietekmēt tirdzniecību un ieguldījumus pušu starpā, tiktu izstrādāti, ieviesti un administrēti pārredzamā veidā un pienācīgi informējot un nodrošinot iespējas ieinteresētajām personām iesniegt viedokļus saskaņā ar iekšējiem tiesību aktiem un trīspadsmito nodaļu (Pārredzamība).

12.14. PANTS

Ietekmes uz ilgtspējīgu attīstību pārskatīšana

1. Katra puse apņemas kopā vai neatkarīgi, izmantojot savus attiecīgos līdzdalības procesus un institūcijas, saskaņā ar savu izmantoto praksi uzraudzīt, novērtēt un pārskatīt šā nolīguma īstenošanas ietekmi uz ilgtspējīgu attīstību.

2. Puses apmainīsies ar viedokļiem par metodiku un rādītājiem attiecībā uz tirdzniecības ilgtspējas ietekmes novērtējumiem.

12.15. PANTS

Institucionālā struktūra un uzraudzības mehānisms

1. Katra puse savā administrācijā izraugās biroju, kas šīs nodaļas īstenošanas mērķiem ir kontaktpunkts otrai pusei.

2. Puses izveido Tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības darba grupu (turpmāk "darba grupa"). Darba grupā ietilpst katras puses administrācijas augstākā līmeņa ierēdņi.

3. Lai pārraudzītu šīs nodaļas īstenošanu, darba grupa sanāk pirmo divu gadu laikā no dienas, kad šis nolīgums stājies spēkā, un pēc tam — pēc vajadzības.

4. Katrā darba grupas sanāksmē ir atklāta sesija ar ieinteresētajām personām, kurā apmainās ar viedokļiem par jautājumiem, kas saistīti ar šīs nodaļas īstenošanu. Puses veicina attiecīgo interešu līdzsvarotu pārstāvību, aptverot neatkarīgas darba devēju, darba ņēmēju, vides interešu un uzņēmumu grupu pārstāvības organizācijas, kā arī pēc vajadzības citas attiecīgas ieinteresētās personas.

5. Katra puse izveido jaunus vai izmanto jau esošos apspriešanās mehānismus, lai konsultētos ar savām attiecīgajām ieinteresētajām personām par šīs nodaļas īstenošanu, piemēram iekšējās padomdevējas grupas. Šādos mehānismos ir līdzsvaroti pārstāvētas neatkarīgas ekonomikas, sociālās jomas un vides ieinteresētās personas. Ieinteresētās personas ietver darba devēju un darba ņēmēju organizācijas un nevalstiskās organizācijas. Šīs ieinteresētās personas savai attiecīgajai pusei pēc savas iniciatīvas iesniedz viedokļus vai ieteikumus par šīs nodaļas īstenošanu.

12.16. PANTS

Apspriešanās publiskās pārvaldes līmenī

1. Ja rodas domstarpības par jautājumiem, kas saistīti ar šo nodaļu, puses izmanto tikai tās procedūras, kas paredzētas 12.16. pantā (Apspriešanās publiskās pārvaldes līmenī) un 12.17. pantā (Ekspertu grupa). Uz šo nodaļu neattiecas četrpadsmitā nodaļa (Strīdu izšķiršana) un piecpadsmitā nodaļa (Mediācijas mehānisms).

2. Ja rodas 1. punktā minētās domstarpības, puse var pieprasīt apspriešanos ar otru pusi, iesniedzot rakstisku lūgumu otras puses kontaktpunktā. Apspriešanās sākas nekavējoties, tiklīdz puse iesniegusi lūgumu apspriesties.

3. Puses dara visu iespējamo, lai panāktu savstarpēji pieņemamu jautājuma risinājumu. Puses ņem vērā *ILO* vai attiecīgo daudzpusējo vides organizāciju vai institūciju darbības, kuru mērķis ir veicināt plašāku sadarbību un saskanību pušu un šo organizāciju veiktajā darbā. Lai pilnībā izskatītu konkrētu jautājumu, attiecīgos gadījumos puses pēc savstarpējas vienošanās var lūgt šo organizāciju vai institūciju viedokli vai kādas personas vai institūcijas viedokli, ko tās uzskata par lietderīgu.

4. Ja puse uzskata, ka jautājuma izskatīšanai nepieciešamas papildu diskusijas, tad, iesniedzot rakstisku lūgumu otras puses kontaktpunktā, tā var pieprasīt sasaukt darba grupu jautājuma izskatīšanai. Darba grupa sanāk nekavējoties un cenšas vienoties par jautājuma risinājumu.

5. Attiecīgā gadījumā darba grupa var apspriesties ar attiecīgajām ieinteresētajām personām.

6. Darba grupā panāktie jautājuma risinājumi tiek darīti pieejami sabiedrībai, ja vien darba grupa nelemj citādi.

12.17. PANTS

Ekspertu grupa

1. Par visiem jautājumiem, ko darba grupa nav pienācīgi atrisinājusi 120 dienu laikā no dienas, kad atbilstoši 12.16. panta (Apspriešanās publiskās pārvaldes līmenī) 4. punktam iesniegts lūgums darba grupai izskatīt jautājumu, vai ilgākā laikposmā, par ko vienojušās puses, puse, iesniedzot rakstisku lūgumu otras puses kontaktpunktam, var pieprasīt, lai jautājuma izskatīšanai tiktu izveidota ekspertu grupa.

2. Darba grupa savā pirmajā sanāksmē pēc šā nolīguma stāšanās spēkā izveido ekspertu grupas reglamentu, izmantojot attiecīgos 14.-A pielikumā ietvertā reglamenta noteikumus. Uz šo pantu attiecas 14.-B pielikuma principi.

3. Darba grupa savā pirmajā sanāksmē pēc šā nolīguma stāšanās spēkā izveido vismaz divpadsmit personu sarakstu, kuras vēlas un spēj darboties ekspertu grupā. Sarakstā ietilpst trīs apakšsaraksti: viens apakšsaraksts katrai pusei un viens to personu apakšsaraksts, kas nav nevienas puses valstspiederīgie un var būt ekspertu grupas priekšsēdētāji. Katra puse savā apakšsarakstā piedāvā vismaz četras personas, kas var būt eksperti. Katra puse piedāvā vismaz divas personas, ko, pusēm vienojoties, var iekļaut priekšsēdētāju sarakstā. Darba grupa sanāksmē izskatīs sarakstu un nodrošinās, lai tas tiktu uzturēts vismaz šajā līmenī.

4. Sarakstā, kas minēts 3. punktā, iekļauj personas, kam ir specializētas zināšanas vai pieredze jautājumos, uz kuriem attiecas šī nodaļa, darba vai vides tiesību aktos vai strīdu izšķiršanā, kas rodas saistībā ar starptautiskiem nolīgumiem. Attiecībā uz strīdīgo jautājumu tās ir neatkarīgas, rīkojas patstāvīgi, nepilda nevienas organizācijas vai valdības norādījumus un nav saistītas ne ar Singapūras, ne Savienības dalībvalsts vai Savienības valdību.

5. Ekspertu grupā ietilpst trīs locekļi, ja vien puses nevienojas citādi. Trīsdesmit dienu laikā no dienas, kad puse, kura sniedz atbildi, saņēmusi lūgumu izveidot ekspertu grupu, puses apspriežas, lai panāktu vienošanos par tās sastāvu. Ja šajā laikā puses nespēj vienoties par ekspertu grupas sastāvu, tad tās izvēlas priekšsēdētāju no attiecīgā 3. punktā minētā saraksta, savstarpēji vienojoties vai, ja nevar vienoties septiņu papildu dienu laikā, tad lozējot. Četrpadsmit dienu laikā pēc tam, kad pagājušas minētās 30 dienas, katra puse izvēlas vienu ekspertu, kas atbilst 4. punkta prasībām. Puses var vienoties, ka ekspertu grupā darbosies jebkurš cits 4. punkta prasībām atbilstošs eksperts. Ja ekspertu grupu pilnā sastāvā neizveido četrdesmit dienu laikā no dienas, kad puse, kura sniedz atbildi, saņēmusi lūgumu izveidot ekspertu grupu, trūkstošo(-os) ekspertu(-us) izvēlas septiņu dienu laikā, izlozējot to no 3. punktā minētā(-ajiem) saraksta(-iem), izvēloties personas, ko ierosinājusi puse vai puses, kura ir vai nav pabeigusi procedūru. Ja šāds saraksts nav izveidots, ekspertus izvēlas, izlozējot tos no personām, kuras oficiāli ierosinājusi viena puse vai abas. Ekspertu grupas izveides diena ir diena, kad izvēlēts pēdējais no minētajiem trim ekspertiem.

6. Ja vien puses septiņu dienu laikā no ekspertu grupas izveidošanas dienas nevienojas citādi, ekspertu grupas pilnvaras ir šādas:

“ņemot vērā attiecīgos nodaļas par ilgtspējīgu attīstību noteikumus, izskatīt jautājumu, kas minēts lūgumā izveidot ekspertu grupu, un saskaņā ar 12.17. panta (Ekspertu grupa) 8. punktu sniegt ziņojumu, kurā ietverti ieteikumi jautājuma risināšanai”.

7. Ekspertu grupa var iegūt informāciju no jebkura avota, ko tā uzskata par piemērotu. Attiecībā uz jautājumiem, kas saistīti ar 12.3. pantā (Daudzpusēji nodarbinātības standarti un nolīgumi) un 12.6. pantā (Daudzpusēji vides standarti un nolīgumi) minēto daudzpusējo nolīgumu ievērošanu, ekspertu grupai būtu jālūdz informācija un ieteikumi no *ILO* vai institūcijām, kas saistītas ar daudzpusējiem vides nolīgumiem. Informāciju, kas iegūta saskaņā ar šo punktu, izpauž abām pusēm un dod tām iespēju iesniegt piezīmes.

8. Ekspertu grupa pusēm sniedz starpposma un galīgo ziņojumu. Minētajos ziņojumos izklāsta faktu konstatējumus, attiecīgo noteikumu piemērojamību, kā arī konstatējumu un ieteikumu pamatojumu. Ekspertu grupa starpposma ziņojumu pusēm sniedz ne vēlāk kā deviņdesmit dienu laikā no izveides dienas. Katra puse ekspertu grupai var iesniegt rakstiskas piezīmes par starpposma ziņojumu. Pēc šādu rakstisku piezīmju izvērtēšanas ekspertu grupa var grozīt ziņojumu un, ja uzskata par piemērotu, veikt papildu izskatīšanu. Ekspertu grupa galīgo ziņojumu pusēm sniedz ne vēlāk kā 150 dienu laikā no izveides dienas. Ja tā uzskata, ka šajā punktā noteikto termiņu nevar ievērot, tad ekspertu grupas priekšsēdētājs par to rakstiski informē puses, norādot kavēšanās iemeslus un dienu, kad ekspertu grupa plāno sniegt starpposma vai galīgo ziņojumu. Ekspertu grupa sniedz galīgo ziņojumu ne vēlāk kā 180 dienu laikā no izveides dienas, ja vien puses nevienojas citādi. Galīgo ziņojumu dara pieejamu atklātībai, ja vien puses nelemj citādi.

9. Ņemot vērā ekspertu grupas ziņojumu un ieteikumus, puses apspriež, kādus pasākumus būtu lietderīgi īstenot. Ne vēlāk kā trīs mēnešus pēc tam, kad ziņojums iesniegts pusēm, attiecīgā puse, izmantojot 12.15. panta (Institucionālā struktūra un uzraudzības mehānisms) 5. punktā minētos apspriešanās mehānismus, informē ieinteresētās personas un otru pusi par saviem lēmumiem, kas attiecas uz īstenojamajām darbībām vai pasākumiem. Darba grupa uzrauga turpmāko rīcību, kas saistīta ar ekspertu grupas ziņojumu un ieteikumiem. Ieinteresētās personas darba grupai var iesniegt apsvērumus par to.

TRĪSPADSMITĀ NODAĻA

PĀRREDZAMĪBA

13.1. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā:

a) "vispārēji piemērojams pasākums" ir normatīvie akti, tiesas nolēmumi, procedūras un administratīvi nolēmumi, kas var ietekmēt kādu jautājumu, uz kuru atteicas šis nolīgums. Tas neietver nolēmumu, ko piemēro konkrētai personai;

b) “ieinteresētā persona” ir fiziska vai juridiska persona, uz kuru var attiekties kādas tiesības vai pienākumi, kas izriet no vispārēji piemērojama pasākuma.

13.2. PANTS

Mērķi un darbības joma

1. Atzīstot, ka attiecīgā normatīvā vide var ietekmēt tirdzniecību un ieguldījumus pušu starpā, puses veido normatīvo vidi, kas ir pārredzama un paredzama ekonomikas dalībniekiem, jo īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, kuri to teritorijā veic darījumdarbību.

2. Atkārtoti apstiprinādamas savas saistības, kas izriet no PTO nolīguma, puses ar šo nosaka skaidrāku un labāku režīmu attiecībā uz pārredzamību, apspriešanos un vispārēji piemērojamu pasākumu labāku administrēšanu.

13.3. PANTS

Publiskošana, kas attiecas uz vispārēji piemērojamiem pasākumiem

1. Katra puse attiecībā uz vispārēji piemērojamiem pasākumiem nodrošina, lai:

a) šie pasākumi ir nediskriminējoši un viegli pieejami ieinteresētajām personām oficiāli noteiktos saziņas līdzekļos, un, ja iespējams, elektroniskos saziņas līdzekļos, tādā veidā, ka ieinteresētās personas un otra puse var ar tiem iepazīties;

b) ciktāl iespējams, tiek izskaidrots pasākumu mērķis un pamatojums un

c) no pasākumu publiskošanas līdz to spēkā stāšanās dienai paiet pietiekams laiks, izņemot gadījumus, kad steidzamības dēļ tas nav iespējams.

2. Katra puse:

a) cenšas laikus publiskot visus priekšlikumus pieņemt vai grozīt vispārēji piemērojamus pasākumus, tostarp skaidrojumu par priekšlikuma mērķi un pamatojumu;

b) nodrošina samērīgas iespējas ieinteresētajām personām sniegt piezīmes par šādiem pasākumu priekšlikumiem, jo īpaši paredzot pietiekami daudz laika šādu iespēju izmantošanai; un

c) cenšas ņemt vērā no ieinteresētajām personām saņemtās piezīmes attiecībā uz šādu ierosinātu pasākumu.

13.4. PANTS

Informācijas pieprasījumi un kontaktpunkti

1. Lai veicinātu šā nolīguma efektīvu īstenošanu un pušu saziņu par jebkuru jautājumu, uz kuru attiecas šis nolīgums, katra puse, stājoties spēkā šim nolīgumam, norīko kontaktpunktu.

2. Pēc jebkuras puses lūguma otras puses kontaktpunkts norāda, kurš birojs vai ierēdnis atbild par jautājumiem, kas attiecas uz šā nolīguma īstenošanu, un pēc vajadzības palīdz atvieglot saziņu ar pieprasītāju pusi.

3. Katra puse izveido vai saglabā atbilstīgus mehānismus, lai sniegtu atbildes uz otras puses ieinteresēto personu informācijas pieprasījumiem par ierosinātiem vai spēkā esošiem vispārēji piemērojamiem pasākumiem un to piemērošanu. Informācijas pieprasījumus var iesniegt ar to kontaktpunktu starpniecību, kas izveidoti saskaņā ar 1. punktu, vai izmantojot kādu citu piemērotu mehānismu.

4. Puses atzīst, ka 3. punktā paredzētā atbilde var nebūt galīga vai juridiski saistoša, bet izmantojama tikai informatīvos nolūkos, ja vien pušu normatīvajos aktos nav noteikts citādi.

5. Informācijas pieprasījums vai informācija, uz kuru attiecas šis pants, tiek nosūtīts otrai pusei ar attiecīgo 1. punktā paredzēto kontaktpunktu starpniecību.

6. Pēc jebkuras puses lūguma otra puse bez kavēšanās sniedz informāciju un atbild uz jautājumiem par visiem spēkā esošajiem vai ierosinātajiem vispārēji piemērojamiem pasākumiem, kas, pēc lūguma iesniedzējas puses ieskata, var ietekmēt šā nolīguma darbību, neatkarīgi no tā, vai lūguma iesniedzējai pusei iepriekš ir paziņots par attiecīgo pasākumu.

7. Katra puse izveido vai saglabā piemērotus mehānismus, kuru uzdevums ir meklēt efektīvu risinājumu otras puses ieinteresēto personu problēmām, kas var rasties, piemērojot jebkuru vispārēji piemērojamu pasākumu. Šādiem procesiem vajadzētu būt viegli pieejamiem, noteiktā laikā pabeidzamiem, vērstiem uz rezultātiem un pārredzamiem. Tie neskar pušu izveidotās vai saglabātās apelācijas vai pārskatīšanas procedūras. Tie neskar arī pušu tiesības un pienākumus, kas izriet no četrpadsmitās nodaļas (Strīdu izšķiršana) un piecpadsmitās nodaļas (Mediācijas mehānisms).

8. Informācija, kas tiek sniegta saskaņā ar šo pantu, neskar to, vai pasākums ir saderīgs ar šo nolīgumu.

13.5. PANTS

Administratīvais process

Lai visi vispārēji piemērojamie pasākumi tiktu administrēti konsekventi, taisnīgi un pamatoti, katra puse, piemērojot šādus pasākumus konkrētām otras puses personām, precēm vai pakalpojumiem konkrētos gadījumos:

a) sākot procesu, cenšas otras puses ieinteresētajām personām, ko tieši skar process, saskaņā ar savām procedūrām laikus paziņot par to, aptverot procesa būtības aprakstu, tiesisko pamatu, saskaņā ar kuru ierosina procesu, un izskatāmo jautājumu vispārīgu aprakstu;

b) nodrošina šādām ieinteresētām personām pienācīgu iespēju iesniegt faktus un argumentus, kas pamato to nostāju, pirms galīgās administratīvā akta, ciktāl to pieļauj termiņš, procedūras veids un sabiedrības intereses; un

c) nodrošina, lai tās procedūras tiktu balstītas uz tās tiesību aktiem un atbilstu tiem.

13.6. PANTS

Administratīvo aktu pārskatīšana

1. Ievērojot savus iekšējos tiesību aktus, katra puse izveido vai saglabā tiesu iestādes, ar tiesām pielīdzināmas iestādes vai administratīvās tiesas vai procedūras ar nolūku nekavējoties pārskatīt un attiecīgos gadījumos koriģēt administratīvos aktus[1], kas saistīti ar jautājumiem, uz kuriem attiecas šis nolīgums. Šādas tiesas ir objektīvas un neatkarīgas no biroja vai iestādes, kurai uzticēta administratīvā izpilde, un tās nav būtiski ieinteresētas lietas iznākumā.

2. Katra puse nodrošina, lai šādās tiesās vai procedūrās procesa pusēm tiktu nodrošinātas šādas tiesības:

a) pienācīga iespēja atbalstīt vai aizstāvēt savu nostāju un

[1] Lielākai noteiktībai — administratīvos aktus var pārskatīt, izskatot tos tiesā (precedenta tiesībās), un administratīvos aktus var koriģēt, nosūtot tos atpakaļ grozīšanai tajā institūcijā, kas tos pieņēmusi.

b) lēmums tiek balstīts uz pierādījumiem un izklāstiem vai, ja to prasa puses tiesību akti, uz dokumentiem, ko apkopojusi administratīvā iestāde.

3. Katra puse nodrošina, lai atbilstīgi tās tiesību aktos paredzētām pārsūdzēšanas vai papildu pārskatīšanas procedūrām minēto lēmumu saistībā ar izskatāmo administratīvo aktu īsteno un savā darbībā ņem vērā attiecīgais birojs vai iestāde.

13.7. PANTS

Regulējuma kvalitāte un efektivitāte un laba administratīvā prakse

1. Puses vienojas savās attiecīgajās regulējuma rīcībpolitikas jomās sadarboties regulējuma kvalitātes un efektivitātes veicināšanā, apmainoties ar informāciju un labu praksi.

2. Puses piekrīt labas administratīvās prakses principiem un vienojas sadarboties tās veicināšanā savās administrācijās, apmainoties ar informāciju un labu praksi.

13.8. PANTS

Īpaši noteikumi

Citu šā nolīguma noteikumu īpašajiem noteikumiem, kas attiecas uz šīs nodaļas priekšmetu, ir augstāks spēks, ciktāl tie atšķiras no šīs nodaļas noteikumiem.

ČETRPADSMITĀ NODAĻA

STRĪDU IZŠĶIRŠANA

A SADAĻA

MĒRĶIS UN DARBĪBAS JOMA

14.1. PANTS

Mērķis

Šīs nodaļas mērķis ir izvairīties no pušu domstarpībām par šā nolīguma interpretāciju un piemērošanu un atrisināt tās, un, ja iespējams, rast savstarpēji pieņemamu risinājumu.

14.2. PANTS

Darbības joma

Šo nodaļu piemēro attiecībā uz visām domstarpībām par šā nolīguma noteikumu interpretāciju un piemērošanu, ja vien nav skaidri paredzēts citādi.

B SADAĻA

APSPRIEŠANĀS

14.3. PANTS

Apspriešanās

1. Puses cenšas atrisināt domstarpības par 14.2. pantā (Darbības joma) minēto noteikumu interpretāciju un piemērošanu, labā ticībā sākot apspriešanos ar mērķi panākt savstarpēji saskaņotu risinājumu.

2. Puse aicina sākt apspriešanos, nosūtot rakstisku lūgumu otrai pusei un tā kopiju Tirdzniecības komitejai, pamato lūgumu, norādot izskatāmos pasākumus un piemērojamos 14.2. pantā (Darbības joma) minētos noteikumus, un pamato minēto noteikumu piemērojamību.

3. Apspriešanos sarīko trīsdesmit dienu laikā no lūguma saņemšanas dienas, un tā notiek atbildētājas puses teritorijā, ja vien puses nevienojas citādi. Apspriešanos uzskata par pabeigtu sešdesmit dienu laikā no lūguma saņemšanas dienas, ja vien puses nevienojas citādi. Apspriešanās ir konfidenciāla, un tā neskar nevienas puses tiesības turpmākos procesos.

4. Apspriešanos par steidzamiem jautājumiem, ieskaitot tos, kas attiecas uz ātrbojīgām vai, attiecīgā gadījumā, uz sezonas precēm vai pakalpojumiem, sarīko piecpadsmit dienu laikā no lūguma saņemšanas dienas un uzskata par pabeigtām trīsdesmit dienu laikā no lūguma saņemšanas dienas, ja vien puses nevienojas citādi.

5. Ja puse, kurai lūgums adresēts, neatbild uz apspriešanās lūgumu desmit dienu laikā no tā saņemšanas dienas vai ja apspriešanās nenotiek attiecīgi 3. vai 4. punktā noteiktajā termiņā, vai ja apspriešanās ir pabeigta, bet nav panākts savstarpēji saskaņots risinājums, prasītāja puse saskaņā ar 14.4. pantu (Šķīrējtiesas procedūras sākšana) var pieprasīt šķīrējtiesas kolēģijas izveidi.

C SADAĻA

STRĪDU IZŠĶIRŠANAS PROCEDŪRAS

A APAKŠSADAĻA

ŠĶĪRĒJTIESAS PROCEDŪRAS

14.4. PANTS

Šķīrējtiesas procedūras sākšana

1. Ja puses nav atrisinājušas strīdu apspriežoties, kā paredzēts 14.3. pantā (Apspriešanās), prasītāja puse saskaņā ar šo pantu var pieprasīt šķīrējtiesas kolēģijas izveidi.

2. Lūgumu izveidot šķīrējtiesas kolēģiju iesniedz rakstveidā atbildētājai pusei un Tirdzniecības komitejai. Prasītāja puse lūgumā norāda konkrēto izskatāmo pasākumu un tādā veidā, kas pietiekami skaidri parāda sūdzības juridisko pamatu, izskaidro, kāpēc attiecīgais pasākums pārkāpj 14.2. pantā (Darbības joma) minētos noteikumus.

14.5. PANTS

Šķīrējtiesas kolēģijas izveide

1. Šķīrējtiesas kolēģijā ir trīs šķīrējtiesneši.

2. Piecu dienu laikā no dienas, kad atbildētāja puse saņēmusi 14.4. panta (Šķīrējtiesas procedūras sākšana) 1. punktā minēto lūgumu, puses sāk apspriešanos, lai vienotos par šķīrējtiesas kolēģijas sastāvu.

3. Ja desmit dienu laika no 2. punktā minētās apspriešanās sākšanas puses nespēj vienoties par šķīrējtiesas kolēģijas priekšsēdētāju, Tirdzniecības komitejas priekšsēdētāju vai priekšsēdētāja deleģēto personu, tad divdesmit dienu laikā no 2. punktā minētās apspriešanās sākšanas izvēlas vienu šķīrējtiesnesi, kas būs priekšsēdētājs, izlozējot to no saraksta, kurš minēts 14.20. panta (Šķīrējtiesnešu saraksti) 1. punktā.

4. Ja desmit dienu laikā no 2. punktā minētās apspriešanās sākšanas puses nespēj vienoties par šķīrējtiesnešiem, tad:

a) piecpadsmit dienu laikā no 2. punktā minētās apspriešanās sākšanas no fiziskajām personām, kas iekļautas saskaņā ar 14.20. panta (Šķīrējtiesnešu saraksti) izveidotajā sarakstā, katra puse var izvēlēties vienu šķīrējtiesnesi, kurš nebūs priekšsēdētājs; un

b) ja kāda puse neizvēlas šķīrējtiesnesi saskaņā ar 4. punkta a) apakšpunktu, tad Tirdzniecības komitejas priekšsēdētājs vai tā deleģētā persona izvēlas kādu atlikušo šķīrējtiesnesi, divdesmit dienu laikā no 2. punktā minētās apspriešanās sākšanas izlozējot to no personām, ko puse piedāvājusi saskaņā ar 14.20. panta (Šķīrējtiesnešu saraksti) 2. punktu.

5. Ja 14.20. panta (Šķīrējtiesnešu saraksti) 2. punktā paredzētais saraksts netiek izveidots 4. punktā noteiktajā laikā:

a) ja abas puses piedāvājušas personas saskaņā 14.20. panta (Šķīrējtiesnešu saraksti) 2. punktu, tad katra puse piecpadsmit dienu laikā no 2. punktā minētās apspriešanās sākšanas no piedāvātajām personām var izvēlēties vienu šķīrējtiesnesi, kurš nebūs priekšsēdētājs. Ja puse neizvēlas šķīrējtiesnesi, tad Tirdzniecības komitejas priekšsēdētājs vai priekšsēdētāja deleģētā persona izvēlas šķīrējtiesnesi, izlozējot to no tās puses piedāvātajām personām, kura nav izvēlējusies savu šķīrējtiesnesi; vai

b) ja tikai viena puse piedāvājusi personas saskaņā 14.20. panta (Šķīrējtiesnešu saraksti) 2. punktu, tad katra puse piecpadsmit dienu laikā no 2. punktā minētās apspriešanās sākšanas no piedāvātajām personām var izvēlēties vienu šķīrējtiesnesi, kurš nebūs priekšsēdētājs. Ja puse neizvēlas šķīrējtiesnesi, tad Tirdzniecības komitejas priekšsēdētājs vai priekšsēdētāja deleģētā persona izvēlas šķīrējtiesnesi, izlozējot to no piedāvātajām personām.

6. Ja 3. punktā noteiktajā laikā netiek izveidots 14.20. panta (Šķīrējtiesnešu saraksti) 1. punktā paredzētais saraksts, tad priekšsēdētāju izvēlas, to izlozējot no PTO Apelācijas institūcijas locekļiem, kuri nav nevienas puses piederīgie.

7. Šķīrējtiesas kolēģijas izveides diena ir diena, kad izvēlēts pēdējais no trim šķīrējtiesnešiem.

8. Šķīrējtiesnešus aizstāj vienīgi 14.-A pielikumā iekļautā reglamenta 19.–25. punktā izklāstīto iemeslu dēļ un ievērojot minētajos punktos noteiktās procedūras.

14.6. PANTS

Steidzami prejudiciālie nolēmumi

Pēc puses lūguma šķīrējtiesa 10 dienu laikā pēc tās izveides var pieņemt prejudiciālu nolēmumu par to, vai tā uzskata lietu par steidzamu.

14.7. PANTS

Kolēģijas starpposma ziņojums

1. Šķīrējtiesas kolēģija ne vēlāk kā deviņdesmit dienu laikā no šķīrējtiesas kolēģijas izveides sniedz pusēm starpposma ziņojumu, kurā izklāstīti konstatētie fakti, attiecīgo noteikumu piemērojamība un šķīrējtiesas kolēģijas konstatējumu un ieteikumu pamatojums. Ja šķīrējtiesas kolēģija uzskata, ka šo termiņu nevar ievērot, tad tās priekšsēdētājam par to rakstveidā jāpaziņo pusēm un Tirdzniecības komitejai, norādot kavēšanās iemeslus un dienu, kad šķīrējtiesa plāno sniegt starpposma ziņojumu. Starpposma ziņojumu nekādā gadījumā šķīrējtiesas kolēģijai nevajadzētu sniegt vēlāk kā 120 dienas pēc šķīrējtiesas kolēģijas izveides.

2. Katra puse trīsdesmit dienu laikā no paziņošanas šķīrējtiesas kolēģijai var iesniegt rakstisku lūgumu pārskatīt konkrētus starpposma ziņojuma aspektus.

3. Ja jautājums ir steidzams, ieskaitot jautājumus, kas attiecas uz ātrbojīgām vai, attiecīgā gadījumā, sezonas precēm vai pakalpojumiem, šķīrējtiesas kolēģija dara visu iespējamo, lai sniegtu starpposma ziņojumu, un ikviena puse šķīrējtiesas kolēģijai var iesniegt rakstisku lūgumu pārskatīt starpposma ziņojumā precizētos aspektus divas reizes īsākā termiņā, nekā noteikts attiecīgi 1. un 2. punktā.

4. Šķīrējtiesas kolēģija, izskatījusi pušu rakstiskās piezīmes par starpposma ziņojumu, var grozīt ziņojumu un pēc saviem ieskatiem veikt papildu pārbaudi. Šķīrējtiesas kolēģijas galīgā nolēmuma konstatējumos ir pietiekami aplūkoti argumenti, kas izvirzīti starpposma pārskata posmā, un tajā sniegtas skaidras atbildes uz abu pušu rakstiskajām piezīmēm.

14.8. PANTS

Šķīrējtiesas kolēģijas nolēmums

1. Šķīrējtiesa sniedz savu nolēmumu pusēm un Tirdzniecības komitejai 150 dienu laikā no šķīrējtiesas izveides dienas. Ja šķīrējtiesas kolēģija uzskata, ka šo termiņu nevar ievērot, tad tās priekšsēdētājs par to rakstveidā paziņo pusēm un Tirdzniecības komitejai, norādot kavēšanās iemeslus un dienu, kad šķīrējtiesa plāno sniegt nolēmumu. Nolēmumu nekādā gadījumā šķīrējtiesas kolēģijai nevajadzētu sniegt vēlāk kā 180 dienas pēc šķīrējtiesas kolēģijas izveides.

2. Ja jautājums ir steidzams, ieskaitot jautājumus, kas attiecas uz ātrbojīgām vai, attiecīgā gadījumā, sezonas precēm vai pakalpojumiem, šķīrējtiesa dara visu iespējamo, lai sniegtu nolēmumu septiņdesmit piecu dienu laikā no tās izveides dienas. Nolēmumu nekādā gadījumā šķīrējtiesas kolēģijai nevajadzētu sniegt vēlāk kā 90 dienas pēc šķīrējtiesas kolēģijas izveides.

B APAKŠSADAĻA

IZPILDE

14.9. PANTS

Šķīrējtiesas kolēģijas nolēmuma izpilde

Katra puse veic visus vajadzīgos pasākumus, lai labā ticībā izpildītu šķīrējtiesas kolēģijas nolēmumu, un cenšas vienoties par nolēmuma izpildes termiņu.

14.10. PANTS

Samērīgs nolēmuma izpildes termiņš

1. Ja nolēmuma tūlītēja izpilde nav iespējama, tad ne vēlāk kā 30 dienas no šķīrējtiesas kolēģijas nolēmuma saņemšanas atbildētāja puse paziņo prasītājai pusei un Tirdzniecības komitejai, cik daudz laika tai būs vajadzīgs, lai izpildītu nolēmumu (turpmāk "samērīgs termiņš").

2. Ja pusēm ir domstarpības par samērīgu šķīrējtiesas kolēģijas nolēmuma izpildes termiņu, tad divdesmit dienu laikā no atbildētājas puses saskaņā ar 1. punktu veiktā paziņojuma saņemšanas prasītāja puse rakstveidā pieprasa sākotnējai šķīrējtiesas kolēģijai noteikt samērīgo termiņu. Par šādu lūgumu vienlaicīgi paziņo otrai pusei un Tirdzniecības komitejai. Sākotnējā šķīrējtiesas kolēģija 20 dienu laikā no lūguma iesniegšanas sniedz savu nolēmumu pusēm un Tirdzniecības komitejai.

3. Ja kāds no sākotnējās šķīrējtiesas kolēģijas locekļiem vairs nevar darboties kolēģijā, piemēro 14.5. pantā (Šķīrējtiesas kolēģijas izveide) izklāstītās procedūras. Nolēmuma paziņošanas termiņš ir trīsdesmit piecas dienas no 2. punktā minētā lūguma iesniegšanas dienas.

4. Atbildētāja puse rakstveidā informē prasītāju pusi par šķīrējtiesas nolēmuma izpildes gaitu vismaz vienu mēnesi pirms samērīgā termiņa beigām.

5. Puses, savstarpēji vienojoties, var pagarināt samērīgo termiņu.

14.11. PANTS

Šķīrējtiesas kolēģijas nolēmuma izpildes pasākumu pārskatīšana

1. Atbildētāja puse pirms samērīgā termiņa beigām paziņo prasītājai pusei un Tirdzniecības komitejai visus šķīrējtiesas kolēģijas nolēmuma izpildes pasākumus, ko tā veikusi.

2. Ja pusēm ir domstarpības par to, vai tiek veikts saskaņā ar 1. punktu paziņots pasākums un vai tas ir saderīgs ar 14.2. panta (Darbības joma) noteikumiem, prasītāja puse var rakstveidā pieprasīt, lai šo jautājumu izlemj sākotnējā šķīrējtiesas kolēģija. Šādā lūgumā norāda konkrēto izskatāmo pasākumu un 14.2. pantā (Darbības joma) minētos noteikumus, ar kuriem tas šķiet nesaderīgs, un tādā veidā, kas pietiekami skaidri parāda sūdzības juridisko pamatu, izskaidro, kāpēc pasākums nav saderīgs ar 14.2. pantā (Darbības joma) minētajiem noteikumiem. Sākotnējā šķīrējtiesas kolēģija paziņo savu nolēmumu četrdesmit piecu dienu laikā no lūguma iesniegšanas dienas.

3. Ja kāds no sākotnējās šķīrējtiesas kolēģijas locekļiem vairs nevar darboties kolēģijā, piemēro 14.5. pantā (Šķīrējtiesas kolēģijas izveide) izklāstītās procedūras. Nolēmuma sniegšanas termiņš ir sešdesmit dienas no 2. punktā minētā lūguma iesniegšanas dienas.

14.12. PANTS

Pagaidu tiesiskās aizsardzības instrumenti nolēmuma neizpildes gadījumā

1. Ja atbildētāja puse līdz samērīgā termiņa beigām nepaziņo nevienu šķīrējtiesas kolēģijas nolēmuma izpildes pasākumu vai ja šķīrējtiesas kolēģija nolemj, ka nolēmuma izpildes pasākumi nav veikti vai ka pasākums, kas paziņots saskaņā ar 14.11. panta (Šķīrējtiesas kolēģijas nolēmuma izpildes pasākumu pārskatīšana) 1. punktu, nav saderīgs ar minētās puses pienākumiem, kuri izklāstīti 14.2. pantā (Darbības joma) minētajos noteikumos, atbildētāja puse sāk sarunas ar prasītāju pusi ar mērķi izstrādāt savstarpēji pieņemamu vienošanos par kompensāciju.

2. Ja vienošanās par kompensāciju netiek panākta trīsdesmit dienu laikā no samērīgā termiņa beigām vai no šķīrējtiesas kolēģijas nolēmuma sniegšanas atbilstīgi 14.11. pantam (Šķīrējtiesas kolēģijas nolēmuma izpildes pasākumu pārskatīšana) par to, ka nav veikti izpildes pasākumi vai ka veiktie izpildes pasākumi nav saderīgi ar 14.2. punktā (Darbības joma) minētajiem noteikumiem, tad prasītājai pusei, paziņojot to otrai pusei un Tirdzniecības komitejai, ir tiesības apturēt pienākumus, kuri izriet no 14.2. pantā (Darbības joma) minētajiem noteikumiem, tādā apmērā, kas ir līdzvērtīgs pārkāpuma izraisītajam zudumam vai samazinājumam. Paziņojumā norāda pienākumu apmēru, ko prasītāja puse paredzējusi apturēt. Prasītāja puse var īstenot apturēšanu jebkurā laikā pēc tam, kad pagājušas desmit dienas pēc tam, kad atbildētāja puse saņēmusi paziņojumu, ja vien atbildētāja puse nav lūgusi strīda izskatīšanu šķīrējtiesā saskaņā ar 3. punktu.

3. Ja atbildētāja puse uzskata, ka apturēšanas apmērs nav līdzvērtīgs pārkāpuma izraisītajam zudumam vai samazinājumam, tā var rakstveidā pieprasīt, lai šo jautājumu izlemj sākotnējā šķīrējtiesas kolēģija. Par šādu lūgumu līdz 2. punktā minētā desmit dienu termiņa beigām paziņo prasītājai pusei un Tirdzniecības komitejai. Sākotnējā šķīrējtiesas kolēģija, attiecīgā gadījumā uzklausījusi ekspertu viedokli, trīsdesmit dienu laikā no lūguma iesniegšanas dienas paziņo pusēm un Tirdzniecības komitejai savu nolēmumu par pienākumu apturēšanas apmēru. Pienākumus neaptur, iekams sākotnējā šķīrējtiesas kolēģija nav paziņojusi savu nolēmumu, un pienākumu apturēšana ir saderīga ar šķīrējtiesas kolēģijas nolēmumu.

4. Ja kāds no sākotnējās šķīrējtiesas kolēģijas locekļiem vairs nevar darboties kolēģijā, piemēro 14.5. pantā (Šķīrējtiesas kolēģijas izveide) izklāstītās procedūras. Nolēmuma sniegšanas termiņš ir četrdesmit piecas dienas no 3. punktā minētā lūguma iesniegšanas dienas.

5. Pienākumu apturēšana ir ierobežota laikā un to nepiemēro pēc tam, kad:

a) puses panākušas savstarpēji saskaņotu risinājumu saskaņā ar 14.15. pantu (Savstarpēji saskaņots risinājums) vai

b) puses panākušas vienošanos par to, vai pasākumi, kas paziņoti saskaņā ar 14.13. panta (Izpildes pasākumu pārskatīšana pēc pienākumu apturēšanas) 1. punktu, nodrošina, ka atbildētāja puse panāk atbilstību 14.2. pantā (Darbības joma) minētajiem noteikumiem; vai

c) visi pasākumi, kas atzīti par nesaderīgiem ar 14.2. pantā (Darbības joma) minētajiem noteikumiem, ir atcelti vai grozīti, panākot atbilstību minētajiem noteikumiem, kā nolemts saskaņā ar 14.13. panta (Izpildes pasākumu pārskatīšana pēc pienākumu apturēšanas) 2. punktu.

14.13. PANTS

Izpildes pasākumu pārskatīšana pēc pienākumu apturēšanas

1. Atbildētāja puse paziņo prasītājai pusei un Tirdzniecības komitejai visus šķīrējtiesas nolēmuma izpildes pasākumus, kurus tā veikusi, un savu lūgumu izbeigt pienākumu apturēšanu, ko piemēro prasītāja puse.

2. Ja puses trīsdesmit dienu laikā no paziņojuma saņemšanas nevienojas par to, vai paziņotais pasākums nodrošina, ka atbildētāja puse panāk atbilstību 14.2. pantā (Darbības joma) minētajiem noteikumiem, prasītāja puse rakstveidā pieprasa, lai šo jautājumu izlemj sākotnējā šķīrējtiesas kolēģija. Par šādu lūgumu vienlaicīgi paziņo otrai pusei un Tirdzniecības komitejai. Šķīrējtiesas kolēģijas nolēmumu četrdesmit piecu laikā no lūguma iesniegšanas dienas paziņo pusēm un Tirdzniecības komitejai. Ja šķīrējtiesas kolēģija nolemj, ka veiktais izpildes pasākums atbilst 14.2. pantā (Darbības joma) minētajiem noteikumiem, pienākumu apturēšana tiek izbeigta.

C APAKŠSADAĻA

KOPĪGI NOTEIKUMI

14.14. PANTS

Šķīrējtiesas procedūru apturēšana un izbeigšana

1. Šķīrējtiesas kolēģija pēc abu pušu rakstiska lūguma aptur savu darbu jebkurā laikā uz laikposmu, par ko vienojas puses un kas nepārsniedz divpadsmit mēnešus, un atsāk darbu saskaņotā laikposma beigās pēc prasītājas puses rakstiska lūguma vai pirms saskaņotā laikposma beigām — pēc abu pušu rakstiska lūguma. Ja prasītāja puse nepieprasa atsākt šķīrējtiesas kolēģijas darbu pirms saskaņotā apturēšanas perioda beigām, tad strīdu izšķiršanas procedūras, kas sāktas saskaņā ar šo sadaļu, tiek uzskatīti par izbeigtiem. Ievērojot 14.21. pantu (Saistība ar PTO pienākumiem), šķīrējtiesas kolēģijas darba apturēšanas izbeigšana neskar nevienas puses tiesības citā procesā.

2. Puses jebkurā laikā var rakstveidā vienoties izbeigt strīdu izšķiršanas procedūras, kas sāktas saskaņā ar šo sadaļu.

14.15. PANTS

Savstarpēji saskaņots risinājums

Puses katrā laikā var panākt savstarpēji saskaņotu risinājumu strīdam, uz kuru attiecas šī nodaļa. Par šādu risinājumu tās paziņo Tirdzniecības komitejai un šķīrējtiesas kolēģijai, ja tāda ir. Ja risinājumam ir nepieciešams apstiprinājums saskaņā ar attiecīgām kādas puses iekšējām procedūrām, paziņojumā norāda šo prasību, un strīdu izšķiršanas procedūras, kas sāktas saskaņā ar šo sadaļu, tiek apturētas. Ja šāds apstiprinājums netiek prasīts vai tiek paziņots, ka minētās iekšējās procedūras pabeigtas, strīdu izšķiršanas procedūru izbeidz.

14.16. PANTS

Reglaments

1. Strīdu izšķiršanas procedūras, uz kurām attiecas šī nodaļa, reglamentē 14.-A pielikums.

2. Visas šķīrējtiesas kolēģijas sēdes saskaņā ar 14.-A pielikumu ir atklātas.

14.17. PANTS

Informācijas iesniegšana

1. Šķīrējtiesas kolēģija pēc puses lūguma vai pēc savas iniciatīvas var iegūt informāciju no jebkura avota, kuru tā uzskata par pieņemamu šķīrējtiesas kolēģijas procesam, ieskaitot strīdā iesaistītās puses. Šķīrējtiesas kolēģijai ir arī tiesības pēc sava ieskata lūgt ekspertu attiecīgo viedokli. Pirms šādu ekspertu izraudzīšanās tā apspriežas ar pusēm. Šādi iegūtā informācija jāizpauž pusēm, un jādod tām iespēja iesniegt piezīmes.

2. Pušu ieinteresētajām fiziskajām vai juridiskajām personām saskaņā ar 14.-A pielikumu ir atļauts iesniegt šķīrējtiesas kolēģijai *amicus curiae* rezumējumus.

14.18. PANTS

Interpretācijas noteikumi

Šķīrējtiesas kolēģija interpretē 14.2. pantā (Darbības joma) minētos noteikumus saskaņā ar starptautisko publisko tiesību ierastajām interpretācijas normām, ieskaitot Vīnes konvencijas par starptautisko līgumu tiesībām kodificēto redakciju. Ja šajā nolīgumā paredzētais pienākums ir identisks PTO nolīgumā paredzētam pienākumam, šķīrējtiesas kolēģija ņem vērā attiecīgo interpretāciju, kas iedibināta PTO Strīdu izšķiršanas padomes nolēmumos. Šķīrējtiesas kolēģijas nolēmumi nevar paplašināt vai sašaurināt 14.2. pantā (Darbības joma) minētajos noteikumos paredzētās tiesības un pienākumus.

14.19. PANTS

Šķīrējtiesas kolēģijas lēmumi un nolēmumi

1. Šķīrējtiesas kolēģija dara visu iespējamo, lai ikvienu lēmumu pieņemtu vienprātīgi. Ja tomēr lēmumu nevar pieņemt vienprātīgi, izskatāmo jautājumu izšķir ar balsu vairākumu.

2. Visi šķīrējtiesas nolēmumi ir saistoši pusēm, un tie nerada tiesības vai neuzliek pienākumus fiziskām vai juridiskām personām. Nolēmumā ir izklāstīti konstatētie fakti, attiecīgo 14.2. pantā (Darbības joma) minēto noteikumu piemērojamība un pamatojums šķīrējtiesas kolēģijas konstatējumiem un secinājumiem. Tirdzniecības komiteja šķīrējtiesas kolēģijas nolēmumus dara pilnībā pieejamus atklātībai, ja vien tā nelemj citādi, lai nodrošinātu tās informācijas konfidencialitāti, kuru jebkura puse norādījusi par konfidenciālu.

D SADAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

14.20. PANTS

Šķīrējtiesnešu saraksti

1. Stājoties spēkā šim nolīgumam, puses izveido piecu personu sarakstu, kuras vēlas un spēj būt 14.5. pantā (Šķīrējtiesas kolēģijas izveide) minētās šķīrējtiesas kolēģijas priekšsēdētājs.

2. Tirdzniecības komiteja ne vēlāk kā pēc tam, kad no šā nolīguma stāšanās spēkā pagājuši seši mēneši, izveido vismaz desmit personu sarakstu, kuras vēlas un spēj būt šķīrējtiesneši. Stājoties spēkā šim nolīgumam, katra puse piedāvā vismaz piecas personas, kas varētu būt šķīrējtiesneši.

3. Tirdzniecības komiteja nodrošina, lai saskaņā ar 1. un 2. punktu izveidotie to personu saraksti, kuras varētu būt priekšsēdētāji vai šķīrējtiesneši, tiek saglabāti.

4. Šķīrējtiesnešiem ir specializētas zināšanas vai pieredze tieslietās un starptautiskajā tirdzniecībā vai tādu strīdu izšķiršanā, kuri rodas saistībā ar starptautiskiem tirdzniecības nolīgumiem. Viņi ir neatkarīgi, rīkojas patstāvīgi, nav saistīti ar nevienas puses valdību un atbilst 14.-B pielikumam.

14.21. PANTS

Saistība ar PTO pienākumiem

1. Šīs nodaļas strīdu izšķiršanas noteikumu izmantošana neskar darbības, kas saistītas ar PTO, arī strīdu izšķiršanas procesus ne.

2. Neatkarīgi no 1. punkta, ja kāda puse attiecībā uz konkrētu pasākumu ir sākusi strīdu izšķiršanas procesu vai nu saskaņā ar šo nodaļu, vai PTO nolīgumu, tā nevar sākt strīdu izšķiršanas procesu attiecībā uz to pašu pasākumu otrā forumā, pirms nav beigts pirmais process. Turklāt puse nesāk strīdu izšķiršanas procesus saskaņā ar šo nodaļu un saskaņā ar PTO nolīgumu, ja vien netiek apstrīdēti būtiski atšķirīgi pienākumi, uz kuriem attiecas abi nolīgumi, vai ja izraudzītais forums procesuālu vai juridisku iemeslu dēļ neizdara konstatējumus par prasību, kuras mērķis ir labot šādu pienākumu pārkāpumu, ar noteikumu, ka konstatējumu neizdarīšanas iemesls forumā nav prasītājas puses nolaidība.

3. Šā panta 2. punktā:

a) strīdu izšķiršanas procesus, uz kuriem attiecas PTO nolīgums, uzskata par sāktiem, kad viena puse pieprasa izveidot šķīrējtiesas kolēģiju atbilstoši *DSU* 6. pantam, un tos uzskata par pabeigtiem, kad Strīdu izšķiršanas padome pieņem kolēģijas ziņojumu un attiecīgā gadījumā Apelācijas institūcijas ziņojumu atbilstoši *DSU* 16. pantam un 17. panta 14. punktam; un

b) strīdu izšķiršanas procedūras, uz kurām attiecas šī nodaļa, uzskata par sāktiem, kad viena puse lūgusi izveidot šķīrējtiesas kolēģiju atbilstoši 14.4. panta (Šķīrējtiesas procedūras sākšana) 1. punktam, un tos uzskata par pabeigtiem, kad šķīrējtiesas kolēģija sniedz savu nolēmumu pusēm un Tirdzniecības komitejai atbilstoši 14.8. panta (Šķīrējtiesas kolēģijas nolēmums) 2. punktam vai kad puses panākušas savstarpēji saskaņotu risinājumu atbilstoši 14.15. pantam (Savstarpēji saskaņots risinājums).

4. Neviens šīs nodaļas noteikums neliedz pusei īstenot pienākumu apturēšanu, ko atļāvusi Strīdu izšķiršanas padome. PTO nolīgumu neizmanto, lai liegtu kādai no pusēm apturēt pienākumus, kā paredzēts šajā nodaļā.

14.22. PANTS

Termiņi

1. Visus šajā nodaļā noteiktos termiņus, ieskaitot šķīrējtiesas kolēģiju nolēmumu paziņošanas termiņus, skaita kalendārajās dienās, un pirmā diena ir diena pēc darbības vai fakta, uz ko tie attiecas, ja vien nav norādīts citādi.

2. Jebkuru šajā nodaļā minēto termiņu var grozīt, pusēm savstarpēji vienojoties.

14.23. PANTS

Nodaļas pārskatīšana un grozīšana

Ar Tirdzniecības komitejas lēmumu puses var grozīt šo nodaļu un tās pielikumus.

PIECPADSMITĀ NODAĻA

MEDIĀCIJAS MEHĀNISMS

15.1. PANTS

Mērķis un darbības joma

1. Šīs nodaļas mērķis ir veicināt savstarpēji saskaņota risinājuma atrašanu, izmantojot visaptverošu un paātrinātu procedūru, kurā tiek iesaistīts mediators.

2. Ja vien nav paredzēts citādi, šī nodaļa attiecas uz ikvienu pasākumu, kas ietilpst šā nolīguma darbības jomā un ietekmē tirdzniecību vai ieguldījumus pušu starpā.

A SADAĻA

MEDIĀCIJAS MEHĀNISMA PROCEDŪRA

15.2. PANTS

Informācijas lūgums

1. Pirms mediācijas procedūras sākšanas puse jebkurā laikā var rakstiski pieprasīt informāciju par pasākumu, kas nelabvēlīgi ietekmē tirdzniecību vai ieguldījumus pušu starpā. Puse, kurai tiek iesniegts šāds lūgums, divdesmit dienu laikā sniedz rakstisku atbildi.

2. Ja puse, kura sniedz atbildi, uzskata, ka divdesmit dienu laikā nav iespējams sniegt atbildi, tā informē pusi, kas iesniegusi lūgumu, par kavēšanās iemesliem un paziņo savu aplēsto īsāko termiņu, kurā tā spēs sniegt atbildi.

15.3. PANTS

Procedūras sākšana

1. Puse jebkurā laikā var pieprasīt, lai puses sāktu mediācijas procedūru. Šādu rakstisku lūgumu adresē otrai pusei. Lūgums ir pietiekami detalizēts, lai skaidri izklāstītu lūguma iesniedzējas puses bažas, un tajā:

a) norāda konkrēto izskatāmo pasākumu;

b) norāda, kādu nelabvēlīgu ietekmi uz tirdzniecību vai ieguldījumiem pušu starpā, pēc lūguma iesniedzējas puses uzskata, minētais pasākums rada vai radīs; un

c) izskaidro, kā, pēc lūguma iesniedzējas puses uzskata, šī ietekme ir saistīta ar pasākumu.

2. Puse, kurai lūgums ir adresēts, to izskata ar atsaucību un desmit dienu laikā rakstiski atbild, to pieņemot vai noraidot.

15.4. PANTS

Mediatora atlase

1. Puses cenšas vienoties par mediatoru ne vēlāk kā piecpadsmit dienu laikā no dienas, kad saņemta atbilde uz 15.3. panta (Procedūras sākšana) 2. punktā minēto lūgumu.

2. Ja puses noteiktajā termiņā nevar vienoties par mediatoru, jebkura puse var pieprasīt, lai Tirdzniecības komitejas priekšsēdētājs vai viņa deleģētā persona izlozē mediatoru no saraksta, kas izveidots saskaņā ar 14.20. panta (Šķīrējtiesnešu saraksts) 2. punktu. Abu pušu pārstāvjiem ir tiesības būt klāt lozēšanā.

3. Tirdzniecības komitejas priekšsēdētājs vai viņa deleģētā persona izraugās mediatoru piecu darba dienu laikā no 2. punktā minētā lūguma iesniegšanas.

4. Ja vien puses nevienojas citādi, mediators nav nevienas puses valstspiederīgais.

5. Mediators objektīvā un pārredzamā veidā palīdz pusēm noskaidrot ar pasākumu saistītos jautājumus un tā iespējamo nelabvēlīgo ietekmi uz tirdzniecību un ieguldījumiem un panākt savstarpēji saskaņotu risinājumu. Uz mediatoriem *mutatis mutandis* attiecas 14.-B pielikums. Arī 14.-A pielikuma 4. līdz 9. un 46. līdz 49. punktu piemēro *mutatis mutandis*.

15.5. PANTS

Mediācijas procedūras noteikumi

1. Puse, kas pieprasījusi mediācijas procedūru, 10 dienu laikā no mediatora iecelšanas dienas mediatoram un otrai pusei sniedz detalizētu rakstisku problēmas aprakstu, jo īpaši attiecībā uz izskatāmā pasākuma darbību un tā nelabvēlīgo ietekmi uz tirdzniecību un ieguldījumiem. Otra puse divdesmit dienu laikā no šā apraksta saņemšanas var sniegt rakstiskas piezīmes par problēmas aprakstu. Ikviena puse savā sagatavotajā aprakstā vai piezīmēs var iekļaut jebkādu informāciju, ko uzskata par atbilstīgu.

2. Mediators var lemt, kāds ir vispiemērotākais veids, kā noskaidrot ar attiecīgo pasākumu saistītos jautājumus un tā iespējamo nelabvēlīgo ietekmi uz tirdzniecību un ieguldījumiem. Mediators jo īpaši var rīkot pušu sanāksmes, apspriesties ar abām pusēm kopā vai ar katru atsevišķi, vērsties pēc palīdzības vai apspriesties ar attiecīgiem ekspertiem un ieinteresētajām personām un sniegt papildu atbalstu, ko lūdz puses. Tomēr, pirms mediators vēršas pēc palīdzības vai apspriežas ar attiecīgiem ekspertiem un ieinteresētajām personām, viņš apspriežas ar pusēm.

3. Mediators pusēm apsvēršanai var sniegt padomu un ierosināt risinājumu, puses var akceptēt vai noraidīt ierosināto risinājumu vai vienoties par citu risinājumu. Tomēr mediators nesniedz padomus un neizsaka piezīmes par izskatāmā pasākuma saderību ar šo nolīgumu.

4. Procedūra notiek tās puses teritorijā, kurai adresēts lūgums, vai, savstarpēji vienojoties, citā vietā vai ar citiem līdzekļiem.

5. Puses cenšas panākt savstarpēji saskaņotu risinājumu sešdesmit dienu laikā no mediatora iecelšanas dienas. Kamēr nav panākta galīgā vienošanās, puses var apsvērt iespējamus pagaidu risinājumus, jo īpaši tad, pasākums attiecas uz ātrbojīgām precēm.

6. Risinājumu var pieņemt ar Tirdzniecības komitejas lēmumu. Ikviena puse var noteikt, ka risinājumu sāk piemērot pēc nepieciešamo iekšējo procedūru pabeigšanas. Savstarpēji saskaņotus risinājumus dara pieejamus atklātībai. Tomēr sabiedrībai izpaustajā versijā nedrīkst iekļaut informāciju, ko puse norādījusi par konfidenciālu.

7. Procedūru izbeidz:

a) pusēm pieņemot savstarpēji saskaņotu risinājumu — tā pieņemšanas dienā;

b) jebkurā procedūras posmā pusēm savstarpēji vienojoties — vienošanās dienā;

c) ar rakstisku paziņojumu, ka turpmāka mediācija ir veltīga, ko mediators sagatavo pēc apspriešanās ar pusēm — paziņojuma sniegšanas dienā; vai

d) ar rakstisku paziņojumu, ko puse sagatavo pēc tam, kad ir izpētījusi mediācijas procedūrā piedāvātos savstarpēji saskaņotos risinājumus un izskatījusi visus mediatora piedāvātos padomus un ierosinātos risinājumus — paziņojuma sniegšanas dienā.

B SADAĻA

ĪSTENOŠANA

15.6. PANTS

Savstarpēji saskaņota risinājuma īstenošana

1. Kad puses ir vienojušās par risinājumu, katra puse termiņā, par ko panākta vienošanās, veic pasākumus, kuri vajadzīgi, lai īstenotu savstarpēji saskaņoto risinājumu.

2. Puse, kas to īsteno, rakstiski informē otru pusi, kādu rīcību vai pasākumus tā veikusi, lai īstenotu savstarpēji saskaņoto risinājumu.

3. Pēc pušu lūguma mediators sniedz pusēm rakstisku faktu izklāsta projektu, īsi apkopojot: i) procedūrās izskatāmo pasākumu; ii) ievērotās procedūras un iii) visus savstarpēji saskaņotos risinājumus, kas panākti šo procedūru galarezultātā, tostarp iespējamos starpposma risinājumus. Mediators atvēl pusēm piecpadsmit dienas, kurās iesniegt piezīmes par izklāsta projektu. Pēc tam, kad ir izskatītas piezīmes, ko puses iesniegušas minētajā termiņā, piecpadsmit dienu laikā mediators rakstveidā pusēm iesniedz galīgo faktu izklāstu. Faktu izklāsts neietver šā nolīguma interpretāciju.

C SADAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

15.7. PANTS

Saistība ar strīdu izšķiršanu

1. Mediācijas procedūra neskar pušu tiesības un pienākumus, uz kuriem attiecas četrpadsmitā nodaļa (Strīdu izšķiršana).

2. Mediācijas procedūru nav paredzēts izmantot par pamatu strīdu izšķiršanas procedūrās, uz kurām attiecas šis nolīgums vai kāds cits nolīgums. Puse šādās strīdu izšķiršanas procedūrās neizmanto par pamatu vai pierādījumu, un kolēģija neņem vērā:

a) ne nostāju, ko mediācijas procedūras gaitā ir ieņēmusi otra puse;

b) ne faktu, ka otra puse ir paudusi vēlmi pieņemt risinājumu pasākumam, uz kuru attiecas mediācija; ne

c) mediatora padomus vai ierosinājumus.

3. Neskarot 15.5. panta (Mediācijas procedūras noteikumi) 6. punktu un ja puses nevienojas citādi, visi procedūras posmi, ieskaitot padomus un ierosinātus risinājumus, ir konfidenciāli. Tomēr jebkura puse var izpaust sabiedrībai, ka norisinās mediācija.

15.8. PANTS

Termiņi

Ikvienu šajā nodaļā minēto termiņu var grozīt, pusēm savstarpēji vienojoties.

15.9. PANTS

Izmaksas

1. Katra puse sedz savus izdevumus, kas radušies, piedaloties mediācijas procedūrā.

2. Puses vienādā apmērā sedz organizatoriskās izmaksas, ieskaitot mediatora atalgojumu un tam radušās izmaksas. Mediatora atalgojums atbilst 14.A pielikuma 10. punkta b) apakšpunktam.

15.10. PANTS

Pārskatīšana

Kad no šā nolīguma stāšanās spēkā pagājuši pieci gadi, puses, ņemot vērā gūto pieredzi un attiecīga mehānisma izmaiņas PTO, puses savstarpēji apspriežas par nepieciešamību grozīt mediācijas procedūru.

SEŠPADSMITĀ NODAĻA

INSTITUCIONĀLI, VISPĀRĪGI UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI

16.1. PANTS

Tirdzniecības komiteja

1. Puses ar šo izveido Tirdzniecības komiteju, kurā ietilpst Savienības un Singapūras pārstāvji.

2. Tirdzniecības komiteja sanāk reizi divos gados pārmaiņus Savienībā vai Singapūrā vai bez nepamatotas kavēšanās — pēc jebkuras puses lūguma. Tirdzniecības komitejas līdzpriekšsēdētāji ir Singapūras tirdzniecības un rūpniecības ministrs un par tirdzniecību atbildīgais Eiropas Komisijas loceklis vai viņu attiecīgās deleģētās personas. Tirdzniecības komiteja vienojas par sanāksmju grafiku un nosaka to darba kārtību.

3. Tirdzniecības komiteja:

a) nodrošina šā nolīguma pienācīgu darbību;

b) uzrauga un veicina šā nolīguma īstenošanu un piemērošanu un sekmē tā vispārējo mērķu sasniegšanu;

c) pārrauga visu specializēto komiteju, darba grupu un citu saskaņā ar šo nolīgumu izveidoto institūciju darbu;

d) izvērtē iespējas vēl vairāk uzlabot tirdzniecības attiecības starp pusēm;

e) neskarot četrpadsmito nodaļu (Strīdu izšķiršana) un piecpadsmito nodaļu (Mediācijas mehānisms), cenšas risināt problēmas, kas var rasties jomās, uz kurām attiecas šis nolīgums, vai atrisināt strīdus, kas var rasties par šā nolīguma interpretāciju vai piemērošanu; un

f) izskata citus interesējošus jautājumus, kas ietilpst šā nolīguma darbības jomā.

4. Tirdzniecības komiteja var:

a) lemt, ka tiek izveidotas vai likvidētas specializētās komitejas, vai noteikt tām pienākumus, izņemt gadījumus, kad specializētajām komitejām piešķirtās pilnvaras pieņemt juridiski saistošus lēmumus vai pieņemt grozījumus var grozīt tikai saskaņā ar grozījumu procedūru, kas izklāstīta 16.5. pantā (Grozījumi);

b) sazināties ar visām ieinteresētajām personām, ieskaitot privāto sektoru un pilsoniskās sabiedrības organizācijas;

c) īpašos šajā nolīgumā paredzētos gadījumos izskatīt šā nolīguma grozījumus vai grozīt šā nolīguma noteikumus;

d) pieņemt šā nolīguma noteikumu interpretācijas, kas ir saistošas pusēm un visām saskaņā ar šo nolīgumu izveidotajām institūcijām, ieskaitot četrpadsmitajā nodaļā (Strīdu izšķiršana) minētās šķīrējtiesas kolēģijas;

e) pieņemt lēmumus vai izstrādāt ieteikumus, kas paredzēti šajā nolīgumā;

f) pieņemt savu reglamentu un

g) veikt citas darbības, kuras vajadzīgas, lai izpildītu funkcijas, par ko puses var vienoties.

5. Saskaņā ar Partnerības un sadarbības nolīgumu izveidotās Apvienotās komitejas kārtējās sanāksmēs Tirdzniecības komiteja informē Apvienoto komiteju par tās un attiecīgi par tās specializēto komiteju darbībām.

6. Atzīstot pārredzamības un atklātuma nozīmi, puses apliecina, ka, īstenojot šo nolīgumu, savā darbībā ņem vērā sabiedrības pārstāvju viedokli ar mērķi balstīties uz dažādām perspektīvām.

16.2. PANTS

Specializētās komitejas

1. Ar šo Tirdzniecības komitejas pakļautībā tiek izveidotas šādas specializētās komitejas:

a) Preču tirdzniecības komiteja;

b) Sanitāro un fitosanitāro pasākumu komiteja (“SFS komiteja”);

c) Muitas komiteja un

d) Pakalpojumu tirdzniecības, ieguldījumu un publiskā iepirkuma komiteja.

2. Specializēto komiteju sastāvs, pilnvaras, uzdevumi un attiecīgā gadījumā darbība ir noteikti attiecīgajos šā nolīguma noteikumos, vai tos nosaka Tirdzniecības komiteja.

3. Ja vien šajā nolīgumā nav paredzēts citādi, specializētās komitejas atbilstīgā līmenī parasti sanāk reizi divos gados pārmaiņus Savienībā vai Singapūrā vai — bez nematotas kavēšanās — pēc jebkuras puses lūguma. To līdzpriekšsēdētāji ir Singapūras un Savienības pārstāvji. Specializētās komitejas vienojas par sanāksmju grafiku un nosaka to darba kārtību.

4. Specializētās komitejas pietiekamu laiku pirms sanāksmēm informē Tirdzniecības komiteju par sanāksmju grafiku un darba kārtību. Kārtējā Tirdzniecības komitejas sanāksmē tās ziņo Tirdzniecības komitejai par savu darbību. Specializētās komitejas izveide vai pastāvēšana neliedz pusēm iesniegt jautājumus izskatīšanai tieši Tirdzniecības komitejā.

16.3. PANTS

PTO tiesību aktu izmaiņas

Ja tiek grozīts kāds PTO nolīguma noteikums, ko puses iekļāvušas šajā nolīgumā, puses Tirdzniecības komitejā savstarpēji apspriežas, lai rastu savstarpēji pieņemamu risinājumu, ja tas vajadzīgs. Šādas pārskatīšanas rezultātā puses ar Tirdzniecības komitejas lēmumu attiecīgi groza šo nolīgumu.

16.4. PANTS

Lēmumu pieņemšana

1. Puses var pieņemt lēmumus Tirdzniecības komitejā vai specializētajā komitejā, ja tas paredzēts šajā nolīgumā. Pieņemtie lēmumi ir pusēm saistoši, un tās veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai tos izpildītu.

2. Tirdzniecības komiteja vai specializētā komiteja var pieņemt pienācīgus ieteikumus, ja tā paredzēts šajā nolīgumā.

3. Tirdzniecības komiteja izstrādā lēmumus un ieteikumus, pusēm savstarpēji vienojoties.

16.5. PANTS

Grozījumi

1. Puses var vienoties grozīt šo nolīgumu. Grozījums stājas spēkā pēc tam, kad puses apmainās ar rakstiskiem paziņojumiem, kas apliecina, ka puses ir izpildījušas savas attiecīgās piemērojamās tiesiskās prasības un procedūras, kuras izklāstītas grozījumu instrumentā.

2. Neatkarīgi no 1. punkta puses Tirdzniecības komitejā vai kādā specializētajā komitejā var pieņemt lēmumu, ar ko groza šo nolīgumu, ja tas paredzēts šajā nolīgumā.

16.6. PANTS

Nodokļu uzlikšana

1. Šis nolīgums attiecas uz nodokļu pasākumiem vienīgi tik, ciktāl tas ir vajadzīgs, lai izpildītu šā nolīguma noteikumus.

2. Neviens šā nolīguma noteikums neskar ne Singapūras, ne Savienības vai kādas tās dalībvalsts tiesības un pienākumus, kas izriet no nodokļu nolīgumiem starp Singapūru un Savienību vai kādu tās dalībvalsti. Ja šis nolīgums nav saderīgs ar kādu šādu minēto nolīgumu, tad minētajam nolīgumam ir augstāks spēks, ciktāl pastāv nesaderība. Ja ir noslēgts nodokļu nolīgums starp Singapūru un Savienību vai kādu no tās dalībvalstīm, vienīgi kompetentās iestādes, uz kurām attiecas minētais nolīgums, ir atbildīgas par to, lai noteiktu, vai ir nesaderība starp šo nolīgumu un minēto nolīgumu.

3. Neviens šā nolīguma noteikums neliedz nevienai pusei pieņemt vai saglabāt dažādiem nodokļu maksātājiem atšķirīgus nodokļu pasākumus, pamatojoties uz racionāliem kritērijiem, piemēram, attiecībā uz nodokļu maksātājiem, kas nav vienā un tajā pašā situācijā, jo īpaši ciktāl tas skar viņu dzīves vietu vai vietu, kurā tiek ieguldīts kapitāls[1].

4. Neviens šā nolīguma noteikums neliedz pieņemt vai saglabāt pasākumus, kuru mērķis ir novērst nodokļu apiešanu vai nelikumīgu izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, ievērojot nodokļu noteikumus nolīgumos par nodokļu dubultas uzlikšanas novēršanu, citos nodokļu režīmos vai iekšējos fiskālajos tiesību aktos.

[1] Lielākai noteiktībai — pusēm ir kopīga izpratne, ka neviens šā nolīguma noteikums neliedz veikt nodokļu pasākumus, kuru mērķis ir sociālā labklājība, sabiedrības veselība vai citi sabiedriski mērķi, vai makroekonomiskā stabilitāte; vai nodokļu atvieglojumi, kas saistīti ar reģistrācijas vietu un nevis uzņēmuma īpašnieka valstspiederību. Nodokļu pasākumi, kuru mērķis ir makroekonomiskā stabilitāte, ir pasākumi, kas pieņemti, reaģējot uz norisēm un tendencēm valsts ekonomikā, lai risinātu vai novērstu sistēmisku nelīdzsvarotību, kura nopietni apdraud valsts ekonomikas stabilitāti.

5. a) Neviens šā nolīguma noteikums neliedz Singapūrai pieņemt vai saglabāt nodokļu pasākumus, kas nepieciešami sevišķi svarīgu Singapūras sabiedriskās politikas interešu dēļ, kuras rodas tās specifisko platības ierobežojumu dēļ.

b) Singapūra, pieņemot šādus pasākumus, nekavējoties informēs Savienību, un tos nekavējoties apspriedīs Tirdzniecības komitejā, lai panāktu savstarpēju saprašanos.

c) Ja šādi pasākumi ietekmē to saistību vispārējo līdzsvaru, par kurām puses vienojušās šajā nolīgumā, puses ar Tirdzniecības komitejas lēmumu šo pasākumu dēļ groza pušu īpašo saistību sarakstu.

16.7. PANTS

Norēķinu konts un kapitāla aprite

1. Attiecībā darījumiem, kas ietilpst šā nolīguma darbības jomā, puses atļauj brīvi konvertējamā valūtā[1] un saskaņā ar Starptautiskā Valūtas fonda Vienošanās līguma VIII panta noteikumiem pušu starpā veikt maksājumus un pārvedumus uz maksājumu bilances norēķinu kontu.

[1] "Brīvi konvertējama valūta" ir valūta, ar ko notiek plaša mēroga tirdzniecība starptautiskos ārvalstu valūtas tirgos un kas tiek plaši lietota starptautiskos darījumos.

2. Puses savstarpēji apspriežas, lai šā nolīguma darbības jomā atvieglotu kapitāla apriti to starpā, jo īpaši pakāpenisku kapitāla un finanšu konta pakāpenisku liberalizāciju ar mērķi atbalstīt stabilu un drošu satvaru ilgtermiņa ieguldījumiem.

16.8. PANTS

Valsts ieguldījumu fondi

Katra puse mudina savus valsts ieguldījumu fondus ievērot Vispārēji pieņemtos principus un praksi jeb Santjago principus.

16.9. PANTS

Maksājumu bilances aizsardzības pasākumu ierobežojumi

1. Ja pusei ir vai var rasties nopietnas maksājumu bilances un ārējas finansiālās grūtības, tā var pieņemt vai saglabāt ierobežojošus pasākumus attiecībā uz kapitāla apriti, maksājumiem vai pārvedumiem, kas attiecas uz preču un pakalpojumu tirdzniecību un uzņēmējdarbības veikšanu.

2. Puses cenšas izvairīties no 1. punktā minēto ierobežojošo pasākumu piemērošanas. Saskaņā ar šo pantu pieņemtie vai saglabātie ierobežojošie pasākumi ir nediskriminējoši, ir spēkā ierobežotu laiku un paredz vienīgi to, kas nepieciešams maksājumu bilances un ārējā finansiālā stāvokļa koriģēšanai. Attiecīgi tie ir saskaņā ar PTO dibināšanas līguma nosacījumiem un ir saderīgi ar Starptautiskā Valūtas fonda Vienošanās līgumu.

3. Puse, kas saglabā vai ir pieņēmusi ierobežojošus pasākumus vai izmaiņas tajos, par to nekavējoties informē otru pusi.

4. Ja pieņem vai saglabā ierobežojumus, Tirdzniecības komitejā nekavējoties tiek rīkota apspriešanās. Tajā novērtē attiecīgās puses maksājumu bilances stāvokli un ierobežojumus, kas pieņemti vai saglabāti saskaņā ar šo pantu, cita starpā ņemot vērā tādus faktorus kā:

a) maksājumu bilances un ārējo finansiālo grūtību raksturs un apjoms;

b) ārējā ekonomikas un tirdzniecības vide vai

c) pieejamie alternatīvie korektīvie pasākumi.

Tiek apspriesta ierobežojošo pasākumu atbilstība 1. un 2. punktam. Visi SVF iesniegtie statistikas un citādi fakti, kas attiecas uz ārvalstu valūtām, monetāro rezervi un maksājumu bilanci, tiek akceptēti, un secinājumu pamatā ir SVF veiktais novērtējums attiecībā uz attiecīgās puses maksājumu bilanci un ārējo finansiālo stāvokli.

16.10. PANTS

Pagaidu aizsardzības pasākumi, kas attiecas uz kapitāla apriti un maksājumiem

1. Ārkārtas apstākļos, kas saistīti ar nopietnām grūtībām vai to draudiem ekonomikas un monetārās politikas darbībai jebkurā pusē, attiecīgā puse uz laiku var veikt aizsardzības pasākumus attiecībā uz kapitāla apriti, maksājumiem vai pārvedumiem. Šādi pasākumi ir noteikti nepieciešami, tie nekādā gadījumā nepārsniedz sešu mēnešu periodu[1] un līdzīgās situācijās neizraisa patvaļīgu vai nepamatotu diskrimināciju starp pusi un trešo personu.

2. Puse, kas pieņem aizsardzības pasākumus, nekavējoties informē otru pusi un iespējami drīz iesniedz to atcelšanas grafiku.

16.11. PANTS

Drošības izņēmumi

Neviens šā nolīguma noteikums nav interpretējams tā, ka tas:

a) liktu pusēm izpaust informāciju, ja tās uzskata, ka šīs informācijas izpaušana ir pretrunā tai būtiskām drošības interesēm;

[1] Aizsardzības pasākumu piemērošanas termiņu var pagarināt, formāli tos ieviešot vēlreiz, ja turpinās ārkārtas apstākļi un pēc tam, kad otra puse ir informēta par ierosinātās formālās atkārtotās ieviešanas īstenošanu.

b) atturētu kādu pusi no darbības, ko tā uzskata par nepieciešamu, lai aizsargātu tai būtiskas drošības intereses:

i) kas saistīta ar ieroču, munīcijas un militārā inventāra ražošanu un attiecas uz tirdzniecību citām precēm un materiāliem un saimniecisko darbību, ko veic ar tiešu vai netiešu mērķi apgādāt militārus formējumus;

ii) kas attiecas uz tādu pakalpojumu sniegšanu, kuru tiešais vai netiešais mērķis ir apgādāt militārus formējumus;

iii) kas attiecas uz kodoldalīšanai un kodolsintēzei izmantojamiem materiāliem vai materiāliem, no kuriem tos iegūst; vai

iv) kas veikta kara vai citas starptautisko attiecību ārkārtas situācijas laikā vai ar mērķi aizsargāt būtiski svarīgo publisko infrastruktūru (tas attiecas uz komunikācijām, energoapgādes vai ūdensapgādes infrastruktūru, kura nodrošina plašai sabiedrībai būtiskās preces un pakalpojumus) no patvaļīgiem centieniem traucēt tās darbību vai sabojāt to;

c) atturētu kādu pusi rīkoties, lai saglabātu starptautisko mieru un drošību.

16.12. PANTS

Informācijas izpaušana

1. Neviens šā nolīguma noteikums nav interpretējams tā, ka tas liktu kādai pusei darīt pieejamu konfidenciālu informāciju, kuras izpaušana traucētu tiesību aktu izpildi vai citādi būtu pretrunā sabiedrības interesēm, vai skartu publisku vai privātu uzņēmumu komerciālās intereses.

2. Ja puse Tirdzniecības komitejai vai specializētajām komitejām iesniedz informāciju, kura saskaņā ar tās normatīvajiem aktiem tiek uzskatīta par konfidenciālu, tad otra puse šo informāciju uzskata par konfidenciālu, ja vien iesniedzēja puse nepiekrīt citādai attieksmei.

16.13. PANTS

Stāšanās spēkā

1. Šo nolīgumu puses apstiprina saskaņā ar savām procedūrām.

2. Šis nolīgums stājas spēkā pirmajā dienā otrajam mēnesim pēc mēneša, kurā puses apmainījušās ar rakstiskiem paziņojumiem, kas apliecina, ka tās ir izpildījušas savas attiecīgās piemērojamās tiesību aktu prasības un procedūras, kuras vajadzīgas, lai šis nolīgums stātos spēkā. Vienojoties puses var noteikt citu datumu.

3. Paziņojumus nosūta Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāram un Singapūras Tirdzniecības un rūpniecības ministrijas Ziemeļamerikas un Eiropas nodaļas direktoram vai to attiecīgiem pēctečiem.

16.14. PANTS

Darbības ilgums

1. Šis nolīgums ir spēkā nenoteiktu laiku.

2. Ikviena puse var iesniegt otrai pusei rakstisku paziņojumu par nodomu izbeigt šā nolīguma darbību.

3. Šā nolīguma darbība tiek izbeigta, kad pagājuši seši mēneši no 2. punktā minētā paziņojuma iesniegšanas.

4. Ikviena puse 30 dienu laikā no 2. punktā noteiktās paziņojuma iesniegšanas var pieprasīt apspriešanos par to, vai kādu šā nolīguma noteikumu darbības izbeigšana varētu notikt vēlāk nekā 2. punktā paredzētajā dienā. Šo jautājumu sāk apspriest 30 dienu laikā no dienas, kad puse iesniegusi šādu lūgumu.

16.15. PANTS

Pienākumu izpilde

Puses veic visus vajadzīgos vispārīgos vai īpašos pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu pienākumus, kas izriet no šā nolīguma. Tās raugās, lai tiktu sasniegti šajā nolīgumā izklāstītie mērķi.

16.16. PANTS

Tiešas ietekmes neesība

Lielākai noteiktībai — neviens šā nolīguma noteikums nav interpretējams tā, ka tas piešķirtu tiesības vai uzliktu pienākumus personām, kas nav izveidotas pušu starpā saskaņā ar starptautiskajām publiskajām tiesībām.

16.17. PANTS

Pielikumi, papildinājumi, kopīgās deklarācijas,
protokoli un vienošanās

Šā nolīguma pielikumi, papildinājumi, kopīgās deklarācijas, protokoli un vienošanās ir tā neatņemama daļa.

16.18. PANTS

Saistība ar citiem nolīgumiem

1. Šis nolīgums to kopējo divpusējo attiecību neatņemama daļa, kuras reglamentē Partnerības un sadarbības nolīgums, un tas ietilpst kopējā institucionālajā satvarā. Tas ir īpašs nolīgums, kas īsteno Partnerības un sadarbības nolīguma tirdzniecības noteikumus.

2. Lielākai noteiktībai — puses vienojas, ka neviens šā nolīguma noteikums tām neprasa rīkoties nesaderīgi ar to pienākumiem, kas izriet no PTO nolīguma.

16.19. PANTS

Savienības paplašināšanās nākotnē

1. Savienība bez nepamatotas kavēšanās informē Singapūru par trešo valstu lūgumiem pievienoties Savienībai.

2. Savienībai un kandidātvalstij, kas vēlas pievienoties Savienībai, vedot sarunas, Savienība cenšas:

a) pēc Singapūras lūguma iespējamā apmērā sniegt informāciju par jautājumiem, uz kuriem attiecas šis nolīgums; un

b) ņem vērā paustās bažas.

3. Tiklīdz iespējams, Savienība dara zināmu Singapūrai, kāds rezultāts gūts pievienošanās sarunās ar kandidātvalsti, un vienmēr paziņo Singapūrai, ka stājies spēkā pievienošanās līgums.

4. Tirdzniecības komitejā pietiekamu laiku pirms dienas, kad trešā valsts pievienojas Savienībai, puses izskata šādas pievienošanās ietekmi uz šo nolīgumu. Puses ar Tirdzniecības komitejas lēmumu īsteno nepieciešamos pielāgojumus vai pārejas pasākumus.

16.20. PANTS

Piemērošanas teritorija

1. Šo nolīgumu piemēro:

a) attiecībā uz Savienību — teritorijām, kurās tiek piemērots Līgums par Eiropas Savienību un Līgums par Eiropas Savienības darbību, un ar minēto Līgumu nosacījumiem un

b) attiecībā uz Singapūru — tās teritorijai.

Šajā nolīgumā “teritoriju” saprot šajā nozīmē, ja vien nav skaidri norādīts citādi.

2. Attiecībā uz noteikumiem par tarifu režīmu precēm šo nolīgumu piemēro arī uz Savienības muitas teritorijas zonām, uz kurām neattiecas 1. punkta a) apakšpunkts.

16.21. PANTS

Autentiskie teksti

Šis nolīgums ir sagatavots divos eksemplāros angļu, bulgāru, čehu, dāņu, franču, grieķu, horvātu, igauņu, itāļu, latviešu, lietuviešu, maltiešu, nīderlandiešu, poļu, portugāļu, rumāņu, somu, slovāku, slovēņu, spāņu, ungāru, vācu un zviedru valodā, un visi teksti ir vienlīdz autentiski.

PIELIKUMU SARAKSTS

Otrās nodaļas pielikumi un papildinājumi	
2.-A pielikums	Muitas nodokļu atcelšana
2.-A-1. papildinājums	Singapūras tarifu plāns
2.-A-2. papildinājums	Savienības tarifu plāns
2.-A-2. papildinājumam pievienotais dokuments	Savienības tarifu plāns – Tarifa pozīcijas
2.-B pielikums	Mehāniskie transportlīdzekļi un to daļas
2.-C pielikums	Farmaceitiskie produkti un medicīniskās ierīces
Ceturtās nodaļas pielikums un papildinājumi	
4.-A pielikums	Elektronika
4.-A-1. papildinājums	Darbības joma
4.-A-2. papildinājums	Ražojumu kategorijas
4.-A-3. papildinājums	Definīcijas
Piektās nodaļas pielikumi	
5.-A pielikums	Kompetentās iestādes
5.-B pielikums	Prasības un noteikumi par tādu uzņēmumu apstiprināšanu, kas saistīti ar dzīvnieku izcelsmes ražojumiem
Astotās nodaļas pielikumi un papildinājumi	
8.-A pielikums	Savienības īpašo saistību saraksts
8.-A-1. papildinājums	Savienība – Īpašo saistību saraksts atbilstoši 8.7. pantam (Īpašo saistību saraksts)
8.-A-2. papildinājums	Savienība – Īpašo saistību saraksts atbilstoši 8.12. pantam (Īpašo saistību saraksts)

8.-A-3. papildinājums	Savienība – Īpašo saistību saraksts, kuras atbilst 8.14. pantam (Vadoši darbinieki un stažieri ar augstāko izglītību) un 8.15. pantam (Darījumdarbības pakalpojumu pārdevēji).
8.-B pielikums	Singapūras īpašo saistību saraksts
8.-B-1. papildinājums	Singapūra – Īpašo saistību saraksts
8.-B-2. papildinājums	Singapūra - Īpašo saistību saraksts – Papildinājums par finanšu pakalpojumiem
Devītās nodaļas pielikumi	
9.-A pielikums	Centrālie subjekti, kuri veic iepirkumu saskaņā ar šā nolīguma noteikumiem
9.-B pielikums	Subjekti zem centrālā līmeņa, kuri veic iepirkumu saskaņā ar šā nolīguma noteikumiem
9.-C pielikums	Komunālo pakalpojumu sniedzēji un citi subjekti, kas veic iepirkumu saskaņā ar šā nolīguma noteikumiem
9.-D pielikums	Preces
9.-E pielikums	Pakalpojumi
9.-F pielikums	Būvniecības pakalpojumi un būvniecības koncesijas
9.-G pielikums	Vispārējās piezīmes un atkāpes no 9.4. panta (Vispārīgi principi) noteikumiem
9.-H pielikums	Publiskošanas līdzekļi
9.-I pielikums	Publiskā un privātā sektora partnerības
Desmitās nodaļas pielikumi	
10.-A pielikums	Nosaukumu saraksts, ko piemēro ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzībai pušu teritorijā
10.-B pielikums	Aizsargātas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes
Vienpadsmitās nodaļas pielikums	
11.-A pielikums	Citām subsīdijām piemērojami principi

Četrpadsmitās nodaļas pielikumi	
14.-A pielikums	Šķīrējtiesas reglaments
14.-B pielikums	Šķīrējtiesnešu un mediatoru rīcības kodekss
Protokols	
1. protokols	Par jēdziena "noteiktas izcelsmes ražojumi" definīciju un administratīvās sadarbības metodēm (ieskaitot pielikumus un kopīgās deklarācijas)
Vienošanās	
Vienošanās Nr. 1	Par 16.6. pantu (Nodokļu uzlikšana)
Vienošanās Nr. 2	Par šķīrējtiesnešu atalgojumu
Vienošanās Nr. 3	Papildu noteikumi saistībā ar muitu
Vienošanās Nr. 4	Atzītā uzņēmēja (*AEO*) programmu savstarpēja atzīšana
Kopīgā deklarācija	par muitas savienībām